

RAPORT

Mniejszość ukraińska
i migranci z Ukrainy w Polsce
Analiza dyskursu

Praca zbiorowa

Redaktor: Piotr Tyma

Opracowanie graficzne i okładka: Teresa Oleszczuk

Korekta: Katarzyna Seń

Wykorzystano zdjęcia z archiwum ZUwP, Igora Horkiwa, mediów społecznościowych

© Związek Ukraińców w Polsce, 2018

Związek Ukraińców w Polsce

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce

ul. Kościeliska 7

03-614 Warszawa

tel. +48 22 679 96 77, +48 22 677 88 06

fax +48 22 679 96 95

e-mail: sekretariat@ukraina.com.pl

ISBN 978-83-942733-5-4

Zrealizowano dzięki grantowi Fundacji im. Stefana Batorego

Podczas prac nad Raportem korzystano z narzędzi firm SentiOne oraz Sotrender

Skład i łamanie: „TYRSA” Sp. z o.o.

ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

tel. +48 |22| 679 95 47

e-mail: tyrsa@hot.pl

www.tyrsa.pl

Spis treści

PIOTR TYMA, Wprowadzenie	7
Załącznik nr 1. Szczegółowy wykaz przestępstw i wystąpień skierowanych przeciwko migrantom z Ukrainy i mniejszości ukraińskiej oraz praktyk dyskryminacyjnych	30
Załącznik nr 2. Notatka na temat zagrożeń w Przemysłu	35
Załącznik nr 3. Profanowanie i niszczenie grobów i upamiętnień związanych z mniejszością ukraińską w Polsce (2014–2016)	37
PIOTR FEDUSIO, Działania prawne	81
MAREK TROSYŃSKI, Ukraina i Ukraińcy w polskim dyskursie internetowym. Analiza jakościowo-ilościowa tekstów zamieszczanych w mediach społecznościowych	103
1. Wprowadzenie	103
2. Skrócone wyniki badania	105
3. Metodologia badania	110
3.1. Analiza treści	110
3.2. Monitoring mediów, czyli budowa korpusu tekstów	111
3.3. Arkusz kodów — omówienie	114

3.4. Perspektywa ilościowa — kodowanie półautomatyczne	117
4. Analiza dyskursu mediów społecznościowych	120
4.1. Komentarze na blogach	120
4.2. Wpisy na profilach facebookowych	127
4.3. Fora internetowe	132
4.4. Komentarze w portalach internetowych	142
4.5. Twitter	150
4.6. Ilościowe zestawienie tematów wypowiedzi	152
5. Bibliografia	156
6. Aneks	157
6.1. Raport Sotrender	157
6.2. Raport Sentione	178

PIOTR TYMA

Wprowadzenie

Prezes Związku Ukraińców w Polsce od 2006;
członek Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości
Narodowych i Etnicznych

Przekazujemy w Państwa ręce Raport „Mniejszość ukraińska i migranci z Ukrainy w Polsce. Analiza dyskursu”, który jest bezpośrednim następstwem realizacji przez Związek Ukraińców w Polsce projektu z grantu przyznanego przez Fundację im. Stefana Batorego na prowadzenie działalności statutowej przedstawionej we wniosku — przeciwdziałanie dyskryminacji. Naszym celem było m.in. udokumentowanie i opisanie zjawisk odnoszących się do postrzegania mniejszości ukraińskiej oraz migrantów z Ukrainy. Chodziło o ukazanie stosunku do mniejszości i migrantów różnych grup polskiego społeczeństwa, aktywnych w przestrzeni publicznej, polityce oraz mediach. Drugim celem było przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji o podłożu narodowościowym wobec tych dwóch grup. Zarówno w trakcie realizacji projektu, jak i w Raporcie, ze względu na narastające negatywne tendencje (wzrost ilościowy i jakościowy) akcent został położony na ukazanie zjawiska występujących w Polsce różnego rodzaju antyukraińskich zachowań.

Niniejszy Raport składa się z kilku części przygotowanych przez osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych segmentów projektu, a w szczególności:

☞ opisu dyskursu odnoszącego się do obywateli RP narodowości ukraińskiej (mniejszości narodowej, której prawa i obowiązki definiuje m.in. Konstytucja RP oraz Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych i języku regionalnym) oraz migrantów przybywających do Polski w celach zarobkowych lub ze względu na podjęcie nauki w szkołach wyższych, średnich bądź w celu odbycia stażu itp. (których pobyt w Polsce reguluje m.in. Ustawa o cudzoziemcach);

☞ analizy udokumentowanych i zgłaszanych organom ścigania tzw. przestępstw z nienawiści (przestępstw skierowanych na szkodę mniejszości ukraińskiej oraz obywateli Ukrainy przebywających w Polsce) oraz monitoringu stanu śledztw odnoszących się do ww. przestępstw, a także mowy nienawiści. W ramach tej części realizowanego projektu podejmowane były działania monitorujące i sprawdzające, budowanie sieci wolontariuszy oraz dokumentowanie i zgłaszanie przestępstw policji, prokuraturze, udział w czynnościach oraz rozprawach sądowych. Za tę część projektu odpowiadał mecenas Piotr Fedusio. Segment obejmował monitoring, analizę i zgłaszanie zjawisk nienawiści o podłożu narodowościowym i dyskryminacji

oraz informowanie o nich w pierwszym rzędzie: organów ścigania, instytucji państwa polskiego odpowiedzialnych za politykę wobec mniejszości narodowych i etnicznych (Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP, Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych, Kancelarii Prezydenta RP, Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania), parlamentarzystów, instytucji międzynarodowych oraz mediów. O negatywnych zjawiskach odnoszących się do sytuacji obywateli RP należących do mniejszości ukraińskiej oraz migrantów z Ukrainy informowano również ambasadora Kanady w RP, Konsulat USA w Krakowie, deputowanych Rady Najwyższej Ukrainy, ambasadora Ukrainy w RP;

☞ systemowego monitoringu treści internetowych pod kątem postrzegania Ukraińców jako grupy narodowej. Tę część projektu realizował i opisał dr Marek Troszyński, badacz Internetu, prezes Fundacji Wiedza Lokalna.

Analiza zrealizowana w ramach projektu dotyczy dwóch grup Ukraińców o różnicowanym statusie prawnym w RP, gdyż:

☞ w wyniku przesiedleń w latach 1944–1946 z terenu Polski do ZSRR przesiedlono ok. 500 tys. Ukraińców. Przez cały okres powojenny, mimo ograniczeń narzucanych przez władze, istniały różnorodne relacje przedstawicieli mniejszości ukraińskiej z PRL z obywatelami USRR (członkami rodzin), a od 1991 r. niepodległej Ukrainy. Aktywni społecznie liderzy interesowali się wydarzeniami w Ukrainie (kulturą, ruchem dysydenckim, działającą w podziemiu Cerkwią). Tematyka Ukraińców w Polsce była też

obecna w świadomości zarówno osób o korzeniach z terenów Polski, jak i wśród części intelektualistów, dziennikarzy czy dysydentów;

☞ procesy demokratyzacyjne drugiej połowy lat osiemdziesiątych XX w. w ZSRR oraz powstanie niepodległej Ukrainy miały wpływ na wzrost aktywności obywateli RP narodowości ukraińskiej i wielość kontaktów mniejszości z Ukrainą (w sferze rodzinnej, współpracy organizacji pozarządowych, szkół, instytucji religijnych). Ukraina jako państwo nie jest postrzegana jako abstrakcyjna Wielka Ojczyzna, ale jak kraj, gdzie mieszkają członkowie rodzin, kraj, który wymaga wsparcia;

☞ od lat dziewięćdziesiątych XX w. w Polsce (w tym w środowiskach mniejszości ukraińskiej) sukcesywnie zwiększa się liczba obywateli Ukrainy pracujących na stałe lub czasowo. Część z nich pracuje jako instruktorzy zespołów artystycznych, nauczyciele języka ukraińskiego, duchowni, dziennikarze mediów mniejszości. Organizacje mniejszości ukraińskiej od początku lat dziewięćdziesiątych minionego stulecia są również aktywne w ramach akcji pomocy humanitarnych dla Ukrainy oraz pomocy np. nielegalnym pracownikom, ofiarom wypadków w Polsce. Struktury mniejszości starają się pomagać także osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji materialnej czy dotkniętym przewlekłymi chorobami;

☞ ważne dla Ukrainy wydarzenia: wybory prezydenckie i Pomarańczowa Rewolucja (2004), Rewolucja Godności (2013/2014), okupacja Krymu i wojna na wschodzie (w tym wojna hybrydowa) przyczyniają się do znaczącej mobilizacji społecznej mniejszości ukraińskiej w RP.

Elementami mobilizacji były: akcje solidarności, udział w misjach obserwacyjnych, organizacja pomocy humanitarnej oraz pomocy ofiarom;

☞ znaczące zwiększenie liczby migrantów z Ukrainy po 2014 r. przyczyniło się do większej liczby kontaktów, pojawiły się wspólne inicjatywy, mniejszość i migranci częściej komunikują się ze sobą nie tylko w ramach przedsięwzięć kulturalnych, odbywania praktyk religijnych w tych samych świątyniach, ale również za pośrednictwem mediów (programów radiowych i telewizyjnych w języku ukraińskim, prasy, mediów społecznościowych itp.). W obu grupach wzrasta wiedza na temat specyfiki partnerów oraz świadomość wspólnych interesów i zagrożeń;

☞ dla części przedstawicieli polskiego społeczeństwa to mniejszość ukraińska jest pierwszym adresatem oczekiwań i zarzutów, jeżeli chodzi o wyjaśnienie trudnych kwestii z przeszłości. Wiele stereotypów i obrazów wydarzeń odnoszących się do Ukrainy jako państwa jest projektowanych na mniejszość. Z kolei przedstawiciele mniejszości emocjonalnie reagują na wszelkie przejawy działań skierowanych przeciwko Ukrainie.

Szczególną uwagę w Raporcie poświęcono nowemu zjawisku budowania w ostatnich trzech latach w społeczeństwie polskim atmosfery zagrożenia ze strony Ukrainy oraz ze strony migrantów/pracowników z tego kraju przybywających do Polski. Ważnym, w naszej ocenie, i jednocześnie lekceważonym zjawiskiem były, z jednej strony inspiracja części tego typu działań płynąca z zagranicy oraz nacechowane negatywnymi emocjami oraz językiem wrogości wystąpienia w polskich mediach publicystów

i polityków. Także publiczne wystąpienia oraz podsycanie atmosfery wrogości i działań wymierzonych w obywateli RP narodowości ukraińskiej, w ocenie autorów Raportu stały się ważnym elementem debaty polsko-ukraińskiej, niejednokrotnie negatywnie wpływając na całokształt relacji polsko-ukraińskich (w tym relacji międzypaństwowych). Chodzi zwłaszcza o świadome rozpowszechnianie negatywnych treści wpływających na postrzeganie Ukraińców. Tego typu praktyki doprowadziły do ukształtowania się nowego nurtu w debacie publicznej wobec Ukrainy, mniejszości ukraińskiej oraz obywateli Ukrainy pracujących w Polsce. W ocenie autorów Raportu brak jednoznacznego i zdecydowanego potępienia zwłaszcza przejawów agresji wobec migrantów oraz mniejszości ukraińskiej ze strony przedstawicieli władz RP oraz lekceważenie ww. zjawisk przez środowiska opiniotwórcze (media, elity, ekspertów) może przyczynić się do narastania negatywnych tendencji oraz nieprzewidywalnych skutków¹.

W praktycznych działaniach w ramach projektu starano się nie tylko monitorować ww. zjawiska, ale również

1 Sytuacja przypomina nieco stan z końca lat dziewięćdziesiątych i początku XXI w., gdy w Polsce w analizach relacji polsko-ukraińskich lekceważono głosy i znaczenie antyukraińskich środowisk oraz części tzw. organizacji kresowych (w tym radykalnych). Od kilku lat daje się zauważyć zjawisko wpływu takiej narracji nie tylko na postrzeganie i ocenę podziemia ukraińskiego z lat czterdziestych XX w., ale również współczesnej Ukrainy. Wspomniane środowiska starają się nie tylko odwoływać do kwestii pamięci i obecności polskiej na tzw. kresach, ale również modelować współczesny interes państwa polskiego. Narracja tej części społeczeństwa jest silnie obecna w mediach głównego nurtu, masowych publikacjach. Można nawet postawić tezę, że część polskich środowisk i partii politycznych stała się zakładnikami tychże środowisk i ich retoryki. Tego rodzaju zależność można odnieść do faktu przyjęcia przez polski parlament 22 lipca 2016 r. tzw. uchwały wołyńskiej w sprawie oddania hołdu ofiarom ludobójstwa dokonanego przez nacjonalistów ukraińskich na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1943–1945. Jest to również widoczne w kwestii stosunku państwa polskiego do obywateli RP narodowości ukraińskiej, ich prawa do własnej pamięci historycznej, podmiotowości. Część liderów oraz publicystów związanych ze środowiskami kresowymi i nacjonalistycznymi publicznie występuje również przeciwko migrantom z Ukrainy. Ze względu na zasięg tytułów związanych z ww. środowiskami lub im ulegających, ich różnorodność oraz możliwości oddziaływania, negatywne skutki społeczne tego typu wizji relacji polsko-ukraińskich mogą być dalece negatywne.

przeciwdziałać przejawom dyskryminacji mniejszości ukraińskiej w Polsce, podejmować działania służące zabezpieczeniu praw obywatelskich (m.in. prawa do poczucia bezpieczeństwa, zachowania tożsamości kulturowej i narodowej, edukacji, poszanowania zabytków kultury materialnej, w tym grobów i pomników, równego traktowania przez władze różnych szczebli) oraz równego dostępu do środków publicznych.

GŁÓWNE ZAŁOŻENIA RAPORTU

Raport jest przede wszystkim próbą uchwycenia zjawisk związanych z szerokorozumianym stosunkiem polskiego społeczeństwa do mniejszości ukraińskiej (obywateli RP) od wieków zamieszkującej tereny Rzeczypospolitej, w okresie PRL poddanej silnej presji asymilacyjnej, obecnie postrzeganej przez część społeczeństwa jako obcy, a nawet wrogi, nielojalny wobec państwa polskiego element².

Drugą grupą, pod kątem której monitorowaliśmy zmianę dyskursu, są obywatele Ukrainy (migranci, pracownicy z Ukrainy, studenci). Projekt wsparty przez Fundację im. S. Batorego obejmował okres jednego roku (2017), jednak by uwidocznić narastanie pewnych zjawisk i procesów, o których będzie mowa w Raporcie, odnosić się będziemy również do lat wcześniejszych, tj. do okresu

2014–2017. W Raporcie zamierzamy ukazać zjawiska, które w naszej ocenie mają wpływ nie tylko na postrzeganie Ukraińców w Polsce, ale również powodują występowanie wśród migrantów/pracowników z Ukrainy oraz przedstawicieli mniejszości poczucia zagrożenia. W Raporcie będziemy starali się również wskazać na zjawiska i tendencje nieobecne w latach poprzednich, jak np. brak reakcji ze strony organów państwa w sytuacji zaistnienia przejawów nienawiści o podłożu narodowościowym, częściowy brak realizacji przez RP zapisów Ustawy o mniejszościach narodowych i języku regionalnym z 2005 r. W naszej ocenie praktyka działania instytucji państwa w przypadku części wystąpień publicznych czy też aktów agresji stoi w sprzeczności z zobowiązaniami międzynarodowymi RP w dziedzinie przeciwdziałania zjawiskom ksenofobii i nietolerancji.

Ważną część Raportu stanowi analiza Internetu pod kątem prezentowanych treści odnoszących się do Ukrainy, migrantów i mniejszości. Jak wynika z badań, Internet staje się często jedynym źródłem informacji o świecie (zwłaszcza dla młodzieży). Jednocześnie wzrasta liczba stron, publikacji, filmów wideo, animacji, klipów muzycznych nacechowanych wrogością do „innych”. Niemala część języka nienawiści jest skierowana przeciwko Ukraińcom i Ukrainie jako państwu. Są to zarówno spontaniczne głosy (komentarze, artykuły), jak i precyzyjnie przygotowane akcje dezinformacyjne realizowane w Internecie w ramach wykorzystywania tego medium w wojnie hybrydowej Rosji przeciwko Ukrainie³.

2 Głosy o potrzebie badania stopnia lojalności społeczności ukraińskiej bądź też konkretnych liderów oraz organizacji pozarządowych mniejszości coraz częściej wybrzmiewają w polskiej przestrzeni publicznej. Autorami są m.in. politycy partii rządzącej; zob.: opinie senatora Jana Żaryna; <http://www.frondda.pl/a/prof-jan-zaryn-dla-frondapl-gloryfikujac-upa-ukraina-stawia-sie-pozacywilizacja-europy,58658.html>; <https://wpolityce.pl/polityka/366171-prof-zaryn-onapietych-relacjach-miedzy-warszawa-a-kijowem-ukraincy-sa-przyzwyczajeni-ze-jestesmy-miekkim-partnerem>. Senator Żaryn nie po raz pierwszy sprzeciwia się obecności w polskiej przestrzeni publicznej innych niż polska etniczna narracja o przeszłości; w 2007 r. przyczynił się m.in. do zastopowania współpracy pomiędzy IPN a Związkiem Ukraińców w Polsce podczas organizacji konferencji historycznej w ramach obchodów rocznicy akcji „Wisła”.

3 Więcej o Internecie i mediach społecznościowych w części Raportu opracowanej przez dr. M. Troszyńskiego; zob. 103.

Warto podkreślić, że działania podejmowane w polskim segmencie Internetu są analogiczne do operacji mających na celu uzyskanie wpływu na wyniki wyborów w USA i państwach UE, a także na realizację innych celów Federacji Rosyjskiej. Dla ilustracji ww. tezy można przywołać obszerną literaturę przedmiotu, w tym raporty agend EU. Europejski kontekst działań dezinformacyjnych ma ogromne znaczenie dla wykazania, że w przypadku działań na terenie RP nie chodzi o reakcję na „banderyzację” Ukrainy i „niezaleczone rany Wołynia”, lecz o element szerszego zjawiska, które obecnie dotyka również zachodnie demokracje⁴.

2016 i 2017 — NOWE DETERMINANTY

W naszej ocenie wydarzenia na kijowskim Majdanie w 2013 i 2014 r., określane jako Rewolucja Godności, miały decydujący wpływ zarówno na wzrost w polskiej przestrzeni medialnej liczby informacji dotyczących wschodniego sąsiada Polski, jak i zainteresowanie społeczne procesami mającymi miejsce w Ukrainie. To zainteresowanie w pierwszym etapie przekładało się na bardzo liczne akcje solidarności i wsparcia dla społeczeństwa Ukrainy ze strony polskich organizacji pozarządowych, samorządów, części mediów oraz indywidualnych obywateli. Wspierano protestujących na Majdanie dostarczając im odzież, leki, żywność, organizując w Polsce liczne akcje solidarności (pikiety, koncerty, zbiórki, akcje informacyjne, pomoc rannym). Wsparcie dla Ukrainy deklarowali

politycy głównych partii politycznych. Liderzy tych partii, m.in. Jarosław Kaczyński, Grzegorz Schetyna osobiście przemawiali do protestujących w Kijowie. Po okupacji Krymu przez Rosję i rozpoczęciu wojny w obwodach donieckim i ługańskim organizowano pomoc dla ofiar wojny, rannych, wolontariuszy, batalionów ochotniczych, następnie rodzin poległych na Majdanie i we wschodnich obwodach Ukrainy.

Okres 2014–2015 charakteryzował się również zaistnieniem na terenie Polski elementów wojny informacyjnej (części wojny hybrydowej). W mediach zjawisko to charakteryzowało się pojawieniem się materiałów ukazujących wydarzenia w Kijowie wyłącznie w negatywnym świetle, usiłujących budować i utrzymywać wśród odbiorców obraz zagrożenia płynącego ze strony ukraińskiego państwa⁵. Część publikacji miała za zadanie wywołanie negatywnych skojarzeń (m.in. poprzez akcentowanie i wyolbrzymianie znaczenia obecności na Majdanie symboliki OUN i przedstawicieli ruchów politycznych i struktur nawiązujących do dziedzictwa ukraińskiego nacjonalizmu). Na związek pomiędzy wzmożeniem obecności w polskiej przestrzeni publicznej w działaniach różnych środowisk politycznych i opiniotwórczych oraz mediów kwestii historycznych a wojną hybrydową zainicjowaną przez Federację Rosyjską zwracało uwagę wielu analityków. W raporcie Centrum Analiz Polityki Europejskiej (CEPA) pt. „Obrona i docelowe zwalczanie technik dezinformacyjnych Rosji” zaakcentowano m.in. fakt wykorzystywania przez

4 O rosyjskich działaniach dezinformacyjnych w różnych krajach zob.: https://www.washingtonpost.com/world/europe/europe-has-been-working-to-expose-russian-meddling-for-years/2017/06/25/e42dcece-4a09-11e7-9669-250d0b15f83b_story.html?utm_term=.7b6a3cf96ceb; <https://www.nato.int/docu/Review/2016/Also-in-2016/lisa-case-germany-target-russian-disinformation/PL/index.htm>; <https://www.stopfake.org/pl/synteza-dezinformacja-rosyjska-bron-strategiczna>.

5 Kreowany umiejętnie, „spreparowany” obraz Majdanu, zob.: <http://www.newsweek.pl/swiat/banderowcy-przyjaciele-polski-ukraina-majdan-tiahnibok-newsweek-pl,artykuly,280315,1.html>; <http://www.fakt.pl/wydarzenia/polityka/korwin-szokuje-na-majdanie-strzelali-polacy/mgkhqt4>.

Rosję w trakcie budowania negatywnego przekazu odnośnie Ukrainy kwestii z przeszłości⁶.

Wydarzeniem, które z jednej strony wskazywało na zaistnienie w Polsce zjawiska nowego rodzaju agresji przeciwko Ukraińcom, z drugiej ilustrowało zjawisko „obojętności” i braku gotowości do adekwatnej reakcji władz RP był atak 26 czerwca 2016 r. w Przemyśle na procesję religijną zorganizowaną przez Ukraińską Cerkiew Greckokatolicką⁷. Podczas procesji doszło do kilku spektakularnych zdarzeń: członkowie Młodzieży Wszechpolskiej wmieszali się w tłum uczestników i zamierzali eksponować czerwono-czarną flagę; ich celem była dyskredytacja uroczystości religijnej i sprowokowanie ataków na jej uczestników (flaga została przez nich schowana po interwencji funkcjonariusza policji). Inna grupa w tym czasie zaatakowała czoło procesji, doszło do profanacji chorągwi religijnych.

Atak na tradycyjną procesję poprzedziła (dokonana miesiąc wcześniej) profanacja dwóch grobów członków UPA i osób rozstrzelanych w 1947 r. w okresie akcji „Wisła” zlokalizowanych na Ukraińskim Cmentarzu Wojskowym w Pikulicach (cmentarz przy ul. Kasztanowej w Przemyśle). Groby osób, które zginęły w latach czterdziestych XX w. były ustanowione w pobliżu pomnika żołnierzy Ukraińskiej Republiki Ludowej (1918–1920) istniejącego od lat dwudziestych. W 2000 r. Rada Ochrony Pamięci Walk

i Męczeństwa postanowiła o pochówku w dwóch zbiorowych mogiłach na ww. cmentarzu szczątków Ukraińców ekshumowanych w miejscowościach Liszna (1992) oraz Bircza (1998). Do maja 2016 r. groby te nie były ani razu profanowane czy niszczone. Miesiąc przed organizowaną nieprzerwanie od początku lat dziewięćdziesiątych XX w. (po odbudowie pomnika i cmentarza zniszczonego w okresie PRL) procesją doszło do profanacji grobów. Po zamieszczeniu w mediach nagrania wideo z profanacji na portalach internetowych, w mediach społecznościowych rozpętano zmasowaną kampanię nienawiści przeciwko „banderowcom”⁸. Akt zniszczenia dwóch mogił na Ukraińskim Cmentarzu Wojskowym polegał na umieszczeniu na nich tablic z obraźliwymi i znieważającymi inskrypcjami⁹.

Podobnie jak w przypadku innych niszczonech lub profanowanych obiektów, na grobach umieszczano symbol Polski Walczącej, na części pomników i grobów (m.in. na krzyżach we wsi Mołodycz, Monasterz k. Werchraty), w naszej ocenie nieprzypadkowo, były umieszczone polskie barwy narodowe. O tym, że miało miejsce celowe odwołanie się do tego typu polskich symboli narodowych może świadczyć fakt, że w podobny sposób kreowano i utrwalano przekaz w przypadku prowokacji przeciwko polskiemu pomnikowi w Ukrainie¹⁰.

⁶ https://cepa.ecms.pl/files/?id_plik=2773; rozdział poświęcony Polsce zob.: s. 30–32.

⁷ Więcej o ataku na procesję w Przemyśle zob.: <http://www.nowiny24.pl/wiadomosci/przemysl/a/procesja-w-przemyslu-23-zatrzymanych-9-z-zarzutami-foto-wideo,10341737>. Przykład manipulowania faktami oraz materiałem fotograficznym (zdjęcie ilustrujące tekst odnosi się do wydarzeń w Kijowie) zob.: <https://parezja.pl/banderowskie-elementy-przemyslu-ukrainskiej-procesji-przemyslu>.

⁸ O przygotowaniach atmosfery przed tradycyjną procesją w Przemyśle zob.: <http://prawy.pl/32858-nie-dla-gloryfikacji-banderowcow-w-przemyslu>; <https://www.wykop.pl/link/3160805/banderowskie-swieto-w-polsce-przemysl-pikulice-2010-2015>.

⁹ Na naklejonych na mogiłach tablicach znalazł się napis: „W tym miejscu zostały pogrzebane szczątki banderowskich bandytów bestialskich katów oprawców niewinnych polskich kobiet i dzieci. Pamiętamy”.

¹⁰ Na wysadzonym w powietrze polskim pomniku w Hucie Pieniackiej pojawiły się ukraińskie barwy narodowe oraz czerwono-czarne kolory kojarzone w Polsce z OUN; na sprofanowanym pomniku ofiar NKWD w Bykowni pod Kijowem na pomniku znalazły się napisy: SS Hałyczyna, skrót OUN i UPA oraz wulgarnie słowo „K...a” napisane w języku ukraińskim. Z kolei na grobie Stepana Bandery w Monachium

Akt wandalizmu i profanacji na terenie Polski nie spotkał się z publicznym i zdecydowanym głosem potępienia. Do dnia dzisiejszego w żadnym przypadku nie doszło również do ustalenia sprawców. W części przekazów medialnych i komentarzy profanacja grobów członków UPA i cywili narodowości ukraińskiej, ofiar zbrodni sądowych została określona mianem „korekty” czy też „zamiany” tablic¹¹.

Pogranicze polsko-ukraińskie było od początku III RP i niepodległej Ukrainy obszarem podwyższonego ryzyka, jeżeli chodzi o relacje polsko-ukraińskie. Wynikało to zarówno z dziedzictwa historii — rywalizacji o ten obszar Polaków i Ukraińców, jak i z działania tzw. trzeciej siły. Teren południowo-wschodniego pogranicza polsko-ukraińskiego jest strategicznie ważnym obszarem m.in. ze względu na bliskość kilku granic (polsko-ukraińskiej, słowacko-ukraińskiej, ukraińsko-rumuńskiej). Także ze względu na czynnik narodowościowy, tzw. kwestię rusińską na Zakarpaciu i w Słowacji, jest to obszar potencjalnych konfliktów narodowościowych i religijnych. Ze względu na obecność na Zakarpaciu rurociągów teren ten ma strategiczne znaczenie dla Ukrainy.

Od lat dziewięćdziesiątych XX w. obszar ten, zdaniem analityków, jest silnie penetrowany przez służby Federacji Rosyjskiej. Niejednokrotnie w swych działaniach wykorzystywały one kwestie narodowościowe i spory z przeszłości.

O powstałym w maju 2016 r. zagrożeniu ze strony skrajnych polskich środowisk nacjonalistycznych Związek Ukraińców w Polsce informował m.in.: Komisję Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP; ministra spraw wewnętrznych i administracji Mariusza Błaszczaka, ministra Wojciecha Kolarzkiego z Kancelarii Prezydenta RP, Departament Wyznań Religijnych i Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA. Apele Związku nie przyczyniły się jednak do lepszego zabezpieczenia przez policję procesji w Przemyślu¹².

Również atak na procesję, mimo tego, że miał miejsce w biały dzień, w kraju, którego większość społeczeństwa deklaruje się jako katolicy, nie został potępiony. Mimo to doszło do ataku na religijną procesję, na której czele szedł zwierzchnik Kościoła Greckokatolickiego w Polsce, arcybiskup Eugeniusz Popowicz, liczne duchowieństwo, przedstawiciel ambasady Ukrainy w RP, zagraniczne delegacje, nie spowodował oficjalnej reakcji polskich władz — napiętnowania sprawców. Nie było głosów potępienia ze strony autoritetów społecznych czy Kościoła Rzymskokatolickiego. Przeciwnie, na różnych poziomach (w części mediów, wystąpieniach urzędników państwowych, parlamentarzystów, samorządowców) bagatelizowano to zdarzenie, nie dociekano, kto stał za zrealizowaną w centrum miasta prowokacją. Niejednokrotnie winą za zaistniałe zdarzenie lokalne media, aktywiści różnych organizacji obarczali wyłącznie mniejszość ukraińską z Polski. Niemające wcześniejszych analogii

pojawiły się polskie barwy narodowe i symbol Polski Walczącej oraz obraźliwe napisy w języku polskim; więcej zob.: http://wyborcza.pl/1,76842,17861868,Czerwona_farba__znak_Polski_Walczacej_i_napis__j____.html.

11 <https://kresy.pl/wydarzenia/policja-usunela-poprawione-tablice-z-grobow-zbrodniarzy-z-upa-w-pikulicach/>.

12 Celne pytania w kwestii zabezpieczenia przez policję przemyskiego przedsięwzięcia zadał m.in. P. Reszka; zob.: <https://www.tygodnikpowszechny.pl/przemysl-panie-ministrze-list-do-mariusza-blaszczaka-34489>; na temat działań podjętych przez ZUwP zob.: <http://wschodnik.pl/polska/item/6639-atak-na-procesje-w-przemyslu-ukrainczy-przygotowuja-skarge-do-polskiej-prokuratury.html>.

wydarzenia, które spotkały się m.in. z reakcją zwierzchnika grekokatolików w świecie arcybiskupa Światosława Szewczuka, centralnych polskich i ukraińskich mediów, były określane mianem „pojedynczych incydentów”¹³.

Kolejnymi zdarzeniami, które ukazują narastanie zjawiska „sterowanej” i motywowanej ideologicznie nienawiści wobec Ukraińców, było spalenie ukraińskiej flagi podczas Marszu Niepodległości w Warszawie 11 listopada 2016 r.¹⁴ oraz Marsz Orląt Przemyskich i Lwowskich zorganizowany 10 grudnia 2016 r. w Przemyśle¹⁵. Zwłaszcza przemyski marsz wskazał na zagrożenie, jakie dla relacji polsko-ukraińskich i bezpieczeństwa Ukraińców na terenie RP stwarzają swoimi działaniami polskie skrajnie nacjonalistyczne organizacje. W marszu wzięli udział m.in. członkowie Obozu Narodowo-Radykalnego, organizacji zdelegalizowanej w 1934 r. przez władze II Rzeczypospolitej, m.in. za organizację aktów terroru z użyciem broni palnej oraz pobicia. W trakcie marszu głównymi ulicami Przemyśla kolumna ONR i Młodzieży Wszechpolskiej skandowała: „Od kołyski aż po grób — polski Przemyśl, polski Lwów”; „Naszym celem Wielka Polska”. W okolicach budynku, w którym mieści się biuro Związku

Ukraińców w Polsce padło zawołanie „Śmierć Ukraińcom”. Podczas Marszu Orląt Przemyskich i Lwowskich eksponowany był również baner Obozu Wielkiej Polski — organizacji, której członkowie, jak szeroko informowały polskie media, byli m.in. uczestnikami paramilitarnych obozów szkoleniowych organizowanych w Rosji, zaś jeden z jej działaczy Dawid Hudziec redaguje w Doniecku polskojęzyczną stronę internetową „Novorossia Today”¹⁶. Na tej właśnie stronie zamieszczano m.in. materiały wideo z logo organizacji Obóz Wielkiej Polski (OWP) zarejestrowane w trakcie niszczenia ukraińskich upamiętnień i grobów na terenie Podkarpacia. Dla potrzeb „Novorossia Today” D. Hudziec przeprowadził również wywiad z członkiem tzw. grupy „Cichociemni”, która firmowała niszczenie grobów i upamiętnień ukraińskich na terenie RP¹⁷.

Według ustaleń policji sprawcą nienawistnych okrzyków w dniu 10 grudnia okazał się pochodzący z Ropczyc trzydziestoletni uczestnik marszu. Pomimo ustaleń policji część polskich środowisk odpowiedzialnością za przebieg wydarzeń w Przemyśle od początku obarczała społeczność ukraińską¹⁸. Za przemyslaną i konsekwentnie realizowaną próbę wzbudzenia negatywnych emocji wobec Ukrainy i ogółu Ukraińców przebywających w Polsce oraz element wojny

13 Przykładowe ataki i manipulacje zob.: <http://supernowosci24.pl/zamieszki-podczas-marszu-ukraincow-w-przemyslu-zdjecia/#>; <http://prawo.pl/42977-antypolska-kampania-propagandowa-wsrod-ukraincow-przybiera-na-sile>. Pod tym względem warto przeanalizować wywiad z R. Chomą, prezydentem Przemyśla; zob.: <http://prawo.pl/44675-prezydent-przemysla-nie-będzie-zgody-na-chora-ideologie>.

14 O zdarzeniu w Warszawie i reakcjach zob.: <http://natemat.pl/194501,ambasada-ukrainy-domaga-sie-reakcji-na-zniszczenie-flagi-na-marszu-niepodleglosci-pis-to-nie-nasz-problem>.

15 Nienawistne okrzyki pod siedzibą organizacji ukraińskich w Przemyśle pojawiły się nie po raz pierwszy. W 2014 r. pod siedzibą ZUwP skandowano m.in.: „Znajdzie się kij na banderowski ryj”. W marszu, co warto zaznaczyć, bierze udział młodzież szkolna, harcerze, księża, klerycy. Wizualny charakter oraz osobliwy patriotyzm promują podczas marszu kibice przemyskich klubów oraz członkowie organizacji nacjonalistycznych. Tego typu zachowania nie spotkały się z krytyką środowisk opiniotwórczych. Wprost przeciwnie, w 2016 r. marsz odbywał się we współpracy z administracją rządową i samorządową. Honorowego patronatu udzielili mu poseł na Sejm RP oraz prezydent miasta Przemyśl.

16 Więcej o Obozie Wielkiej Polski WP zob.: https://web.facebook.com/RosyjskaVKolumnawPolsce/posts/447971412039730?_rdc=1&_rd.

17 <http://novorossia.today/hrusowice-to-dopiero-poczatek>.

18 Jest to stały element strategii części tzw. polskich środowisk narodowych, np. w 2015 r., gdy w Hruszowicach (woj. podkarpackie) doszło do częściowego zniszczenia ukraińskich upamiętnień były eurodeputowany, były poseł na Sejm Andrzej Zapałowski w wywiadzie zamieszczonym na łamach „Naszego Dziennika” winą za ten akt wandalizmu obarczył ukraińskie SBU i mniejszość ukraińską (zob.: <http://www.naszdziennik.pl/polska-kraj/137921,prowokacja-ukrainskich-nacjonalistow.html>). Podobnie stało się w przypadku Marszu Orląt Przemyskich i Lwowskich. W trakcie konferencji prasowej z udziałem organizatorów i przedstawiciela prezydenta Przemyśla 13 grudnia 2016 r. stwierdzono, że zdarzenie jest prowokacją ZUwP. Część publicystów i środowisk, wbrew ustaleniom policji i prokuratury, czyni to po dzień dzisiejszy.

hybrydowej należy również uznać akcję niszczenia grobów i pomników ukraińskich zlokalizowanych na terenie Polski południowo-wschodniej¹⁹.

W przestrzeni publicznej jako próbę zmiany nastrojów społecznych wobec Ukrainy i Ukraińców można uznać podejmowaną na różnych polach akcję dezinformacyjną polegającą m.in. na nagłaśnianiu „roszczeń wobec Polski” ze strony ukraińskich nacjonalistów²⁰. Z tego też powodu w części mediów masowo w komentarzach pod artykułami zaczęły pojawiać się znane z rosyjskiej narracji wojny informacyjnej przeciwko Ukrainie argumenty o: „faszyzacji Ukrainy”, „kijowskiej juncie”. W części komentarzy pojawiły się negatywne, nie używane wcześniej w Polsce, a importowane ze środowiska autorów-trolli określenia Ukrainy i jej mieszkańców, m.in. „upainiec”, „upadlina”, „ukropy”.

Jako element wojny informacyjnej należy uznać także organizowanie w różnych miastach Polski pikiet i innego rodzaju akcji pod budynkami Konsulatów Generalnych i Honorowych oraz Ambasad Ukrainy w RP, a także ekspozycję w różnych miastach materiałów propagandowych (w tym wystaw fotograficznych) będących formą wspierania prorosyjskich sił z Donbasu²¹.

Aktywność prorosyjskich środowisk i prowokatorów intensyfikowała się zwłaszcza w okresie 11 lipca (obchodów rocznicy wołyńskiej) oraz 24 sierpnia w trakcie obchodów rocznicy niepodległości Ukrainy. Zazwyczaj tego typu akcje wsparcia dla tzw. republik donieckiej i ługańskiej organizowane w polskich miastach były szeroko relacjonowane przez rosyjskie media²².

Także w przededniu lub tuż po zaistnieniu ważnych dla normalizacji relacji polsko-ukraińskich wydarzeń, jak np. odsłonięcie w Warszawie z udziałem ministra spraw zagranicznych Ukrainy Pawła Klimkina Skweru im. Wasyla Stusa, miały miejsce prowokacje, których zadaniem było, w naszej ocenie, „przykrycie” pozytywnych informacji na temat relacji polsko-ukraińskich w polskich mediach. W przededniu uroczystości uszanowania w stolicy Polski wybitnego ukraińskiego poety, dysydenta, który zmarł w 1985 r. w ZSRR w łagrze doszło do powtórnego zniszczenia polskiego pomnika w Hucie Pieniackiej w Ukrainie²³.

W polskiej przestrzeni informacyjnej w ostatnich dwóch latach pojawiły się informacje wskazujące na źródła inspiracji oraz finansowania antyukraińskich działań podejmowanych na terenie naszego kraju. Za jedno z ciekawszych doniesień w kwestii powiązań obywateli

19 Od 2014 do końca 2016 r. na terenie RP sprofanowano lub zniszczono osiem grobów i upamiętnień ukraińskich (kilka wielokrotnie). Akcja miała zorganizowany charakter, stała schemat, informacyjną składową. Pomimo zaistnienia prowokacji w pobliżu granicy Polski, członka NATO oraz późniejszych działań prowokacyjnych wymierzonych w polskie pomniki w Ukrainie, placówki dyplomatyczne RP w tym kraju w ani jednym przypadku polskie organy ścigania nie ustaliły sprawców.

20 Tego typu artykuły zjawiały się w szeregu wydań, od tzw. żółtej prasy do „ideologicznych” portali. Zob.: <http://www.fakt.pl/wydarzenia/polityka/ukrainscy-nacjonalisci-chca-nam-zabrac-wschodnie-ziemie/phlfz0g>; <http://gazetabaltycka.pl/promowane/zle-sie-dzieje-na-ukrainie-beda-roszczenia-terytorialne-wobec-polski>; <http://www.piens.pl/ukrainscy-mentalnie-przygotowani-do-ataku-na-polske>.

21 Chodzi o pikiety pod Ambasadą Ukrainy w Warszawie, Konsulatem Generalnym Ukrainy w Krakowie, wystawę fotograficzną podczas konferencji OBWE w Warszawie i promocję książek na temat „inspiratorów” Majdanu

oraz tragicznych wydarzeń w 2014 r. w Odessie. Co warte podkreślenia, akcje wymierzone w mniejszość ukraińską wyszły poza teren pogranicza, np. w Szczecinie przed siedzibą ZUwP i Konsulatu Honorowego Ukrainy zawieszono baner z hasłami poparcia dla DNR, w Gdańsku na greckokatolickiej konkatedrze rozklejono ulotki o prowokacyjnej antyukraińskiej treści odnoszące się do wojny na wschodzie Ukrainy.

22 Relacje ukazywały się m.in. w telewizji Ministerstwa Obrony Rosji „Zvezda”; więcej zob.: https://tvzvezda.ru/news/vstrane_i_mire/content/201506280157-gjxv.htm.

23 Na temat tej prowokacji zob.: <https://kresy24.pl/ponownie-zniszczenie-huty-pieniackiej-na-chwile-przed-otwarcie-skweru-im-wasyła-stusa>. Przykłady akcji pod placówkami dyplomatycznymi Ukrainy w RP „przeciwko banderyzacji Ukrainy”; <http://ewinia.nowykrak.pl/neon24.pl/post/133431,24-08-2016-protest-pod-ambasada-ukrainy>; www.gazetakrakowska.pl/artykul/3818485,krakow-protest-przed-konsulatem-generalnym-ukrainy-zdjecia-wideo,id,t.html.

RP i podejmowanych przez nich działań na „odcinku ukraińskim” należy uznać informacje, założonego przez wolontariuszy z Ukrainy analitycznego ośrodka InformNapalm²⁴.

W ujawnionych materiałach oprócz skanów dokumentów znalazły się materiały wideo z miejsc, gdzie doszło do profanacji bądź zniszczenia ukraińskich grobów i mogił (m.in. z miejscowości Hruszowice w gminie Stubno). Na jednym z nagrań można rozpoznać znanego z zaangażowania w antyukraińskie akcje byłego funkcjonariusza SB PRL. Wśród upublicznionych kopii dokumentów są dane dotyczące przelewów bankowych i korespondencji ww. osoby z koordynatorem akcji, obywatelem Białorusi Aleksandrem Usowskim²⁵.

Część z ww. działań była skierowana przeciwko instytucjom mniejszości ukraińskiej w Polsce (głównie w Przemyślu). Wybór miejsca był nieprzypadkowy — w trakcie protestów na kijowskim Majdanie przez Przemyśl transportowana była duża część pomocy materialnej z różnych regionów Polski dla protestujących w Ukrainie. Nie bez znaczenia było też to, że w mieście tym działa prężna społeczność ukraińska (kilka organizacji, struktury Kościoła Greckokatolickiego, parafia prawosławna, szkoła z językiem ukraińskim, Honorowy Konsulat Ukrainy). Miasto od połowy lat dziewięćdziesiątych XX w. było wykorzystywane jako poligon w działaniach zaogniających relacje polsko-ukraińskie²⁶. W mieście

od końca lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku aktywne są antyukraińskie środowiska wykorzystujące w retoryce antyukraińskiej kwestie z przeszłości, a także współczesne kwestie gospodarcze, m.in. napływ do miasta firm i obywateli Ukrainy czy też funkcjonowanie w mieście firm, których właścicielami są obywatele RP narodowości ukraińskiej²⁷.

Elementem kumulującym wrogość była bardzo często podsycana w prasie, mediach elektronicznych oraz mediach społecznościowych jednostronna pamięć polsko-ukraińskich konfliktów z okresu 1918 r. i walk o Przemyśl, II wojny światowej oraz okresu powojennego²⁸.

Ważnym elementem mającym wpływ na sytuację w 2016 r. była zwiększająca się od 2014 liczba nacechowanych negatywnie wpisów w Internecie skierowanych przeciwko Ukrainie i Ukraińcom (w tym migrantom). Tego typu komentarze zaczęły dominować nawet pod artykułami o neutralnej treści, nie odnoszącymi się do sfery polityki, historii czy też współczesnych relacji polsko-ukraińskich. Zdaniem badaczy część wpisów

z uczestnikami festiwalu; nielegalną rozbiórkę zabytkowej kopuły na kościele św. Teresy; protesty przeciwko odnowieniu działalności ukraińskiej szkoły im. M. Szaszkewicza i budowie pod Przemyślem Eklezjalnego Domu Opieki; protesty przeciwko zwrotowi mienia strukturalom Cerkwi Greckokatolickiej i „Domu Ukraińskiego” Związku Ukraińców w Polsce; wniosek przemyskich organizacji o delegalizację ZUwP; umieszczenie prowokacyjnej tablicy w kościele św. Teresy.

27 W kilku sklepach w 2016 r. w Przemyślu były eksponowane kartki z informacją: „Tu właścicielem jest Polak”. W Internecie usiłowano promować akcję „Nie kupuj u Baczyska” (A. Baczysk jest Konsulem Honorowym Ukrainy w Przemyślu, przedsiębiorcą, właścicielem sklepów i hurtowni, wywodzącym się ze społeczności ukraińskiej).

28 Na ile jest to nośny i stale wykorzystywany przez różne środowiska element świadczy mobilizacja ww. środowisk po decyzji MON z listopada 2017 r. o zdjęciu z tablicy ustanowionej na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie z nazwami miejscowości, w których dochodziło do walk z UPA, miast Bircza. Po tej decyzji na pograniczu doszło do kolejnej akcji z silnie obecnymi antyukraińskimi wątkami. Temat „bohaterów z Birczy” (którzy, jak dowodzą dokumenty, dopuścili się m.in. zbrodni wojennych) jest stale obecny w retoryce antyukraińskich działaczy, lokalnych mediów i samorządu (np. struktur PSL). Te działania odwołują się zarówno do stereotypu Ukraińców z okresu PRL, jak i podsycają atmosferę zagrożenia ze strony współczesnej Ukrainy. Zob.: <http://www.wysperane.info/2017/11/21/obroncy-birczy-wymazani-komu-przeszkadza-pamiec-o-ofiarach-upa>.

24 Więcej zob.: <https://informnapalm.org/pl/zatulin-malofiejew-usowski-dzialalnosc-dywersyjna-fr-polsce-infografika>.

25 Na temat A. Usowskiego zob.: <http://wyborcza.pl/7,75399,21412578,czy-kreml-chce-nas-sklocic.html>.

26 Chodzi m.in. o protest (okupację świątyni) przeciwko decyzji papieża Jana Pawła II o przekazanie w czasowe użytkowanie grekokatolikom kościoła św. Teresy (do 1944 katedry grekokatolickiej); protesty przeciwko organizacji w 1995 i 1997 r. Festiwalu Kultury Ukraińskiej wraz z napaściami na uczestników i próbą podpalenia biura ZUwP oraz internatu

była dziełem pracowników rosyjskich fabryk trolli²⁹.

W 2013 i 2016 r., w kolejne rocznice mordów na Polakach na Wołyniu i w Galicji Wschodniej, instytucje państwa polskiego: IPN, Sejm i Senat podjęły działania, których celem było nagłośnienie ww. wydarzeń historycznych. W proces aktywnie włączyli się również liderzy partii politycznych oraz tzw. środowiska kresowe. Jednym z ważniejszych elementów sprzyjających nagłośnieniu kwestii ofiar z rąk ukraińskich były debaty wokół uchwał polskiego parlamentu na temat wydarzeń z 1943 i 1944 r. Pełne emocji dyskusje wokół uchwał sejmowych (w tym polityczny spór wokół nazewnictwa) i ogólnie wydarzeń z okresu II wojny światowej spowodowały pojawienie się w mediach (zarówno głównego nurtu, jak i niszowych) dużej liczby tendencyjnych materiałów dziennikarskich odnoszących się do zagadnień historycznych relacji polsko-ukraińskich, zbrodni na Polakach itp. Zwiększenie liczby naturalistycznych opisów zbrodni, częste wręcz epatowanie zdjęciami rozczłonkowanych ofiar oraz rywalizacja różnych środowisk politycznych wokół „zagospodarowania” historii (i elektoratu) miały wpływ na pojawienie się w przestrzeni medialnej dużej liczby uproszczonych ocen i komentarzy. Część publikacji i komentarzy sytuowała Ukraińców jako szczególnie okrutny naród, wrogi wszystkiemu, co polskie. Pewną pauzę dla tego typu narracji stanowiły protesty na kijowskim Majdanie w latach 2013–2014. Uwaga polskich mediów, polityków i społeczeństwa była na jakiś czas skierowana prawie

wyłącznie na współczesność. Narracja historyczna, wplatanie kwestii polskich ofiar na Wołyniu i w Galicji Wschodniej powróciła w przededniu wyborów parlamentarnych w 2015 r. Najbardziej jaskrawym przykładem antyukraińskich medialnych wystąpień był komentarz w audycji Radio Koszalin znanego dziennikarza mediów publicznych Wojciecha Cejrowskiego³⁰. Negatywny trend nasilił się w 2016 r. w mediach narodowych, często także komercyjnych, o relacjach polsko-ukraińskich zaczęli wypowiadać się w większym stopniu „bezkompromisowi” wobec Ukraińców politycy i komentatorzy. Podobne zjawisko objęło także środowiska naukowe. Nienawistna, antynaukowa retoryka obecna do niedawna wyłącznie w niszowych nacjonalistycznych mediach czy antyukraińskich publikacjach przenosiła się za sprawą selektywnie dobieranych panelistów także do polskich uczelni³¹.

Od 2013 r. można mówić o zaistnieniu w Polsce zmasowanej akcji propagandowej wobec „banderowców” (co w wielu środowiskach oznacza Ukraińców), na którą składają się nasyczone jednostronnymi ocenami (często również pogardą i wrogością) wystąpienia w mediach, filmy wideo oraz animowane, wideoklipy muzyczne, tzw. wlepki, hasła na murach i transparentach, komentarze pod artykułami itp. Pomimo istnienia w części mediów kodeksów etycznych nagminne było i jest nadal eksponowanie (bez zastrzeżenia, że chodzi o drastyczne materiały) zdjęć ofiar, bardzo często dzieci, opisów

29 O aktywności rosyjskich i prorosyjskich trolli zob.: <https://wiadomosci.wp.pl/polska-bezradna-wobec-rosyjskich-trolli-6104591886856833a>; <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/1666886,1,rosyjskie-fabryki-trolli-zalewaja-internet-prokremlofskim-przekazem-ale-popelniaja-rowniez-bledy-read>.

30 Cejrowski stwierdził: „Ukraińcy to gwałciciele i rzeźnicy”, a na pytanie prowadzącego, „czy wszyscy?”, udzielił odpowiedzi: „No więc, na pańskie pytanie, czy wszyscy Ukraińcy, stwierdzam, że wszyscy”. Więcej zob.: <https://oko.press/cejrowski-wszyscy-ukraincy-gwalciciele-rzeznicy-prokuratura-zniewazanie>.

31 Przykładem tego typu przedsięwzięcia może być konferencja na KUL w Lublinie; szczegóły zob.: http://www.kul.pl/debata-pojednanie-polsko-ukrainskie-wymiana-doswiadczen,art_75527,1498427760,0.html.

sposobu zabijania. W przypadku części tych materiałów można mówić o masowym oddziaływaniu (np. od kilkudziesięciu do kilkuset tysięcy przegladów)³².

Kolejnym elementem, który kreował wśród Polaków odhumanizowany obraz Ukraińców jako narodu, była realizacja i premiera w 2016 r. filmu Wojciecha Smarzowskiego „Wołyń”. Pojawienie się filmu (obejrzanego przez ok. półtora miliona widzów) nasyconego scenami okrucieństwa i przemocy ze strony Ukraińców, stymulowało wzrost wrogich komentarzy i zachowań. Większość z nich w sposób tendencyjny i jednostronny odwoływała się do kwestii polskich ofiar na Wołyniu w 1943, w Galicji Wschodniej w 1944 r. oraz na terenach powojennej Polski w latach 1944–1947. W kilku przypadkach można dowiedzieć, że film stał się uzasadnieniem do zaistnienia w przestrzeni publicznej, ale też w relacjach międzyludzkich, przejawów agresji³³. Film był mocno promowany przez skrajne środowiska antyukraińskie. Część wypowiadających się przyjmowała obraz filmowy jako absolutną prawdę. Zdarzało się, że krytyczne oceny filmu były określane jako antypolskie. Zwiększenie się w Polsce liczby aktów nienawiści wobec Ukraińców odnotował m.in. ambasador Ukrainy w RP Andrij Deszczyca³⁴.

32 Przykłady tego typu aktywności zob.: <https://www.youtube.com/watch?v=BH9y3rixGVk>; <https://www.youtube.com/watch?v=6mQdIVw7mUM>. Przykład filmu animowanego zob.: <https://www.youtube.com/watch?v=uaiKEzKuMt4>. O działaniach w trakcie masowych imprez sportowych zob.: <http://www.dziennikwschodni.pl/lublin/antyukraiński-transparent-na-arenie-lublin-oskarżeni-czekają-na-wyrok,n1000186423.html>.

33 O negatywnych skutkach filmu „Wołyń” informowano z różnych regionów Polski; przybierały one różne formy: groźby słowne, ostracyzm wobec obywateli Ukrainy, wymuszanie rozmów na temat Wołynia; przykłady zob.: <http://krakow.wyborcza.pl/krakow/1,44425,20823496,wolyn-pamietamy-na-pis-ostrezenie-dla-ukraincow.html>; <http://wdolnymslasku.com/2017/10/19/wroclaw-grzywna-za-antyukraińskie-okrzyki/>; młody Ukraińiec o zmianie nastawienia: <https://www.youtube.com/watch?v=TodhQ4bY9K4> (od 2:28"). O kontrowersjach wywołanych przez film wspomniano w Postanowieniu Prokuratury Rejonowej w Szczecinku o umorzeniu dochodzenia w sprawie publicznego znieważania osób narodowości ukraińskiej przez W. Cejrowskiego.

34 Ocenę relacji polsko-ukraińskich ambasadora Ukrainy w RP A. Deszczyca zob.: <http://wyborcza.pl>.

Swego rodzaju cezurą w kwestii występowania mowy nienawiści i budowania wokół obywateli Ukrainy atmosfery zagrożenia były protesty opozycji w Polsce. W części prawicowych tytułów (w portalach internetowych) wielokrotnie pojawiała się teza o możliwości wykorzystania przez obecną polską opozycję migrantów z Ukrainy w celu organizacji w Polsce „krwawego Majdanu”³⁵.

W 2016 r. jeszcze bardziej zaczęto wykorzystywać jako element budowania atmosfery zagrożenia argumenty o realnej groźbie przeniesienia wojny ze wschodu Ukrainy na teren RP. Zagrożenie mieli stanowić „nacionaliści” z batalionów ochotniczych i „Prawego Sektora”. Jako katalizator poczucia zagrożenia miała, w naszej ocenie, posłużyć informacja o „niekontrolowanym przepływie z Ukrainy do Polski broni palnej”. Tego typu informacje wielokrotnie powtarzał (m.in. w TV Republika) powołując się na „wiarygodne źródło” znany publicysta Stanisław Michalkiewicz³⁶. Tenże publicysta używał przeciwko obecności w Polsce migrantów z Ukrainy również innych argumentów, jak np. takiego, że służby specjalne innych krajów mogą chcieć wykorzystać migrantów z Ukrainy do obalenia obecnego rządu. W części publikacji na tzw. kresowych portalach sugerowano także, że mniejszość ukraińska jest naturalnym zwolennikiem „totalnej opo-

35 pl/10,82983,22650583,troche-obawiam-sie-o-bezpieczenstwo-moich-rodakow-andrij-deszczycia.html.

36 O wpisaniu obywateli Ukrainy w polski spór polityczny zob.: <http://wolnosc24.pl/2016/12/20/nasz-wywiad-michalkiewicz-niemcy-przygotowuja-sie-do-ostatecznego-rozwiazania-kwestii-polskiej-majdan-w-warszawie-ro-biony-rekami-ukraincow/>, a także: <https://wpolityce.pl/polityka/352896-drodzy-ukraincy-i-ich-majdanowi-przyjaciele-jeszcze-troche-takiej-roboty-a-z-sympatii-polakow-dla-waszej-walki-nie-zostanie-wiele>.

36 Informacje o broni z Ukrainy pojawiły się w wielu mediach; zob.: <http://televizjarepublika.pl/michalkiewicz-dowiedzialem-sie-ze-z-ukrainy-idzie-do-polski-duzy-przemyt-broni-ciekaw-jestem-kto-jest-odbiorca-tej-broni,42232.html>; <http://prawy.pl/48852-ukraincy-beda-szmuglowac-bron-dla-biednych-uchodzcow>; <https://www.youtube.com/watch?v=1cxwH-Xga-SE>.

zycji” i przeciwnikiem rządu PiS³⁷. Z kolei likwidacji zagrożenia ukraińskiego na pograniczu z Ukrainą miały służyć tzw. patrole antybanderowskie inicjowane przez antyeuropejską i antynatowską „Falangę”³⁸.

Argument o płynącej z Ukrainy do Polski broni był wielokrotnie powtarzany na różnych forach. Z tego, co nam wiadomo tego typu publiczna informacja nie wywołała oficjalnej reakcji polskich władz (potwierdzenia lub zaprzeczenia faktu poważnego zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa). Także ujawnienie faktu manipulacji informacjami o broni płynącej z Ukrainy do Polski przez jedną z organizacji zajmujących się wojną informacyjną nie zmieniło stanu rzeczy; argument ten jest nadal powtarzany³⁹.

BUDOWANIE ATMOSFERY ZAGROŻENIA ZE STRONY UKRAINY ORAZ MIGRANTÓW UKRAIŃSKICH PRZEBYWAJĄCYCH W POLSCE

Od początku wydarzeń na kijowskim Majdanie w części polskich mediów oraz wystąpieniach polityków pojawiła się przestroga przed angażowaniem się Polski w poparcie protestujących Ukraińców. Jak argument przeciwko służył ten o możliwych komplikacjach w relacjach z Rosją oraz argument o „antypolskim” nastawieniu części polityków ukraińskiej opozycji czy wręcz faszyzacji

Ukrainy⁴⁰. Część środowisk prawicowych oraz tzw. kresowych szczególnie krytycznie odnosiła się do wizyt w okresie protestów w Kijowie polskich polityków (w tym prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego czy też obecnego lidera Ruchu Kukiz’15 Pawła Kukiza). Za relacjonowanie wydarzeń atakowano również polskie media, w tym „Gazetę Polską” i TV Republika.

W latach 2015–2017 w związku z gwałtownie wzrastającą liczbą pracowników/migrantów z Ukrainy w polskiej przestrzeni publicznej zaczęły wybrzmiewać przestrogi przed negatywnymi skutkami pojawienia się w Polsce tak dużej liczby Ukraińców. Były one formułowane zarówno przez publicystów, jak i znanych polityków. Do najbardziej jaskrawych należy zaliczyć m.in. wystąpienia wiceministra obrony narodowej w rządzie AWS, do niedawna wykładowcy w Akademii Sztuki Wojennej Romualda Szerebietiewa oraz Stanisława Srokowskiego, pisarza, którego powieść „Nienawiść” była wykorzystana jako podstawa do napisania scenariusza filmu „Wołyń”, obecnie publicysty „Gazety Warszawskiej”. Srokowski stwierdził m.in.:

MILION LUDZI TO POTĘGA. Na razie rozsiani są po całym kraju. Ale kiedy już będą mieli pracę i porządnie się zakorzenią, zaczną się rozglądać i zadawać sobie pytania, czy nie powinni mieć czegoś więcej [...]. Nie ulega wątpliwości, że już niedługo ci nowi Ukraińcy w Polsce zaczną się organizować. Nie wiemy jeszcze, jak, w jaki sposób. Ale oni już wiedzą, że mają tu mocny grunt pod nogami. Bo mają od dawna zorganizowaną

37 Na temat budowania negatywnego wizerunku mniejszości ukraińskiej, w szczególności ZUWP, zob.: <https://dorzeczy.pl/kraj/25620/Antypolska-propaganda-za-polskie-pieniadze-Kuriozalne-filmiki-nt-relacji-polsko-ukrainskich.html>; <http://prawy.pl/32901-szef-ukraincow-w-polsce-grozi-poparciem-opozycji>; <http://www.naszdziennik.pl/polska-kraj/180949,panstwo-nie-moze-tolerowac-antypolskich-zachowan.html>.

38 <http://xportal.pl/?p=21938>. Szerzej o penetrowaniu polskich struktur, organizacji paramilitarnych i proobronnych przez członków prorosyjskich, antyeuropejskich struktur pisał m.in. na fun page Rosyjska V Kolumna Marcin Rey; zob.: https://web.facebook.com/RosyjskaVKolumnawPolsce/posts/256124337891106?_rdc=1&_rdr.

39 Analizę manipulacji informacjami odnośnie napływu broni z Ukrainy zob.: <http://www.stopfake.org/pl/fejk-zalew-nielegalnej-broni-z-ukrainy-i-podziemne-struktury-ukrainskich-terrorystow>.

40 Głosy polskich polityków i środowisk odnośnie sytuacji w Ukrainie zob.: <http://wiadomosci.dziennik.pl/opinie/artykuly/542721,leszek-miller-jaroslaw-kaczynski-bandera-upa-oun-ukraina-historia-ss-galizen-rzez-wolynska-opinia.html>; <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/korwin-mikke-w-tvn24-ukraina-jest-naszym-wrogiem-nie-rosja,585383.html>; <http://www.radiomaryja.pl/multimedia/reportaz-neo-banderyzm/>.

liczną starą wspólnotę ukraińską. I to politycznie, dla nas, Polaków, groźne. Nie ukrywają tego. Są miłośnikami Bandery. Czyli tworzą dobry fundament dla rozwoju idei banderowskiej w Polsce. Już to przeżywaliliśmy. A jeśli dodamy, że większość ukraińskiej emigracji to są młodzi ludzie, w swoim kraju już mocno zarażeni ideologią Doncowa, Bandery i Szuchewycza, to łatwo sobie możemy wyobrazić, w jakim kierunku może pójść organizacja⁴¹.

Od 2013 r. w części mediów sukcesywnie wzrastała liczba publikacji i materiałów, które kreują i wzmacniają negatywny obraz Ukraińców. W części tytułów da się również zauważyć zmienną tendencję — oprócz akcentowania kwestii historycznych, pojawiają się artykuły wprost przestrzegające przed negatywnymi skutkami zwiększenia się w Polsce liczby ukraińskich migrantów. W kilku tytułach, np. w należącej do holdingu o. Tadeusza Rydzyka gazecie „Nasz Dziennik”, m.in. użyto argumentu, iż Ukraińcy w Polsce się nie asymilują⁴². W kilku skrajnie prawicowych portalach pojawiło się również ostrzeżenie przed „antypolskim profilowaniem migrantów” przez mniejszość ukraińską (a dokładnie Związek Ukraińców w Polsce)⁴³.

Jako kolejny element zagrożenia w części publikacji prezentowano możliwość samoorganizacji migrantów i zaangażowanie się przez nich w życie społeczne

i polityczne RP (np. poprzez udział w wyborach). Najdobitniej tego typu lęki ukazuje cytaty z tygodnika „Niedziela”. Witold Gadowski stwierdził m.in.:

MUSIMY TAKŻE MIEĆ ŚWIADOMOŚĆ, że liczba

Ukraińców w Polsce niebezpiecznie rośnie i już dziś — w kręgach banderowskiej doncowszczyzny — snute są plany powołania siły politycznej (czy tylko takiej?), w Polsce, która będzie działała w interesie Ukraińców i Ukrainy wewnątrz polskiej diaspory narodowej. Nie trzeba dodawać, że brak kontroli ze strony polskich służb specjalnych [...] może skutkować bardzo poważnymi zagrożeniami bezpieczeństwa i integralności naszego państwa⁴⁴.

Wątek zaangażowania migrantów z Ukrainy w działania opozycji w Polsce, finansowanej i wspieranej przez zagraniczne ośrodki był (i jest nadal) mocno obecny m.in. w czasie relacjonowania przez media kontrowersji wokół działalności i źródeł finansowania założonej przez obywatelkę Ukrainy Fundacji „Otwarty Dialog”⁴⁵.

Sukces kampanii strachu skierowanej przeciwko uchodźcom z Syrii i krajów muzułmańskich spowodował, że argumenty przeciwko przyjmowaniu „obcych” pracowników (głównie Ukraińców) pojawiły się również w wystąpieniach polskich parlamentarzystów. Posłowie Kukiz’15 postulowali m.in. wprowadzenie kwot dla pracowników

41 <http://prawo.pl/52335-romuald-szeremietiew-imigranci-ukrajscy-w-polsce-moga-stac-sie-zapleczem-dla-antypolskiego-terroryzmu>; <https://warszawskagazeta.pl/felietony/jadlospis/item/3996-co-z-milionem-ukraincow-zyjacych-juz-w-polsce>. W kwestii szeroko rozumianego zagrożenia ze strony Ukrainy wielokrotnie wypowiadał się również dr A. Zapałowski z Przemysła; zob.: <https://pl.sputniknews.com/polska/201702164851532-Sputnik-Polska-Ukraina-migranci>.

42 <http://naszdzienik.pl/mysl/185411,ukraincy-sie-nie-asymluja.html>.

43 Więcej o negatywnym postrzeganiu migrantów i mniejszości ukraińskiej, w tym ZUwP, zob.: <http://wolnosc24.pl/2017/04/07/imigranci-z-ukrainy-to-zagrozenie-dla-bezpieczenstwa-polski-ostreza-autor-portal-u-kresy-czy-podzielnosc-te-obawy-nasza-sonda/>, a także: <http://www.mysl-polska.pl/644>; <http://warszawskagazeta.pl/felietony/jadlospis/item/4640-slugusi-zwyrodnialca>; <http://prawo.pl/54664-milczenie-ukrajskiej-v-kolumny>.

44 W. Gadowski, *Polskie płuco, które słabo oddycha*, „Niedziela Tygodnik Katolicki”, nr 52, 24 grudnia 2017 r.

45 Fundacja silnie odznaczyła się aktywnością w okresie Majdanu w Kijowie, okupacji Krymu oraz wojny na wschodzie Ukrainy. Organizowała w Polsce m.in. akcje wsparcia dla Majdanu, „misje obserwacyjne” w Kijowie, akcję zakupu kamizelek kuloodpornych i wiele innych. Od początku część polskich organizacji pozarządowych odnosiła się z dystansem do ODF. O kontrowersjach wokół Fundacji zob.: <http://wyborcza.pl/7,75968,22199035,otwarty-dialog-na-rozdrozu-o-zaslugach-fundacji-i-powodach.html>; <https://www.facebook.com/RosyjskaVKolumnawPolsce/posts/582922608544609>; <https://wpolityce.pl/polityka/372628-nasz-news-kolejna-polityczna-decyzja-sad-odmowil-msz-zawieszenia-zarzadu-fundacji-otwarty-dialog-kozlowska-i-kramek-moga-spac-spokojnie>.

z Ukrainy oraz penalizację banderyzmu, gdyż obywatele z Ukrainy są według nich nimi przesiąknięci⁴⁶. Akcje informacyjne: pikiety, marsze przeciwko pracownikom z Ukrainy organizowały także struktury pozaparlamentarne, m.in. ONR oraz Młodzież Wszechpolska⁴⁷.

Za kolejny element strategii strachu można uznać łączenie zagrożenia ze strony fali muzułmańskich uchodźców z Afryki z zagrożeniem ze strony Ukrainy. Przejawem tego elementu kampanii strachu było postulowanie przez obecnych i byłych parlamentarzystów potrzeby zbudowania ogrodzenia (muru) na granicy z Ukrainą. Projekt budowy muru zgłaszał i popierał w różnych wystąpieniach m.in. dr Andrzej Zapałowski, obecnie wykładowca akademicki, częsty komentator kwestii polsko-ukraińskich i sytuacji w Ukrainie w gazecie „Nasz Dziennik” oraz polskojęzycznej wersji rosyjskiego portalu „Sputnik”⁴⁸.

W celu wzbudzenia negatywnych nastrojów wobec migrantów z Ukrainy wykorzystuje się techniki manipulatywne, które przyczyniły się m.in. do wzrostu w Polsce nastrojów antymuzułmańskich (antyislamskich). Chodzi m.in. o wzmacnianie przekazu i celowe nagłaśnianie

tragicznych zdarzeń spowodowanych przez obywateli Ukrainy, w tym przestępstw kryminalnych przez nich popełnianych. Dwa jaskrawe przypadki dotyczą eksponowania przez ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego kwestii wypadku drogowego w Jeleniej Górze, w trakcie którego zginęły dwie nastolatki oraz przypadek właściciela sklepu w Berlinie⁴⁹.

Za kolejny element budowania wrogości do obywateli Ukrainy należy też uznać rozpętanie negatywnej kampanii informacyjnej przeciwko studentom z Ukrainy, którzy studiowali w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Przemyśle. Po opublikowaniu na portalach społecznościowych zdjęcia, na którym ww. studenci trzymali czerwono-czarną flagę (uznawaną w Polsce za symbol OUN), zostali oni oskarżeni o szerzenie nacjonalizmu, ukarani przez uczelnię. Studentów z Ukrainy pozbawiano też Karty Polaka⁵⁰.

Podobnie próbowano zastraszyć wolontariuszkę z Przemyśla, wykładowczynię PWSZ dr Olgę Solarz. W mediach społecznościowych zamieszczono fotografię kobiety ubranej w mundur policyjny i uzbrojonej, w podpisie stwierdzono, że O. Solarz bierze udział w walkach na wschodzie Ukrainy⁵¹. Informację wraz z opisem przekazano rektorowi uczelni, w której O. Solarz jest zatrudniona.

46 O stanowisku tej partii w kwestii ukraińskich migrantów oraz sporach wokół projektu Kukiz15 zob. wywiad z marszałkiem Tyszką: <https://www.youtube.com/watch?v=hPrA5dDfryk>; <https://kresy.pl/wydarzenia/tyszka-o-skali-emigracji-polakow-i-migracji-ukraincow-glupki-pisowe-daja-sie-mamici-tania-propaganda/>; <https://dorzeczy.pl/kraj/46546/Rzymkowski-PiS-po-raz-kolejny-blokuje-ustawe-o-penalizacji-banderyzmu.html>; <http://wmeritum.pl/pawel-kukiz-banderyzm-ss-galizen/188884>.

47 Protesty miały miejsce w różnych miastach Polski: w Warszawie, Gdańsku, Wrocławiu, Radomsku. O protestach przeciwko migrantom/pracownikom z Ukrainy zob.: <https://bezprawnik.pl/ukraincy-w-polsce-onr>; <http://wolnosc24.pl/2017/03/18/demonstracja-onr-stop-ukrainizacji-rynku-pracy-i-sciagania-migrantow-ze-wschodu-video>.

48 Wystąpienia odnośnie muru na granicy z Ukrainą zob.: <https://parezja.pl/ruch-narodowy-chce-budowy-muru-polsce-przeciw-imigrantom/>; <https://pl.sputniknews.com/polska/201602252147794-kukiz-15-polska-ukraina-mur>; <http://rzeszow-news.pl/wykladowca-ur-do-msw-wybudujmy-3-metrowy-mur-na-granicy>. Więcej o A. Zapałowskim zob.: <https://www.facebook.com/RosyjskaVKolumnawPolsce/posts/534898923346978>.

49 O wypadku w Jeleniej Górze informowały główne polskie media. Wokół tego tragicznego zdarzenia miała miejsce próba (za pomocą języka, stawianych akcentów) budowania negatywnych emocji wokół narodowości sprawcy; zob.: <http://prawicowyinternet.pl/pijany-ukrainiec-zamordowal-dwie-nastoletnie-polki-grozi-mu-smieszna-kara-12-lat-pozbawienia-wolnosci>; <http://isakowicz.pl/lagodny-wyrok-dla-ukrainca-za-zabicie-dwoch-nastolatek-w-jeleniej-gorze>; <https://www.tvn24.pl/pomorze,42/chcial-kazdego-ukrainca-tractowac-jak-zlodzieja-teraz-przeprasza,777033.html>.

50 O fakcie poinformował z trybuny Sejmu wiceminister w MSZ Jan Dziedziczak. Warto dodać, że flaga czerwono-czarna nie była w Polsce symbolem, który podlega penalizacji.

51 O atakach na wolontariuszkę z Polski, wspierającą Ukrainę zob.: <http://krakow.wyborcza.pl/krakow/1,44425,19972009,awantura-w-srodowisku-ukrainoznacow-oskarzenia-listy.html>.

W rzeczywistości O. Solarz jest przedstawicielką społeczności ukraińskiej, wolontariuszką, która od lat pomaga m.in. domom dziecka w Ukrainie oraz pacjentom szpitala w Swatowie na wschodzie kraju.

Podobne oskarżenia/donosy sformułowano wobec relacjonującej wydarzenia na kijowskim Majdanie oraz wojnę na wschodzie Ukrainy dziennikarki Bianki Zaleskiej⁵².

W okresie Majdanu miały również miejsce próby zastraszania dziennikarzy, w tym prawicowych mediów, którzy przychylnie odnosili się do ukraińskich protestów. Atakowano m.in. dziennikarzy „Gazety Polskiej” Wojciecha Muchę i Dawida Wildsteina. Pozycję wobec wydarzeń w Ukrainie ww. dziennikarzy krytykował m.in. pisarz Waldemar Łysiak, publicysta tygodnika „Do Rzeczy”⁵³.

Jednym z efektów wzmagania antyukraińskiej kampanii jest radykalizacja publicznie głoszonych haseł i sugerowania przedstawicielom władz państwowych niezgodnych z normami państwa prawa działań. Publicysta portalu kresy.pl Marcin Skalski w artykule zamieszczonym na portalu MediaNarodowe postuluje m.in. wykorzystanie przez obecne władze doświadczeń akcji „Wisła” z 1947 r. Stwierdza m.in.:

NIE DA SIĘ UKRYĆ, że społeczności ukraińskiej trzeba się zacząć stopniowo pozbywać. Wciąż jej przedstawiciele mogą być przyciągani mniejszymi stawkami, przez co Polacy we własnym kraju są szachowani przez maksymalizujących zysk dowolnym kosztem przedsiębiorców [...]. Niemniej, jeśli ma się to zmienić, to bezwzględnie i niezwłocznie należy się pozbyć z terytorium Polski indywiduów takich jak wspomniana wcześniej Ludmiła Kozłowska. Należy to uczynić nie dlatego, że jest akurat Ukrainką, ale z uwagi na propagowanie przez nią antypaństwowej dywersji. Wzorce z Operacji „Wisła” nie są tu wcale nie na miejscu — przesiedlanie w warunkach wyższej konieczności elementu wrogiego bądź będącego zapleczem dla irredenty nawet wbrew własnej woli jest dopuszczalne i uzasadnione. Zaangażowani w Majdan Ukraińcy mieszkający w Polsce już od dłuższego czasu pozwalają sobie na grubiaństwo wobec środowisk narodowych i kresowych, oczywiście dla nich wszystkich jesteśmy od dawna „pożytecznymi idiotami” Putina, bo nie popieramy rozrób w ich ojczyźnie albo po prostu dlatego, że skutecznie uniemożliwiamy im realizację ich — jak się okazuje — wrogiej wobec Polski agendy⁵⁴.

Oprócz koncepcji deportowania niewygodnych obywateli Ukrainy autor stawia daleko idące wymagania wobec partii rządzącej, nie tylko w kwestii migrantów, rynku pracy, ale również polityki historycznej i relacji z Ukrainą. Wizja autora jest odzwierciedleniem skrajnie antyukraińskich poglądów części tzw. środowisk kresowych. Z analizy publicznych wystąpień i artykułów można stwierdzić, iż w 2016 r. znacząco wzrosła rola i znaczenie w działaniach instytucji publicznych osób o zbliżonych poglądach. Część z nich pełni funkcje

52 Ataki na dziennikarkę z Polski miały miejsce zarówno w mediach separatystów z Doniecka, jak i w polskich mediach; zob.: <http://dev.nrt24.ru/o-tym-jak-obywatelka-polski-mordowala-i-torturowala-ludzi-w-donbasie-2/>; <https://marucha.wordpress.com/2014/12/27/bianka-zalewska-dziennikarka-czy-snaiperka/>; http://wyborcza.pl/1,76842,17182184,Bianka_Zalewska_ofiara_propagandy_separatystow___Przedstawiaja.html.

53 Krytyczne artykuły, w których piętnował obu dziennikarzy za ich stosunek do wydarzeń na Majdanie W. Łysiak publikował kilkakrotnie w tygodniku „Do Rzeczy”; argumenty autora były wielokrotnie powtarzane w innych mediach; zob.: <http://blogpress.pl/node/19919>; <https://kresy.pl/publicystyka/czego-nie-rozumie-dawid-wildstein>.

54 Artykuł Skalskiego zasługuje na szczególną uwagę, zwłaszcza w kontekście konkretnych posunięć w kwestii migrantów i mniejszości ukraińskiej obecnych władz; zob.: <https://medianarodowe.com/jaroslav-kaczynski-bedzie-drugim-janukowiczem-o-koniecznosc-wznowienia-operacji-wisla/>.

w administracji rządowej szczebla centralnego i lokalnego oraz w mediach publicznych (narodowych)⁵⁵. Jaskrawym przykładem tego typu kariery jest prof. Włodzimierz Osadczy, pełniący funkcję doradcy wojewody lubelskiego ds. kontaktów międzynarodowych. Jego publiczne wypowiedzi niejednokrotnie stały w sprzeczności z deklaracjami przedstawicieli rządu czy Kancelarii Prezydenta RP⁵⁶.

Za kolejny element budowania strategii wzmacniania obrazu negatywnych skutków przebywania w Polsce obywateli Ukrainy można też uznać manipulowanie informacjami odnośnie wypłat świadczeń emerytalnych pracownikom z tego kraju⁵⁷.

Kwestii postrzegania miejsca i roli w Polsce pracowników/migrantów z Ukrainy nie ułatwiała polityka polskiego rządu oraz wystąpienia czołowych polityków PiS. Wielokrotnie w wystąpieniach publicznych m.in. premier Beata Szydło, premiera Mateusza Morawieckiego używano przeciwko polityce relokacji do krajów członkowskich uchodźców z Syrii argumentu o przyjęciu przez Polskę „milionu uchodźców z Ukrainy”. Według innych źródeł Polska w interesującym nas okresie nadała status uchodźcy czterem obywatelom Ukrainy; pobyt tolerowany uzyskało ok. 76 ukraińskich obywateli⁵⁸.

PRAKTYKI DYSKRYMINACYJNE WOBEC OBYWATELI RP NARODOWOŚCI UKRAIŃSKIEJ

Negatywna antyukraińska kampania w mediach, wystąpieniach publicznych, postulowanie potrzeby prowadzenia dyskryminacyjnej polityki nie odnosiła się wyłącznie do migrantów z Ukrainy. W 2016 i 2017 r. miały miejsce wydarzenia, które można uznać za sprzeczne z polskim ustawodawstwem oraz dotychczasową praktyką polskich rządów w odniesieniu do kwestii zachowania praw obywatelskich mniejszości narodowych i etnicznych (w tym Ukraińców). Można również mówić o praktycznym zastosowaniu w odniesieniu do obywateli Rzeczypospolitej tzw. polityki wzajemności. Przykładem na to, że nie chodziło o jednorazowe błędy czy też decyzje niskiej rangi urzędników była odpowiedź na interpelację poselską posłów Sławomira Nitrasa i Rafała Trzaskowskiego (posłów Klubu Parlamentarnego Platformy Obywatelskiej). Pytali oni premier Rządu RP B. Szydło o przyczyny odmowy przyznania grantów przez MSWiA na obchody rocznicy akcji „Wisła” (wnioski składało kilka organizacji). Poseł Nitras zadał pytanie:

CHCIAŁBYM ZAPYTAĆ [...], z jakich konkretnych powodów MSWiA odrzuciło wnioski organizacji ukraińskich i łemkowskich o dofinansowanie rocznicy akcji „Wisła”. Czy ma to związek ze zmianą polskiej polityki wobec mniejszości narodowych?

Odpowiedzi udzielił minister spraw wewnętrznych Mariusz Błaszak. Z trybuny Sejmu szef MSWiA stwierdził m.in.:

NIE CZUJEMY SIĘ TAKŻE SPADKOBIERCAMI tożsaczej władzy. Omawiając tę sprawę trzeba zauważyć jej aktualny kontekst, a więc

55 https://web.facebook.com/permalink.php?story_fbid=365191006984438&id=218251225011751&_rdc=1&_rdr.

56 Na niespójność deklaracji politycznych rządu odnośnie współpracy z Ukrainą, polityki dotyczącej migracji i pracowników z Ukrainy z decyzjami kadrowymi i wypowiedziami części urzędników zwracał uwagę m.in. Marcin Rey, założyciel na portalu FB fan page „Rosyjska V kolumna w Polsce”.

57 <http://natemat.pl/220521,polscy-podatnicy-zaplaca-za-emerytury-ukraincow-w-polsce-burza-ale-zus-uspokaja-tonic-spektakularnego>.

58 *Uchodźcy versus migranci*; więcej zob.: <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/uchodzcy-z-ukrainy-polski-rzad-mowi-o-milionie-statystyki-o-183,730375.html>; <http://www.tvp.info/23670585/szydlo-w-pe-o-milionie-uchodzcow-z-ukrainy-ambasador-to-nie-uchodzcy-oni-tu-pracuja-i-placa-podatki>.

porównywanie wydarzeń w swej istocie nieporównywalnych, tj. wysiedleń z 1947 roku i rzezi wołyńskiej — takie porównania niestety pojawiają się, szczególnie za naszą wschodnią granicą. Dziś na Ukrainie spotykamy się z kultem Bandery, a więc człowieka odpowiedzialnego za zbrodnie wobec Polaków — ludobójstwo dokonane przez ukraińskich nacjonalistów w 1943 roku. Wówczas w bestialski sposób wymordowanych zostało ponad 100 tys. Polaków, w tym kobiet i dzieci. W medialnej przestrzeni można spotkać wiele wypowiedzi pana Piotra Tymy żałującego się, że rząd polski nie dofinansował obchodów 70. rocznicy akcji „Wisła”. Poleciłem swoim współpracownikom przeprowadzenie kwerendy wypowiedzi Piotra Tymy pod kątem potępienia banderowców i nie znalazłem takiej jego wypowiedzi [...]. Rząd polski popiera wejście Ukrainy do rodziny narodów europejskich, dążymy do jak najlepszych stosunków z Ukrainą, ale muszą one być oparte na prawdzie. Odrzucamy zasadę retorsji, ale domagamy się symetrii. Ja nie znam wypadku, żeby rząd ukraiński finansował miejsce upamiętnienia rzezi wołyńskiej. Nie ma tutaj symetrii⁵⁹.

Kwestia odmowy wydzielenia grantu na obchody rocznicy akcji „Wisła” zyskała duży rezonans społeczny. Przeciwno decyzji zaprotestowały m.in. różne polskie środowiska. W odpowiedzi na decyzję MSWiA powstał Komitet Honorowy Społecznych Obchodów 70. rocznicy akcji „Wisła”. Jego członkami byli: Danuta Kuroń, Krystyna Zachwatowicz-Wajda, o. Tomasz Dostatni OP, prof. Włodzimierz Mokry, dr Adam Bodnar, Andrzej Seweryn i Andrzej Stasiuk. Komitet zaapelował o wsparcie działań społeczności ukraińskiej na rzecz uczczenia rocznicy deportacji⁶⁰.

Dzięki wsparciu wielu środowisk i osób indywidualnych oraz mediów na potrzeby organizacji uroczystości wpłynęło 102 tys. złotych.

Pytania o przyczyny odmowy wsparcia obchodów znalazły się również w interpelacji poselskiej posła Adama Szłapki (Klub Parlamentarny Nowoczesna). Poseł A. Szłapka, postawił m.in. następujące pytania:

 CZY MINISTERSTWO UWAŻA, że organizacja rocznicowych obchodów nie jest ważna z punktu widzenia podmiotowego traktowania obywateli RP należących do mniejszości, rozwoju dialogu polsko-ukraińskiego i mogłaby się przyczynić do budowania pozytywnych relacji między Polakami a Ukraińcami? Czy decyzję o niedofinansowaniu obchodów rocznicowych należy interpretować jako sygnał polityczny rządu potwierdzający odchodzenie od budowania relacji z mniejszościami narodowymi na gruncie dialogu i pojednania? Co wpisywałoby się w szerszy kontekst polityczny decyzji Ministerstwa, w tym o utrudnieniach w finansowaniu projektów mniejszości narodowych w ramach konkursów grantowych rozpisanych jeszcze w 2016 r.

W odpowiedzi na interpelację sekretarz Stanu w MSWiA Sebastian Chwałek stwierdził m.in.:

 WARTO PRZY TYM ZAZNACZYĆ, że w zakresie upamiętniania wydarzeń historycznych, wspólnych dla obu narodów, istotne znaczenie ma zachowanie zasady wzajemności⁶¹.

59 Relację z dyskusji wokół interpelacji posłów PO skierowanej do premier B. Szydło zob.: <http://www.pap.pl/aktualnosci/historia/news,907784,blaszczak-stosunki-z-ukraina-musza-byc-budowane-na-zasadzie-symetrii.html>.

60 Apel zob.: <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1696654,1,apel-zwiazku-ukraincow-w-polsce-sfinansujmy-spoleczne-obchody-70-rocznicy-akcji-wisla.read>.

61 Odpowiedź na interpelację poselską posła Adama Szłapki (Nowoczesna) zob.: <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=654FECBE>. W kontekście powoływania się przez polskich polityków na zasadę wzajemności warto zaznaczyć, że nie w każdym przypadku jej zastosowanie stawia RP w korzystnym świetle. Jeżeli chodzi np. o podręczniki dla uczniów mniejszości ukraińskiej, to od lat władze nie są w stanie doprowadzić do zabezpieczenia w nie uczniów (chodzi zarówno o podręczniki do nauki historii Ukrainy, jak i nauki języka). W Ukrainie dla uczniów pochodzenia polskiego wydaje się podręczniki. Podobnie jest z funkcjonowaniem centrum metodycznego.

Do kwestii braku dotacji oraz słów ministra M. Błaszczaka odnieśli się uczestnicy III Kongresu Ukraińców w Polsce zorganizowanego w dniu 30 kwietnia 2017 r. w Przemyślu. W uchwale założyli się m.in. słowa:

W TYM ROKU — PO RAZ PIERWSZY OD 28 LAT —

rząd odmówił wsparcia dla przedsięwzięć związanych z organizacją obchodów akcji „Wisła”. Przedstawiciele władz usprawiedliwiają deportację, używając w tym celu argumentacji żywym przeniesionej z materiałów propagandowych państwa komunistycznego, które tę zbrodnię zaplanowało i zrealizowało. Stoi to w sprzeczności z europejską praktyką ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych przyjętą przez Rzeczpospolitą po 1989 roku. Za prawnie niedopuszczalną uznajemy wypowiedź ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 21 kwietnia bieżącego roku, który na forum Sejmu przypuścił atak na naszą społeczność, w tym personalnie na prezesa Związku Ukraińców w Polsce, Piotra Tymę. Do Pani Premier Beaty Szydło zwracamy się z prośbą o wyciągnięcie konsekwencji wobec swojego ministra, bo w państwie demokratycznym, członku NATO i Unii Europejskiej, zwierzchnik policji winien dbać o bezpieczeństwo obywateli, a nie podburzać większość Polaków i podległe sobie służby przeciwko mniejszościom narodowym. Tym bardziej, że jego wystąpienie na forum parlamentu polskiego może być odbierane jako przyzwolenie na podobne działania władz lokalnych oraz pewnych środowisk politycznych i społecznych w Polsce. Budowana atmosfera konfliktu polsko-ukraińskiego powoduje, że nasza społeczność znowu czuje się zagrożona⁶².

Kolejnym zjawiskiem, które dowodzi zastosowania praktyk dyskryminacyjnych wobec organizacji mniejszości

była zmiana zasad wydzielania grantów przez MSWiA, odrzucenie bez merytorycznego uzasadnienia części wniosków, opóźnienie procesu podpisywania umów i przekazywania środków na działalność. W grudniu 2016 r. wbrew dotychczasowej praktyce dokonano podziału jedynie części sumy, która była przewidziana w budżecie Państwa na wspieranie działań mniejszości narodowych i etnicznych służących zachowaniu tożsamości mniejszości narodowych i etnicznych. W trakcie procesu konkursowego zmieniono również zapisy umów pomimo faktu, iż zostały one już przez obie strony, zarówno rządową (ministra właściwego ds. wyznań religijnych i mniejszości narodowych MSWiA), jak i mniejszościową (Komisję Wspólną Rządu i Mniejszości) wcześniej konsultowane i zaakceptowane. Zmiana w momencie gdy procedura składania wniosków i ich oceny była już w znacznym stopniu zaawansowana (wysokość dzielonej kwoty, schemat podziału) spowodowała poważne utrudnienia w realizacji projektów całorocznych i planowaniu innych zadań⁶³. Zmiany w procedurze przyznawania dotacji, jak również dezinformacja ze strony urzędników państwowych wywołały poważne, mające miejsce prawie przez cały rok problemy w działalności organizacji pozarządowych mniejszości narodowych i etnicznych (w tym ukraińskich). Warto zaznaczyć, że większość organizacji funkcjonuje głównie w oparciu o zaangażowanie społeczne; granty stwarzają dodatkową szansę na minimalne zabezpieczenie kadrowe (obsługę

62 Tekst Uchwały Kongresu zob.: http://www.zup.ukraina.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=432&Itemid=12.

63 Więcej o decyzjach MSWiA w sprawie dotacji dla mniejszości zob.: <http://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2017-01-05/mniejszosci-narodowe-beda-mialy-mniejsze-dotacje-po-wyrazu-zaniepokojenie>. Stanowisko członków mniejszości w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych zob.: <http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/komisja-wspolna/opinie-i-stanowiska/2017/10193,Stanowisko-strony-mniejszosciowej-Komisji-Wspolnej-Rzadu-i-Mniejszosci-Narodowyc.html>.

księgową i finansową, częściowo lokale i koordynatorów, merytoryczne koszty realizacji zadań), bez czego działalność każdej organizacji po pewnym czasie ulega radykalnemu ograniczeniu. Dotyczy to zwłaszcza społeczności ukraińskiej funkcjonującej w warunkach ogromnego rozproszenia.

Dotacja z MSWiA stanowi jedyną gwarancję możliwości kontynuowania działalności, w tym wieloletnich, ważnych dla tych społeczności projektów, takich jak wydawanie prasy czy całoroczna działalność kulturalna⁶⁴.

Za kolejne działanie noszące znamiona dyskryminacji należy uznać całkowite wycofanie się instytucji państwa polskiego z udziału w obchodach 70. rocznicy deportacji obywateli Polski narodowości ukraińskiej w 1947 r. w ramach akcji „Wisła”⁶⁵. Rząd nie tylko nie wsparł finansowo przedsięwzięć organizowanych przez stowarzyszenia obywateli RP należących do mniejszości ukraińskiej, ale w żadnym przedsięwzięciu (np. w uroczystościach pod pomnikiem ofiar Centralnego Obozu Pracy w Jaworznie) nie brali udziału przedstawiciele państwa polskiego⁶⁶. Na stronach biuletynu wydawanego przez IPN pojawił się natomiast artykuł historyka dr. Artura Brożyniaka, pracownika tejże instytucji. Część tez tego autora należy uznać

za formę usprawiedliwiania tej komunistycznej zbrodni⁶⁷. Działaniom władz państwa w kwestii akcji „Wisła” towarzyszyło szereg publicznych wystąpień polityków i publicystów pochwalających zastosowanie przez komunistyczne władze Polski wobec własnych obywateli zasady zbiorowej odpowiedzialności⁶⁸.

Odrębnym zjawiskiem rzutującym na zmniejszające się poczucie bezpieczeństwa obywateli RP należących do mniejszości jest brak adekwatnej reakcji organów państwa (organów ścigania) na działania noszące charakter publicznego podżegania do nienawiści czy wręcz do popełnienia przestępstwa⁶⁹. Wart odnotowania jest fakt, iż wystąpienia nacechowane wrogością do Ukraińców pojawiły się w ostatnich latach na obszarach, gdzie do niedawna w przestrzeni publicznej tego typu incydenty były nieobecne. Chodzi m.in. o pikety organizowane na terenie województw podlaskiego i lubelskiego. Podobnie jak w przypadku innych regionów, jest to przejaw coraz bardziej widocznej w regionach aktywizacji struktur nacjonalistycznych (ONR, MW) oraz wykorzystywania przez te struktury schematu budowania wrogości poprzez odwoływanie się do wydarzeń z okresu II wojny światowej. Stałym elementem tego typu akcji jest eksponowanie drastycznych zdjęć czy też nacjonalistycznych opisów zbrodni na Polakach.

64 O konsekwencjach zawirowań z dotacjami dla organizacji mniejszości zob.: <http://www.newsweek.pl/polska/polityka/mniejszosci-narodowe-bez-grosza-winna-biurokracja-czy-niechec-wladz-artykuly,407511,1.html>.

65 Na temat perypetii z dotacją na obchody rocznicy akcji „Wisła” zob.: <http://www.newsweek.pl/polska/polityka/akcja-wisla-i-ukraincy-rocznica-wydarzen-bez-dotacji-mswia-artykuly,406220,1.html>.

66 Udział w uroczystościach pod pomnikiem sfinansowanym przez rząd RP, odsłoniętym przez prezydentów Polski i Ukrainy, m.in. przedstawicieli administracji rządowej — centralnej i regionalnej oraz IPN był w poprzednich latach normą. W 2017 r. uroczystości wsparli oraz byli na nich obecni pod pomnikiem wyłącznie przedstawiciele władz miasta Jaworzno; z innych oficjalnych gości był obecny ambasador Ukrainy w RP i Konsul Generalny Ukrainy w Krakowie.

67 Zob.: A. Brożyniak, *Akcja „Wisła”. Inne spojrzenie*, „Biuletyn IPN”, nr 6, czerwiec 2017, s. 129–138 oraz polemikę z tezami A. Brożyniaka, której podjął się prof. Roman Drozd; zob.: <http://www.nasze-slowo.pl/operacja-%E2%80%B3wisla%E2%80%B3-3-inne-spojrzenie>.

68 *Pochwała akcji W*, Winnicki, Zapalowski oraz relacje z konferencji z udziałem senatora PiS; zob.: https://www.youtube.com/watch?v=omr5C_9U2es.

69 Za jeden z przykładów może posłużyć funkcjonujący bez przeszkód na portalu YouTube utwór „Nie wybaczę” rapera o pseudonimie „Stopa”; zob.: https://www.youtube.com/watch?v=ddH3vsP5_Zo. Słowa prof. Cz. Partacza, w których publicznie określa Związek Ukraińców w Polsce, legalną organizację, mianem V kolumny zob.: <http://prawo.pl/58097-znany-polski-ukrainista-niewpuszczony-na-ukraine-znalazl-sie-na-czarnej-liscie-sbu; czy tez decyzje sadu w Przemyslu o odmowie wszczęcia śledztwa; zob.: http://wyborcza.pl/7,75968,22456724,koktajl-molotowa-to-tylko-opinia.html>.

Tego typu akcje były zorganizowane m.in. w Białymstoku i Chełmie⁷⁰.

Na malejące, zwłaszcza wśród mniejszości ukraińskiej, doświadczonej polityką narodowościową okresu PRL, poczucie bezpieczeństwa wpływają również działania administracji rządowej i samorządowej postrzegane jako przejawy nadmiernej kontroli ze strony instytucji państwa. Z niewiadomych do dnia dzisiejszego względów niewyjaśnione zostały przyczyny zainicjowanej przez Ministerstwo Obrony Narodowej akcji „spisywania” zarówno oprócz obywateli innych państw mieszkających w Polsce, jak i obywateli RP innej niż polska narodowości⁷¹.

Ważnym elementem, który w naszej ocenie przyczynił się do wzmocnienia w przestrzeni publicznej treści i działań antyukraińskich przekazów stał się fakt zasiedzenia w polskim parlamencie posłów wprost odwołujących się do ideologii nacjonalistycznej. Znalazło to wyraz m.in. w publicznie zgłoszonej na forum Sejmu propozycji unieważnienia uchwały Senatu RP z 1990 r. potępiającej akcję „Wisła” czy głosach, które wybrzmiały w dyskusji wokół uchwały wołyńskiej uchwalonej przez Sejm 22 lipca 2016 r.⁷² Z mównicy Sejmu wielu posłów jako argumentu za przyjęciem uchwały odwoływało się wyłącznie do emocji słuchaczy (w tym nacjonalistycznych opisów zbrodni)⁷³.

Jeden z posłów na Sejm RP, oprócz negowania praw obywateli RP narodowości ukraińskiej, publicznie nawoływał do uznania okupacji Krymu przez Federację Rosyjską⁷⁴.

O braku woli instytucji państwa polskiego do kontynuowania dialogu z mniejszością ukraińską, stanowczego przeciwdziałania praktykom dyskryminacyjnym świadczy również fakt, iż w przededniu uroczystości 70. rocznicy akcji „Wisła” 26 kwietnia 2017 r. władze dopuściły do demontażu pomnika we wsi Hruszowice (gmina Stubno, woj. podkarpackie). Demontaż, zrealizowany przez władze samorządowe, antyukraińskie środowiska z Podkarpacia (m.in. aktywistów „Ruchu Narodowego”) przez społeczność ukraińską został uznany za prowokację⁷⁵. Krytycznie oceniony został też przez władze Ukrainy i stał się podstawą decyzji o wstrzymaniu polskich ekshumacji w Ukrainie i trwającego do dnia dzisiejszego impasu w dialogu na temat przewyciężenia tragicznej przeszłości II wojny światowej oraz okresu powojennego⁷⁶. Demontaż pomnika w Hruszowicach uzyskał legitymizację ze strony organów władzy państwowej — IPN oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP⁷⁷. Publiczne wystąpienia legitymizujące demontaż w sposób szczególnie kontrastowały z całkowitym milczeniem ww. instytucji w okresie 2014–2016, tj. faktów profanowania gro-

70 Więcej zob.: <http://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/1,35241,20360503,podlascy-narodowcy-sieja-anty-ukrainska-nienawisc-ukraincy.html>; <http://chelm.naszemiasto.pl/artykul/chelm-w-sobote-ulicami-chelma-przeszedl-marsz-pamieci-o-3449103,artgal,t,id,tm.html>.

71 O kontrowersjach wokół inicjatywy MON zob.: <http://fakty.interia.pl/prasa/news-rzeczpospolita-burza-o-mniejszosci-narodowe-w-polsce,nId,2399584>; <http://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/7,35241,21882215,tyszkiewicz-polska-brunatnieje-mon-zbiera-informacje-o-mniejszosciach.html>.

72 O publicznym pochwalaniu akcji „Wisła” zob.: <http://prawy.pl/42514-winnicki-czas-odklamac-akcje-wisla>; <http://namzalezy.pl/oswiadczenie-prezesa-ruchu-narodowego-przy-okazji-70-rocznicy-rozpoczecia-akcji-wisla>; <http://wiadomosci.dziennik.pl/opinie/artykuly/550190,akcja-wisla-i-akcja-matura-wrobel-men-interpelacja.html>.

73 Głosy w dyskusji wołyńskiej zob.: <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/wypowiedz.xsp?posiedzenie=22&dzien=2&wyp=074>;

<http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/wypowiedz.xsp?posiedzenie=22&dzien=2&wyp=065>.

74 Zob.: <http://prawy.pl/36902-janusz-sanocki-ukraina-musi-pogodzie-sie-z-tym-ze-krym-zmienil-przynaloznosc/>.

75 Na temat stanowiska ZUwP w kwestii demontażu pomnika zob.: <http://www.polukr.net/blog/2017/04/zwiazek-ukrainco-w-w-polsce-o-demontazu-pomnika-w-hruszowicach>; <https://www.portalprzemyski.pl/to-prowokacja-takie-jest-zdanie-zwiazku-ukraincow-w-polsce-na-temat-rozbiorki-pomnika-w-hruszowicach>.

76 Stanowisko MSZ Ukrainy zob.: <http://fakty.interia.pl/swiat/news-msz-ukrainy-oburzone-demontazem-pomnika-upa-w-hruszowicach,nId,2387688>.

77 O reakcji MKiDN RP na demontaż w Hruszowicach zob.: <http://dzieje.pl/aktualnosci/mkidn-demontaz-nielegalnego-pomnika-upa-zgodny-z-prawem>.

bów i pomników ukraińskich zlokalizowanych na terenie RP (w tym legalnych grobów ustanowionych przez polski organ rządowy Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa)⁷⁸. Dowodem na brak woli politycznej rozwiązania w relacjach z mniejszością oraz państwem ukraińskim kwestii pomników i grobów jest fakt, iż żaden ze zniszczonych czy sprofanowanych obiektów, oprócz grobów na cmentarzu w Przemyślu/Pikulicach nie został wyremontowany (w przeciwieństwie do polskich pomników w Ukrainie w Bykowni i Hucie Pieniackiej). Do dnia dzisiejszego nie podjęto dialogu ze społecznością ukraińską z Polski, nie wypracowano również formuły legalizacji tzw. nielegalnych grobów i pomników (ukraińskich) na terenie RP i (polskich) na terenie Ukrainy⁷⁹. Pomimo wagi zagadnienia zarówno dla relacji międzypaństwowych RP z Ukrainą, jak i dla procesu podmiotowego traktowania mniejszości ukraińskiej (stanowiącej na terenach pogranicza ludność autochtoniczną) brak jest też działań niwelujących negatywne skutki prowokacji.

Kwestie historycznych relacji polsko-ukraińskich, w tym mniejszości–

78 Pomimo przekazania przez ZUWP szczegółowych informacji o przypadkach niszczenia grobów i upamiętnień ukraińskich w Polsce (MKiDN, Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu, Kancelarii Prezydenta, ABW), żadna z oficjalnych instytucji państwa polskiego nie potępiła ww. zdarzeń ani, o ile nam wiadomo, nie wpłynęła na przyspieszenie dochodzeń, które doprowadziłyby do wykrycia inicjatorów i sprawców. Także w odniesieniu do profanacji zbiorowych mogił w Pikulicach i Monasterzu, sfinansowanych i ustanowionych przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, nie było reakcji na akty profanacji i wandalizmu; więcej zob.: <https://wiadomosci.wp.pl/zwiazek-ukraincow-w-polsce-skarzy-sie-rzadowi-ze-groby-i-pomniki-sa-profanowane-6059949986198657a>; <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/biuletyn.xsp?documentId=85690E6B-6256F6A2C1257FB10047D016>. Jedynym działaniem była reakcja wyrażana w Apelu z Werchraty, który przyjęto po zniszczeniu w październiku 2016 r. mogiły na cmentarzu w tej miejscowości. Więcej o apelu i sygnatariuszach zob.: <http://fakty.interia.pl/polska/news-werchrata-nie-ma-zgody-na-akty-wandalizmu-i-nienawisci,Id,2291736>.

79 Do dnia dzisiejszego nie naprawiono sprofanowanej i uszkodzonej mogiły w nieistniejącej wsi Monasterz k. Werchraty. Krzyż i płyta nagrobna były uszkodzone w maju 2015 r. O samej akcji zob.: <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1679734,1,skrajnie-prawicowy-oboz-wielkiej-polski-niszczy-ukrainskie-miejscza-pamieci.read>. Więcej o niszczeniu grobów zob.: <http://prostir.pl/event/документ-знищені-українські-пам'яті>.

obywatele RP, zdają się pozostawać w domenie osób propagujących etnocentryczną wizję przeszłości Rzeczypospolitej oraz nietraktujących obywateli RP należących do mniejszości jako podmiotu życia społecznego.

ZAKOŃCZENIE

Praktyka ostatnich trzech lat pokazuje, że środowiska migrantów/pracowników z Ukrainy oraz mniejszości ukraińskiej w Polsce mogą się stać przedmiotem coraz częstszych aktów agresji i praktyk dyskryminacyjnych. Taką diagnozę sytuacji postawił politolog, socjolog, związany m.in. z Collegium Civitas oraz Polskim Instytutem Spraw Międzynarodowych, dr Łukasz Jurczyszyn. W jednym z wywiadów dr Jurczyszyn wprost wskazał migrantów z Ukrainy jako potencjalne ofiary agresji. Stwierdził m.in.:

NA WIELU POZIOMACH, nie tylko w wymiarze geopolitycznym, odczuwamy dezintegrację. W takich warunkach ludziom najbliższe do bazowych, silnych wartości, takich jak terytorium, przestrzeń, naród, my. Wobec tego nie życzą sobie fizycznej obecności innych, których trzeba karmić. Obiektywnie potrzebujemy imigrantów ekonomicznych, w dużym stopniu tę lukę zapełniają Ukraińcy, ale niestety to oni dostaną rykoszetem. Najnowsze statystyki wskazują duży wzrost ataków na Ukraińców i skierowanej przeciw nim mowy nienawiści [...]. Ksenofobiczne postawy będą się rozwijać. Realnym scenariuszem jest skanalizowanie negatywnej energii właśnie na Ukraińcach, których obecność w jakimś stopniu zaburza nacjonalistyczne marzenia o monoetnicznym społeczeństwie. To, co znamy pod nazwą antysemityzmu, ksenofobii czy islamofobii, jest właściwie tym samym, zdecydowanym sprzeciwem wobec obcych. Dzisiaj takie postawy, przy kumulacji różnego typu kryzysów, zaczynają przybierać rozmiary masowe. Poczucie i świadomość małej stabilizacji społecznej

i bytowej zostały wystawione na próbę, dlatego sytuacja jest wyjątkowa⁸⁰.

W naszej ocenie władze RP w dostatecznym stopniu nie monitorują ani nie przeciwdziałają zjawiskom, na które wskazujemy w Raporcie. Istnieje uzasadniona obawa, że mogą się one w Polsce pojawić na skalę masową, zarówno jako wynik działań prowokacyjnych i wojny hybrydowej, jak też wspieranych przez instytucje życia publicznego działań stygmatyzujących Ukraińców. W naszej ocenie liczba publicznych głosów sugerujących potrzebę prowadzenia przez władze RP polityki usankcjonowanej dyskryminacji nie może nie wywoływać poważnego zaniepokojenia.

Odwoływanie się w publicznym przekazie na temat przeszłości do języka emocji, brak reakcji na przykłady łamania prawa, udział w działaniach dyskryminacyjnych organów samorządu, instytucji rządowych jest, w naszej ocenie, zaprzeczeniem demokratycznej tradycji Rzeczypospolitej. Stoi również w sprzeczności z europejskimi zobowiązaniami w kwestii ochrony praw osób należących

do mniejszości narodowych i etnicznych przyjętymi przez RP po 1989 r. Tego typu praktyki w sposób bezpośredni godzą również w podstawowe prawa człowieka oraz w wizerunek RP na arenie międzynarodowej.

Tendencje, o których wspomina dr Ł. Jurczyszyn zaznaczyły się w odniesieniu do Ukraińców zwłaszcza w 2016 i 2017 r. Od działań władz Rzeczypospolitej — Komisji Sejmu RP, administracji rządowej, premiera, MSWiA, Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania i Społeczeństwa Obywatelskiego, Kancelarii Prezydenta RP, Rzecznika Praw Obywatelskich, administracji rządowej szczebla wojewódzkiego, w głównym stopniu zależy, czy zaznaczone w Raporcie negatywne zjawiska i tendencje będą należycie oceniane i zostaną wypracowane systemowo sposoby przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i nienawiści o podłożu narodowym. W naszym przekonaniu tylko zdecydowane działania, reagowanie na wszelkie pozaprawne czyny i wystąpienia oraz współdziałanie instytucji państwa z organizacjami pozarządowymi mogą powstrzymać narastającą falę nienawiści.

80 O zagrożeniu ze strony nacjonalizmu i skrajnych ruchów w europejskiej perspektywie zob.: <https://www.tygodnikprzeglad.pl/tag/lukasz-jurczyszyn>.

Warszawa, styczeń 2018

ZAŁĄCZNIK NR 1
SZCZEGÓŁOWY WYKAZ PRZESTĘPSTW
I WYSTĄPIEŃ SKIEROWANYCH PRZECIWKO
MIGRANTOM Z UKRAINY I MNIEJSZOŚCI
UKRAIŃSKIEJ ORAZ PRAKTYK
DYSKRYMINACYJNYCH

I. Na terenie Polski południowo-wschodniej w latach 2014–2016 doszło do zorganizowanych i skoordynowanych prowokacji wymierzonych w społeczność ukraińską w Polsce oraz w relacje polsko-ukraińskie. Polegały one na profanowaniu i niszczeniu upamiętnień związanych z okresem II wojny światowej i walk polsko-ukraińskich po jej zakończeniu. Do zniszczeń i profanacji doszło w:

- ▶ Białymstoku k. Lisek (ukr. *Біло-цмік*), gmina Dołhobyczów, woj. lubelskie;
- ▶ Hruszowicach (ukr. *Грушовичі*), gmina Stubno, woj. podkarpackie;
- ▶ Monasterzu (ukr. *Монастир*), gmina Horyniec, woj. podkarpackie;
- ▶ Wierzbicy (ukr. *Вербиця*), gmina Lubycza Królewska, woj. lubelskie;
- ▶ Radrużu (ukr. *Радруж*), gmina Horyniec Zdrój, woj. podkarpackie;
- ▶ Mołodyczu (ukr. *Молодич*), gmina Wiązownica, woj. podkarpackie;
- ▶ Pikulicach (ukr. *Пикulichi*), powiat przemyski;
- ▶ Werchracie (ukr. *Верхрата*), gmina Horyniec.

W przypadku Białegostoku, Hruszowic, Wierzbicy i Mołodycza obiekty były niszczone kilka razy. W żadnej ze spraw nie doszło do ustalenia sprawców; część śledztw zamknięto.

Nagrania z akcji profanacji i niszczenia mogił i upamiętnień z logo Obozu

Wielkiej Polski były dostępne na kanale YouTube Dawida Hudźca, redaktora portalu „Novorossia Today”.

https://www.youtube.com/watch?v=5cDuXL_D2bQ

<https://www.youtube.com/watch?v=ZishvGT-fIU0&app=desktop>

II. Zamieszczenie ulotek o antyukraińskiej treści na konkatedrze greckokatolickiej w Gdańsku i antyukraińskich napisów na murach w Przemyślu i Krakowie oraz banerów w Szczecinie.

III. Zniszczenie krzyża zlokalizowanego w pobliżu cerkwi w Bartoszycach, poświęconego Bohaterom Majdanu. Sprawców zatrzymano.

IV. Kilkakrotne niszczenie ukraińskich flag w Olsztynie (eksponowanych w miejscu publicznym). Sprawca został zatrzymany.

<http://twojukurierolsztynski.pl/10847,2016,02,27,zniszczono-flage-ukrainska-na-olsztynskim-zatorzu>

V. 26 czerwca 2016 r. — napad na procesję idącą na cmentarz żołnierzy URL z lat 1918–1920 w Przemyślu. Doszło do naruszenia nietykalności cieleśnej, sprofanowania chorągwi religijnej, grózb karalnych. W uroczystości brał udział metropolita Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego bp Eugeniusz Popowicz, księża, siostry zakonne, wierni wraz z dziećmi, radca Ambasady Ukrainy w RP, delegacje z Ukrainy. Sprawa napadu jest rozpatrywana w Sądzie Rejonowym w Przemyślu. W charakterze oskarżonych występuje dziewiętnastu uczestników napadu.

VI. 1 lipca 2016 r. — odwołanie tradycyjnego ukraińskiego przedsięwzięcia kulturalnego pn. „Iwana Kupała” w Przemyślu z powodu grózb antyukraińskich środowisk i presji władz miasta oraz odmowy zapewnienia bezpieczeństwa przez organa porządku publicznego.

VII. 3 lipca 2016 r. — niewpuszczenie do Polski ukraińskiego zespołu „OtVinta”, oskarżonego przez kibiców „Polonii” Przemyśl oraz prezydenta miasta R. Chomę o „szerzenie banderyzmu”.

VIII. 3 lipca 2016 r. — pikietą skrajnych środowisk (MW, Falanga, OWP) w czasie koncertu zespołu „Joryj Kłoc” w Warszawie. Uczestnicy pikiety grozili młodym Ukraińcom, uczestnikom koncertu. W jednej ze spraw śledztwo jest w toku.

IX. 24 sierpnia 2016 r. — usiłowanie pobicia i groźby karalne wobec obywatela Ukrainy, który przechodził w pobliżu Ambasady Ukrainy w RP (miał na sobie koszulkę z godłem Ukrainy) w momencie, gdy odbywała się tam pikietą środowisk narodowych i prorosyjskich. W czasie pikiety propagowano m.in. odebranie Ukrainie Lwowa i terenów tzw. kresów. Policja nie reagowała.

X. Brak reakcji na wnioski mniejszości zwołania przez MSWiA specjalnego posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych, które miało być poświęcone sytuacji w Przemyślu. Po zwołaniu posiedzenia w dniu 5 października 2016 r. odmowa zaproszenia (wbrew wcześniejszym ustaleniom) przedstawicieli NGO i ekspertów ze strony społeczności ukraińskiej i polskich NGO (w tym specjalizujących się w zwalczaniu mowy nienawiści i dyskryminacji, m.in. HFPCz, „Otwartej Rzeczypospolitej”).

XI. Publiczne wystąpienia polityków i lokalnych liderów przeciwko mniejszości ukraińskiej z oskarżeniami o prowokacyjne niszczenie ukraińskich mogił, współdziałanie z ukraińskimi służbami specjalnymi (A. Zapałowski na łamach „Naszego Dziennika”, 30.05.2015; M. Majkowski w programie Radio Rzeszów, 22.08.2016).

XII. 15 października 2016 r. w trakcie audycji „Radiowy Przegląd Prasy”, emitowanej przez Polskie Radio Koszalin współprowadzący audycję Wojciech Cejrowski wypowiedział następujące słowa: „Ukraińcy to gwałciciele i rzeźnicy”; „No więc, na Pańskie pytanie, czy wszyscy Ukraińcy, stwierdzam, że wszyscy”. Postępowanie prokuratorskie umorzone.

<http://www.radio.koszalin.pl/pl/program-issue/rapp-radiowy-przeglad-prasy-rapp-radiowy-przeglad-prasy.11048.html>

XIII. 26 października 2016 r. w godzinach porannych funkcjonariusze policji dokonali przeszukania (bez sankcji prokuratorskiej) w domu członka społeczności ukraińskiej mieszkającego pod Kętrzynem. Przyczyną przeszukania było zgłoszenie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa propagowania ustroju totalitarnego przez jego syna (podstawą był fakt, że syn chodził w koszulce z Tryzubem, godłem Ukrainy). W grudniu sprawę umorzono.

XIV. 11 listopada 2016 r. — spalenie ukraińskiej flagi podczas Marszu Niepodległości w Warszawie. Sprawa została umorzona, sprawcy nieukarani.

XV. W listopadzie 2016 r. w jednej z wrocławskich szkół w ramach programu edukacyjnego pt. „Tolerancyjny Europejczyk” zorganizowano dzień ukraiński. Jeden z rodziców zerwał zawieszone w oknach i przed biblioteką plakaty, na których pojawiła się flaga i godło Ukrainy. Wykrzykiwał antyukraińskie hasła. Sprawca został osądzony.

<https://wroclaw.onet.pl/wroclaw-rodzic-stanal-przed-sadem-za-zerwanie-ukrainskiej-flagi-w-szkole/c5pljrc>

XVI. Wzrastająca fala hejtu przeciwukraińskiego w Internecie (nienawistne wpisy, utwory muzyczne). Brak postępów większości śledztw w ww. sprawach zgłaszanych przez ZUwP, brak działań z tzw. urzędu.

XVII. Rozklejanie tzw. wlepek „Wołyń pamiętamy” na przystankach tramwajowych oraz plakatów m.in. na szybach Ukraińskiego Domu przy ul. Zamenhofa 1 w Warszawie.

XVIII. Zniszczenie tablic z nazwą miejscowości w języku mniejszości łemkowskiej w województwie małopolskim. Tablice z nazwami miejscowości pisanyymi cyrylicą (zgodnie z Ustawą o Mniejszościach Narodowych i Języku Regionalnym) zniszczono w miejscowościach: Gładyszów (2016 — 3 tablice); Regietów (2015); Ropki (2016).

XIX. 7 listopada 2016 r. zniszczenie na parkingu przy archikatedrze greckokatolickiej w Przemyśle opon w dwóch samochodach należących do osób ze społeczności ukraińskiej. Zdarzenie zarejestrowała kamera monitoringu. Nagranie wideo zostało przekazane policji. Był to drugi taki przypadek w Przemyśle w ostatnim półroczu. Pierwszy miał miejsce po napaści na procesję greckokatolicką dokonanej przez przemyskich nacjonalistów 26 czerwca 2016 r.

XX. Okrzyk „Śmierć Ukraińcom” 10 grudnia 2016 r. w trakcie Marszu Orłąt Przemyskich i Lwowskich zorganizowanego w Przemyśle. Patronat nad przedsięwzięciem objęli: poseł na Sejm RP Wojciech Bakun; Instytut Pamięci Narodowej, Oddział Rzeszów; prezydent miasta Przemyśl Robert Choma. Organizatorami Marszu byli: ONR, Młodzież Wszechpolska-Przemyśl, Centrum Kulturalne (wojewódzka instytucja kultury), przemyskie środowiska kibiców. W trakcie Marszu eksponowane były banery Obozu Wielkiej Polski, organizacji, która firmowała zniszczenia i profanacje ukraińskich grobów i upamiętnień na terenie Podkarpacia. Sprawca uniewinniony przez Sąd Rejonowy w Przemyśle.

<http://www.nowiny24.pl/wiadomosci/przemysl/a/smierc-ukraincom-podczas-marszu-w-przemyslu-ukraina-poprosi-o-sledztwo-wideo,11567854>

XXI. 6 stycznia 2017 r. w Przemyśle nieznani sprawcy poprzecinali opony w samochodzie Pawła Striły, przewodniczącego Stowarzyszenia Ukraińców Więźniów Politycznych i Represjonowanych.

XXII. Na początku marca 2017 r. w Przemyśle nieznani sprawcy po raz kolejny poprzecinali opony w samochodzie Pawła Striły.

XXIII. 13 marca 2017 r. ONR zorganizował w Gdańsku demonstrację pod hasłem: „Migracje ze wschodu zagrożeniem polskiego narodu”. Na plakatach i materiałach informacyjnych zamieszczono treści antyukraińskie. Plakaty były eksponowane m.in. na sklepach w dzielnicy Chełm. Podobną demonstrację zorganizowano w późniejszym okresie w Warszawie, Starachowicach, Wrocławiu, Radomsku (17.11.2017).

XXIV. 26 kwietnia 2017 r., w przededniu obchodów 70. rocznicy akcji „Wisła” na cmentarzu we wsi Hruszowice (gmina Stubno) zrujnowano pomnik poświęcony UPA. Zniszczenia dokonali działacze Ruchu Narodowego oraz osoby od lat zaangażowane w antyukraińskie przedsięwzięcia. Przeciwno zniszczeniu zaprotestowało m.in. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Ukrainy.

XXV. 3 czerwca 2017 r. doszło do chuligańskiego ataku na cerkiew ojców bazylianów w Przemyśle. Sprawcy porozbijali i zniszczyli gliniane ozdobne donice z kwiatami ustawione na schodach prowadzących do świątyni. Sprawców nie wykryto.

XXVI. 23 czerwca 2017 r. Fundacja Pro Arte Et Historia Zarządzająca

Zespołami Parkowo-Pałacowymi (w tym zespołem w Krasiczynie) poinformowała Oddział ZUwP w Przemyślu, iż nie może wyrazić zgody na organizację w Krasiczynie w dniu 2 lipca 2017 r. przedsięwzięcia kulturalnego „Noc Kupały”. Jako powód podano: „konieczność zgłoszenia tej imprezy jako imprezy masowej oraz konieczność zapewnienia odpowiedniej ochrony fizycznej”. Ustalenia w sprawie organizacji przedsięwzięcia w ww. obiekcie podjęto w lipcu 2016 r. Do czerwca 2017 r. nie było żadnych zastrzeżeń. Impreza w założeniu i zgodnie z wymogami prawa nie jest masową. Od 1989 r. takich przypadków odmowy użyczenia (także za opłatą) obiektu na cele przedsięwzięcia mniejszości było kilkanaście (łącznie z organizowanymi w 1995 i 1997 pod patronatem ministrów kultury RP i Ukrainy Festiwalami Kultury Ukraińskiej).

XXVII. 24 czerwca 2017 r. nad ranem doszło do wybicia szyby w oknie wystawowym budynku „Narodnego Domu” przy ul. Kościuszki 5 (siedziby ZUwP, Oddział w Przemyślu). Straty oszacowano na sumę 680 zł. W oknie zamieszczana była informacja o przedsięwzięciach kulturalnych realizowanych przez Związek. Sprawców nie wykryto.

XXVIII. Zamieszczenie w dniu 1 czerwca 2017 r. (godz. 11.34) na portalu www.nowiny24.pl przez osobę podpisaną „Przemyślanin” wpisu o treści: „W Przemyślu przy ul. Spółki znajduje się szkoła ukraińska. Polscy też powinni wrzucić tam koktajle. Wyrównały by się stosunki dobrosąsiedzkie”. Sprawa zgłoszona do prokuratury. Prokuratura Rejonowa w Przemyślu odmówiła wszczęcia dochodzenia twierdząc, iż wpis mieści się w granicach polemiki. Sąd Rejonowy w Przemyślu decyzją z dnia 20 września 2017 r. odrzucił zażalenie Związku na decyzję prokuratury.

XXIX. W sierpniu 2017 r. doszło do kolejnego zniszczenia dwujęzycznych tablic z nazwą miejscowości Regietów (woj. małopolskie). Nazwa miejscowości pisana cyrylicą została całkowicie starta.

XXX. 10 września 2017 r. w Świdnicy dwie osoby zdjęły z budynku i znieważyły ukraińską flagę. Sprawcy wycierali w nią buty. Flaga była zawieszona nad wejściem do Sudeckiej Izby Przemysłowo-Handlowej.

XXXI. 28 września 2017 r. ZUwP, Oddział w Przemyślu otrzymał list z pogrozkami, w którym znalazł się m.in. fragment: „Lepiej zamknijcie swoją działalność i mordy w kubel a jack nie to spadać na wschodnia upainę albo wam tam Ogień albo bombe podłożymy” (pisownia oryginału). Sprawa została zgłoszona policji w Przemyślu.

XXXII. 30 września 2017 r. na ścianie Konsulatu Honorowego Ukrainy przy ul. Mochnackiego w Rzeszowie czerwoną farbą wymalowano obraźliwe napisy: „Ukraina = OUN – UPA, Waffen SS Galitzien”. Na tablicy informacyjnej, na której znajduje się godło Ukrainy pojawił się wizerunek szubienicy i napis „Raus”. Poniżej kolejna szubienica ze swastyką. Na innej ścianie wymalowano symbol „Polski Walczącej”. Sprawca został ustalony przez policję i skazany.

<http://rzeszow-news.pl/antyukrainskie-napisy-konsulacie-honorowym-ukrainy-rzeszowie-foto/>

XXXIII. W różnych miastach Polski — w Barlinku i Wrocławiu — miały miejsce (pod koniec września i na początku października 2017) wrogie zachowania pracowników różnych instytucji wobec Ukraińców. W Barlinku w sklepie spożywczym ustanowiono tablice dyskryminujące obywateli Ukrainy; we

Wrocławiu funkcjonariusze policji bezpodstawnie nękali obywatelkę Ukrainy.

<https://finanse.wp.pl/skandaliczna-tabliczka-w-sklepie-w-barlinku-kazdy-obywatel-ukrainy-bedzie-poddany-kontroli-6171321000953473a>

<http://www.msn.com/pl-pl/wiadomosci/polska/ukrainka-sp%24%99dzi%25%82a-prawie-dob%24%99-na-policji-zastraszana-dwukrotnie-rozebrana-i-wypuszczona-bez-zarzut%23%b3w/ar-AA5VCVD?li=BB5MK7&ocid=UP97DHP>

XXXIV. W listopadzie 2017 r. na jednym z wiaduktów kolejowych w Warszawie pojawił się napis: „Śmierć Ukrainie”.

<http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/7,54420,22656682,smierc-ukrainie-tak-stolica-polski-wita-pasazerow-kolejowych.html#BoxLinkWawLink>

XXXV. Fizyczne ataki w miejscach publicznych na obywateli Ukrainy, pobicia, zniszczenie mienia, znieważenie z przyczyny pochodzenia narodowego ofiary m.in. w: Łodzi, Kutnie, Brzeszczach, Legionicy, Rzeszowie, Wrocławiu, Świdnicy, Olsztynie, Rudniku nad Sanem, Nowej Hucie, Warszawie, Charzynie k. Gdańska, Szczecinie, Wodzisławiu Śląskim, Poznaniu, Częstochowie, Gdańsku, Lublinie (w części miast wielokrotnie).

Szczegółowe informacje o zdarzeniach zob.:

<http://www.rmfm24.pl/goraca-linia/wasze-fakty/news-ukraincy-pobici-przez-polakow-na-podkarpatcu-policja-sprawdz,1d,2309214>

<http://lodz.onet.pl/polska-dla-polakow-i-ukrainskie-kuy-napad-na-ukraincow-i-rasistowskie-napisy-na/er6c3f>

<http://www.dzienniklodzki.pl/na-sygnale/a/atak-na-ukraincow-w-kutnie-napastnicy-kazali-im-wynosic-sie-z-polski-wideo,9348112/>

<http://www.gazetakrakowska.pl/wiadomosci/malopolska-zachodnia/a/brzeszcze-skatowali-w-sklepie-ukrainca-zdjeciawideo,9872311/>

<http://www.gazetakrakowska.pl/wiadomosci/malopolska-zachodnia/a/brzeszcze-skatowali-w-sklepie-ukrainca-zdjeciawideo,9872311/>

<http://swidnica24.pl/pobili-i-wywiezli-ukrainca-do-lasu/>

<http://rzeszow-news.pl/brutalne-pobicie-ukrainca-w-rzeszowie-4-osoby-zatrzymane/>

<http://www.fakt.pl/wydarzenia/polska/wroclaw/wroclaw-ukrainiec-pobity-przez-kolegow-z-budowy/59sne0r>

<http://www.polskatimes.pl/artukul/9348112,atak-na-ukraincow-w-kutnie-napastnicy-kazali-im-wynosic-sie-z-polski-wideo,id,t.html>

<http://www.nowiny24.pl/wiadomosci/rzeszow/a/mieszkancy-rzeszowa-pobili-studentow-z-ukrainy,11722560/>

<http://www.dziennikbaltycki.pl/wiadomosci/gdansk/a/pobicie-ukrainca-w-gdansk,12395197>

<http://www.gazetakrakowska.pl/wiadomosci/podhale/a/brutalny-atak-na-ukraincow-wybite-zeby-na-krupowkach,11761340/>

<http://krakow.tvp.pl/30208177/aresztowano-sprawcow-pobicia-nastolatka-z-ukrainy>

http://metrowarszawa.gazeta.pl/metrowarszawa/7,141637,21821852,zaatakowal-pare-na-ulicy-bo-rozmawiala-w-innym-jezyku-pobil.html?utm_source=facebook.com&utm_medium=SM&utm_campaign=FB_metro

<http://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7,35612,21889822,w-chwaszczynie-zaatakowano-dom-w-ktorym-mieszkaja-ukraincy.html?disableRedirects=true>

<http://szczecin.wyborcza.pl/szczecin/7,34939,21966087,ciezko-pobili-wedkujacych-ukraincow-zrobilismy-to-bez-powodu.html>

<http://katowice.wyborcza.pl/katowice/7,35063,21966816,19-latka-zaatakowala-ukrainca-na-przystanku-zadala-mu-kilkanascie.html>

<http://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,22067978,wy-z-tego-kraju-antyukraiński-incydent-w-barze-z-pierogami.html>

https://wiadomosci.wp.pl/brutalnie-pobil-kobietę-w-centrum-miasta-mysłal-ze-jest-z-ukrainy-6141933509965953a?src01=6a4c8&src02=facebook_wp

<http://czestochowa.wyborcza.pl/czestochowa/7,89625,22153029,w-czestochowie-pobili-okradli-i-zniewazyli-ukrainca-sa-zarzuty.html>

<http://www.dziennikbaltycki.pl/wiadomosci/gdansk/a/pobicie-ukrainca-w-gdansk,12395197/>
<http://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/7,35612,22242427,w-centrum-gdanska-pobito-ukrainca-sprzedajacego-kebaby.html?disableRedirects=true>

<http://www.kurierlubelski.pl/wiadomosci/lublin/a/pobicie-ukrainki-w-centrum-lublina-uderzyli-ja-butelka-w-glowe-policja-szuka-sprawcow-zdjecia,12416492/>

<http://www.dziennikwschodni.pl/lublin/zatrzymany-za-brutalne-pobicie-ukrainca-pogryzl-wlasna-reke,n,1000204796.html>

http://metrowarszawa.gazeta.pl/metrowarszawa/7,141637,22539867,bili-i-kopali-po-calym-ciele-a-potem-ugodzili-nozem-wszystko.html?utm_source=facebook.com&utm_medium=SM&utm_campaign=FB_Gazeta

ZAŁĄCZNIK NR 2

NOTATKA NA TEMAT ZAGROŻEŃ W PRZEMYŚLU

26 czerwca br. w Przemyślu będzie miał miejsce tradycyjny pochód z katedry greckokatolickiej oraz cerkwi prawosławnej na Ukraiński Cmentarz Wojenny (ul. Kasztanowa, Pikulice). Na Cmentarzu pochowani są żołnierze armii ukraińskich z lat 1918–1921, jeńcy istniejącego ww. miejscu obozu jenieckiego. W dwóch mogiłach spoczywają żołnierze UPA i osoby cywilne stracone z wyroków Sądów GO „Wisła” w 1947 r. Pochówek członków UPA przeprowadziła w 2000 r. ROPWiM. Tradycja pochodów sięga okresu II RP, po okresie PRL odnowiono ją w latach dwudziestych. W pochodzie uczestniczą obywatele RP oraz goście z Ukrainy.

Pochód stanowi wydarzenie podwyższonego ryzyka ze względu na emocje wokół tzw. nielegalnych upamiętnień ukraińskich (w szczególności członków UPA), w ostatnich dwóch latach niszczone na terenie Podkarpacia przez nieznanych sprawców. W połowie maja br. miała miejsce kolejna profanacja dwóch grobów na Cmentarzu Wojennym w Pikulicach. Z kolei od kilku miesięcy na forach internetowych, w mediach społecznościowych ma miejsce nawoływanie środowisk kibiców (np. „Polonii” Przemyśl) do przeciwdziałania „nacjonalistom ukraińskim”, „propagowaniu UPA” i niedopuszczenia do pochodu. Mobilizować do działania ma antybanderowska i antyupowska retoryka, przypomnienie incydentu z obywatelami Ukrainy (studentami przemyskiej uczelni), którzy zrobili sobie zdjęcie z czerwono-czarną flagą. Dowodem na mobilizację ww. środowisk są pojawiające się także napisy na murach (w centrum

miasta na murze naprzeciwko katedry greckokatolickiej widnieje napis: „Je...ać UPA i Bandere”. Władze miasta nie reagują na pojawienie się w przestrzeni publicznej tego typu treści.

Zagrożenie stanowią środowiska skrajne z regionu, które niejednokrotnie udowodniły (np. w trakcie pikiety 23.10.2014 r. pod Konsulatem Honorowym Ukrainy), że są w stanie zmobilizować do przyjazdu do Przemyśla zwoleńników także z innych miast regionu (Stalowej Woli, Przeworska, Jarosławia i Mielca). Niewykluczone jest dokonanie w przededniu uroczystości na Ukraińskim Cmentarzu Wojennym kolejnych zniszczeń ukraińskich upamiętnień zlokalizowanych na terenie województwa podkarpackiego czy też prowokacji po ukraińskiej stronie granicy wobec obiektów związanych z polską tradycją. Zdarzenia podobne do tych w Żółkwi — pojawienie się napisów na siedzibie polskiej organizacji; w Drohobyczu — uszkodzenie pomnika Jana Pawła II, mogą być katalizatorem antyukraińskich wystąpień.

W trakcie ubiegłorocznego pochodu na Ukraiński Cmentarz Wojskowy kolumnie uczestników towarzyszyli młodzi ludzie z symboliką Młodzieży Wszechpolskiej na koszulkach, kilkakrotnie prowokujący uczestników marszu.

Dotychczas pomimo powtarzających się zniszczeń i profanacji mogił działania policji nie doprowadziły do wykrycia sprawców. Materiały wideo z kolejnych zniszczeń ukazują, iż sprawcy czują się coraz bardziej bezkarni (niszczenie bądź profanowanie upamiętnień miało miejsce w biały dzień, sprawcy nie kryli się z tym, na materiałach wideo widać przypadkowych świadków).

Podobne schematy działania — wzmacnianie negatywnych emocji wokół ukraińskich upamiętnień, „akcja informacyjna” (napisy na murach, ulotki, plakaty) przy braku adekwatnej reakcji na tego typu wystąpienia policji oraz władz miasta doprowadziły w 1995 r. (w okresie organizacji w Przemyśle Festiwalu Kultury Ukraińskiej) do: podpalenia drzwi w przemyskiej siedzibie Związku

Ukraińców w Polsce, napaści i nękania organizatorów FKU, próby podpalenia autobusu, podpalenia drzwi oraz wrzucenie wojskowej petardy do pomieszczeń internatu, w którym byli zakwaterowani uczestnicy festiwalu.

Zarząd Główny ZUwP, sporządził: PT

Warszawa, 11 czerwca 2016 r.

Profanowanie i niszczenie
grobow i upamiętnień
związanych z mniejszością
ukraińską w Polsce
2014–2016

HRUSZOWICE
gmina Stubno
powiat przemyski
województwo podkarpackie

Wielokrotnie (od ustanowienia w 1994) profanowany i niszczonego pomnik Ukraińskiej Powstańczej Armii; według kombatanów i organizacji ukraińskich miejsce pochówku poległych członków UPA

Stan do lipca 2014

Stwierdzenie A. Zapałowskiego doskonale ukazuje strategię antyukraińskich środowisk obwiniania za wszelkie zaistniałe zdarzenia mniejszości ukraińskiej

«Według mnie, całe to zdarzenie z usunięciem tablic na cmentarzu w Hruszowicach było wyreżyserowane, a materiał został podsunięty stronie rosyjskiej do rozpowszechnienia.

Wszystko po to, aby stworzyć zafałszowany obraz Polaków jako narodu, który nie szanuje innych.

Nie zdziwiłbym się, gdyby w całą tę sprawę były zaangażowane służby specjalne Ukrainy oraz przedstawiciele mniejszości ukraińskiej w Polsce»

dr Andrzej Zapałowski

„Nasz Dziennik” 30 maja 2015 r.

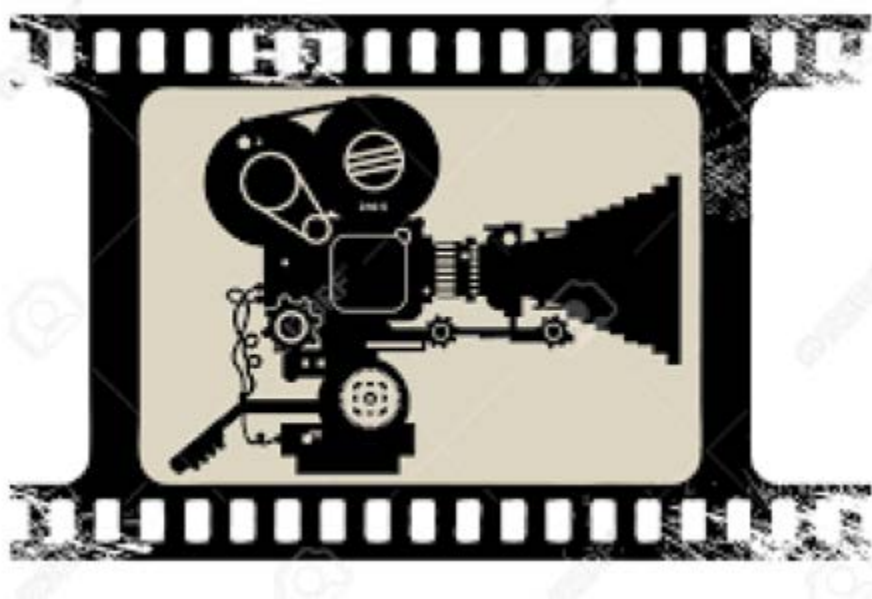
HRUSZOWICE

Napisy na pomniku odwołujące się do wojny na Donbasie powstałe prawdopodobnie w 2014

<http://novorossia.today/banderyzmowi-w-polsce-zdecydowane-nie/>

https://www.youtube.com/watch?v=hQax-w_u8zo&feature=youtu.be

HRUSZOWICE

Maj 2015

Po wcześniejszym zdemontowaniu tablic przez nieznanych sprawców 26 kwietnia 2017 pomnik w Hruszowicach był rozebrany z inicjatywy m.in. SN we współpracy z przedstawicielami polskich środowisk nacjonalistycznych z Przemyśla i innych regionów kraju

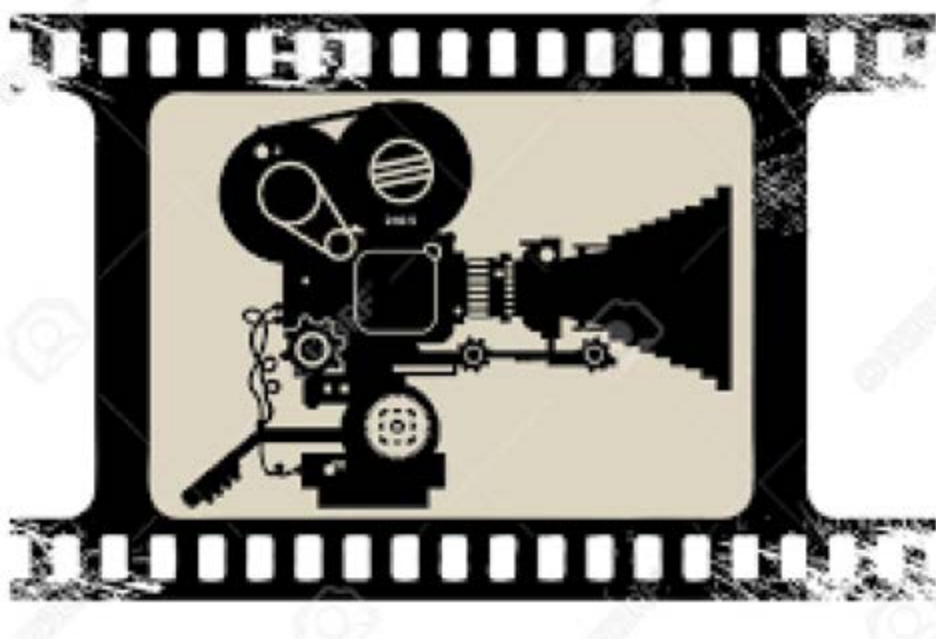

MONASTERZ
gmina Horyniec Zdrój
powiat lubaczowski
województwo podkarpackie

Grób członków Ukraińskiej Powstańczej Armii na tzw. wzgórzu monastyrskim
ustanowiony przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa

<https://www.youtube.com/watch?v=lc8CBa5OIYc>

MONASTERZ

Czerwiec 2015

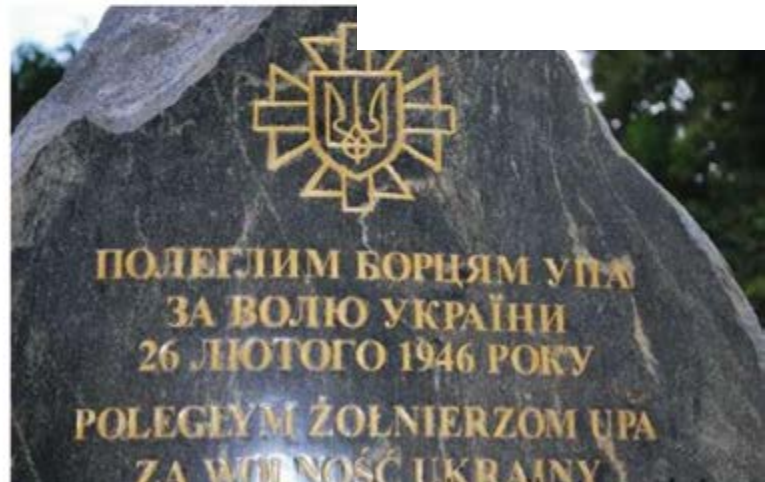

MONASTERZ

BIAŁYSTOK
gmina Dołhobyczów
powiat hrubieszowski
województwo lubelskie

Zbiorowy grób partyzantów
UPA poległych w boju z NKWD

BIAŁYSTOK

Sierpień 2014

WIERZBICA
gmina Lubycza Królewska
powiat Tomaszów Lubelski
województwo lubelskie

Symboliczny pomnik
na dawnym cmentarzu
greckokatolickim
mieszkańców wsi,
którzy zginęli podczas
II wojny światowej i po jej
zakończeniu

WIERZBICA

Czerwiec 2015

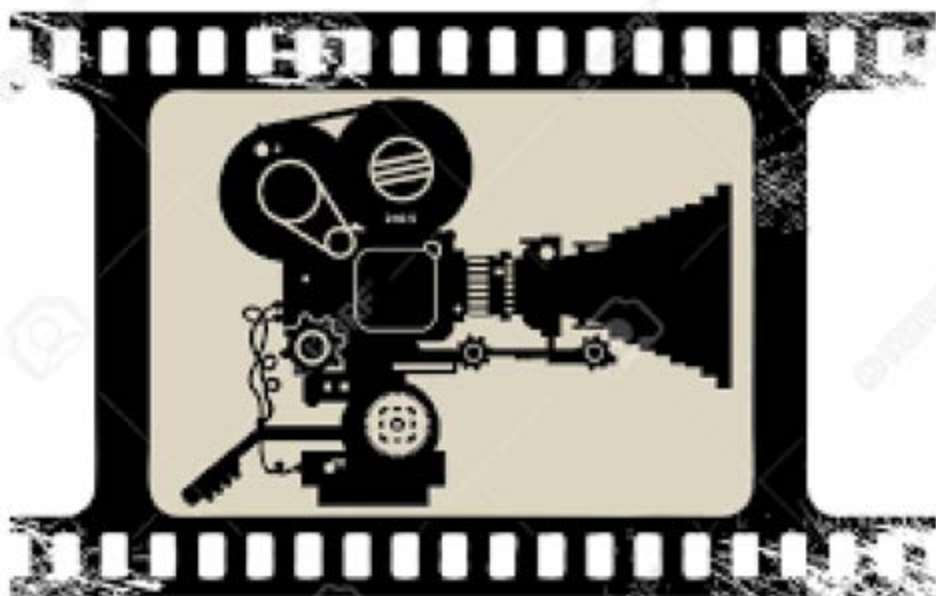
WIERZBICA

Czerwiec 2015

Proces niszczenia pomnika był rozłożony na kilka etapów; najpierw pojawiły się obraźliwe napisy i symbol Polski Walczącej; pomnik został też częściowo zniszczony; na zdjęciu poniżej – obecny stan po całkowitym zniszczeniu

https://www.youtube.com/watch?v=_aIVT-8MLFA

RADRUŻ
gmina Horyniec Zdrój
powiat lubaczowski
województwo podkarpackie

Mogiła partyzantów UPA
na dawnym cmentarzu
greckokatolickim

Stan przed zniszczeniem

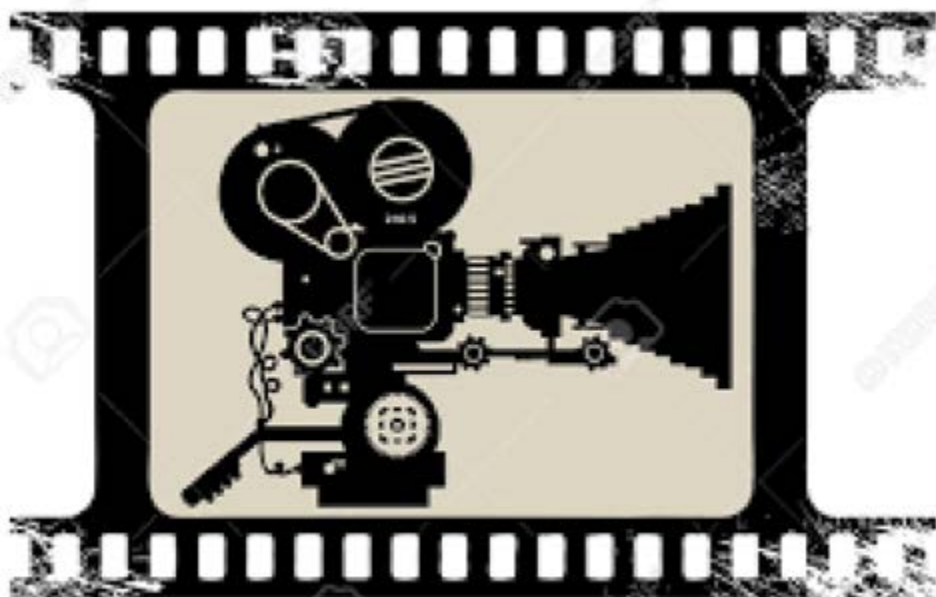

RADRUŻ

Czerwiec 2015

<https://www.youtube.com/watch?v=lc8CBa5OIYc>

RADRUŻ

Zmiany dokonane przez nieustalonych sprawców: dodano polskie godło w miejsce Tryzuba; po rozbiciu oryginalnej tablicy z nazwiskami pochowanych dodano nową z prowokacyjną inskrypcją

RADRUŻ

Stan obecny

MOŁODYCZ

Stan obecny

PRZEMYŚL
województwo podkarpackie
ul. Pikulicka
Ukraiński Cmentarz Wojskowy

Profanacja dwóch zbiorowych mogił ustanowionych
w 2000 przez ROPWiM

Stan do maja 2016

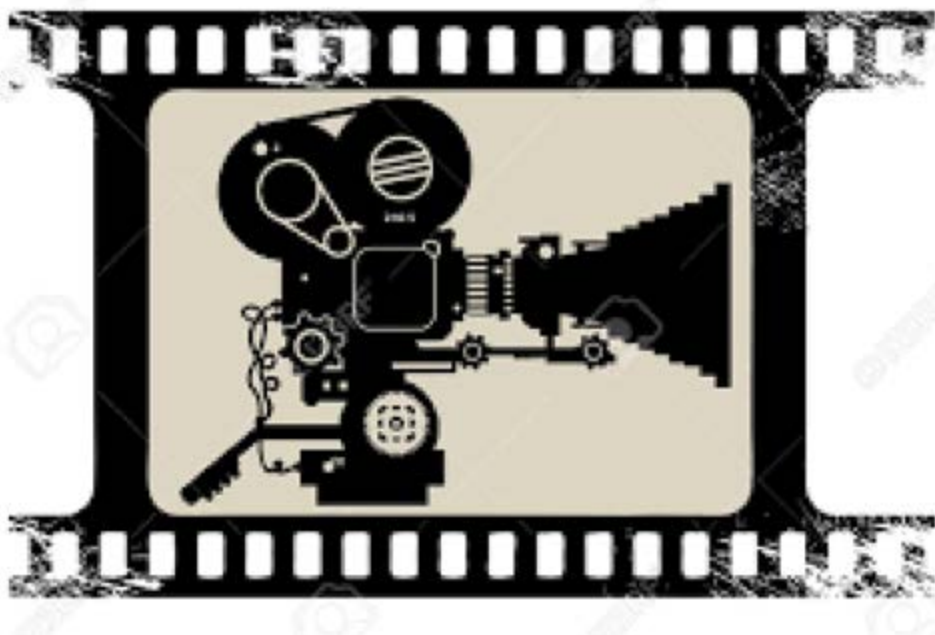
PRZEMYŚL

15 maja 2016

Tablice umieszczone przez nieznanych sprawców

https://www.youtube.com/watch?v=5cDuXL_D2bQ

WERCHRATA
gmina Horyniec
powiat lubaczowski
województwo podkarpackie

W miejscowości tej pomnik nadgrobny zlokalizowany na dawnym cmentarzu greckokatolickim położonym w centrum wsi niszczono za pomocą sprzętu budowlanego; sprawców, podobnie jak i w pozostałych przypadkach, nie wykryto

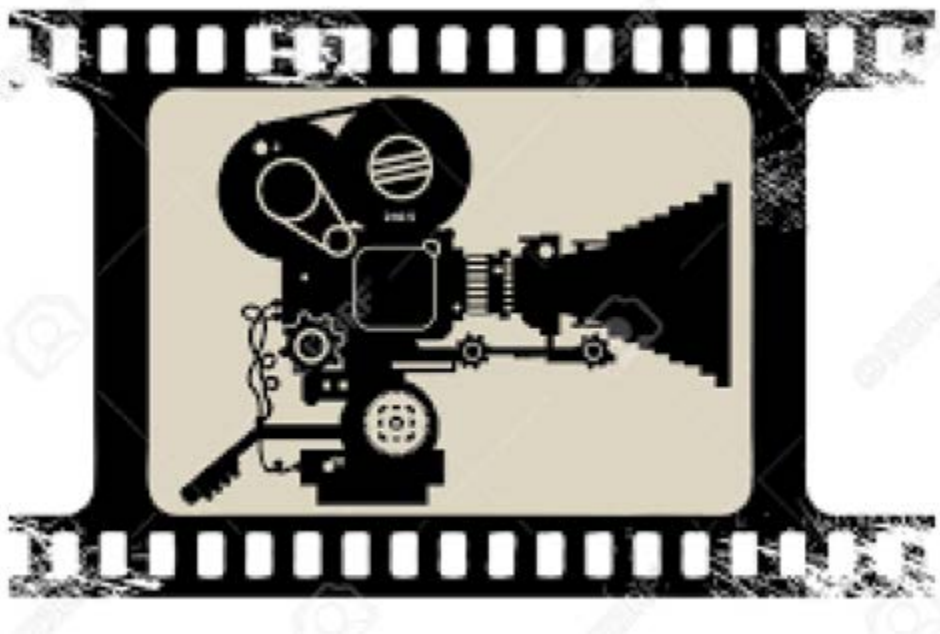
Stan do października 2016

<https://www.youtube.com/watch?v=ZishvGTfIU0>

Akty wandalizmu skierowane przeciwko ukraińskim grobom i pomnikom były wielokrotnie pochwalane i propagowane przez osoby związane z polskimi organizacjami i strukturami nacjonalistycznymi, m.in. działacza Obozu Wielkiej Polski Seweryna Boska z Norwegii

Pomimo sygnowania zniszczeń ukraińskich grobów i pomników przez OWP – organizację, której członkowie chwalą się udziałem w paramilitarnych obozach organizowanych na terenie Rosji – śledztwa w ww. sprawach były prowadzone przez Powiatowe Komendy Policji; ww. zdarzeń na żadnym z etapów nie połączono w jedno śledztwo

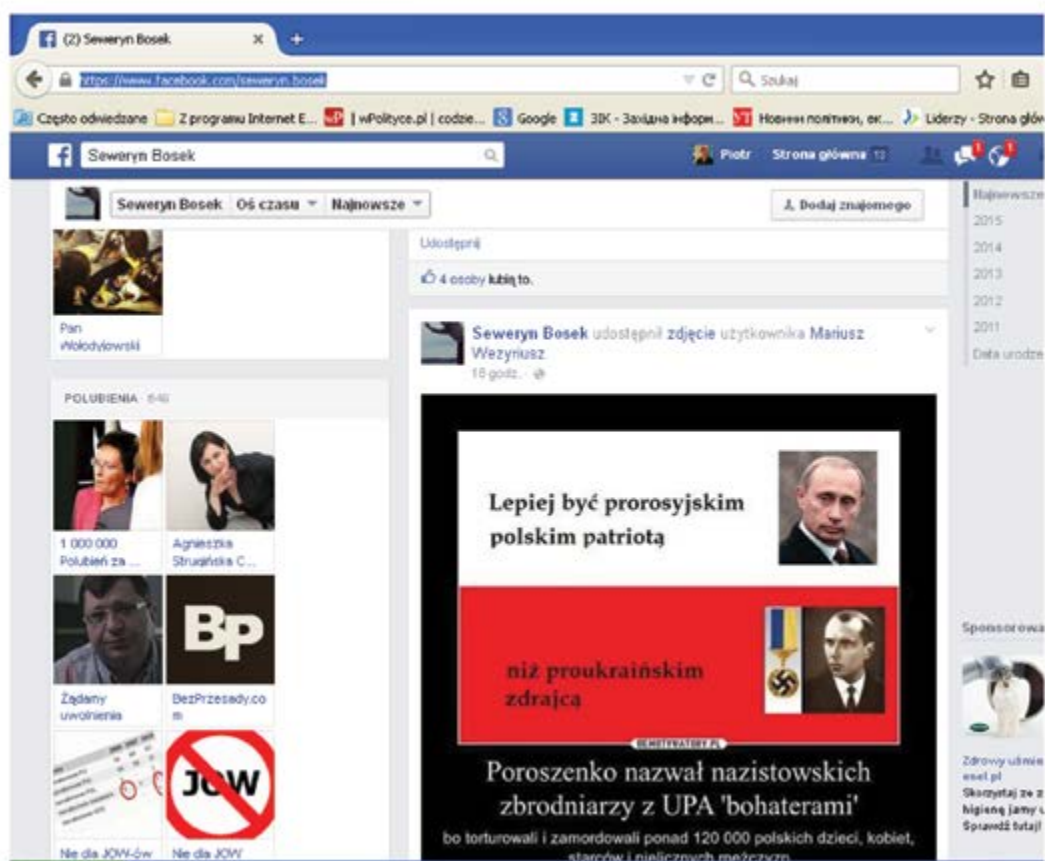

O zorganizowanym i prowokacyjnym charakterze profanacji grobów i pomników świadczy podobny schemat działania sprawców — eksponowana polska symbolika narodowa, nagrywanie aktu zniszczenia oraz emisja materiału, głównie na portalu donieckich separatystów, wspieranych przez Rosję

Wojna z pomnikami cały czas była komentowana przez prorosyjskie środowiska i media

Nowym, nasilającym się w ostatnich latach zjawiskiem jest atakowanie i groźby karalne wobec liderów mniejszości ukraińskiej i migrantów

BARTOSZYCE
województwo warmińsko-mazurskie

Plac przycerkiewny — sprofanowany krzyż „Ofiarom Majdanu”

Luty 2016

SZCZECIN

Baner sygnowany przez ONR zawieszony na ogrodzeniu w pobliżu cerkwi greckokatolickiej, siedziby Konsulatu Honorowego Ukrainy oraz Ośrodka Kultury Ukraińskiej

Baner eksponowany w Szczecinie

BRACIA UKRAIŃCY!

Ukraina w granicach Polski to:
BEZPIECZEŃSTWO oparte o opiekę silnej i gotowej na wszystko, doświadczonej polskiej armii
DOBROBYT i godne warunki życia w jednej z najlepiej rozwijających się gospodarek starego kontynentu
KULTURA o tysiącletniej historii, która pozwoli wam stać się częścią prawdziwego, cywilizowanego, nowoczesnego narodu
POKÓJ z Noworosją, którą ukraiński rząd bezmyślnie sprowokował do wojny, skazując obywateli na biedę i poniewierkę

TAK dla przyłączenia
Ukrainy do Polski!

Ulotki kolportowane w GDAŃSKU

GDAŃSK

Cerkiew św. Bartłomieja

Listopad 2015

BRACIA UKRAIŃCY!

Nie dajcie się zwieść
żydo-bolszewickim agitatorom i ich
parszywej, kłamliwej, propagandzie!

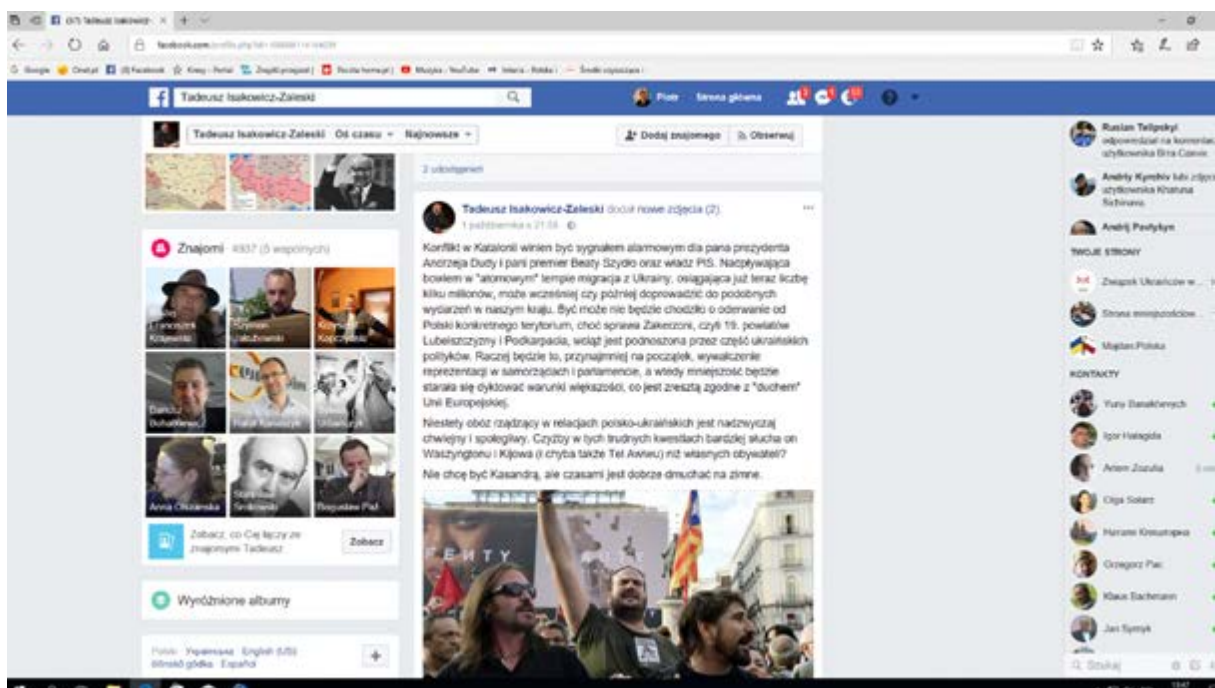

Dalsze istnienie państwa ukraińskiego
w obecnym kształcie, oznacza wojnę,
zniszczenie, biedę, choroby i śmierć!
Wybierzcie wysoką kulturę,
bezpieczeństwo, dobrobyt i pokój!

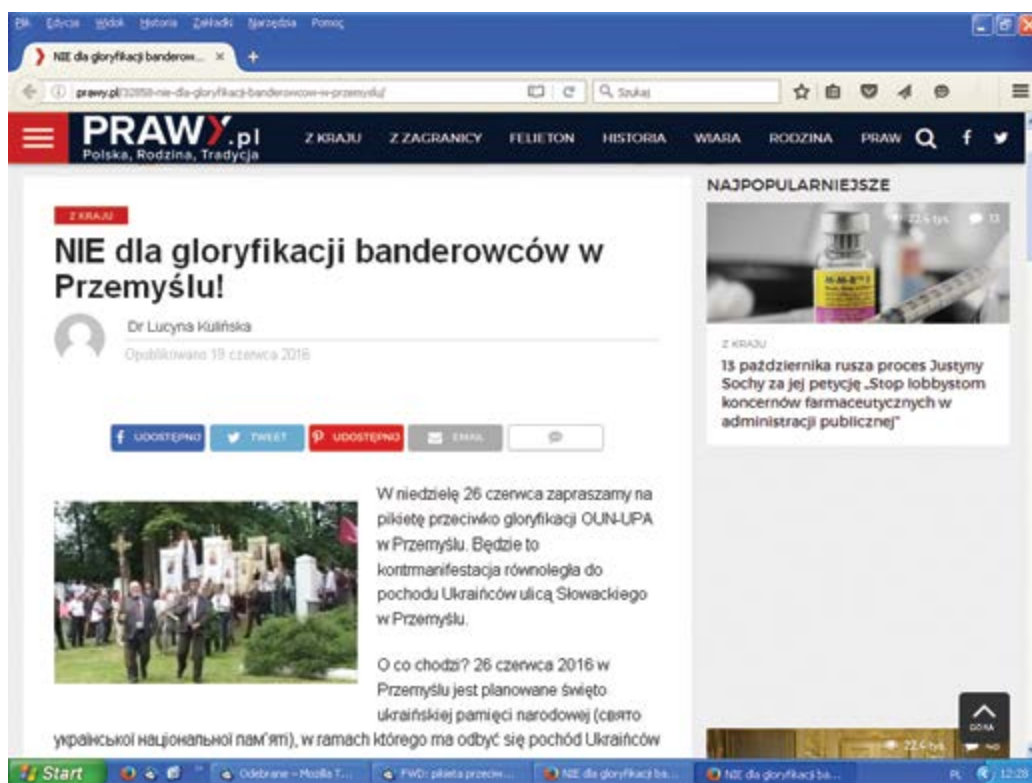
**TAK dla przyłączenia
Ukrainy do Polski!**

W ramach wojny informacyjnej coraz częściej atakowani są również Polacy przychylnie nastawieni do Ukrainy i Ukraińców oraz osoby tropiące rosyjskie wpływy w RP, jak np. Marcin Rey

W kampanii budowania atmosfery zagrożenia ze strony Ukraińców wykorzystywane są również wydarzenia w krajach odległych od Ukrainy i Polski (w tym przypadku referendum w Katalonii)

Atak 26 czerwca 2016 na procesję w Przemyślu był poprzedzony akcją informacyjną, w której brali udział nie tylko antyukraińscy działacze z terenu Podkarpacia, ale też historycy i publicyści z innych miast Polski

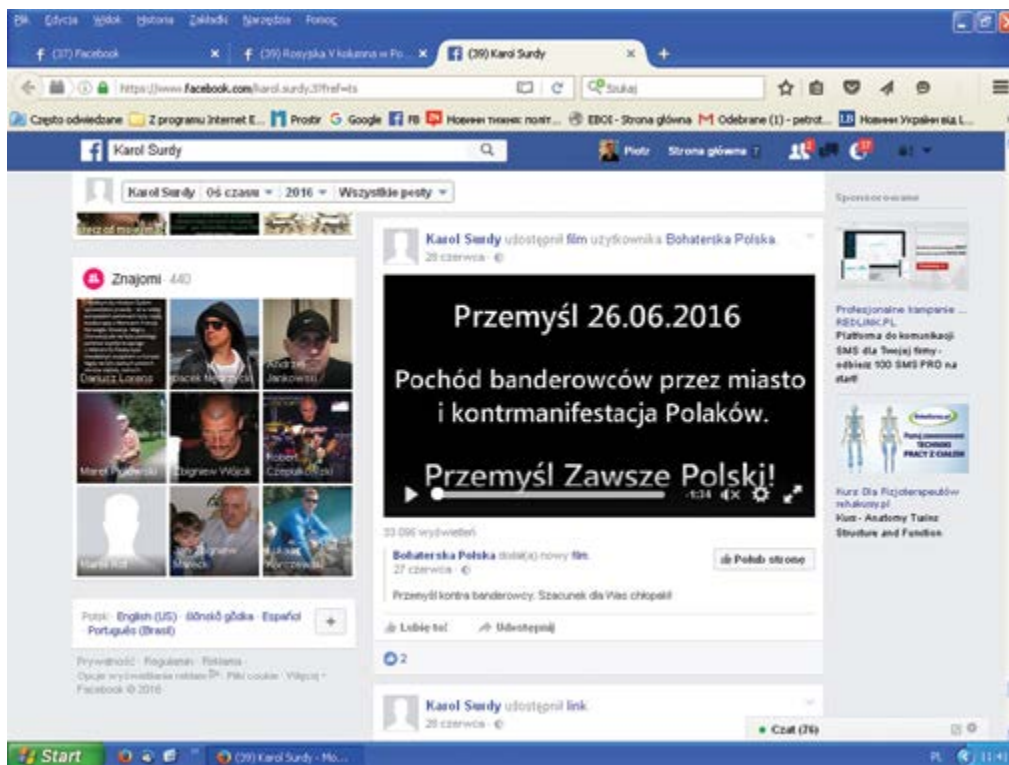
PRZEMYŚL

26 czerwca 2016

Procesja religijna na cmentarz w Pikulicach zaatakowana przez młodych narodowców i kiboli

Po ataku na procesję zdarzenie nadal było wykorzystywane do wzmacniania negatywnego nastawienia Polaków do Ukraińców; w sieciach społecznościowych publikowano filmy wideo, wpisy z odpowiednio „wymodelowanym” przesłaniem

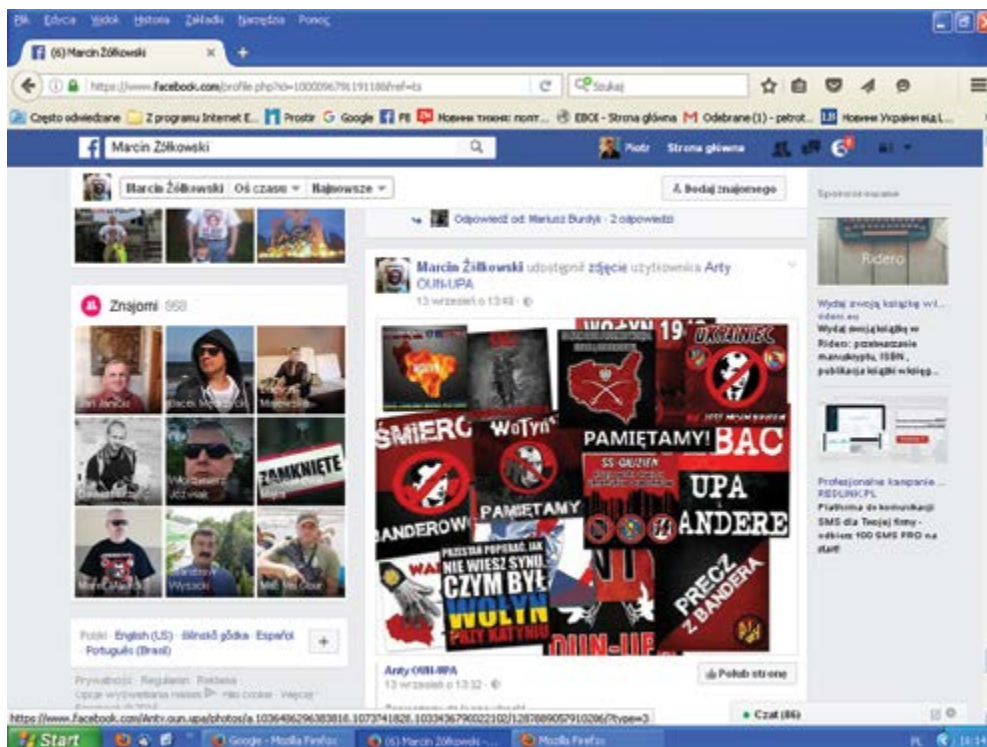
Atak na czoło procesji, podczas którego doszło do fizycznej napaści na dwóch uczestników, profanacji chorągwi religijnej

Członkowie Młodzieży Wszechpolskiej z Przemyśla, aktywni m.in. podczas działań wymierzonych w procesję religijną 26 czerwca 2016

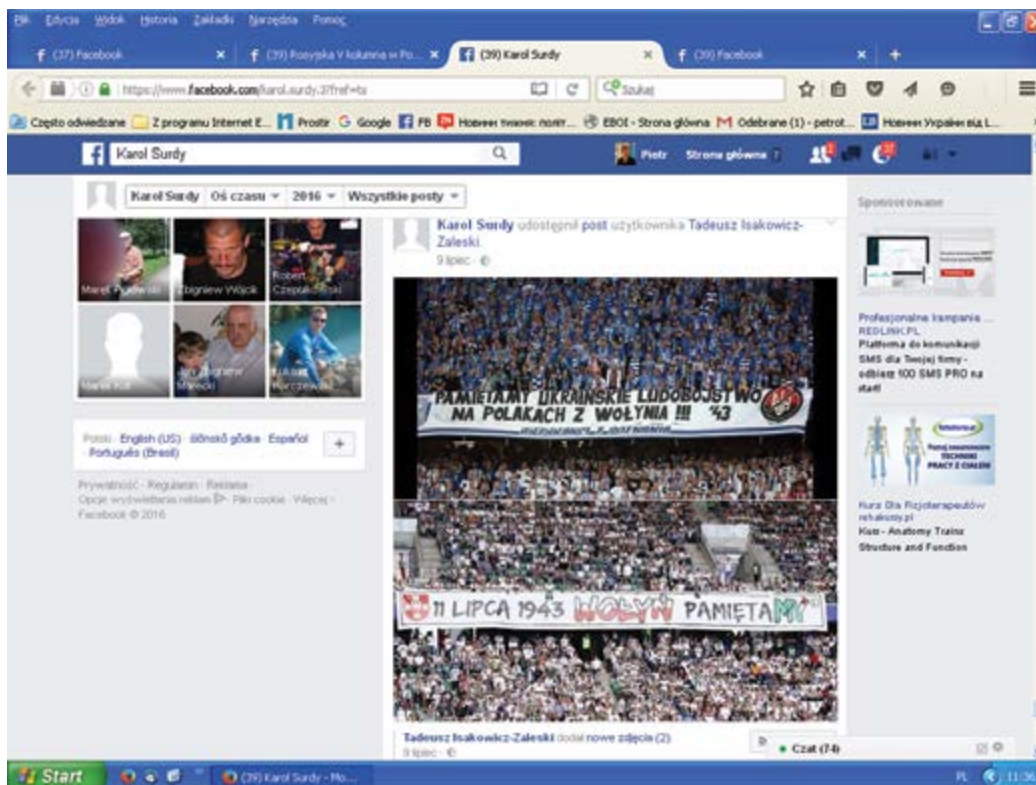

Wołyńska tematyka i antyukraińska propaganda stały się elementem różnorodnych akcji informacyjnych

Stałym elementem antyukraińskim (utworów muzycznych, produktów „reklamowych”, filmów wideo) jest epatowanie obrazami okrucieństwa Ukraińców; motyw ukrzyżowanego dziecka jest obecny nie tylko w propagandzie polskich środowisk nacjonalistycznych; był również wykorzystywany w 2015 w okresie walk w obwodzie donieckim (po wyzwoleniu przez wojska ukraińskie miasta Słowiańsk)

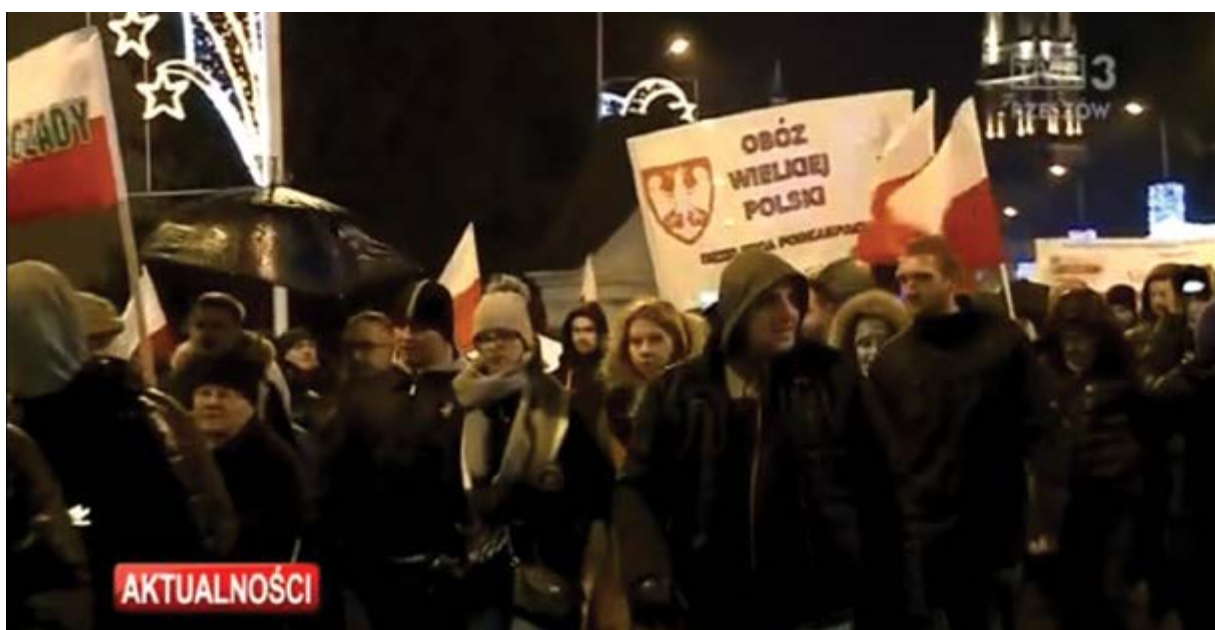
Do akcji promocji tzw. kresowej narracji włączeni zostali również kibice polskich klubów sportowych; są oni aktywni w akcjach skierowanych przeciwko Ukrainie nie tylko w Polsce; np. kibice Legii Warszawa wstawili się prowokacjami przed meczem w Kijowie w sierpniu 2015

<https://www.youtube.com/watch?v=-6ZSIQZh-nY>

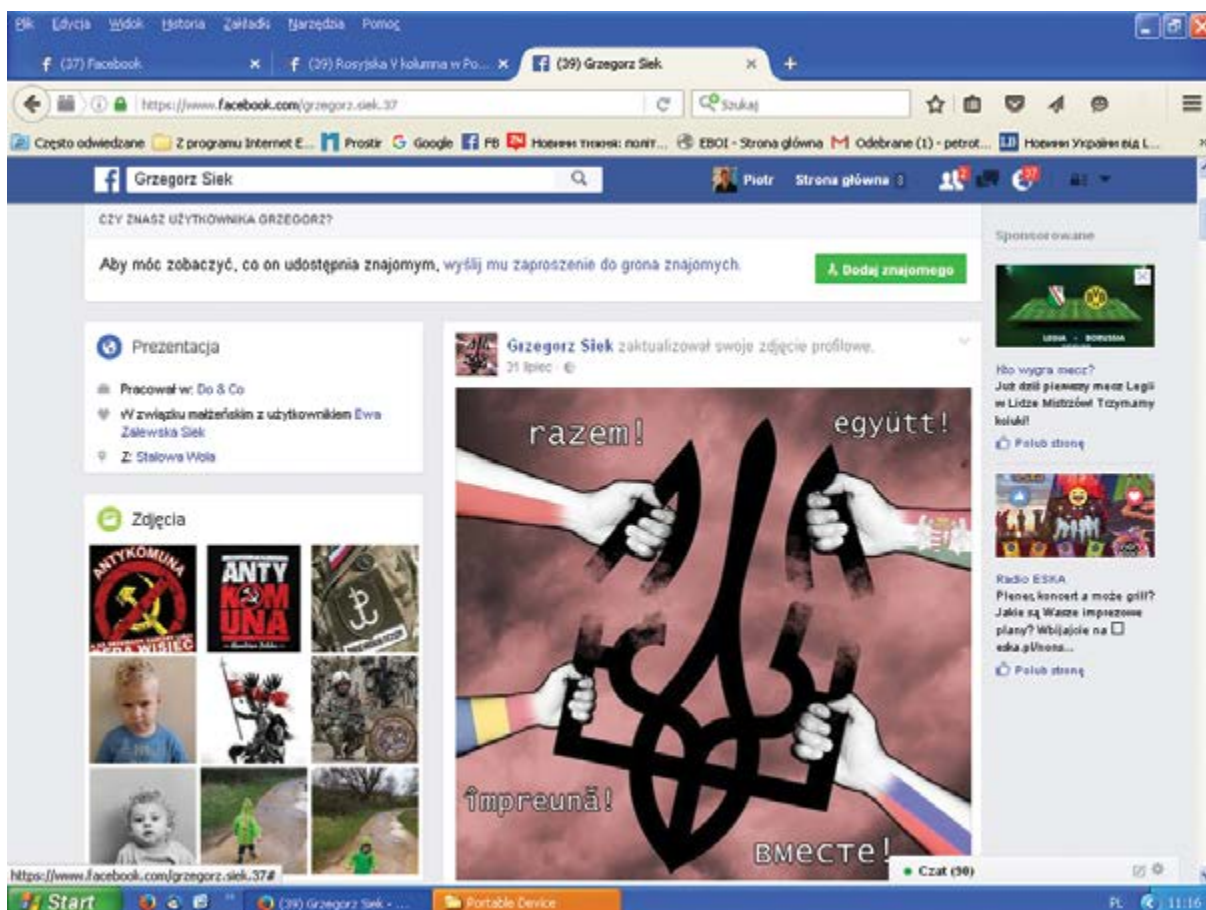
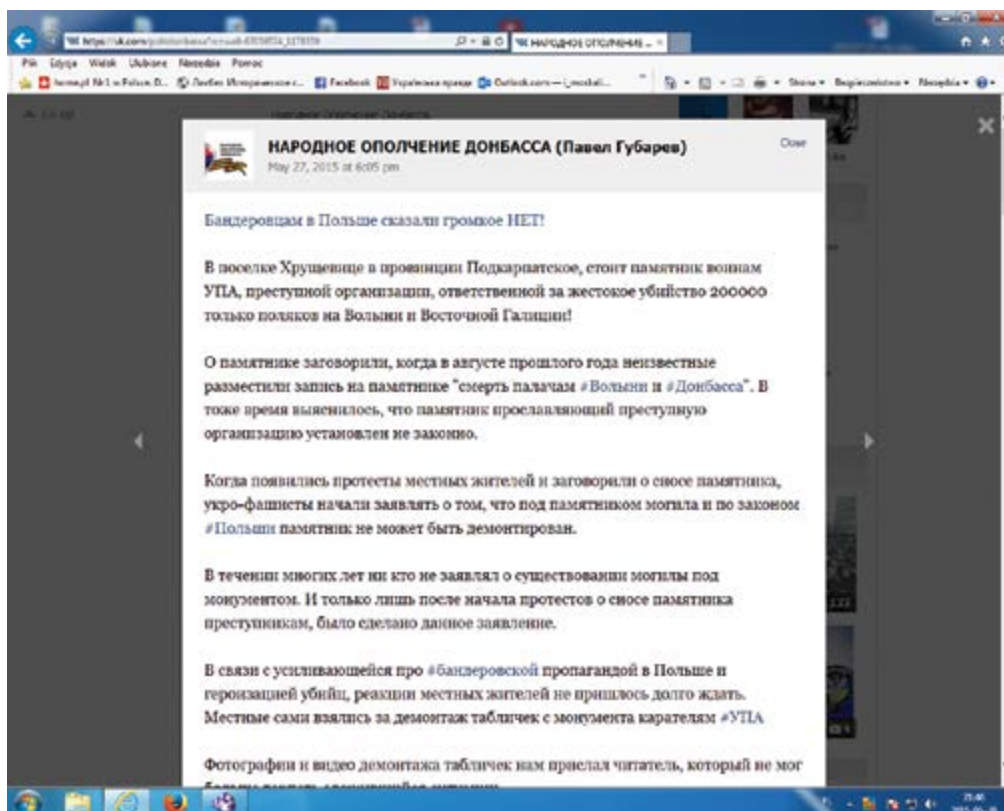

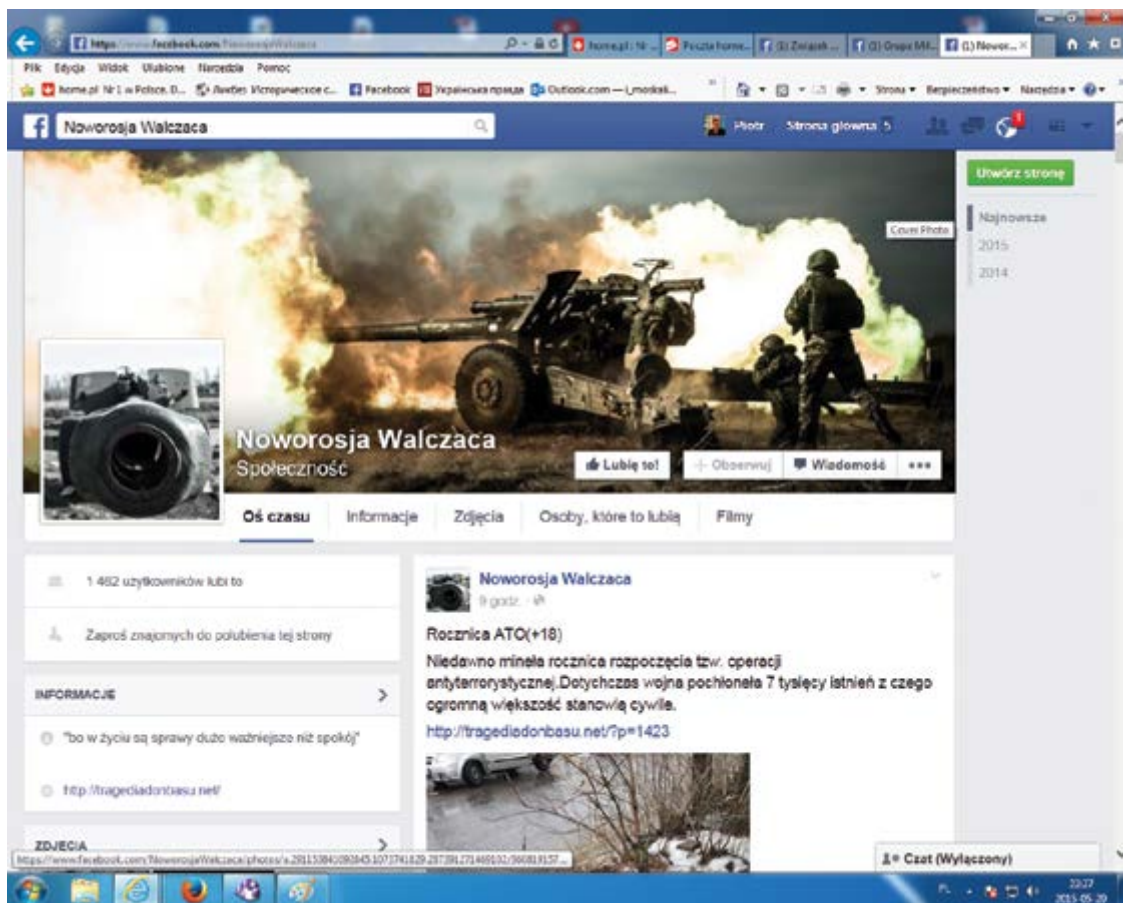
Szczególnie bulwersująca jest współpraca środowisk narodowych z instytucjami państwa i samorządu; skandaliczne zachowanie uczestników (antyukraińskie okrzyki, inne formy agresji) nie zniechęca instytucji zaufania publicznego do współpracy ze środowiskami, które tolerują, a niekiedy wręcz propagują nienawiść do współobywateli

Podczas Marszu Orląt Przemyskich i Lwowskich 10 grudnia 2016 uczestnicy eksponowali baner OWP — organizacji, która m.in. „firmowała” profanację ukraińskich grobów i pomników na terenie Polski

Sprawa prowokacji na ukraińsko-polskim pograniczu wielokrotnie była przedmiotem zainteresowania rosyjskich mediów i donieckich separatystów; tzw. ludowy mer Doniecka Paweł Gubariew odniósł się m.in. do zniszczenia pomnika w Hruszowicach

Temat: prośba o spotkanie z Panem Ministrem M. Błaszczakiem

Nadawca: Sekretariat_ZUwP <sekretariat@ukraina.com.pl>

Data: 2016-05-27 14:04

Adresat: sekretariat.mswia@MSWIA.GOV.PL

Szanowni Państwo,

w związku z sytuacją w woj. podkarpackim, prowokacjami wymierzonymi zarówno w mniejszość ukraińską, jak i w Państwo Polskie (niszczeniem mogił i upamiętnień, gróźb wobec organizacji obywateli Polski narodowości ukraińskiej) oraz brakiem pozytywnych rezultatów działań w tym względzie ze strony Policji i Prokuratury zwracamy się z uprzejmą prośbą o spotkanie z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji Panem Mariuszem Błaszczakiem.

Z naszej strony w spotkaniu brali by udział: Prezes Związku Piotr Tyma oraz Mirosław Kupicz, Sekretarza Zarządu Głównego.

W załączeniu pozwalamy sobie przekazać notatkę obrazującą częściową skalę zagadnienia (w międzyczasie doszło do kolejnego zdarzenia na Cmentarzu Wojennym w Pikulicach k. Przemysła oraz do pojawienia się nowych zagrożeń).

Z wyrazami szacunku

Mirosław Kupicz

--

Mirosław Kupicz
Sekretarz Zarządu Głównego
Związku Ukraińców w Polsce
ul. Koscieliska 7, 03-614 Warszawa
NIP 524-10-15-276
tel. (22) 679-96-77, 677-88-06
fax (22) 679-96-95
www.oup.ukraina.com.pl
skype: sekretariat_oup
sekretariat@ukraina.com.pl

List Związku Ukraińców w Polsce do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z prośbą o spotkanie z ministrem Mariuszem Błaszczakiem

**NOTATKA INFORMACYJNA NA TEMAT
SPOFANOWANYCH I ZNISZCZONYCH
POCHÓWKÓW I UPAMIĘTNIEN UKRAIŃSKICH
W POLSCE**

Na terenie Polski południowo-wschodniej w latach 2014–2016 doszło do zorganizowanych i skoordynowanych prowokacji wymierzonych w społeczność ukraińską w Polsce oraz w relacje polsko-ukraińskie. Polegały one na profanowaniu i niszczeniu upamiętnień związanych z okresem II wojny światowej i walk polsko-ukraińskich po jej zakończeniu. Wyżej wspomniane prowokacje miały na celu wywołanie napięcia w relacjach polsko-ukraińskich i stały się elementem wojny informacyjnej skierowanej przeciwko Rzeczypospolitej. Akty dewastacji nasiliły się w okresie minionych dwóch lat, po aneksji przez Rosję Krymu. Każdorazowo akty wandalizmu były informacyjnie nagłaśniane przez rosyjskie media (i prawdopodobnie realizowane przez środowiska prorosyjskie w Polsce). Celem długofalowym wspomnianych działań jest wywołanie konfliktu na pograniczu polsko-ukraińskim (w oparciu o zasłóści historyczne), storpedowanie działań zmierzających do poprawy relacji pomiędzy naszymi narodami i porozumienia w kwestii zasad ustanawiania pomników i upamiętnień w miejscach związanych z tragicznymi wydarzeniami.

Do zniszczeń i profanacji doszło w przypadku miejscowości:

☞ Białystok k. Lisek (ukr. Biłostik), gmina Dołhobyczów, woj. lubelskie

26 lutego 1944 r. doszło do bitwy pomiędzy oddziałami UPA a NKWD w okolicy miejscowości Liski. W jej wyniku poległo 41 partyzantów UPA, których pochowano w jarze zwanym Białystok. Usypano mogiłę i ustawiono na niej krzyż.

Upamiętnienie uległo dewastacji po wysiedleniu ludności ukraińskiej w ramach akcji „Wisła”. 14 czerwca 1990 r. byli mieszkańcy Lisek uporządkowali mogiłę i ustawili dwa brzoźowe krzyże. W 1992 r. ponownie uporządkowano i zastąpiono brzoźowe krzyże jednym metalowym. W 1994 r. mogiła nadano dzisiejszego wyglądu. Usypano wysoką mogiłę, na której umiejscowiono wysoki krzyż z dwoma napisami: „Sława bohaterom poległym za wolność i niezależność Ukrainy” oraz „Tut spoczywają wojownicy UPA, którzy zahynowali w boju z NKWD. Wieczna im pamięć”. U podstawy krzyża zamontowano tablicę z nazwiskami i pseudonimami poległych. Przed mogiłą zamontowano łuk-bramę z napisem „Sława bohaterom” (pol. Chwała bohaterom). Po świadomej dewastacji przez nieznanych sprawców w 1999 r., upamiętnienie zostało odnowione. Sytuacja ze zniszczeniem powtórzyła się w 2003 r. Ostatni akt zniszczenia miał miejsce w 2014 r.

☞ Hruszowice (ukr. Hruszowyczi), gmina Stubno, woj. podkarpackie

10 października 1994 r. z inicjatywy Związku Ukraińców-Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego (obecnie organizacja używa nazwy Związek Ukraińców-Więźniów Politycznych i Represjonowanych) odsłonięto na czynnym cmentarzu w Hruszowicach na miejscu spoczynku 22 członków UPA upamiętnienie „Bohaterom UPA na Zakerzoniu”. Przedstawia ono wysoką bramę zwieńczoną Tryzubem. Na płycie u podnóża bramy umieszczono napis w języku ukraińskim „Herojam UPA sława — Borciam za wolność Ukrainy” (pol. Bohaterom

UPA chwała — Bojownikom za wolność Ukrainy” oraz podano nazwy czterech kurení UPA. Pod płytą umieszczono w krypcie ziemię z miejsc pochówków partyzantów UPA. Upamiętnienie wywołało sprzeciw polskich środowisk kombatanckich oraz tzw. patriotycznych, głównie z Przemyśla, gdyż ich zdaniem gloryfikowało UPA. W styczniu 1995 r. organizacje te skierowały do organów ścigania doniesienie przeciwko Dymitrowi Boguszowi o naruszenie prawa budowlanego przy ustanawianiu upamiętnień UPA. 20 listopada 1995 r. Prokuratura Rejonowa w Przemyśle umorzyła śledztwo w sprawie wzniesienia upamiętnień UPA w Hruszowicach, Kalnikowie, Werchracie, Starym Lublińcu i Nowym Lublińcu. W nocy z 25 na 26 marca 1995 r. doszło do pierwszej dewastacji upamiętnienia. Pomnik odnowił ZU-WPOS. W 1999 r. doszło do podpisania protokołu pomiędzy ROPWiM a ukraińską Międzyresortową Komisją ds. Upamiętnień, w którym strony godziły się na pozostawienie pomnika w Hruszowicach w dotychczasowym kształcie. ROPWiM otrzymała dokumenty potwierdzające fakt pochówku w tym miejscu partyzantów UPA. Porozumienie nie zapobiegło jednak kilku kolejnym dewastacjom w latach następnych oraz „podgrzewającym nastroje” nawoływaniom do rozbiórki upamiętnienia ze strony polityków oraz urzędników państwowych. Tego typu wystąpienia nasiliły się zwłaszcza w 2013 r. Największe szkody upamiętnienie doznało w wyniku zorganizowanej akcji dewastacji ukraińskich upamiętnień w 2014 i 2015 r.

☞ Monasterz (ukr. Monastyr), gmina Horyniec, woj. podkarpackie

W 1993 r. ZU-WPOS postanowił odnowić mogiłę na wzgórzu Monasterz koło Werchraty, gdzie pochowano

62 partyzantów UPA poległych 2 marca 1945 r. w walce z NKWD oraz cywilnych mieszkańców, którzy zginęli w trakcie pacyfikacji wsi. 24 stycznia 1994 r. w imieniu organizacji Dymitr Bogusz zwrócił się do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyśle o zgodę na odnowienie miejsca pochówku i wzniesienia pomnika. Po upływie sześciu miesięcy i braku jakiejkolwiek decyzji D. Bogusz uznał to za przyzwolenie na rozpoczęcie budowy, którą rozpoczął z początkiem sierpnia 1994 r. Wówczas sprawą zainteresowały się miejscowe władze. Urząd Rejonowy w Lubaczowie nakazał wstrzymanie robót i rozbiórkę niedokończonego upamiętnienia oraz ukarał go mandatem w kwocie 400 zł. Następnie 27 grudnia 1995 r. Prokuratura Rejonowa w Przemyśle skierowała akt oskarżenia przeciwko D. Boguszowi do Sądu Rejonowego w Lubaczowie. Sąd uznał, że sprawa została prawomocnie zamknięta, gdyż pozwany został ukarany karą pieniężną. Jednak za niewykonanie rozbiórki pomnika nakazanego przez wojewodę przemyskiego ukarano go mandatem w wysokości 1500 zł. 6 marca 1998 r. Komisja Wspólna Związku Ukraińców w Polsce i ROPWiM uzgodniła, że w odniesieniu do nagrobka w Monasterzu zostanie opracowana nowa forma nagrobka oraz ustalono treść inskrypcji w brzmieniu „Polegli za wolną Ukrainę. Tu spoczywają polegli w nocy 2/3 marca 1945 r. w walce z NKWD w monasterskich lasach (nazwiska). Przechodniu stojąc na tej ziemi, wspomnij o nich w modlitwie”. Po uzyskaniu odpowiednich zezwoleń ROPWiM zleciła rozbiórkę niedokończonego pomnika, a na jego miejscu ze środków budżetu Rady ustanowiono nowe upamiętnienie. Pomnik został zdewastowany w połowie 2015 r.

☞ Wierzbica (ukr. Werbycia), gmina Lubycza Królewska, woj. lubelskie

Pierwsze upamiętnienie pojawiło się już w 1990 r. Byli mieszkańcy tej nieistniejącej wsi ogrodzili dawny cmentarz i ustawili betonowy krzyż z ukraińskim napisem: „1947 r. Tragiczna zagłada wsi Wierzbicy. Ziemia nasza, my tak ciebie kochaliśmy i kochać będziemy. Wieczna sława i pamięć bohaterom tej ziemi. 1990. Dzieci i wnukowie”. Dwa lata później odnowiono nagrobki żołnierzy Ukraińskiej Armii Galicyjskiej i członków UPA. Ustawiono metalowe krzyże i zamontowano tablicę pamiątkową z napisem w języku ukraińskim: „Wojacy UPA. Oddali życie za wolność Ukrainy. Wieczna im pamięć”. 29 sierpnia 1993 r. odsłonięto także pomnik w postaci krzyża ustawionego na betonowej podmurówce i tablicą pamiątkową z napisem: „Pomnik ten poświęcony mieszkańcom wsi Wierzbica, którzy tu żyli, walczyli i polegli w latach 1940–1950”. W 1995 r. na jego miejscu ustawiono inny bardziej okazały pomnik. U jego podstawy umieszczono napis: „W walce o wolność Ukrainy we wsi Wierzbica z różnych oddziałów UPA poległo ponad 100 osób. Wieczna im pamięć”, a pod nim nazwiska wszystkich poległych. Pomnik został sprofanowany w 2015 r., po jakimś czasie całkowicie zniszczony.

☞ Radruż (ukr. Radruż), gmina Horzniec Zdrój, woj. podkarpackie

Krzyż nagrobny na wzór krzyży stawianych na mogiłach żołnierzy Ukraińskiej Armii Galicyjskiej na zbiorowym pochówku sześciu partyzantów UPA ustanowili byli mieszkańcy, obecnie obywatele Ukrainy prawdopodobnie w 2007 r. U podnóża krzyża została zamontowana nowa tablica z ukraińskim napisem „Tut spoczywają wojny Ukraińskiej

Powstańckiej Armii polegli w borotbi za wilnu Ukrainu. Radruż 1946 r.” (pol. Tutaj spoczywają żołnierze Ukraińskiej Powstańczej Armii polegli w walce o wolną Ukrainę. Radruż 1946 r.” Następnie wymieniono nazwiska pochowanych. W 2016 r. odnaleziono dwie osoby potwierdzające fakt pochówku w ww. miejscu partyzantów UPA. Pomnik nagrobny zniszczony i sprofanowany w 2015 r.

☞ Mołodycz (ukr. Mołodycz), gmina Wiązownica, woj. podkarpackie

Pomnik ku czci partyzantów UPA i cywilnej ludności ukraińskiej (mieszkańców wsi), którzy zginęli w latach 1944–1947 został odsłonięty 13 lipca 2002 r. na dawnym greckokatolickim cmentarzu staraniem Komitetu Obywatelskiego Odbudowy Cmentarza w Mołodyczu. Komitet założyli byli mieszkańcy wsi. Pomnik wyglądem przypominał stylizowany Tryzub. Składał się z dwóch połączonych z czarnego granitu płyt z łukowatymi wycięciami, pośród których umieszczono krzyż. Na lewej płycie umieszczono napis w języku ukraińskim „Wojakom UPA poległym w 1945–1947 rr.” i polskim „Żołnierzom UPA poległym w latach 1945–1947” oraz nazwiska 23 pochowanych. Na prawej płycie ukraiński napis „Mołodycьkym paraфijanам szczo trahichno zahynuły w 1945–1947 rr.” I polski: „Tragicznie zmarłym paraфianom Mołodyczа w latach 1945–1947”. Pod nim nazwiska 37 osób. Pomnik dwukrotnie niszczone w 2015 r. i 2016 r.

Warszawa, 25 kwietnia 2016 r.

Opracowano na podstawie: R. Drozd, *Ukraińcy w Polsce wobec swojej przeszłości (1947–2005)*, Słupsk–Warszawa 2013; B. Huk, M. Kozak, M. Nowosad, A. Jaremkow, *Czużyncze, idy skaży Ukraini*, Peremyszl 2001; „Nasze Słowo” z 14 grudnia 2003; publikacje w Internecie — w przypadku Radruża.

Przeczytano: prośba o spotkanie z Panem Ministrem M. Błaszczakiem

Temat: Przeczytano: prośba o spotkanie z Panem Ministrem M. Błaszczakiem

Nadawca: Sekretariat MSWIA <Sekretariat.MSWIA@mswia.gov.pl>

Data: 2016-05-30 06:35

Adresat: Sekretariat_ZUwP <sekretariat@ukraina.com.pl>

Twoja wiadomość

Do: Sekretariat MSWIA

Temat: prośba o spotkanie z Panem Ministrem M. Błaszczakiem

Wysłano: 27 maja 2016 14:04:11 (UTC+01:00) Sarajewo, Skopie, Warszawa, Zagrzeb

została przeczytana o godzinie 30 maja 2016 06:35:45 (UTC+01:00) Sarajewo, Skopie, Warszawa, Zagrzeb.

Final-recipient: RPC822; Sekretariat.MSWIA@mswia.gov.pl

Disposition: automatic-action/MDN-sent-automatically; displayed

X-MSEch-Correlation-Key: Wej/hhA9/E+/8xjcdwn0tQ==

Original-Message-ID: <81c2af22-af1d-42d6-ccd7-e924e1c375a5@ukraina.com.pl>

X-Display-Name: Sekretariat MSWIA

Potwierdzenie otrzymania ww. listu; Związek nie uzyskał oficjalnej odpowiedzi na prośbę o spotkanie z ministrem M. Błaszczakiem

Kancelaria Adwokacka, Gdynia

Autor współpracował wcześniej m.in. z Helsińską Fundacją Praw Człowieka w prowadzonych przez nią projektach „Program spraw precedensowych”, „Obserwatorium wolności mediów w Polsce”, „Klinika prawa niewinność”

Zgodnie z założeniami projektu, jak też z uwagi na zakres działalności ZUWP, podjęte działania prawne objęły tzw. przestępstwa z nienawiści skierowane przeciwko mniejszości ukraińskiej w Polsce (obywatelom Polski narodowości ukraińskiej) oraz obywatelom Ukrainy przebywającym w Polsce. Działania podejmowane były zarówno na rzecz ogółu społeczności, jak i na rzecz poszczególnych osób.

PRZESTĘPSTWA Z NIENAWIŚCI

„Przestępstwa z nienawiści” (ang. *hate crime*), zwane też przestępstwami motywowanymi uprzedzeniami lub nienawiścią, zdefiniować można jako przestępstwa popełniane na szkodę grupy osób lub poszczególniej osoby z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu jej bezwyznaniowości, niezależnie od kwalifikacji prawnej czynu zabronionego¹. Przestępstwa z nienawiści to przestępstwa, których powodem (przyczyną, motywem, podłożem, tłem)

popełnienia jest przynależność osoby (pokrzywdzonego) lub grupy osób do określonego narodu, grupy etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub ich bezwyznaniowość. Cel działania sprawcy przestępstwa może być różny, np. zastraszenie. Istotny jest za to motyw/powód takiego działania: przynależność narodowa.

Wśród „przestępstw z nienawiści” wyodrębnić można grupę przestępstw określanych mianem „mowa nienawiści” (ang. *hate speech*), przez którą rozumie się używanie języka w celu znieważenia, pomówienia lub rozbudzenia, propagowania, podżegania lub usprawiedliwienia nienawiści wobec osoby lub grupy osób ze względu na ich cechy, jak narodowość (szowinizm), rasa (rasizm)². Będą to przestępstwa z art. 119 kk, art. 256 kk i art. 257 kk.

RODZAJE PRZESTĘPSTW Z NIENAWIŚCI

Przestępstwa z nienawiści podzielić można na dwie grupy:

¹ *Mowa nienawiści a wolność słowa. Aspekty prawne i społeczne*, red. R. Wieruszewski, M. Wyrzykowski, A. Bodnar, A. Gliśczyńska-Grabias, Warszawa 2010, s. 81; Wytoczne Prokuratora Generalnego w zakresie prowadzenia postępowań o przestępstwa z nienawiści (26.02.2014), PG VII G 021/54/13.

² *Mowa nienawiści...*, op. cit., s. 13, 94.

1) pierwsza — to przestępstwa, co do których przepis kodeksu karnego wprost wskazuje, iż powodem/motywywem/tłem zachowania sprawcy jest przynależność narodowa osoby pokrzywdzonego lub grupy osób; przepis wprost odwołuje się do powodu/motywu/tła działania sprawcy. To przestępstwa:

a) stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności narodowej

Art. 119 kk

§ 1. Kto stosuje przemoc lub groźbę bezprawną wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu jej bezwyznaniowości podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

b) publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstwa z art. 119 § 1 kk lub publiczne pochwalanie popełnienia tego przestępstwa

Art. 126a kk

Kto publicznie nawołuje do popełnienia czynu określonego w art. 118, 118a, 119 § 1, art. 120–125 lub publicznie pochwala popełnienie czynu określonego w tych przepisach, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

c) publiczne nawoływanie do nienawiści na tle różnic narodowościowych

Art. 256 kk

§ 1. Kto publicznie propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych,

rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2.¹⁾ Tej samej karze podlega, kto w celu rozpowszechniania produkuje, utrwala lub sprowadza, nabywa, przechowuje, posiada, prezentuje, przewozi lub przesyła druk, nagranie lub inny przedmiot, zawierające treść określoną w § 1...

c) publiczne znieważenie grupy ludności lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności narodowej

Art. 257 kk

Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególną osobę z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2) druga — to pozostałe przestępstwa, co do których przepis kodeksu karnego nie odwołuje się (nie wskazuje) do powodu/motywu/tła działania sprawcy. Jednakże sprawca dopuszczając się przestępstwa kieruje się określonym powodem/motywywem, którym jest przynależność narodowa osoby (grupy osób), na szkodę której przestępstwo jest popełniane (np. zniszczenie rzeczy stanowiącej własność osoby pochodzenia ukraińskiego). Powód/motyw ten będzie okolicznością obciążającą przy wymiarze kary. Dla przykładu będą to przestępstwa:

a) przeszkadzanie w wykonywaniu aktu religijnego

Art. 195 kk

§ 1. Kto złośliwie przeszkadza publicznemu wykonywaniu aktu religijnego kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

b) obraza uczuć religijnych

Art. 196 kk

Kto obraża uczucia religijne innych osób, znieważając publicznie przedmiot czci religijnej lub miejsce przeznaczone do publicznego wykonywania obrzędów religijnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

c) zniesławianie

Art. 212 kk

§ 1. Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

d) nawoływanie do popełnienia przestępstwa i pochwalanie przestępstwa

Art. 255 kk

§ 1. Kto publicznie nawołuje do popełnienia występku lub przestępstwa

skarbowego, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Kto publicznie nawołuje do popełnienia zbrodni, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 3. Kto publicznie pochwała popełnienie przestępstwa, podlega grzywnie do 180 stawek dziennych, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

e) znieważanie pomnika

Art. 261 kk

Kto znieważa pomnik lub inne miejsce publiczne urządzone w celu upamiętnienia zdarzenia historycznego lub uczczenia osoby, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

f) znieważanie i ograbianie miejsca spoczynku zmarłego

Art. 262 kk

§ 1. Kto znieważa zwłoki, prochy ludzkie lub miejsce spoczynku zmarłego, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Kto ograbia zwłoki, grób lub inne miejsce spoczynku zmarłego, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Projektem objęto sprawy karne będące już w toku, wcześniej wszczęte z zaawizowania ZUwP lub innych osób, jak też sprawy nowe o przestępstwa popełnione lub wykryte w okresie realizacji projektu.

Podjęte w ramach realizacji projektu działania prawne obejmowały: analizę zdarzeń, analizę spraw w toku, analizę akt, konsultacje prawne, sporządzanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, sporządzanie zażaleń, sporządzanie innych pism procesowych, udział w posiedzeniach sądu, reprezentację pokrzywdzonych i oskarżonych w postępowaniach, analizę projektu zmiany ustawy o IPN, sporządzanie wniosków do Rzecznika Praw Obywatelskich o wniesienie kasacji do Sądu Najwyższego.

Zakres terytorialny. Monitoringiem objęty był cały kraj. Sprawy prowadzone były/są przez policję, prokuratury i sądy w Warszawie, Przemyślu, Lubaczowie, Kętrzynie, Kielcach, Szczecinku, Koszalinie, Wrocławiu, Myśliborzu, Rzeszowie.

Składane w toku realizacji projektu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa dotyczyły głównie takich przestępstw jak:

- stosowania przemocy lub groźby bezprawnej wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności narodowej (art. 119 § 1 kk),

- publicznego nawoływania do popełnienia przestępstwa z art. 119 § 1 kk lub publicznego pochwalania popełnienia tego przestępstwa (art. 126a kk),

- przeszkadzania wykonywaniu aktu religijnego (art. 195 kk),

- publicznego nawoływania do nawiąski na tle różnic narodowościowych (art. 256 § 1 kk),

- publicznego znieważenia grupy ludności lub poszczególnej osoby

z powodu jej przynależności narodowej (art. 257 kk),

- znieważania pomnika (art. 261 kk),

- znieważania miejsca spoczynku zmarłego (art. 262 kk).

Projektem objęto 49 spraw,

spraw karnych zakończonych wyrokiem skazującym za czyn z art. 256 § 1 kk i art. 257 kk — 1 (wyrok prawomocny),

spraw karnych zakończonych uniewinnieniem za czyn z art. 256 § 1 kk — jedna (wyrok nieprawomocny),

spraw karnych zakończonych umorzeniem lub odmową wszczęcia śledztwa/dochodzenia — piętnaście, z czego część jest nieprawomocna, została zażarzona zażaleniem i jest w toku,

wstąpiono do procesu karnego jako organizacja społeczna (art. 90 kpk) — dwie sprawy,

udzielono pomocy prawnej (obrona) członkowi mniejszości ukraińskiej w sprawie karnej niezasadnie podejrzanego o propagowanie ustroju totalitarnego (art. 256 kk) — sprawa prawomocnie umorzona,

udzielono pomocy prawnej w sprawach karnych o zniesławienie (art. 212 kk):

- przygotowano prywatne akty oskarżenia po stronie pokrzywdzonych (art. 212 kk) — sprawy w toku,

- obrona oskarżonych w procesach sądowych o zniesławienie (art. 212 kk) — dwie sprawy, obie umorzono.

Pomimo zakończenia projektu znaczna część spraw nadal jest w toku, jest monitorowana i oczekuje na rozstrzygnięcie właściwych organów; w razie potrzeby niezasadne decyzje zostaną zaskarżone.

**PUBLICZNE NAWOŁYWANIE DO NIENAWIŚCI
NA TLE RÓŻNIC NARODOWOŚCIOWYCH
(ART. 256 § 1 KK) ORAZ PUBLICZNE
ZNIEWAŻANIE GRUPY LUDNOŚCI LUB
POSZCZEGÓLNEJ OSOBY Z POWODU JEJ
PRZYNALEŻNOŚCI NARODOWEJ (ART. 257 KK)**

26 czerwca 2016 r. w Przemyślu grupa mężczyzn zaatakowała procesję religijną organizowaną, jak co roku, przez Cerkiew Greckokatolicką i Prawosławną, z udziałem wiernych obu wyznań narodowości ukraińskiej na Ukraiński Cmentarz Wojskowy w Przemyślu/Pikulice, znajdujący się na ul. Kasztanowej. Procesja miała religijny i legalny charakter. Naruszono nietykalność cielesną uczestnika procesji religijnej, rozdarto koszulę, pod adresem wiernych (uczestników procesji) wykrzykiwano „wypierdalać z Polski”, „bandyci, mordercy”, „znajdzie się kij na banderowski ryj”, „zabiję Cię”, „rozjebię Ci ten aparat”. W następstwie ataku i zadanego uderzenia jeden z uczestników procesji upuścił chorągiew. Przedmiot kultu religijnego został podczas ataku podeptany. Do ataku na procesję religijną doszło w sytuacji, gdy ochraniana była ona przez policję. Związek zgłosił zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W sprawie wszczęto dochodzenie, po czym przeciwko kilkunastu osobom skierowano akt oskarżenia do sądu o czyn z art. 195 kk, art. 257 kk i inne. Proces karny toczy się przed Sądem Rejonowym w Przemyślu (II K 599/17). ZUwP wstąpił do procesu sądowego w charakterze organizacji społecznej, jak też wspiera osoby, które zdecydowały się wstąpić do procesu

w charakterze oskarżycieli posiłkowych. Policja i prokuratura nie ustaliły inicjatorów ataku na procesję.

<https://www.youtube.com/watch?v=QpzXsXlanxk>

10 grudnia 2016 r. w Przemyślu podczas tzw. Marszu Orląt Przemyskich wzniesiono okrzyk „Śmierć Ukraińcom”, „jechać Ukrainę, Ruska kurwa”, „Przemyśl–Lwów zawsze polski”. Zdarzenie miało miejsce na ul. Kościuszki pod budynkiem Ukraińskiego Domu Ludowego (ukraiński dom kultury). W sprawie wszczęto śledztwo, a następnie skierowano akt oskarżenia do SR w Przemyślu stawiając oskarżonemu zarzut publicznego nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych za okrzyk „śmierć Ukraińcom”, tj. o czyn z art. 256 § 1 kk. W sprawie zapadł wyrok uniewinniający. Wyrok jest nieprawomocny (II K 31/17).

<http://prostir.pl/перемішль-вигуки-смерть-українцям/> <http://przemysl.naszemiasto.pl/artukul/zdjecia/marsz-orlat-przemyskich-i-lwowskich-w-przemyslu-zdjecia,3947364,galo-p,23116934,t,id,tm,zid.html>

Na portalu www.nowiny24.pl użytkownik o nazwie (nick) „Przemyslanin” umieścił wpis o treści „W Przemyślu przy ul. Spółki znajduje się szkoła ukraińska. Polscy też powinni wrzucić tam koktajle, Wyrównały by się stosunki добрососідзкіе”. Prokuratura Rejonowa w Przemyślu zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia o czyn z art. 255 § 1 kk i art. 256 § 1 kk z uwagi na brak znamion czynu zabronionego (PR 2 Ds.402.2017). Sąd Rejonowy w Przemyślu nie uwzględnił zażalenia ZUwP (II Kp 497/17). ZUwP zwrócił się do Rzecznika Praw Obywatelskich o wniesienie kasacji (szersza analiza zdarzenia w dalszej części Raportu).

Na stronie „Przemyskie Bractwo” na portalu społecznościowym Facebook

zamieszczono zdjęcia koszulek z napisem „ŚMIERĆ BANDEROWCOM” oferując je do sprzedaży. Prokuratura Rejonowa w Przemyśle odmówiła wszczęcia dochodzenia z uwagi na brak znamion czynu zabronionego (PR 4 Ds.143.2017), a Sąd Rejonowy zażalenia ZUwP nie uwzględnił. ZUwP wystąpił do Rzecznika Praw Obywatelskich o wniesienie kasacji.

https://www.facebook.com/PrzemyskieBractwo/posts/920704148030202?hc_location=ufi

<https://www.facebook.com/skleppb/?fref=ts>

Na portalu społecznościowym Facebook utworzono tzw. wydarzenie o nazwie „Gdańsk wyjeżdża do Przemyśla 26 czerwiec 2017” (wskazano błędną datę) i umieszczono wpis o treści „ŚMIERĆ WROGOM OJCZYZNY”. W informacji o zdarzeniu wpisano „...do Przemyśla 26 czerwca, wtedy bandersyny robią sobie pielgrzymkę...”. W czerwcu co roku ma miejsce w Przemyśle procesja religijna organizowana przez struktury Cerkwi Greckokatolickiej i Prawosławnej. Prokuratura Rejonowa Warszawa-Praga Południe w Warszawie odmówiła wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego (PR 4 Ds.44.2017). Sąd Rejonowy dla Warszawy-Pragi Południe nie uwzględnił zażalenia ZUwP (III Kp 550/17). ZUwP wystąpił do Rzecznika Praw Obywatelskich o wniesienie kasacji.

https://mobile.facebook.com/event-s/237301760057479?context=%7B%22ref%22%3A%22%22%2C%22action_history%22%3A%22null%22%7D&aref=3

Na portalu społecznościowym Facebook na stronie „Husaria Polska” pod wpisem „W tym roku banderowcy w Przemyśle organizują marsz 11 czerwca (panichida)...” różni użytkownicy dokonali wpisów o treści: „Zamiast tej wody lepiej użyć...” (i tu rysunek pistoletów, noży, bomb), „Napierdalać ile wlezie SS banderowców”, „Lance do boju, szable w dłoni

Ukraińca gon, gon, gon!!!!”, „Organizować się panowie i na pizde ich... skurwysyńskie psy ukraińskie... kurwy...”, „ubij wredne gady”, „Jebać te kurwy”, „Jebać Ukraińców”, „Jak złapiemy polamiemy”, „Raz sierpem raz młotem ukraińska cholote”, „A na wiosnę zamiast liści będą wisieć ukraińcy”, „Lepiej jechać od Przemyśla i Najebać im”. Prokuratura Rejonowa Warszawa-Praga Południe umorzyła dochodzenie wobec niewykrycia sprawców (4 Ds.513.2017). Na skutek zażalenia ZUwP prokuratura podjęła umorzone postępowanie na podstawie art. 327 § 3 kpk.

SPRAWA T.K.

Na portalu społecznościowym Facebook użytkownik/internauta T.K. zamieścił wpis/komentarz odnoszący się do Ukraińców opatrzony nazwą użytkownika „A... K...” o treści „to zwierzęta-nie ludzie”, „rzezie ludności polskiej która ta swołocz urządziła”, „ukraińce (w końcu nie mówimy tu o ludziach tylko o pasożytach) nie są żadnym narodem, ta hołota powstała z bandytów i zwyrodnialców... ze zdrajców”, „Lepszy sąsiad Rusek, niż Ukrainiec”, „banita (Ukraińiec) zawsze pozostanie mendą, i wpije nóż w plecy”, „tałatajstwo”, „bandyci”, „stworzyli sobie swój język, jednak są tak ograniczeni umysłowo”, „Nie zgodzę [się] jednak z twierdzeniem że Ukraińcy są ludźmi”.

ZUwP złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 256 § 1 kk i art. 257 kk. Sąd Rejonowy w Kielcach II Wydział Karny wyrokiem z dnia 12 września 2016 r. (sygn. akt II K 496/16) uznał oskarżonego T.K. winnym publicznego nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych oraz publicznego znieważania grupy ludności ukraińskiej, tj. czynu z art. 256 § kk w zb. z art. 257 kk.

Sąd nie miał wątpliwości, iż ww. wpis odnosi się do osób narodowości ukraińskiej.

Sąd uznał, iż wypowiedzi oskarżonego w rodzaju *„rzezie ludności polskiej która ta swołocz urządziła”, „hołota powstała z bandytów i zwyrodnialców... ze zdrajców”, „Lepszy sąsiad Rusek, niż Ukraińiec”, „banita (Ukraińiec) zawsze pozostanie mendą, i wpije nóż w plecy”* wzbudzają silne uczucia niechęci, wręcz wrogości do narodu ukraińskiego, a tym samym stanowią nawoływanie do nienawiści na tle różnic narodowościowych w rozumieniu art. 256 § 1 kk.

Sąd ocenił, iż wpis/komentarz o treści *„to zwierzęta nie ludzie”, „swołocz”, „hołota powstała z bandytów i zwyrodnialców... ze zdrajców”, „Lepszy sąsiad Rusek, niż Ukraińiec”, „banita (Ukraińiec) zawsze pozostanie mendą, i wpije nóż w plecy”, „tałatajstwo”, „ograniczeni umysłowo”, „menda”* stanowi znieważanie, gdyż wyraża pogardę.

Stopień społecznej szkodliwości czynu sąd ocenił jako znaczny uzasadniając, iż oskarżony swoim zachowaniem godził w istotne dobra prawne, jakimi są spokój, porządek publiczny, cześć i godność grupy narodowościowej. Wyrok jest prawomocny.

Na stronie internetowej www.youtube.com opublikowano nagranie muzyczne (klip) o nazwie *„Nie wybaczę”* w wykonaniu śpiewaka o pseudonimie „artystycznym” „S....”. Utwór zawiera m.in. następujące zwroty: *„jaka Ukraina, to przecież nie jest państwo”, „polska prowincja, powinniśmy ją odbić”, „kurewskie zastępy”, „banderowców rozbić, a jak trzeba, to wyplewić i utopić we krwi”, „na pale powbijać”, „Lwów od zawsze polski”,*

„wybić watahę wilczą, co napada zimą”, „odbierzemy swoje, a bandyci zginą”, „dla mnie Ukraińiec, to potwór w ludzkiej skórze”, „niehumanitarne śmiecie”, „z ojca na syna mają krew na rękach, dopaść skurwysyna i niech zdycha w mękach”, „dobrzy Ukraińcy, to tylko ci martwi”. ZUwP złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 256 kk i art. 257 kk. Dochodzenie umorzono z uwagi na niewykrycie sprawcy. Na skutek kolejnego wniosku ZUwP skierowanego do Prokuratora Generalnego dochodzenie podjęto o czyn z art. 256 kk. Dochodzenie umorzono:

— w sprawie publicznego nawoływania do nienawiści do narodu ukraińskiego poprzez opublikowanie utworu muzycznego *„Nie wybaczę”* na portalu youtube.pl wobec tego, że nie ustalono, kto udostępnił przedmiotowy utwór w Internecie,

— w sprawie posiadania i prezentowania utworu muzycznego *„Nie wybaczę”* zawierającego treści określone w art. 256 § 1 kk, wobec tego, że czynu dopuszczono się w ramach działalności artystycznej,

— w sprawie napisania i nagrania utworu *„Nie wybaczę”* wobec tego, że zachowanie to nie miało charakteru publicznego.

Postanowienie jest prawomocne.

https://www.youtube.com/watch?v=ddH3vsP5_Zo&feature=youtu.be

Pod ww. utworem pojawiają się wpisy nawołujące do nienawiści na tle różnic narodowościowych oraz znieważające osoby narodowości ukraińskiej, które są przedmiotem odrębnego zawiadomienia.

Na portalu społecznościowym Facebook utworzono stronę o nazwie „Ukraińska V kolumna w Polsce”. Obok nazwy strony zamieszczono fragment logo ZUwP oraz napis „Związek Ukraińców w Polsce”. W ten sposób sprawca wskazuje, iż Ukraińcy i Związek Ukraińców w Polsce stanowią tzw. V kolumnę. ZUwP złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa nawoływania do nienawiści wobec Ukraińców (PR 4 Ds.1501.2017).

<https://www.facebook.com/Ukrai%C5%84ska-V-kolumna-w-Polsce-514729365331686/>

15 października 2016 r. w audycji radiowej „RaPP — Radiowy Przegląd Prasy” emitowanej przez stację radiową „Polskie Radio Koszalin” współprowadzący audycję Wojciech Cejrowski stwierdził: „*Ukraińcy to gwałciele i rzeźnicy*”, „*No więc, na Pańskie pytanie, czy wszyscy Ukraińcy, stwierdzam, że wszyscy*”. Dochodzenie prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w Szczecinku umorzono wobec braku znamion czynu zabronionego z art. 257 kk (PR Ds.1413.2017). ZUwP złożył zażalenie.

<http://www.radio.koszalin.pl/pl/program-issu/rapp-radiowy-przegl%C4%85d-prasy-rapp-radiowy-przegl%C4%85d-prasy.11048.html>

Na portalu społecznościowym Facebook użytkownik o nazwie „J... W...” zamieścił zdjęcie Piotra Tymy (Ukraińca, prezesa ZUwP). Na zdjęciu nad i pod postacią P. Tymy umieszczono napis „*KARA ŚMIERCI! DLA BANDEROWCA!*”. Obok zdjęcia P. Tymy zamieszczono wpis: „*Za nawoływanie do mordów jest tylko stryczek Banderowskie ściervo dotowane przez obecnych rezydentów RP*”. Poniżej, kolejny użytkownik o nazwie „S... K...” zamieścił wpis odnoszący się do Piotra Tymy o treści: „*...jak bym chuja złapał to Niewinem Co bym zrobił*”. Prokuratura Rejonowa Warszawa-Praga Południe umorzyła dochodzenie (PR 4 Ds.28.2017). Sąd

Rejonowy dla Warszawy-Pragi Południe na skutek zażalenia ZUwP uchylił zażalenie do postanowienia (III Kp 1115/17).

Na portalu społecznościowym Facebook zamieszczono wpis adresowany do Piotra Tymy o treści: „*Ty ukraińsko szmato pamiętaj na terenie w Polsce jest ponad 200 dobrze wyszkolonych chłopaków co są już w Polsce a niektórzy zaras wrócą z donbasu. A wtedy nikt nie pomoże bydlu z upa*”. Pod wpisem zamieszczono zdjęcie zamaskowanej osoby trzymającej karabin maszynowy mierzącej w jakiś cel. W sprawie wszczęto dochodzenie (PR 4 Ds.1291.2017).

https://www.facebook.com/messages/requests/t/messengerniedostepny?notif_t=message_request¬if_id=1506103879305408

Na portalu społecznościowym Facebook pod profilem dziennikarza Igora Isajewa (który na portalu przyznał, iż jest Ukraińcem) umieszczono wpisy o treści: „*Ukraińskie ściervo*”, „*...kurwo*”, „*Ty kurwo jebana Banderowska...*”, „*Wypierdaj na upainu*”, „*już niedługo ukraińska kur***”, „*Niech cie kurwo ukraińska tylko złapie a będziesz miał majdan chochole jebany*”, „*...lepiej dla Ciebie żebyś wrócił do domu*”, „*Śmieciu, Ty skończysz jak Twoi psi koledzy na majdanie... kundlu*”, „*pierdolony upowcy potomku morderców banderowców sadystów mordujących niewinne kobiety dzieci starców i mężczyzn*”, „*Żebyś zdechl ukraiński pomociu*”, „*Tępy kacap stfu*”. Sprawa jest prowadzona przez Prokuraturę Rejonową Warszawa-Praga Północ (sygn. akt PR 4 Ds.1206.2017).

Na stronie internetowej www.kresy.pl pod artykułem pt. „*Za pieniądze Sorosa będą ścigać mowę nienawiści wobec Ukraińców*” zamieszczono wpisy o treści: „*Bezcelność motłochu w naszym kraju sięga zenitu*”, „*...na każdym kroku wyniszczają Polskę i starają się zastraszyć Polaków...*”

dzicz...”, „Cwane i przebiegłe upadlińskie szmaty przesiąknięte chorym dekalogiem ukraińskich nacjonalistów...”, „Podstępne ukraińskie, banderowskie bydło... nic się nie zmieniło. Są podstępni, nieludscy i bezszcześni”, „A wy kurwy banderowskie jak wypowiadacie się o polakach i ruskich wy jebane szumowiny za dużo sobie zajebane padliny pozwalacie”, „Nigdy prawdziwy Polak nie będzie zadawał się z kurwami banderowskimi”, „Wypierdzielaj więc chachłacka mendo na chachłackie stepy do swych banderowskich ziomali, nikt cię do Polski nie zapraszał, nikt na siłę tutaj cię nie trzyma, nikt niczego ci nie obiecywał. Nie życzę sobie by banderowskie skurwysyny...”. Prokuratura Rejonowa Warszawa-Praga Południe w Warszawie odmówiła wszczęcia postępowania karnego wobec braku znamion czynu zabronionego (sygn. akt PR 4 Ds.162.2017). Sąd Rejonowy dla Warszawy-Pragi Południe w Warszawie nie uwzględnił zażalenia ZUwP. ZUwP złożył do Rzecznika Praw Obywatelskich wniosek o wniesienie kasacji.

Na portalu www.kresy.pl użytkownik o nicku gotan@gotan zamieścił wpis odnoszący się do osób narodowości ukraińskiej o treści: *„Jakim prawem tacy po-bratymcy bandery żyją...”, „Przeganiając to ścierwo do swoich na wschodzie”, „To najbardziej obrzydliwi zbrodniarze na świecie”, „...tzw. Ukraińiec, to dzicz bez humanitarnych hamulców. Najgorsze ścierwo zbrodniarzy!”*. Prokuratura Rejonowa Warszawa-Praga Południe umorzyła dochodzenie z powodu niewykrycia sprawcy (PR 4 Ds.471.2017). Sąd Rejonowy dla Warszawy-Pragi Południe na skutek zażalenia ZUwP uchylił zaskarżone postanowienie (III Kp 1355/17).

Na portalu społecznościowym Facebook na stronie „Polskie piekielko” pod

artykułem „*Ukraińcy wykupują mieszkania w Krakowie*” użytkownik o nazwie „A...W...” zamieścił wpis odnoszący się do osób narodowości ukraińskiej o treści: *„Skąd te szmaty banderowskie mają tyle kasy”*. Podobnie na portalu www.kresy.pl pod tym samym artykułem „*Ukraińcy wykupują mieszkania w Krakowie*” użytkownik o nazwie „banderacwel” zamieścił wpis odnoszący się do osób narodowości ukraińskiej o treści: *„Ścierwa banderowskie powinno się wypędzić z naszego kraju bo karaluch zasługuje na większe posaznowanie niż qrwyk UPAdlińskie”*. ZUwP złożył w sprawie zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Sprawa jest w toku.

Telewizja Superstacja emituje cotygodniowy informacyjny program ukraińskojęzyczny o nazwie „Na czasie UA”. Pod nagraniem audycji zamieszczonej na youtube.com pojawiły się wpisy o treści: *„...nadawajcie 24h po ukraińsku i tak nikt inny oprócz tej swołoczy was nie ogląda”, „Tytuł programu winien brzmieć „Banderowskie wieści”, „Swołocz”, „Na czasie UPa”, „Wypierdalać brudasy kurwa następni. Po chuj tu oni!?!?!?!? ...Będziemy ih na pizde walich na chuj im to??? Wypierdalać do siebie Rumuny pierdolone”*. ZUwP złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 256 § 1 kk i art. 257 kk.

W sklepie PPHU B... w Barlinku została wywieszona na widok publiczny tabliczka z napisem o treści: *„Każdy obywatel Ukrainy po opuszczeniu kasy będzie poddany kontroli”*. Związek złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz zwrócił się z prośbą o interwencję do Rzecznika Praw Obywatelskich.

<https://finanse.wp.pl/skandaliczna-tabliczka-w-sklepie-w-barlinku-kazdy-obywatel-ukrainy-bedzie-poddany-kontroli-6171321000953473a>

Na fasadzie muru budynku przy ul. Mochnackiego 15 w Rzeszowie, w którym mieści się Konsulat Honorowy Ukrainy namalowano napis o treści: „*RAUS*” „*Ukraina=OUN UPA*”, „*Waffen SS*” oraz symbol powieszanej swastyki. ZUwP złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Sprawca został ustalony, zatrzymany, postawiono zarzuty, akt oskarżenia skierowano do sądu.

W listopadzie 2016 r. we Wrocławiu podczas tzw. „marszu patriotów” J.M. podczas przemówienia z trybuny wznosił okrzyki: „*o fabryce kłamstwa sterowanej przez ukraińskiego Żyda Adama Michnika i o banderowcach zalewających Wrocław i Polskę*”. Związek złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 256 § 1 kk i art. 257 kk.

<https://www.youtube.com/watch?v=8xaIAeHQQMI>

<http://www.gazetawroclawska.pl/wiadomosci/a/marsz-patriotow-2016-we-wroclawiu-uczestnicy-precz-z-ue-zdjecia,11448620/>

SPRAWA PUBLICZNEGO PROPAGOWANIA USTROJU TOTALITARNEGO POPRZEZ NOSZENIE KOSZULKI Z SYMBOLEM TRYZUBA

ZUwP udzielił pomocy prawnej (obrona) członkowi mniejszości ukraińskiej niezasadnie posądzanemu o propagowanie ustroju totalitarnego i „propagowanie symbolu nienawiści”, które miało polegać na noszeniu koszulki z symbolem Tryzuba. Dochodzenie umorzono, a w uzasadnieniu wskazano, iż „Tryzub” jest oficjalnym herbem Ukrainy i nie jest symbolem nienawiści (Prokuratura Rejonowa Kętrzyn, sygn. akt PR Ds.1061.2016).

NISZCZENIE I ZNIEWAŻANIE POMNIKÓW UPAMIĘTNIAJĄCYCH OSOBY/OFIARY NARODOWOŚCI UKRAIŃSKIEJ. ZNIEWAŻANIE MIEJSC POCHÓWKU

W okresie 2014–2017 w południowo-wschodnich rejonach Polski (m. Hruszowice, Mołodycz, Pikulice, Wierzbica, Radruż) doszło do niszczenia oraz znieważania pomników posadowionych na cmentarzach lub poza nimi, upamiętniających osoby/ofiary narodowości ukraińskiej i zdarzenia z okresu II wojny światowej oraz późniejszych konfliktów. Zdarzenia te objęto projektem z uwagi na fakt, iż — w ocenie ZUwP — miały one podłoże narodowościowe (zaszłości historyczne spowodowane konfliktem polsko-ukraińskim), a także wpływają na wzajemne relacje polsko-ukraińskie i wywoływały/wywołują falę mowy nienawiści.

Maj 2014 r. — znieważono pomnik na cmentarzu w m. Mołodycz (pow. Jarosław) poprzez oblanie farbą. Dochodzenie umorzono wobec niewykrycia sprawcy (Prokuratura Rejonowa w Przemyśle, 4 Ds.318/2014).

Sierpień–listopad 2014 r. na cmentarzu komunalnym w m. Hruszowice (gm. Stubno, powiat przemyski, woj. podkarpackie) nieznani sprawcy oblali farbą pomnik upamiętniający ukraińskie ofiary represji komunistycznych. Na pomniku naniesiono napis: „*Śmierć katom Wołynia i Donbasu*”, „*Jebać UPA*” oraz znak tzw. Falangi. W sąsiedztwie pomnika umieszczono na rurach powbijanych w ziemię zdjęcia zawierające wizerunki ciał ludzkich i inne hasła znieważające i nawołujące do nienawiści na tle różnic narodowościowych. Dochodzenie umorzono (Prokuratura Rejonowa w Przemyśle, 4 Ds.502/14):

— co do nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych (art. 256 § 1 kk) — wobec niewykrycia sprawców,

— co do znieważenia pomnika (obłanie farbą, napisy) (art. 261 kk) — wobec braku znamion czynu zabronionego, gdyż uznano, iż „obiekt” ten nie stanowi pomnika w rozumieniu prawa, gdyż został wzniesiony „nielegalnie i bez opinii Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa”.

— co do znieważenia miejsca pochówku (art. 262 § 1 kk) — wobec braku znamion czynu zabronionego, gdyż uznano, iż „obiekt” ten nie jest pomnikiem nagrobnym, nagrobkiem, stąd nie doszło do znieważenia miejsca spoczynku zmarłego.

W 2016 i 2017 r. ZUwP składał w sprawie wnioski o podjęcie dochodzenia udostępniając policji ogólnie dostępny w Internecie film/nagranie wideo z miejsca zdarzenia oraz korespondencję e-mailową przechwyconą przez ukraińskich hakerów z grup „CyberHunta” i „Ukraiński CyberAlliance” zamieszczoną na stronie

<https://informnapalm.org/pl/kreml-finansuje-polskich-radykalow-zadania-wypłaty-raport-moskwy/>

— W kwietniu 2017 r. ww. pomnik na cmentarzu w Hruszowicach został zburzony z wniosku wójta gminy Stubno, a jego elementy wywiezione poza teren cmentarza i użyte jako budulec na drogę.

<https://www.portalprzemyski.pl/nielegalny-pomnik-upa-w-powiecie-przemyskim-rozebrany-po-23-latach-pierwsza-taka-akcja-w-polsce-galeria-zdjec/>

<http://natemat.pl/223393,resztek-honoru-zesmysie-pozbyli-to-serwilizm-tak-konflikt-miedzynarodowy-widziany-jest-na-podkarpackiej-wsi>

Sprawa ta jest przedmiotem dalszej analizy prawnej.

Luty-marzec 2015 r., Wierzbica (pow. tomaszowski) — na terenie miejscowego cmentarza na znajdującym się tam pomniku upamiętniającym poległych żołnierzy UPA nieznany sprawca nanosił czerwoną farbą napis „Śmierć UPA”, symbol Polski Walczącej oraz uszkodził pomnik. Śledztwo prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w Hrubieszowie zostało umorzone z uwagi na brak znamion czynu zabronionego:

— co do art. 256 § 1 kk i art. 257 kk uznano, iż naniesienie czerwoną farbą napisu o treści „Śmierć UPA” nie stanowi nawoływania do nienawiści na tle narodowościowym ani znieważania grupy z powodu jej przynależności narodowej, *„a jedynie i wyłącznie zachowania te [...] ukierunkowane zostały przeciwko gloryfikowaniu antypolskiej organizacji jaką była Ukraińska Powstańcza Armia...”*.

— co do art. 261 kk uznano, iż uszkodzony pomnik nie jest pomnikiem w rozumieniu art. 261 kk, gdyż został wybudowany bez „wymaganych przepisami pozwoleń, decyzji, uzgodnień i opinii”, a nadto pomnik nie został posadowiony na miejscu pochówku.

Czerwiec 2015 r. — Radruż (pow. lubaczowski, woj. podkarpackie) — zniszczono ukraiński pomnik znajdujący się na terenie miejscowego cmentarza, stłuczono tablicę memorialną na pomniku, a na nim zamontowano tablicę z napisem „*skurwysyńskie pomioty*”. ZUwP wskazywał, iż jest to miejsce pochówku. W sprawie odmówiono wszczęcia dochodzenia z art. 261 kk (Prokuratura Rejonowa w Lubaczowie, PR Ds.295.2016). Sąd Rejonowy w Lubaczowie po rozpoznaniu zażalenia ZUwP utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie (II Kp 48/15).

ZUwP w odrębnym zawiadomieniu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wskazał, iż miejsce, na którym stoi pomnik jest miejscem spoczynku zmarłych (zabitych) i na dowód tego przedstawił pisemne notarialne oświadczenie świadka potwierdzające fakt pochówku. I w tym przypadku odmówiono wszczęcia dochodzenia w przedmiocie znieważenia miejsca pochówku, świadka zaś nie przesłuchano (art. 262 § 1 kk, PR w Lubaczowie, PR Ds.295.2016). Sąd Rejonowy w Lubaczowie nie uwzględnił zażalenia ZUwP.

W sprawie tej ZUwP wystąpił do Rzecznika Praw Obywatelskich o wniesienie kasacji do SN w oparciu o naruszenie prawa materialnego, tj. art. 261 kk poprzez błędną jego wykładnię.

Maj 2016 r. — na Ukraińskim Cmentarzu Wojskowym w Przemyśle znieważono miejsca pochówku żołnierzy Ukraińskiej Powstańczej Armii oraz osób rozstrzelanych w m. Liszna. Dochodzenie umorzono wobec niewykrycia sprawcy (sygn. akt PR 1 Ds.243.2016).

Październik 2016 r. — Werchrata (woj. podkarpackie) — uszkodzono pomnik („monument”) znajdujący się na miejscowym cmentarzu poprzez skucie z pomnika płyty pamiątkowej z nazwiskami poległych osób narodowości ukraińskiej. Film ukazujący niszczenie pomnika został opublikowany w Internecie

<https://pl.sputniknews.com/polska/201610104035819-Polska-pomnik-UPA-zniszczenie/>

ZUwP złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa publicznego nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych (art. 256 § 1 kk).

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA AKT WANDALIZMU wzięła na siebie radykalna nacjonalistyczna grupa Obóz Wielkiej Polski, która opublikowała wideo z dewastacji pomnika.

<http://wschodnik.pl/polska/item/8184-na-poludniu-polski-znow-zniszczono-ukrainski-pomnik.html>

Na członków Obozu Wielkiej Polski, jako sprawców, wskazuje też portal „sputniknews”:

CZŁONKOWIE SKRAJNIE PRAWICOWEJ partii Obóz Wielkiej Polski zniszczyli pomnik Ukraińskiej Armii Powstańczej (zakazana w Rosji OUN-UPA) we wsi Werchrata na wschodzie Polski — podaje dzisiaj portal Kresy.

<https://pl.sputniknews.com/polska/201610104035819-Polska-pomnik-UPA-zniszczenie/>

Portal kresy.pl podał:

OWP UMIEŚCIŁO W INTERNECIE film opatrzonego swoim logiem, na którym widać jak dwaj mężczyźni skuwają i demontują pomnik poświęcony Ukraińskiej Powstańczej Armii we wsi Werchrata.

<http://www.kresy.pl/wydarzenia,socypolnosc?zobacz/polska-zniszczono-kolejny-pomnik-upa-video>

Sprawa jest w toku pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Przemyśle (PR 4 Ds.567.2017).

W ramach projektu udzielono pomocy w sprawach karnych o zniesławienie (art. 212 kk). W dwóch sprawach udzielono pomocy prawnej pokrzywdzonym. Uznano, iż wypowiedzi miały charakter mowy nienawiści kierowanej pod adresem mniejszości ukraińskiej w Polsce, członków ZUwP i samego ZUwP. W dwóch sprawach udzielono pomocy oskarżonym o zniesławienie, gdyż akty oskarżenia skierowano — w ocenie ZUwP — przeciwko osobom publicznie stojącym w obronie praw mniejszości narodowych oraz działającym na rzecz pojednania

i dialogu polsko-ukraińskiego, stąd decyzja o udzieleniu im wsparcia prawnego.

W artykule opublikowanym na portalu internetowym www.prawy.pl (23.09.2017) pod tytułem „*Znany polski ukrajinista niewpuszczony na Ukrainę! Znalazł się na czarnej liście SBU*” zamieszczono wypowiedź Czesława Partacza (dr hab. prof. zw. Politechniki Koszalińskiej) o treści: „*I widocznie któryś z członków Związku Ukraińców w Polsce mnie po prostu zakapował, bo oni pełnią rolę szpiegów Polsce [...] Zakapował mnie do ich służby bezpieczeństwa...*”. Wypowiedź ta padła po tym, jak Cz. Partacz nie został wpuszczony do Ukrainy. Sprawa jest przedmiotem dalszych działań prawnych.

W artykule opublikowanym na portalu internetowym www.kresy.pl (27.04.2017) pod tytułem „*Lider Związku Ukraińców Polsce grozi drugim Wołyniem*” autor artykułu Karol Kaźmierczak sformułował pod adresem Piotra Tymy (prezesa ZUwP) zarzut o treści: „*Lider Związku Ukraińców w Polsce grozi drugim Wołyniem*”. Sprawa jest przedmiotem dalszych działań prawnych.

Ksiądz Tadeusz Zaleski wniósł przeciwko dr. Kazimierzowi Wóycickiemu (byłemu działaczowi opozycji w okresie PRL) prywatny akt oskarżenia zarzucając, iż został zniesławiony sformułowaniami użytymi przez dr. K. Wóycickiego w audycji radiowej „Puls Trójki” zatytułowanej „*Czy świat zapomniał o Ukrainie?*”, wyemitowanej w dniu 25 stycznia 2016 r., ze studia Programu III Polskiego Radia. W audycji tej dr K. Wóycicki użył zwrotu o „*agentach wpływu*”. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie umorzył postępowanie karne (II K 558/16).

WNIOSKI ZWIĄZKU UKRAIŃCÓW W POLSCE DO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH O ZŁOŻENIE KASACJI W SPRAWACH KARNYCH

W sprawach prawomocnie zakończonych opracowano i złożono do Rzecznika Praw Obywatelskich wnioski o złożenie kasacji w sprawach karnych, w których odmówiono wszczęcia dochodzenia, a sąd utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie policji lub prokuratora. W sprawach tych ZUwP nie przysługuje kasacja. Natomiast zgodnie z art. 521 § 1 kpk Rzecznik Praw Obywatelskich może wnieść kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie. Wnioski o kasację złożono:

☞ w sprawie produkcji koszulek z nadrukiem „Śmierć Banderowcom”, prezentowanych w celu sprzedaży na portalu społecznościowym Facebook przez użytkownika „Przemyskie Bractwo”. Prokurator Prokuratury Rejonowej Warszawa-Praga Południe w Warszawie zatwierdził postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia (sygn. akt PR 4 Ds.143.2017), a Sąd Rejonowy w Przemysłu utrzymał je w mocy (sygn. akt II Kp 502/17). ZUwP zwrócił się do RPO z wnioskiem o wniesienie kasacji i oczekuje na zajęcie stanowiska przez RPO w tej sprawie.

☞ w sprawie wpisów/komentarzy na stronie internetowej www.kresy.pl pod artykułem pt. „*Za pieniądze Sorosa będą ścigać mowę nienawiści wobec Ukraińców*”, m.in. o treści: „*Bezczelność motłochu w naszym kraju sięga zenitu*”, „*...na każdym kroku wyniszczają Polskę i starają się zastraszyć Polaków [...] dzicz...*”, „*Cwane i przebiegłe upadlińskie szmaty prześiąknięte chorym dekalogiem ukraińskich nacjonalistów...*”, „*Podstępne ukraińskie, banderowskie bydlę... nic się nie zmieniło.*”

Są podstępni, nieludscy i bezszczelni”. Prokuratura Rejonowa Warszawa-Praga Południe w Warszawie odmówiła wszczęcia postępowania przygotowawczego (sygn. akt PR 4 Ds.162.2017), a Sąd Rejonowy dla Warszawy-Pragi Południe w Warszawie (sygn. akt III Kp 561/17) utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie (sygn. akt III Kp 561/17). ZUwP zwrócił się do RPO z wnioskiem o wniesienie kasacji i oczekuje na zajęcie stanowiska przez RPO w tej sprawie.

☞ w sprawie wpisu na portalu społecznościowym Facebook pod tzw. wydarzeniem o nazwie *„Gdańsk wyjeżdża do Przemyśla 26 czerwiec 2017”* o treści: *„ŚMIERĆ WROGOM OJCZYZNY”*, *„Gdańsk będzie organizować się do Przemyśla 26 czerwca, wtedy bandersyny robią sobie pielgrzymkę...”*. Prokuratura Rejonowa Warszawa-Praga Południe zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa (sygn. akt PR 4 Ds.44.2017), a Sąd Rejonowy dla Warszawy-Pragi Południe w Warszawie utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy (sygn. akt III Kp 550/17). ZUwP zwrócił się do RPO z wnioskiem o wniesienie kasacji i oczekuje na zajęcie stanowiska przez RPO w tej sprawie.

☞ w sprawie zniszczonego pomnika w m. Radruż Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie postanowieniem z 19 czerwca 2016 r. odmówiła wszczęcia dochodzenia (sygn. akt PR Ds.295.2016). Na postanowienie to ZUwP złożył zażalenie. Sąd Rejonowy w Lubaczowie utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie (sygn. akt II Kp 97/16). ZUwP zwrócił się do RPO z wnioskiem o wniesienie kasacji opierając wniosek na zarzucie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 261 kk poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu błędnego poglądu, iż

„pomnikiem” w rozumieniu art. 261 kk, jako przedmiot czynności wykonawczej, jest jedynie dzieło-obiekt wybudowany legalnie, po uzyskaniu wymaganych pozwoleń, uzgodnień, opinii, i nie ma waloru „pomnika” obiekt wybudowany wbrew obowiązującym przepisom prawa, podczas gdy prawidłowa wykładnia art. 261 kk powinna prowadzić do wniosku, iż pomnikiem jest każdy obiekt wybudowany dla upamiętnienia, uczczenia osoby lub zdarzenia bez względu na to, czy wybudowano go zgodnie z przepisami prawa, bez względu na to, czy wybudowano go po uzyskaniu wymaganych pozwoleń, uzgodnień, opinii, czy też nie. ZUwP oczekuje na zajęcie stanowiska przez RPO w tej sprawie.

Na portalu www.nowiny24.pl użytkownik o nazwie (nick) „Przemyślanin” umieścił wpis o treści: *„W Przemyślu przy ul. Spółki znajduje się szkoła ukraińska. Polscy też powinni wrzucić tam koktajle, Wyrównały by się stosunki dobrosąsiedzkie”*. Prokuratura Rejonowa w Przemyślu zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia z art. 255 § 1 kk i art. 256 § 1 kk. W uzasadnieniu wskazano, iż: *„trudno jest się doszukać, iż autor oddziaływała na psychikę innych osób z chęcią wzbudzenia u nich wrogości do narodu ukraińskiego. Przedmiotowy wpis jest w jakimś sensie polemiką — dyskusją w związku z zaistniałym wydarzeniem na Ukrainie dotyczącym podpalenia polskiej szkoły”* (PR 2 Ds.402.2017). Sąd Rejonowy w Przemyślu nie uwzględnił zażalenia ZUwP argumentując, iż autor ww. wpisu: *„Wyraża swoje życzenie, oczekiwanie [...] Rzeczony wpis może być traktowany jako życzenie”*. ZUwP zwrócił się do RPO o wniesienie kasacji i oczekuje na zajęcie stanowiska przez RPO.

Wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich o wystąpienie do SN na podstawie art. 16 ustawy o RPO o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości (art. 261 kk).

ZUwP zwrócił się do Rzecznika Praw Obywatelskich z prośbą o wystąpienie na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich z dnia 15 lipca 2016 r. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o podjęcie przez SN uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości w praktyce, tj. o wyjaśnienie, czy przez termin „pomnik”, jako przedmiot czynności wykonawczej, o jakim mowa w art. 261 kk, należy rozumieć tylko pomnik posadowiony (postawiony) zgodnie z prawem, czy też „pomnikiem” w rozumieniu tego przepisu jest każdy pomnik bez względu na zgodność jego posadowienia z przepisami prawa.

Wystąpienie do premier RP oraz do Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie tzw. „spisu osób innych narodowości niż polska” prowadzonego przez Urząd Wojewódzki w Szczecinie.

Pismem z dnia 17 maja 2017 r. zastępca dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie zwrócił się do wójtów, burmistrzów i prezydentów miast tego województwa o przesłanie m.in.:

— „*informacji o osobach innych narodowości posiadających obywatelstwo polskie*”

— oraz o wskazanie „*ilości tych osób zameldowanych na terenie gminy/miasta*”.

W ww. piśmie powołano się m.in. na art. 14 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, zgodnie z którym do zadań komórki organizacyjnej właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego w urzędzie wojewódzkim należy w szczególności:

1) gromadzenie i przetwarzanie danych oraz ocena zagrożeń występujących na obszarze województwa,

2) monitorowanie, analizowanie i prognozowanie rozwoju zagrożeń na obszarze województwa.

Przywołana ustawa określa organy właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego oraz ich zadania i zasady działania w tej dziedzinie, a także zasady finansowania zadań zarządzania kryzysowego (art. 1). Ustawa wyjaśnia, że zarządzanie kryzysowe to działalność organów administracji publicznej będąca elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, usuwaniu ich skutków oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej (art. 2).

Ustawa wyjaśnia, iż przez „sytuację kryzysową” należy rozumieć sytuację wpływającą negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska, wywołującą znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków (art. 3 pkt 1).

Pismo zastępcy dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w Zachodniopomorskim Urzędzie

Wojewódzkim w Szczecinie wywołało zaniepokojenie środowiska ukraińskiego, w tym ZUwP. Zestawienie treści tego pisma z treścią ustawy o zarządzaniu kryzysowym, a w szczególności z art. 1, 2, 3 i 14 ustawy wskazywało, iż obecność na terenie województwa zachodniopomorskiego osób innych narodowości (niż polska), a posiadających obywatelstwo polskie, rozpatrywana jest w kategoriach „zagrożenia” na obszarze województwa zachodniopomorskiego, jako „sytuacja wpływająca negatywnie na poziom bezpieczeństwa”.

WNIOSKI

W ostatnim okresie nastąpił wzrost wystąpień skierowanych przeciwko ukraińskiej mniejszości narodowej, jak też przeciwko obywatelom Ukrainy mieszkającym w Polsce. Nasilają się akty niszczenia ukraińskich pomników (również na cmentarzach), zabytków, innych miejsc upamiętniających ukraińską obecność w Polsce (Radruż, Hruszowice, Wierzbica). Mają miejsce pobicia i naruszanie nietykalności cielesnej z powodu przynależności narodowej pokrzywdzonego. Rośnie liczba aktów „agresji słownej” w Internecie.

Popelniane przestępstwa z nienawiści były kwalifikowane przez policję, prokuraturę i sądy głównie jako przestępstwa:

— stosowania przemocy i groźb bezprawnych wobec grupy osób lub poszczególnych osoby z powodu jej przynależności narodowej (ukraińskiej) (przestępstwo z art. 119 § 1 kk),

— publicznego nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych (przestępstwo z art. 256 § 1 kk),

— publicznego znieważenia grupy ludności lub poszczególnych osoby z powodu jej przynależności narodowej (art. 257 kk),

— znieważania pomnika (art. 261 kk),

— znieważania i ograbiania miejsca spoczynku zmarłego (art. 262 kk).

Przestępstwa z nienawiści skierowane były/są przeciwko członkom mniejszości ukraińskiej w Polsce, organizacji ją reprezentującej (ZUwP), jej członkom i liderom, ukraińskiemu dziennikarzowi oraz obywatelom Ukrainy przebywającym w Polsce, czego przykładem są sprawy: „Ukraińska V kolumna w Polsce”, znieważanie P. Tymy i I. Isajewa.

Treść wpisów nawołujących do nienawiści wobec Ukraińców lub znieważających Ukraińców nawiązuje do historii, konfliktu polsko-ukraińskiego, Wołynia, akcji „Wisła”; zdominowana jest przez kwestie historyczne.

Okoliczności niektórych czynów wskazują, iż przestępcze działania sprawców mają charakter nieprzypadkowy, a skoordynowany, inspirowany, zorganizowany (np. niszczenie pomnika w Hruszowicach). Nie jest zbiegiem okoliczności, iż zdarzenia te mają miejsce po rosyjskiej agresji na Ukrainę, zajęciu Krymu przez Rosję, wojny w Donbasie. ZUwP podjął w tej sprawie interwencję także w ABW.

Brak jest właściwej, zdecydowanej reakcji organów państwa na przestępstwa z nienawiści (sądy, policja, prokuratura, ABW): odmawia się wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, a wszczęte są umarzone. Brak jest jednoznacznego i zdecydowanego potępienia tego typu zachowań.

Taka postawa organów państwa może być niewłaściwie (opacznie) interpretowana w społeczeństwie, może kreować mylne wyobrażenie o przyzwoleniu na tego typu zachowania jak mowa nienawiści, może być interpretowana przez sprawców jako wyraz słabości właściwych organów, może to eskalować tego typu zachowania.

KWESTIA INICJATYWY ORGANÓW ŚCIGANIA I ICH ZAANGAŻOWANIA W PODEJMOWANIU POSTĘPOWAŃ KARNYCH

Przestępstwa objęte projektem są ścigane z urzędu, pomimo tego do wszczęcia śledztwa lub dochodzenia w sprawach objętych projektem niezbędna była inicjatywa ZUwP i złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

W sprawie przeciwko członkowi mniejszości ukraińskiej niezasadnie posądzanemu o propagowanie ustroju totalitarnego i „propagowanie symbolu nienawiści”, które miało polegać na noszeniu koszulki z symbolem Tryzuba, organy ścigania wykazały się dużą inicjatywą i zaangażowaniem — trzech funkcjonariuszy dokonało przeszukania domu o godzinie 6.00 rano w poszukiwaniu koszulki.

Natomiast w sprawie utworu muzycznego „Nie wybaczę” pomimo ogólnej dostępności Internetu i informacji o jego autorze i wykonawcy w Internecie, dochodzenie umorzono z uwagi na niewykrycie sprawcy. Sprawcy nie wykryto pomimo tego, iż autor i wykonawca tego utworu o pseudonimie artystycznym „S...” udzielił wywiadu opublikowanego na stronie internetowej

<http://wmeritum.pl/islamisci-w-polsce-trzeba-dzi-lac-zanim-bedzie-za-pozno-stop-a-czestochowski-raper-wywiad/>,

w którym zamieszczono zdjęcie z jego podobizną, a w wywiadzie przyznał, iż to on jest autorem i wykonawcą utworu „Nie wybaczę”. Ponadto „S...” koncertował, a na plakacie reklamującym jego koncert, organizator informował o koncercie, o jego dacie, miejscu, nazwie klubu. Dopiero na skutek kolejnego wniosku ZUwP skierowanego do Prokuratora Generalnego dochodzenie podjęto. Sprawa została umorzona wobec braku znamion czynu zabronionego.

Podobnie w sprawie niszczenia pomnika w Hruszowicach. W Internecie był/jest zamieszczony film z miejsca zdarzenia oraz korespondencja e-mailowa, przechwycona przez ukraińskich hakerów z grup „CyberHunta” i „Ukraiński CyberAlliance” i zamieszczona na stronie

<https://informnapalm.org/pl/kreml-finansuje-polskich-radykalow-zadania-wypłaty-raport-moskwy/>

Film ten oraz korespondencja e-mailowa mogłyby naprowadzić na sprawców. Dopiero po udostępnieniu filmu i korespondencji e-mailowej organy ścigania dokonały przesłuchania osób tam widniejących. Sprawców jednakże nie ustalono.

<https://informnapalm.org/pl/kreml-finansuje-polskich-radykalow-zadania-wypłaty-raport-moskwy/>

KWESTIA INICJATYWY ORGANÓW W ZBIERANIU DOWODÓW

Zgodnie z art. 9 § 1 kpk organy procesowe prowadzą postępowanie i dokonują czynności z urzędu. Również dowody organy mają obowiązek przeprowadzić z urzędu, nie czekając na wniosek strony (art. 167 kpk). Jest to o tyle istotne, że ZUwP nie jest stroną postępowań pomimo tego, że jest zawiadamiającym, choć przysługuje mu prawo zapoznania się z aktami sprawy i złożenia zażalenia.

Wnioski dowodowe ZUwP mogą być wzięte przez organ pod uwagę, ale nie muszą.

Organy ścigania zbyt mało uwagi poświęcają tej kwestii zbierania dowodów z urzędu, czego przykładem jest przywołana już sprawa utworu muzycznego „Nie wybaczę”.

W sprawie zniszczonego pomnika w Radrużu nie wyjaśniono, dlaczego nie przeprowadzono ekshumacji, pomimo tego, iż Stowarzyszenie Ukraińców Więźniów Politycznych i Represjonowanych wskazywało, iż jest to miejsce pochówku ciał żołnierzy Ukraińskiej Powstańczej Armii, a nadto nie przesłuchano świadka, a jego notarialne oświadczenie zakwestionowano (nie przeprowadzając ekshumacji, co dopiero pozwoliłoby na jego weryfikację).

Przyczyny odmowy wszczęcia śledztwa (dochodzenia) lub ich umorzenia:

- ▶ nieustalenie sprawcy przestępstwa,
- ▶ brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu,
- ▶ brak znamion czynu zabronionego.

Zdecydowana większość zawiadomień spotyka się z odmową wszczęcia dochodzenia lub śledztwa, a jeżeli już jest wszczynana, to następuje umorzenie, co jest odbiciem ogólnej tendencji. W pierwszej kolejności następuje odmowa wszczęcia w oparciu o nieustalenie sprawcy, co przy przestępstwach internetowych jest utrudnione, lecz co nie oznacza, że niemożliwe. Jeżeli jednak sprawca jest ustalony lub wskazany przez ZUwP, to sprawa jest umarzana

zazwyczaj w oparciu o brak znamion czynu zabronionego.

Sprawcy przestępstw (w szczególności internetowych) pozostają w większości niewykryci, pomimo tego, że organy ścigania dysponują nazwą użytkownika (nick), zdjęciem, filmy umieszczane są w Internecie, na nagraniach widoczne są twarze sprawców, zdarzenia mają miejsca na wsi, gdzie wszyscy wszystkich znają i z zasady nic i nikomu nie uchodzi uwadze (niszczenie ukraińskich pomników na cmentarzach), zdarzenia mają miejsce w dzień, w strefie przygranicznej (niszczenie ukraińskich pomników na cmentarzach), w niedalekiej odległości od granicy z państwem niebędącym członkiem Unii Europejskiej i NATO, gdzie uwaga odpowiednich instytucji państwowych jest z reguły szczególnie wrażliwa i wytężona.

Organ ścigania nie zwrócił się do administratora domeny o wskazanie IP użytkownika, czego przykładem jest sprawa, w której na portalu www.kresy.pl użytkownik o nicku gotan@gotan zamieścił wpis dotyczący osób narodowości ukraińskiej o treści: „*Jakim prawem tacy pobratymcy bandery żyją...*”, „*Przeganiając to ścierwo do swoich na wschodzie*”, „*To najbardziej obrzydliwi zbrodniarze na świecie*”, „...*tw. Ukrainiec, to dzicz bez humanitarnych hamulców. Najgorsze ścierwo zbrodniarzy!*”. Prokuratura Rejonowa Warszawa-Praga Południe umorzyła dochodzenia z powodu niewykrycia sprawcy (PR 4 Ds.471.2017). Sąd Rejonowy dla Warszawy-Pragi Południe na skutek zażalenia ZUwP uchylił zaskarżone postanowienie wskazując, iż

Z NIEWIADOMYCH PRZYCZYN, pomimo ustalenia przez organy ścigania adresu IP domeny kresy.pl, jak również ustalenia, iż przedmiotowa domena

należy do [...] oddziału [...] zaniechano zwrócenia się do administratora tej domeny o wskazanie adresu IP użytkownika...

Organ ścigania nie zwraca się o pomoc prawną do USA z góry zakładając, iż nie zostanie udzielona.

Organ ścigania powołuje się przy tym na pismo z dnia 5 grudnia 2012 r. nr PG VMW082/12 Departamentu Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej wyjaśniające, iż władze amerykańskie odmawiają wykonywania wniosków o pomoc prawną w postępowaniu o czyny z art. 212 kk, art. 256 kk i art. 257 kk, powołując się na to, iż wykonanie takiej odezwy naruszałoby porządek konstytucyjny USA, a w szczególności byłoby to sprzeczne z zasadami wskazanymi w Pierwszej Poprawce do Konstytucji USA. Jednakże pomija się późniejsze pismo Prokuratury Generalnej z dnia 9 listopada 2015 r. (nr PG VWM 084/11/15), w którym wyjaśniono, iż władze USA realizują wnioski o pomoc prawną w sytuacji, gdy „...wypowiedź zawiera także groźbę popełnienia przestępstwa”.

BRAK ZNAMION CZYNU ZABRONIONEGO

Brak znamion czynu zabronionego to najczęstsza podstawa odmowy wszczęcia lub umorzenia śledztwa (dochodzenia). Inicjowane przez ZUwP postępowania karne przynoszą liczne przykłady budzącej niepokój ZUwP oceny znamion dokonywanej przez policję, prokuraturę i sądy.

Słowem kluczowym przy ocenie znamienia „nawoływania do nienawiści” oraz „znieważania z powodu przynależności narodowościowej” okazał się być termin „Banderowiec”. Przy wykorzystaniu tego słowa — gdy pojawiło się

w danym przypadku (np. wpisie, komentarzu, zdaniu) — policja, prokuratura, sąd tłumaczyły brak znamion czynu zabronionego argumentując, iż w danym przypadku nie nawoływano do nienawiści ani nie znieważano z powodu przynależności narodowościowej, lecz jedynie wyrażano dezaprobatę i potępienie działań banderowców, manifestowano poglądy w kwestii kary śmierci, odnoszono się do domniemyanych poglądów Piotra Tymy (prezesa ZUwP).

I tak:

**„PODSTĘPNE UKRAIŃSKIE, BANDEROWSKIE
BYDŁO...” — JAKO SZEROKO ROZUMIANA
DEZAPROBATA I POTĘPIENIE DZIAŁAŃ
TZW. BANDEROWCÓW**

Na portalu www.kresy.pl pod artykułem pt. *„Za pieniądze Sorosa będą ścigać mowę nienawiści wobec Ukraińców”* zamieszczono wpisy o treści: *„Bezczelność motłochu w naszym kraju sięga zenitu”, „...na każdym kroku wyniszczają Polskę i starają się zastraszyć Polaków [...] dzicz...”, „Cwane i przebiegłe upadlińskie szmaty przesiąknięte chorym dekalogiem ukraińskich nacjonalistów...”, „Podstępne ukraińskie, banderowskie bydło... nic się nie zmieniło. Są podstępni, nieludscy i bezszcześni”, „A wy kurwy banderowskie jak wypowiadacie się o polakach i ruskich wy jebane szumowiny za dużo sobie zajebane padliny pozwalacie”, „Nigdy prawdziwy Polak nie będzie zadawał się z kurwami banderowskimi”, „Wypierdzielaj więc chachłacka mendo na chachłackie stepy do swych banderowskich ziomali, nikt cię do Polski nie zapraszał, nikt na siłę tutaj cię nie trzyma, nikt niczego ci nie obiecywał. Nie życzę sobie by banderowskie skurwysyny...”. Prokuratura Rejonowa Warszawa-Praga Południe w Warszawie odmówiła wszczęcia postępowania karnego*

argumentując, iż wpisy te nie stanowią nawoływania do nienawiści, a jedynie „*są to wypowiedzi nacechowane wprawdzie silnymi emocjami, ale wyrażające szeroko rozumianą dezaprobatę i potępienie działań tzw. banderowców i członków UPA*” (sygn. akt PR 4 Ds.162.2017). Nie wskazano, jaki związek z Banderą miał artykuł, pod którym zamieszczono te wpisy, sam Soros czy ściganie mowy nienawiści. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Pragi Południe w Warszawie utrzymał w mocy postanowienie dzieląc stanowisko prokuratora, a nadto wskazał, iż wpisy nie odnoszą się do narodowości.

**„BANDEROWCU WYPIERDALAJ Z POLSKI”
— JAKO SZEROKO ROZUMIANA DEZAPROBATA
I POTĘPIENIE DZIAŁAŃ TZW. BANDEROWCÓW**

Na portalu społecznościowym Facebook użytkownik o nazwie „P... Z... B...” zamieścił wpis/komentarz odnoszący się do Piotra Tymy o treści: „*SŁUCHAJ BENDEROWCU WYPIERDALAJ Z POLSKI...*”, „*JAK KURWO...*”, „*TY ŚMIECIU...*”. Prokuratura Rejonowa Warszawa-Praga Południe odmówiła wszczęcia śledztwa uznając, iż zwroty te nie mają znamion nawoływania do nienawiści ani znieważania, lecz „*...wyrażają szeroko rozumianą dezaprobatę i potępienie działań tzw. banderowców i członków UPA*” (PR 4 Ds.291.2017).

**ŚMIERĆ BANDEROWCOM — JAKO SPOSÓB
WYRAŻENIA KRYTYKI, WYRAZ SILNYCH
EMOCJI, DEZAPROBATY I POTĘPIENIA DZIAŁAŃ
BANDEROWCÓW**

Na stronie „Przemyskie Bractwo” na portalu społecznościowym Facebook zamieszczono zdjęcia koszulek z napisem „ŚMIERĆ BANDEROWCOM”, oferując je do sprzedaży. Prokuratura Rejonowa w Przemyśle odmówiła wszczęcia dochodzenia argumentując, iż określenie

to nie odnosi się do ludności narodowości ukraińskiej, a jedynie do „Banderowców”, które to, jej zdaniem, w języku potocznym funkcjonuje jako określenie sprawców masowych mordów na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej niezależnie od ich narodowości, a nadto określenie to stanowi jedynie „*sposób wyrażenia krytyki*”, „*wyraz silnych emocji, dezaprobaty i potępienia działań «banderowców»*” (PR 4 Ds.143.2017). Sąd Rejonowy zażalenie ZUwP nie uwzględnił uzasadniając, iż napis ten „*jest wyrazem silnych emocji potępiających działania banderowców*”.

**WRZUCIĆ KOKTAIL (MOŁOTOWA) DO
UKRAIŃSKIEJ SZKOŁY — JAKO POLEMIKA**

Na portalu www.nowiny24.pl użytkownik o nazwie „Przemyślanin” umieścił wpis o treści: „*W Przemyśle przy ul. Spółki znajduje się szkoła ukraińska. Polscy też powinni wrzucić tam koktajle, Wyrównały by się stosunki dobrosąsiedzkie*”. Prokuratura Rejonowa w Przemyśle zatwierdziła postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia z art. 255 § 1 kk i art. 256 § 1 kk. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, iż: „*trudno jest się doszukać, iż autor oddziaływała na psychikę innych osób z chęcią wzburzenia u nich wrogości do narodu ukraińskiego. Przedmiotowy wpis jest w jakimś sensie polemiką — dyskusją w związku z zaistniałym wydarzeniem na Ukrainie dotyczącym podpalenia polskiej szkoły*” (PR 2 Ds.402.2017). Sąd Rejonowy w Przemyśle nie uwzględnił zażalenia ZUwP argumentując, iż autor ww. wpisu „*Wyraża swoje życzenie, oczekiwanie [...] Rzeczony wpis może być traktowany jako życzenie*” (II Kp 497/17).

GWAŁCICIELE I RZEŹNICY — JAKO OCENA ZDARZEŃ HISTORYCZNYCH

W audycji radiowej „RaPP — Radio-
wy Przegląd Prasy”, emitowanej przez
stację radiową „Polskie Radio Koszalin”
współprowadzący audycję Wojciech Cej-
rowski stwierdził: „*Ukraińcy to gwałci-
ciele i rzeźnicy*”, „*No więc, na Pańskie py-
tanie, czy wszyscy Ukraińcy, stwierdzam,
że wszyscy*”. Prokuratura Rejonowa
w Szczecinku umarzając dochodzenie
uznała, iż wypowiedź dotyczyła kontro-
wersji wzbudzanych przez film „Wołyń”,
a W. Cejrowski dokonał własnej oceny
zdarzeń historycznych przedstawionych
przez film oraz postawy moralnej osób
tolerujących nieakceptowalne zachowa-
nia (Pr Ds.1413.2017).

ŚMIERĆ WROGOM OJCZYZNY — JAKO SYMBOL HISTORYCZNY

Na portalu społecznościowym Face-
book utworzono tzw. wydarzenie o na-
zwie: „*Gdańsk wyjeżdża do Przemyśla
26 czerwiec 2017*” (wskazano błędną datę)
i umieszczono wpis o treści „*ŚMIERĆ
WROGOM OJCZYZNY*”. W tzw. szczegó-
łach informacji wpisano: „*...do Przemyśla
26 czerwca, wtedy bandersyny robią sobie
pielgrzymkę...*”. Prokuratura Rejonowa
Warszawa-Praga Południe w Warsza-
wie odmówiła wszczęcia dochodzenia
uznając, iż jest to „*logo patriotycznego
wydarzenia na internetowym portalu...*”
(sygn. akt PR 4 Ds.44.2017). Sąd Rejonowy
dla Warszawy-Pragi Południe utrzymał
w mocy zaskarżone postanowienie uzna-
jąc, że te wpisy nie są skierowane prze-
ciwko ukraińskim pielgrzymom, „*lecz
używane jest w tym przypadku w kontek-
ście używanego przez żołnierzy Narodo-
wych Sił Zbrojnych w Polsce hasła. Tym
samym przedmiotowe sformułowanie win-
no być rozpatrywane pod kątem symbolu*

[...] to [...] zaproszenie do wyjazdu” (III Kp
550/17).

DZIADY I GNOJE

Na stronie internetowej www.dziennik.artystyczny.margines.pl zamieszczo-
no wpisy o treści: „*wszystkie ukraińce to
dziady i gnoje*”, „*im się nie należy prawo
do życia*”. Prokuratura Rejonowa War-
szawa-Praga Północ doszła do wniosku,
iż wpisy te nie stanowią zniewagi i na-
woływania do nienawiści w rozumieniu
art. 257 kk i art. 256 § 1 kk. Dochodzenie
umorzono (PR 4 Ds.1341.2017).

[http://dziennik.artystyczny-margines.pl/zestawie-
nie-362-metod-tortur-stosowanych-przez-upa-na-
-polakach/](http://dziennik.artystyczny-margines.pl/zestawienie-362-metod-tortur-stosowanych-przez-upa-na-polakach/)

„UKRAINIEC” PRZEZ MAŁE „U” — A INTENCJE SPRAWCY

Nagminnie termin „Ukrainiec” w ko-
mentarzach internetowych pisany jest
z małej litery jako „ukrainiec”, „ukraiń-
ce”. Dla przykładu na stronie internetowej
www.dziennik.artystyczny.margines.pl
zamieszczono wpis o treści: „*wszyst-
kie ukraińce to dziady i gnoje*”. Taka pi-
sownia świadczy nie tylko o poziomie
intelektualnym autora wpisu czy jego
wykształceniu, lecz także o intencji, zło-
śliwości, a w konsekwencji o zamiarze,
co ma istotne znaczenie dla ustalenia
jego winy (umyślności), jako że przestęp-
stwa z art. 256 § 1 i art. 257 kk można
popełnić jedynie z zamiarem bezpośred-
nim. Świadczy też, iż sprawca poniżająco
odnosi się do osób narodowości ukraiń-
skiej.

POMNIKI — WYKŁADNIA ZNAMENIA „POMNIK” (ART. 261 KK)

ZUWP składał zawiadomienia o podej-
rzeniu popełnienia przestępstwa w spra-
wie niszczenia i znieważania pomników

w m. Hruszowice, Wierzbica, Radruż, tj. przestępstwa określonego w art. 261 kk, zgodnie z którym *„Kto znieważa pomnik lub inne miejsca publiczne urządzone w celu upamiętnienia zdarzenia historycznego lub uczczenia osoby podlega karze...”*.

W sprawach tych wyniknęła kwestia wykładni znamienia „pomnik” — co jest pomnikiem w rozumieniu art. 261 kk: czy pomnikiem jest każdy pomnik — obiekt (dzieło architektoniczne), czy tylko obiekt wzniesiony legalnie, po uzyskaniu pozwoleń, opinii. Policja, prokuratura, sąd odmawiały wszczęcia sprawy lub prowadzone postępowania były umarzane (art. 17 § 1 pkt 2 kpk) argumentując, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego z art. 261 kk, gdyż niszczonego obiektu nie jest pomnikiem w rozumieniu tego przepisu z uwagi na nielegalność jego posadowienia, brak „zezwoleń, pozwoleń, uzgodnień, decyzji, opinii” na ich postawienie:

— w sprawie pomnika w Hruszowicach, wskazano: *„obiekt został wzniesiony nielegalnie i bez opinii Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa [...] a więc nie stanowi on pomnika w myśl przepisów prawa”* (Prokuratura Rejonowa w Przemyślu, 4 Ds.502/14, RSD-M-116/14),

— w sprawie pomnika w Wierzbicy wskazano: *„przedmiotem bezpośredniego*

działania może być wyłącznie pomnik legalnie (zgodnie z obowiązującym w Polsce stanem prawnym) wybudowany, a więc po uzyskaniu przez inwestora wymaganych przepisami pozwoleń, uzgodnień i opinii właściwych organów. Bez wątpienia nie ma tego waloru pomnik stworzony wbrew obowiązującym przepisom prawa” (Prokuratura Rejonowa w Hrubieszowie, Ds.1121/15),

— w sprawie pomnika w Radrużu wskazano: *„A zatem pomniki postawione z całkowitym lekceważeniem obowiązującego prawa nie mogą mieć waloru pomnika, o jakim mowa w art. 261 kk bo nie zostały urządzone — a więc zaprojektowane, uzgodnione, wybudowane i posadowione zgodnie z przepisami prawa...”* (SR w Lubaczowie, II Kp 48/15).

W ocenie ZUwP taka wykładnia znamienia „pomnik” na gruncie art. 261 kk jak przyjmowana powyżej, nie jest uprawniona, gdyż w świetle brzmienia art. 261 kk nie ma podstaw do utożsamiania pomnika tylko z pomnikiem legalnie postawionym, jako że przepis ten nic o legalności posadowienia pomnika nie wspomina, np. poprzez zastosowanie zwrotu „pomnik postawiony legalnie”, „pomnik postawiony przy zachowaniu procedur”. Dlatego też ZUwP zwrócił się do Rzecznika Praw Obywatelskich o wniesienie kasacji.

DR MAREK TROSZYŃSKI

Ukraina i Ukraińcy w polskim dyskursie internetowym. Analiza jakościowo-ilościowa tekstów zamieszczanych w mediach społecznościowych

Collegium Civitas w Warszawie
Fundacja Wiedza Lokalna

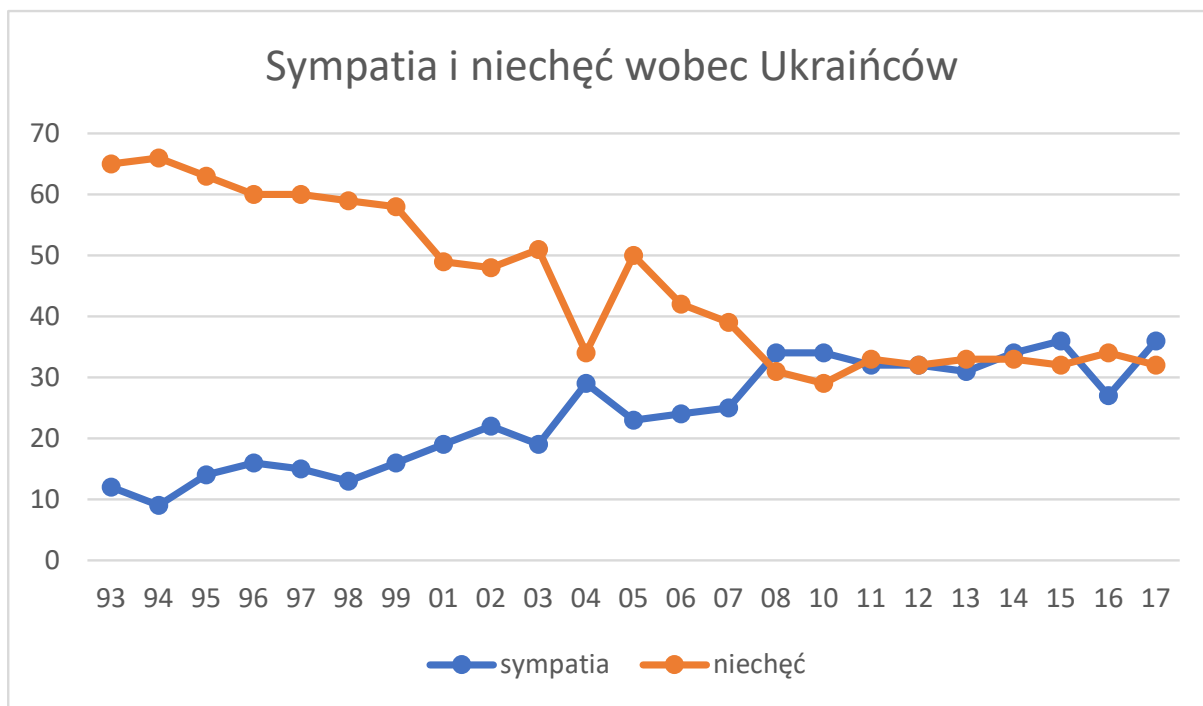
współpraca: dr inż. Tomasz Walkowiak
Wydział Elektroniki, Politechnika Wrocławska

1. WPROWADZENIE

Ukraińcy stanowią dziś największą mniejszość w polskim społeczeństwie. I choć według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r., narodowość (etniczność) ukraińską deklarowało jedynie 51 tys. osób, co stawiało Ukraińców na czwartej pozycji po mniejszości śląskiej, kaszubskiej i niemieckiej. Jednak dziś według Urzędu do Spraw Cudzoziemców (2017): „Obywatele Ukrainy wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. posiadali ponad 128 tys. ważnych dokumentów pobytowych”, a dane przywoływane przez portal money.pl mówią o 2 mln pracowników z Ukrainy: „Według szacunków Personnel Service do końca roku w Polsce złożonych zostanie około

dwóch milionów oświadczeń o zatrudnieniu osób z Ukrainy” (<https://www.money.pl/gospodarka/unia-europejska/wiadomosci/arttykul/ukraincy-pracujacy-w-polsce-pensja-liczba,118,0,2381430.html>; dostęp 12.01.2018).

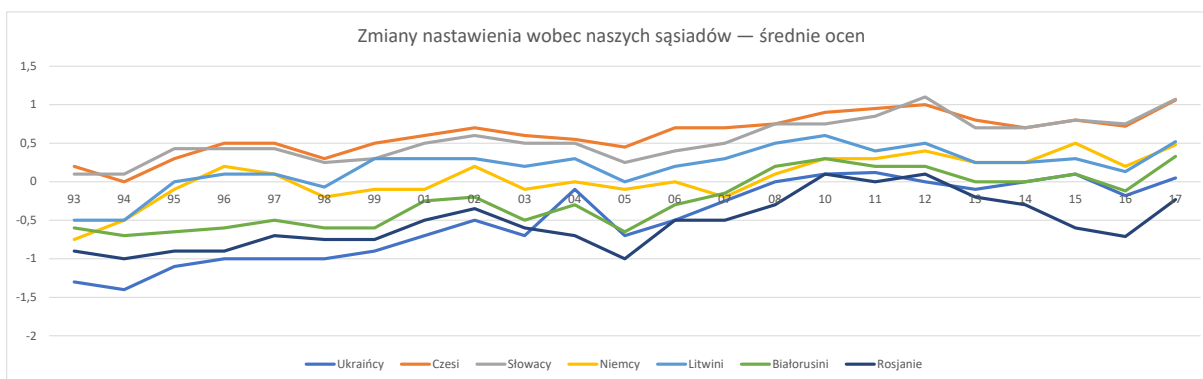
W praktyce oznacza to, że w każdym polskim mieście możemy spotkać się z obywatelami Ukrainy. Częstość kontaktów wpływa również na nastawienie Polaków do Ukraińców. Według badań CBOSu „więcej niż co trzeci [Polak] ma pozytywne nastawienie [...] do Ukraińców (36%) [...]”. Zaznaczyć należy, że [...] nastawienie wobec Ukraińców jest dosyć mocno spolaryzowane, a sympatia deklarowana jest tylko nieco częściej niż niechęć” (2017: 1).

Wykres nr 1. Opracowanie własne na podstawie CBOS 2017

Porównując nastawienie Polaków wobec wszystkich sąsiadów Polski, ponownie możemy przywołać wyniki badania CBOSu: „W ciągu ostatniego roku notujemy istotną poprawę nastawienia wobec wszystkich naszych sąsiadów, [...]”

W latach dziewięćdziesiątych i w pierwszych latach tego wieku — mniej więcej do czasu pomarańczowej rewolucji — z największym dystansem podchodziliśmy do Ukraińców, obecnie natomiast do Rosjan” (2017: 6).

Wykres nr 2. Opracowanie własne na podstawie CBOS 2017

Na prezentowanym wykresie widzimy, że na początku lat dziewięćdziesiątych nastawienie do Ukraińców było zdecydowanie negatywne, byli oni oceniani najgorzej ze wszystkich sąsiadów Polski. To nastawienie stopniowo zmieniało się w kierunku pozytywnym, w drugiej dekadzie XXI w. Ukraińcy nie tylko są oceniani pozytywnie, ale i prześcignęli w tym rankingu Rosjan, osiągając status zbliżony do Białorusinów. To badanie opinii powinno stanowić istotne tło dla prezentowanej poniżej analizy treści.

Prezentujemy raport badawczy, będący podsumowaniem analiz treści tekstów odnoszących się do Ukrainy i Ukraińców z polskich mediów społecznościowych. Raport otwiera skrócone przedstawienie wyników badania, w którym Czytelnik znajdzie wnioski z przeprowadzonych analiz. Zasadnicza część opracowania składa się z części metodologicznej (rozdział 3), szczegółowej analizy wyników badania wraz z wybranymi fragmentami tekstów (rozdział 4) oraz aneksu. W aneksie zamieściliśmy dwa dokumenty:

☞ autorski raport firmy Sotrender „Analiza profili obejmujących tematykę ukraińską”, napisany przez Radosława Pawlaka i Macieja Baranowskiego. Raport ten jest charakterystyką użytkowników wybranych profili facebookowych, pokazuje więc zupełnie inny rodzaj informacji — nie odnosi się do tekstów, lecz do czytelników tych tekstów. Stanowi ważne uzupełnienie prezentowanej tu analizy;

☞ raport wygenerowany poprzez narzędzie firmy Sentione służące do monitoringu mediów społecznościowych. Raport podsumowuje dane dotyczące tekstów, które zostały włączone do korpusu analizowanego w trakcie badania.

2. SKRÓCONE WYNIKI BADANIA

Prezentowane wnioski z badania zbudowane są w oparciu o analizę treści tekstów z mediów społecznościowych. Oznacza to, że:

(1) do zbioru zostały włączone tylko teksty, które zawierają słowa kluczowe (Ukraina, Ukraińcy), co wpływa na treść zebranych postów. Analizujemy teksty, które bazują na wyróżnieniu narodowości. Wszystkie inne, które dotyczą Ukraińców, ale opisują ich jako chłopaka/sprzedawczynię/Olega nie zostały uwzględnione w tym badaniu;

(2) w analizie nie podejmujemy kwestii prawdziwości/fałszywości prezentowanych opinii w rozumieniu odniesienia do rzeczywistości. Analizowane teksty są „prawdziwe”, bo realnie występują w polskim Internecie i w ten sposób oddziałują na dyskurs publiczny.

WNIOSKI GENERALNE

Najbardziej istotnym (najczęściej występującym i wywołującym największe emocje) tematem zebranych tekstów jest kwestia morderstw Polaków na Wołyniu w latach czterdziestych XX w. Po pierwsze, jest to ocena wydarzeń historycznych, po drugie, autorzy odnoszą się do współczesności i braku potępienia tamtych wydarzeń przez Ukrainę. Ten właśnie temat wywołuje najwięcej negatywnych wypowiedzi, znacząco wpływając na wydźwięk całego dyskursu dotyczącego Ukrainy.

Kontrowersje wzbudza postać Stepana Bandery, w Ukrainie uznawanego za bohatera i żołnierza walczącego o niepodległość. Autorzy postów dostrzegają nie tylko znaczenie Bandery dla

ukraińskich ruchów nacjonalistycznych, ale również popularność tego bohatera w kulturze popularnej. W podobny sposób w polskim dyskursie traktowane są UPA i OUN.

We wpisach, oprócz spojrzenia z perspektywy narodowej znajdziemy opisy codziennych relacji międzyludzkich. Jednak i tu dominuje spojrzenie zbudowane na stereotypach i na prostej opozycji my (Polacy) vs oni (Ukraińcy). Konieczność odróżniania swoich od obcych sprawia, że najbardziej błahe wydarzenie, jeśli było udziałem Ukraińca/Ukraińki, jest warte wpisu w Internecie.

Sytuacja ekonomiczna opisywana jest przede wszystkim w kontekście migracji, która w ostatnich kilkunastu miesiącach jest w Polsce bardzo istotnym składnikiem dyskursu publicznego. Tutaj rysują się wyraźnie dwa stanowiska:

☞ Ukraińcy są migrantami, a wszyscy migranci to zło, element nie-polski, zagrażający naszej tożsamości, kulturze, ekonomii, rynkowi pracy itd.,

☞ Ukraińcy są migrantami, ale zdecydowanie różnią się od obcych nam (kulturowo, religijnie, rasowo) migrantów z innych części świata, w szczególności od muzułmanów. Są swojscy, nasi, ciężko pracują, co upodabnia ich do Polaków, którzy wyjechali za chlebem.

Powracającym motywem jest niezadowolenie z powodu konieczności konkurencji z pracownikami z Ukrainy na rynku pracy oraz wzrostu cen mieszkań na wynajem, co z perspektywy pracownika jest znaczącym utrudnieniem. To zjawisko jest to szczególnie widoczne, gdy dotyczy mniejszych miejscowości.

W obszarze polityki zagranicznej kluczową rolę w tekstach poświęconych Ukrainie odgrywa Rosja. Jest to najczęściej wzmiankowane państwo, widać ogromne znaczenie tego podmiotu dla kształtowania dyskursu publicznego w Polsce. W analizowanych tekstach wyodrębniamy dwa stanowiska:

☞ antyrosyjskie — to nastawienie zazwyczaj (choć niekoniecznie) proukraińskie, autorzy wskazują, że największym zagrożeniem dla interesów Polski jest Rosja. Oznacza to, że powinniśmy sprzyjać Ukrainie, ponieważ jest ona w konflikcie z Federacją Rosyjską;

☞ prorosyjskie — to nastawienie zdecydowanie antyukraińskie, autorzy przywołują argumenty historyczne i polityczne, by wykazać, że Ukraina stanowi zagrożenie dla polskiej tożsamości i państwowości.

W analizowanych tekstach są obecne posty, których autorzy ostrzegają przed działaniami „trolli internetowych” — osób, które wprowadzają do dyskursu znaczną liczbę postów, próbując w ten sposób upowszechnić określone przekonania. W kontekście polityki tego typu działalność jest często przypisywana Rosji.

Również w kontekście społecznym, nie tylko politycznym pojawia się wątek, w którym autorzy wyżej cenią relacje z Rosją niż z Ukrainą. We wpisach wskazują na trudną historię polsko-ukraińską, która nas podzieliła oraz wspólną kulturę i zbieżność interesów z Rosją. I choć wielu autorów próbuje doszukiwać się różnych odcieni szarości w historycznych relacjach, to generalnie, w opisie relacji polsko-ukraińskich przeważa „katalog krzywd”. Raczej są to krzywdy

uogólnione, niezbyt często pojawia się odniesienie do konkretnych racji poje-
dynczego człowieka.

W wielu analizowanych wypowiedziach bycie Ukraińcem/Ukrainką oznacza po prostu bycie „obcym”, nie-Polakiem, kimś, kto nie wie, nie rozumie, ma gorsze kompetencje. Albo kimś, kto podejmie się każdej pracy, nieważne, jak ciężkiej i z jak małym wynagrodzeniem.

Przypisanie do mniejszości ukraińskiej pełni taką samą funkcję, jak wcześniej przypisanie do mniejszości żydowskiej. Samo określenie „Ukraińiec” jest traktowane pejoratywnie.

W kategorii społeczeństwo relatywne często pojawiają się posty, których treścią jest niechęć/nienawiść do Ukraińców pozbawiona jakiejkolwiek argumentacji merytorycznej. Jest to znaczący problem w internetowym dyskursie publicznym, oddalający od siebie obie społeczności.

Głosy wyraźnie niechętnie czy wprost nienawistne często są jednoznacznie związane z dyskursem prawicowym, który konstituuje się poprzez opozycyjność wobec „lewactwa”, „polityki multi-kulti”.

Analizy społeczeństwa ukraińskiego w mediach społecznościowych są niekiedy pisane z pozycji paternalistycznych lub wprost odwołujących się do koncepcji tymczasowości politycznego panowania państwa ukraińskiego nad swoim terytorium.

WNIOSKI SZCZEGÓŁOWE

Porządkując teksty z dyskursu internetowego możemy je podzielić na trzy grupy ze względu na nastawienie emocjonalne:

☞ teksty silnie negatywne

▶ odnoszą się głównie do historii, w szczególności lat czterdziestych XX w., morderstw na Wołyniu, działalności UPA i OUN, zdarzają się stwierdzenia „wnuki niewątpliwie pójdą w ślady dziadków”;

▶ pojawiają się teksty generalnie niechętnie wobec Ukrainy i Ukraińców, bez wskazania konkretnych przyczyn;

▶ opinie są często pisane przez osoby osobiście zaangażowane w relacje polsko-ukraińskie, np. przez miejsce zamieszkania, historie rodzinne;

▶ wrogość wobec Ukrainy przenosi się na wrogość wobec osób pozytywnie piszących o Ukraińcach;

☞ teksty umiarkowanie negatywne:

▶ przeważa temat morderstw na Wołyniu, ale widzimy tu bardziej wyważone racje obu stron;

▶ zawierają komentarze odnośnie codziennych zachowań Ukraińców, obserwowanych przez Polaków;

▶ dotyczą ukraińskiego nacjonalizmu, w szczególności w kontekście historycznym;

▶ negatywnie komentowany jest również konflikt ukraińsko-rosyjski;

☞ teksty o wydźwięku pozytywnym:

► opisują Ukraińców jako „normalnych ludzi”, sąsiadów, którzy migrują do Polski, pracują i integrują się z polskim społeczeństwem;

► obszarem, w którym relacje z Ukrainą są opisywane przeważnie pozytywnie jest sport.

Przechodząc do analizy tematyki omawianych tekstów widzimy, że posty o Ukrainie i Ukraińcach dotyczą przede wszystkim tematów społecznych, polityki, historii, ekonomii:

☞ teksty z obszaru tematycznego „społeczeństwo”:

► wątek relacji osobistych, historii rodzin, wzajemnych polsko-ukraińskich krzywd;

► trudna próba współżycia obok siebie dwóch nacji jako skutek migracji Ukraińców, poczucie wyższości Polaków wynikające z bycia „u siebie”;

► tematyka migracji ukraińskiej jest łączona z najczęściej negatywnie ocenianymi migracjami do Europy;

► teksty pisane przez Ukraińców po polsku — poszukiwanie rady, pomocy, rzadziej głos w publicznej debacie; głosy „zwykłych ludzi” piszących o swoich sukcesach i porażkach;

► wpisy pokazujące podobieństwa w zachowaniach, nawykach czy szerzej kulturze Polaków i Ukraińców;

► posty analizujące nastroje we wnętrzu Ukrainy, sympatie i antypatie ukraińskiego społeczeństwa;

► Ukraińcy jako uczestnicy życia społecznego w Polsce. Specyfika Twittera pokazuje Ukraińców jako przedstawicieli zawodów elitarnych (lekarz, dziennikarz), a nie jako robotników budowlanych czy pomoce domowe;

☞ teksty z obszaru tematycznego „polityka”:

► polityka krajowa, w opisie której Ukraina jest elementem dodatkowym, stanowi punkt odniesienia dla oceny polskich polityków;

► relacje polsko-ukraińskie: dyskurs internetowy odzwierciedla aktualne wydarzenia polityczne, odniesienia do działań Rosji, która ma bardzo duży wpływ na politykę w naszym regionie, Ukraina jako państwo, które próbuje brać przykład z Polski rozumianej jako lider transformacji; możliwość powtórzenia ukraińskiego buntu społecznego w Polsce (co pokazuje na wzajemność wpływów politycznych);

► polityka zagraniczna — rola Federacji Rosyjskiej jako alternatywnego (w stosunku do Ukrainy) partnera Polski na wschodzie lub przeciwnie, jako największego zagrożenia dla Polski; Ukraina jako państwo słabe, podatne na nieprzyjazne działania ze strony Rosji;

► teksty łączące politykę z innymi obszarami, np. z ekonomią (kwestia handlu gazem);

► kwestie związane z funkcjonowaniem mniejszości w obu państwach, a w szczególności praw mniejszości polskiej w Ukrainie;

► specyfika wpisów twitterowych: oficjalne komunikaty polityków, którzy

tą drogą komunikują się z wyborcami lub pomiędzy sobą, kwestie dotyczące mniejszości w obu krajach;

☞ teksty z obszaru tematycznego „historia”:

▶ problemem numer jeden jest masyakra polskiej ludności na Wołyniu, a dokładniej kwestia pamięci o tym wydarzeniu. W wielu postach znajdujemy sformułowanie „nie zapomnimy i nie wybaczymy”. UPA, OUN, Bandera, te hasła przewijają się w większości postów;

▶ pojawiają się również odwołania do wcześniejszych dziejów Polski i Ukrainy. Sąsiedztwo na przestrzeni wieków stworzyło wiele wspólnych, ważnych momentów historycznych, do których chętnie wracamy;

▶ pojawiają się wpisy, których autorzy próbują przeprowadzić bardziej rzetelną analizę historyczną, pokazując złożoność ludzkich losów i konfrontując różne spojrzenia na przeszłość;

☞ teksty z obszaru „ekonomia”:

▶ główny problem to migracja ekonomiczna i konieczność konkurowania z ukraińskimi pracownikami na rynku pracy;

▶ opisy ukraińskiej gospodarki, wskazania na podobną sytuację rynków Europy Wschodniej;

▶ generalne opinie o światowej ekonomii, uwzględniające pozycję Polski i Ukrainy, wpływ konfliktu Ukraina–Rosja na sytuację ekonomiczną w Polsce;

▶ „ogłoszenia drobne” odnoszące się do prowadzenia biznesu w Ukrainie;

wskazuje to na znaczenie wymiany handlowej między krajami;

☞ teksty z innych obszarów tematycznych:

▶ prawo — kwestie związane z przestępstwami pospolitymi (najczęściej są to wypadki drogowe) oraz karalnością mowy nienawiści. Ten pierwszy obszar pokazuje, paradoksalnie, normalizację wzajemnych relacji i znaczący udział Ukraińców w życiu polskiego społeczeństwa;

▶ wojskowość — na pierwszym miejscu mamy konflikt ukraińsko-rosyjski i jego konsekwencje dla mieszkańców spornych terytoriów; Ukraina jako terytorium, na którym rozgrywają się interesy różnych tego świata (głównie USA), biznes prowadzony przez amerykańskie koncerny zbrojeniowe;

▶ sztuka — dyskusja wokół filmu „Wołyń” Wojciecha Smarzowskiego, liczne omówienia książek wydawanych w Ukrainie oraz polskich książek, których akcja dotyczy ukraińskich bohaterów lub państwa;

▶ media — odniesienia do świata pop-kultury (np. Festiwal Eurowizji) oraz Ukraina jako temat odróżniający dyskurs prawicowy od lewicowego w Polsce;

▶ sport — co charakterystyczne, brakuje tu postów silnie nacechowanych negatywnie, wiele wzmianek dotyczy piłki nożnej, tenisa.

Wnioski z automatycznej analizy ilościowej:

☞ z analizy ilościowej wynika, że 35% wszystkich wpisów publikowanych

w mediach społecznościowych to teksty o nastawieniu negatywnym (w tym 5% to posty silnie negatywne);

☞ zdecydowana większość wpisów dotyczy czterech obszarów: polityka, historia, społeczeństwo, ekonomia;

☞ porównując poszczególne obszary tematyczne, największy odsetek negatywnych opinii występuje w obszarze historia, dalej społeczeństwo, media, militaria i polityka;

☞ najmniej negatywnych postów mamy w obszarach: sport, sztuka, środowisko naturalne, nauka, ekonomia, religia.

Zestawienie tematów postów, uwzględniające odsetek postów negatywnych przedstawia tabela nr 1:

obszar tematyczny	liczba tekstów	odsetek tekstów negatywnych
polityka	480 680	32,7%
ekonomia	204 661	22,6%
społeczeństwo	230 356	39,0%
historia	258 269	48,1%
sport	45 481	9,4%
militaria	10 437	33,3%
inne	9 007	30,2%
sztuka	5 540	18,0%
media	7 019	36,4%
środowisko naturalne	2 767	19,4%
edukacja	2 885	23,1%
prawo	2 479	25,9%
religia	724	23,1%
nauka	496	20,2%

Tabela nr 1. Źródło: badania własne, grudzień 2016–listopad 2017

3. METODOLOGIA BADANIA

3.1. ANALIZA TREŚCI

Raport oparty jest na analizie treści tekstów zaczerpniętych z polskich mediów społecznościowych.

Czym jest analiza treści? Na potrzeby tego opracowania przytoczmy trzy definicje.

Najbardziej klasyczna definicja powstała przy okazji pierwszych prób komputerowej analizy tematów tekstów. Analiza treści to „dowolna technika badawcza pozwalająca na wnioskowanie poprzez systematyczne i obiektywne identyfikowanie określonych cech w tekście” (Stone, Dunphy, Smith, Oglivie 1966: 5). Druga definicja, stworzona przez klasyka analizy treści mówi, że analiza treści to „technika badawcza do tworzenia powtarzalnych i prawidłowych wniosków z tekstu” (Krippendorff 1980: 21). I wreszcie trzecia definicja, odnosząca się bezpośrednio do analizy tekstów medialnych: „technika badawcza oparta na mierzeniu ilości czegoś (przemoc, negatywne wizerunki kobiet lub cokolwiek innego) w reprezentatywnej próbie jakiejś popularnej formy sztuki masowej” (Berger 1991: 25).

W naszym badaniu zastosowaliśmy dwa podejścia: jakościową i ilościową analizę treści. Alexander George tak zestawia obie metody (1959: 7):

Jakościowa analiza treści	Ilościowa analiza treści
Wstępne czytanie materiałów komunikacyjnych dla celów formowania hipotez i odkrywania nowych relacji.	Systematyczna analiza treści w celu testowania hipotezy.
Subiektywna (<i>impressionistic</i>) procedura tworzenia obserwacji dotyczących właściwości treści.	Systematyczna procedura uzyskiwania dokładnych, obiektywnych i wiarygodnych danych.
Dychotomiczne atrybuty (to jest cechy, które mogą być orzekane tylko jako należące lub nienależące do przedmiotu).	Atrybuty umożliwiające dokładny pomiar (zastoso- wanie zmiennych ilościowych) lub uporządkowanie rang.
„Elastyczna” procedura do tworzenia opisowych obserwacji lub „kodowania” ocen.	Procedura „sztywna” do kodowania ocen.

Tabela nr 1. Opracowanie własne na podstawie George, 1959

W prezentowanym badaniu ilościowa analiza treści ze względu na wielką liczbę tekstów (1,2 mln) oparta została o metody automatycznego kodowania tematów (patrz rozdział 3.4).

Analizując współczesny dyskurs mediów społecznościowych wyraźnie widzimy pozorny paradoks opisany trafnie przez Marka Czyżewskiego:

Z JEDNEJ STRONY zaznacza się różnicowanie dyskursu publicznego, przypominające swoimi konsekwencjami komunikację międzykulturową, z drugiej zaś strony wzmaga się uniformizacja dyskursu publicznego. Paradoks ten nie oznacza jednak sprzeczności rzeczywistej, gdyż dziedziny różnicowania i uniformizacji są odmienne. Różnicowanie ma miejsce w obszarze poglądów i metakomunikacyjnych parametrów, zaś uniformizacja polega na narastającej — niejako „ponad podziałami” — medializacji i polityzacji debat (2008: 121).

Czytając wyniki badania, które jest analizą treści/analizą dyskursu musimy cały czas pamiętać, że celem badania nie jest zweryfikowanie prawdziwości analizowanych tekstów. Nie jest dla nas istotne, czy poszczególni autorzy mają rację, czy się mylą. Prawdziwość analizowanych wypowiedzi odnosi się do faktu

ich rzeczywistego występowania w polskim Internecie. Mamy zatem zbiór opinii stworzonych przez uczestników dyskursu publicznego w Polsce.

3.2. MONITORING MEDIÓW, CZYLI BUDOWA KORPUSU TEKSTÓW

Jak napisaliśmy powyżej, analiza treści polega na analizowaniu treści w sposób systematyczny, obiektywny i powtarzalny. Aby zbliżyć się do systematycznej analizy musimy, w pierwszej kolejności, zdecydować, które media (komunikaty tworzone w tych mediach), z jaką częstotliwością i przez jaki czas będziemy monitorować.

Analizując dyskurs internetowy musimy wybrać i zapisać w bazie danych teksty, które się na ten dyskurs składają. Istnieje wiele metod i narzędzi, które pozwalają w sposób systematyczny zbudować korpus wypowiedzi.

Przedmiotem analizy są teksty umieszczane w mediach społecznościowych, czyli tzw. *user generated content* (UGC). OECD w swych raportach tak definiuje ten rodzaj treści:

1) TREŚCI UDOSTĘPNIANE PUBLICZNIE przez Internet, ii) treści odzwierciedlające pewien twórczy wysiłek, oraz iii) treści tworzone poza profesjonalnymi procedurami i praktykami (OECD 2007).

Do badania włączyliśmy te typy tekstów z mediów społecznościowych, w których można jednoznacznie stwierdzić, że są one odległe od klasycznego modelu komunikacji medialnej: uprzywilejowany nadawca (profesjonalny dziennikarz) nadaje komunikat do grupy odbiorców.

Powyższe kryteria spełniają następujące typy komunikatów:

☞ komentarze na blogach — znaczna część blogerów (których traktujemy jako typowych nadawców) umożliwia komentowanie swoich wpisów. Tak rozumiane komentarze włączamy do naszego korpusu;

☞ wpisy na profilach facebookowych — profile facebookowe tworzone są przez określone instytucje lub aktywnych obywateli. Ich twórców traktujemy również jako typowych nadawców. Komentarze osób, które czytają dany fanpage włączamy do korpusu;

☞ fora internetowe — typ witryny internetowej stworzonej do wymiany tekstów pomiędzy użytkownikami. Wypowiedzi z forów włączamy do korpusu;

☞ komentarze w portalach — pod artykułami pisanymi przez zawodowych dziennikarzy znajdują się komentarze użytkowników, które włączamy do analizy;

☞ Twitter — tu sprawa jest prostsza, krótkie teksty równouprawnionych użytkowników. Wszystkie trafiają do analizy.

JAK ZGROMADZIĆ TEKSTY PUBLIKOWANE W OMÓWIONYCH POWYŻEJ MEDIACH?

Jedną z możliwości jest stworzenie dedykowanego narzędzia (*crawlera*) napisanego specjalnie na potrzeby projektu. Jednak doświadczenia poprzednich projektów (por. Troszyński, Wawer 2017) pokazują, że znacznie efektywniej jest skorzystać z komercyjnej usługi monitoringu mediów społecznościowych.

W naszym projekcie za wyborem komercyjnego rozwiązania przemawiały dodatkowo:

☞ skala przedsięwzięcia — próbę opisu całego dyskursu mediów społecznościowych, bez ograniczania się do wybranych adresów (url), profili, forów internetowych,

☞ łatwość zastosowania narzędzi komercyjnych ze względu na specyfikę słów kluczowych (rzeczowniki własne, jednoznaczne, niewielka liczba słów kluczowych).

Po przeanalizowaniu dostępnych rozwiązań rynkowych zdecydowaliśmy się na wykorzystanie oferty firmy Sentione.

Zakres badanych danych obejmuje wypowiedzi z serwisów społecznościowych, mikroblogów, forów internetowych, blogów, portali, serwisów wideo oraz porównywarek opinii. Wyniki zostały pozyskane na podstawie monitoringu ponad 21 181 000 wypowiedzi pochodzących z europejskiego Internetu.

JAK DZIAŁA USŁUGA SENTIONE?

Na podstawie informacji umieszczonych na stronie firmy: <https://sentione.com/pl/wiedza/czesto-zadawane-pytania> (dostęp 22.12.2017).

JAKIE OBSZARY MONITORUJE SENTIONE?

SentiOne monitoruje wypowiedzi oraz artykuły z całego Internetu. Zasięg monitoringu obejmuje: portale społecznościowe (m.in. Facebook, Instagram, Twitter, Google+, YouTube, Foursquare), blogi, fora oraz portale internetowe.

JAK BADANY JEST SENTYMENT?¹

Analiza wydźwięku wypowiedzi (potocznie zwanego sentymentem) w systemie SentiOne opiera się na badaniach brytyjskich naukowców Johna R. Crawforda i Julie D. Henry. Analizowali oni Skalę Pozytywnego i Negatywnego Afektu (PANAS). Dzięki wykorzystaniu wyników badań, w SentiOne możemy określić stosunek emocjonalny autora wypowiedzi do badanego projektu.

PANAS — ANG. *POSITIVE AND NEGATIVE AFFECT SCHEDULE*

Skala Pozytywnego i Negatywnego Afektu służy do badania częstotliwości i intensywności doświadczania pozytywnych oraz negatywnych stanów afektywnych, które stanowią jeden z podstawowych komponentów poczucia szczęścia i subiektywnego dobrostanu. Osoby negatywnie afektywne widzą świat w ciemniejszych barwach. Skale NA oraz PA odzwierciedlają aspekty

usposobienia osoby badanej. Wysokie NA wskazuje na subiektywną udrękę i nieprzyjemne zobowiązania, a niskie NA brak tych doznań. W odróżnieniu od tego, PA reprezentuje wymiar, w jakim jednostka doświadcza przyjemnego połączenia ze środowiskiem. Tym samym emocje takie jak entuzjazm lub czujność są wskaźnikami wysokiego PA, podczas gdy ospałość i smutek charakteryzują niskie PA. Czyli jednym zdaniem — jak ktoś zawrze w wypowiedzi wyrażenia, które wskazują na negatywne emocje autora, jest wysokoprawdopodobne, że ta wypowiedź jest negatywna. I *vice versa*.

Skala PANAS składa się z dziesięciu stwierdzeń, które odnoszą się do pozytywnych stanów emocjonalnych oraz dziesięciu do negatywnego afektu. Ten 20-jednostkowy kwestionariusz został wymyślony przez panów: Watsona, Clarka i Tellegena w 1988 r.

Monitoring Internetu odbywa się w oparciu o wskazane słowa-klucze. Do bazy danych trafiają teksty, w których występuje słowo-klucz wraz z otaczającym je fragmentem wypowiedzi. Zbierane są również metadane, które zostają wykorzystane w analizach (data publikacji, autor, miejsce publikacji itp.).

W omawianym projekcie przy doborze słów kluczowych uwzględniliśmy dwa czynniki:

☞ żądanie zebrania jak największego (kompletnego) zbioru tekstów, które odnoszą się do Ukrainy i Ukraińców (kompletność zbioru),

☞ żądanie zebrania tylko takich tekstów, które odnoszą się do określonego obszaru (dokładność).

¹ Opisująca tu metoda nie została wykorzystana w prezentowanym podejściu ilościowym. Zestawienie pokazujące wydźwięk opisywany przy wykorzystaniu tego podejścia umieszczono w aneksie nr 2.

Ostatecznie zdecydowaliśmy, że kluczowym kryterium jest dokładność, zatem nasze słowa-klucze będą w sposób jednoznaczny odsyłały do obszaru tematycznego badania. Uzgodniliśmy 5-elementowy zbiór, który został wprowadzony do narzędzia monitorującego:

„Ukraina”,
„Ukrainiec”,
„Ukrainka”,
„Ukraińcy”,
„Ukrainki”.

Dostępne funkcje w usłudze Sentione pozwalają na uwzględnienie wszystkich form gramatycznych wskazanych wyrazów, na pominięcie różnic pomiędzy małymi i wielkimi literami, a także na ignorowanie błędów wynikających z nieużywania polskich znaków diakrytycznych.

Monitoring został uruchomiony w październiku 2016 i trwał do grudnia 2017 r. Pierwsze dwa miesiące potraktowaliśmy jako czas na testowanie narzędzia, co oznacza, że ostatecznie do analizy trafiły teksty zebrane od grudnia 2016 do listopada 2017 r.

Pozwoliło to na zgromadzenie ponad 1 200 000 wypowiedzi z mediów społecznościowych. Bardziej szczegółowy opis tego korpusu znajduje się w części 4.6. „Ilościowe zestawienie tematów wypowiedzi”.

Z zebranego korpusu tekstów na potrzeby analizy jakościowej zostało wylosowanych około 1200 wypowiedzi, przy uwzględnieniu momentu publikacji danego tekstu, tak by poszczególne kwartały roku były odpowiednio reprezentowane. Następnie wybrane teksty zostały pogrupowane w dokumenty według miejsca publikacji. W ten sposób powstały 24 dokumenty, do których odwołujemy się

w analizie jakościowej (np. D 1: 17_01_blogi, D 8: 17_04_fb). W wynikach badania zachowaliśmy oryginalną pisownię materiałów źródłowych.

3.3. ARKUSZ KODÓW — OMÓWIENIE

Podstawową czynnością związaną z jakościową analizą treści jest kodowanie.

KODOWANIE TO METODA INDEKSOWANIA czy kategoryzowania tekstu, mająca na celu nakreślenie siatki odnoszących się do niego głównych wątków tematycznych (Gibbs 2011: 80).

Aby kodowanie było możliwe, konieczne jest sporządzenie arkusza kodowego — spisu wszystkich kodów wykorzystywanych w analizie.

Prezentowany poniżej arkusz kodowy został zbudowany w oparciu o doświadczenie zdobyte we wcześniejszych badaniach dyskursu internetowego, skupiających się na kwestiach mniejszości i mowy nienawiści (Troszynski 2015, Troszynski 2016, Troszynski, Wawer 2017).

Z perspektywy celów badawczych prezentowanego projektu dwa najważniejsze obszary tego arkusza to: negatywność i obszar tematyczny.

Kod „negatywność” pozwala nam przypisać do danego fragmentu tekstu jego wydźwięk. Ze względu na pochodzenie tego arkusza kodów z badań nad mową nienawiści skupiamy się tu na szczegółowym opisanu negatywnej strony wydźwięku. Zmienna ta może przyjmować trzy wartości:

0 (negatywne_0) — jeśli wydźwięk jest pozytywny lub neutralny, oznaczamy tym kodem teksty, które nie są negatywne,

☞ 1 (negatywne_1) — słaba negatywność, teksty nieobraźliwe,

☞ 2 (negatywne_2) — silna negatywność, teksty obraźliwe, wulgaryzmy. Tę kategorię jednoznacznie możemy określić jako mowa nienawiści.

Odróżnienie słabej negatywności od negatywności silnej jest kluczowe dla prezentowanej analizy dyskursu. Wynika to ze społecznych konsekwencji kształtowania dyskursu publicznego. Opinie negatywne na poziomie negatywne_1 są nieodzownym elementem życia społecznego. Jednych ludzi lubimy bardziej, innych mniej i możemy wyrażać swoje opinie na ten temat. Natomiast pojawienie się opinii silnie negatywnych (nienawistnych) jest przejawem mowy nienawiści i może być traktowane jako sprzeczne z art. 255 i 256 kodeksu karnego.

Drugim ważnym działem prezentowanego arkusza kodowego jest obszar tematyczny. Zastosowanie tych kategorii do analizy wpisów z mediów społecznościowych pozwoli nam na wskazanie obszarów szczególnie związanych z negatywnymi opiniami na temat Ukrainy i Ukraińców. Prezentowane zestawienie wątków tematycznych wzorowane jest na klasyfikacji przedstawionej w projekcie General Inquierer, realizowanym na Uniwersytecie Harvarda (por. Stone, Dunphy, Smith, Oglivie 1966).

Arkusz kodowy zawiera również trzecią część „Kody inne”, w której zamieszczono dodatkowe kategorie traktowane jako zmienne binarne (występuje/nie występuje), które pozwolą na zakodowanie dodatkowych informacji o poszczególnych fragmentach tekstów.

KOD	nazwa kodu	definicja kodu	pełna df (kryteria włączania do kodu)
1	2	3	4
1	negatywność	czy dany fragment ma wydźwięk negatywny	
1.1	negatywne_0	brak negatywności	teksty pozytywne lub neutralne
1.2	negatywne_1	słaba negatywność	teksty, które są nieobraźliwe, ale jednocześnie niechętnie mniejszości
1.3	negatywne_2	silna negatywność	teksty obrażające, wulgaryzmy, mowa nienawiści
2	obszary tematyczne		
2.1	obsz_edukacja	edukacja	nauczanie dzieci lub dorosłych, szkoły jako instytucje i miejsca, nauczyciele, pedagodzy, uczniowie, przedszkolaki
2.2	obsz_nauka	nauka	nauka jako zbiór dyscyplin naukowych; odkrycia i eksperymenty; kontrowersje naukowe; dane i raporty; publikacje o naukowym charakterze; wymienione dyscypliny naukowe
2.3	obsz_sztuka	sztuka	dyscypliny sztuki, dzieła artystyczne, artyści, historia sztuki, estetyka, piękno itp.
2.4	obsz_ekonomia	ekonomia	pieniądze, mechanizmy ekonomiczne, gospodarka, prognozy i trendy ekonomiczne, rynek pracy
2.5	obsz_sport	sport	dyscypliny sportu, zawody sportowe, dziennikarstwo sportowe, „otoczka sportu” (skandale, kontrakty, doping)
2.6	obsz_prawo	prawo	zawody prawnicze, sądy i ich działanie, akty prawne, regulaminy, warunki przetargów, reguły konkursów

1	2	3	4
2.7	obsz_militaria	militaria	wojsko, wojskowość, wojna, obronność; mundury, uzbrojenie, taktyka i strategia
2.8	obsz_polityka	polityka	1) partie polityczne, politycy, ruchy polityczne, 2) państwo jako instytucja, w tym Ukraina, Polska, Rosja
2.9	obsz_spoleczenstwo	społeczeństwo	społeczność (naród, społeczność gminy, osiedla), działanie dla społeczności (jej dobra, jej dzieci, historii itp.), migracje, narodowość, ludzie jako członkowie zbiorowości (Ukraińcy, Polacy itp.)
2.10	obsz_religia	religia	religie i wyznania, kościoły, duchowni, elementy kultu i doktryny, informacje o mszach świętych, kołędach
2.11	obsz_historia	historia	odniesienia historyczne, daty, wydarzenia, „byty historyczne” (instytucje, postaci itp.)
2.12	obsz_środowisko_naturalne	środowisko naturalne	przyroda
2.13	obsz_media	media	prasa, radio, telewizja, Internet, redakcje, tytuły, dziennikarze, gwiazdy mediów
2.14	obsz_podroze_geografia		miejsca traktowane geograficznie (w tym państwa, miasta, regiony)
2.15	obsz_inne	inne	kandydaci na inne kategorie tematyczne (których brak w naszym zestawieniu)
3	kody inne		
3.1	narod_obywat	narodowość lub obywatelstwo	przywołane bezpośrednio w tekście
3.2	migracje	opis ruchów migracyjnych	ruchy migracyjne (ludności) do i z określonego kraju/terytorium
3.3	zrodlo	odwołanie do źródła	w tekście jest bezpośrednio przywołane źródło informacji (np. jak podaje „Rzeczpospolita”)
3.4	osoba	wskazanie konkretnej osoby	imię/nazwisko, funkcja (np. prezydent Ukrainy)
3.5	ukr-ros	relacje Ukraina–Rosja	zarówno aktualne, jak i historyczne
3.6	ukr-pol	relacje Ukraina–Polska	zarówno aktualne, jak i historyczne
3.7	wolyn	„Wołyń”	odniesienia do lat czterdziestych XX w. na Wołyniu oraz do filmu Smarzowskiego
3.8	inwektywy		słowa lub związki frazeologiczne
3.9	pozytywne		wypowiedzi szczególnie pozytywne, warte powtarzania

Tabela nr 3. Arkusz kodów, opracowanie własne

Prezentowany arkusz kodowy został zaimportowany do programu Atlas.ti 8.0 (CAQDAS). Program ten umożliwił

przeprowadzenie procesu standaryzacji kodowania oraz ułatwił analizę wyników.

3.4. PERSPEKTYWA ILOŚCIOWA — KODOWANIE PÓŁAUTOMATYCZNE

**autor: dr inż. Tomasz Walkowiak,
Wydział Elektroniki, Politechnika
Wrocławska**

Pierwszym krokiem analizy ilościowej było przygotowanie zbioru tekstów do dalszej analizy. Usunięto z wpisów linki http, pozamieniano znaki nieliterowe na spacje.

Następnie teksty poddane zostały tokenizacji, lematyzacji oraz wyznaczono części mowy dla poszczególnych tokenów z tekstu. Wykorzystano do tego narzędzie WCRFT2 (Radziszewski, 2013).

Kolejnym krokiem była zamiana każdego tekstu na postać wektorową stosując standardową technikę worka słów (z ang. *bag of words*). Polega ona (Boulis & Ostendorf, 2002) na zliczeniu częstości

występowania poszczególnych słów w każdym dokumencie.

W celu ograniczenia rozmiaru wektora cech zastosowano technikę, która się bardzo dobrze sprawdziła w klasyfikacji tematycznej tekstów w języku polskim (Walkowiak & Malak, 2018) polegającą na użyciu 1000 najczęstszych rzeczowników sprowadzonych do formy bazowej. Wybrano zadanie klasyfikacji na obszary. Do klasyfikacji użyto wielowarstwowego perceptronu (Hastie et al., 2013). Do zweryfikowania możliwości automatycznej klasyfikacji użyto metodę walidacji krzyżowej (Hastie et al., 2013). Dla wybranego podzbioru obszarów (wybrano najczęściej występujące obszary) zbioru czterokrotna walidacja krzyżowa dawała średnio 64% poprawnych odpowiedzi. Wyniki ilustrujące rozpoznawanie poszczególnych klas dla losowego podziału na dane uczące (75%) i testowe (25%) przedstawione są w tabeli nr 4.

	precyzja	czułość	miara F1	liczba przykładów
obsz_ekonomia	0.50	0.43	0.46	28
obsz_historia	0.55	0.53	0.54	43
obsz_militaria	0.56	0.51	0.54	35
obsz_polityka	0.69	0.71	0.70	70
obsz_spoleczenstwo	0.59	0.67	0.63	48
średnia/suma	0.60	0.60	0.60	224

Tabela nr 4. Wyniki klasyfikacji dla cech typu worka słów i wielowarstwowego perceptronu jako klasyfikatora

Użycie innych klasyfikatorów (SVM, drzewa decyzyjne), a także innej puli słów przy wyznaczaniu cech (wszystkich słów w formach bazowych czy formach z tekstu z użyciem tzw. stoplisty) dawały wyniki porównywalne lub gorsze. Natomiast zwiększanie rozmiarów wektora cech (przez użycie wszystkich słów

z korpusu) znacznie wydłużało proces uczenia klasyfikatora.

Analiza wyników lematyzatora i tagera wykazała, że mylił się on stosunkowo często. Wynikało to z niepoprawnej pisowni tekstów w mediach społecznościowych. Dlatego też postanowiono użyć

technik niekorzystających z wiedzy językowej i traktujących tekst jako ciąg liter.

W drugim podejściu wykorzystano metodę fastText (Joulin et al., 2016) polegającą na jednoczesnym uczeniu modelu Word2Vec (Mikolov et al., 2013) i klasyfikatora liniowego. Dla każdego słowa z tekstu wyznaczany jest wielowymiarowy (użyto 100 wymiarów) wektor z modelu Word2Vec. Wektory te są uśredniane tworząc wektor cech dla klasyfikatora liniowego.

Dane uczące poddano czyszczeniu analogicznemu, tak jak w pierwszym podejściu, oraz tokenizacji. Dane podzielono losowo na część uczącą i testową (25%). W zadaniu klasyfikacji na obszary (15 klas) uzyskano na zbiorze testowym 92% poprawnych odpowiedzi.

A w zadaniu klasyfikacji ze względu na negatywność wypowiedzi (3 klasy) uzyskano 95% poprawnych odpowiedzi. Szczegółowe wyniki przedstawione są w tabeli nr 5 i tabeli nr 6. Tabele przedstawiają macierz pomyłek (z ang. *confusion matrix*), każdy wiersz przedstawia dane dla konkretnej oznaczonej klasy, w kolumnach są wyniki klasyfikatora. Liczba elementów w wierszu oznacza liczbę tekstów z danej klasy w zbiorze testowym. Przy skuteczności 100% wartości powinny występować tylko na przekątnej. Przykładowo wartości z drugiego wiersza tabeli nr 5 oznaczają, że na 4+83+3+1 tekstów z obszaru historia, cztery zostały sklasyfikowane błędnie jako polityka, trzy jako militaria, a jeden jako społeczeństwo, natomiast 83 sklasyfikowanych zostało prawidłowo.

Etykiety wierszy i kolumn:

obsz_polityka obsz_historia obsz_militaria obsz_ekonomia obsz_spoleczenstwo obsz_sport obsz_inne obsz_media obsz_edukacja obsz_prawo obsz_religia obsz_sztuka obsz_srodow_naturalne obsz_edu obsz_nauka

Macierz pomyłek:

```

122 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0
4 | 83 | 3 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0
3 | 3 | 98 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0
3 | 0 | 1 | 88 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0
1 | 0 | 0 | 0 | 81 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0
1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 25 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0
5 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 16 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1
3 | 1 | 0 | 1 | 0 | 1 | 0 | 18 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0
0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 12 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0
1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 4 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0
0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 3 | 1 | 0 | 0 | 0
0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 5 | 0 | 0 | 0
0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 5 | 0 | 0
0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1 | 0
1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0

```

Tabela nr 5. Wyniki dla metody fastText i klasyfikacji po obszarach

Wyniki klasyfikacji dla oznaczania negatywności przedstawia tabela nr 6:

	negat_0	negat_2	negat_2
negat_0	156	2	5
negat_2	2	94	0
negat_1	3	5	78

Tabela nr 6. Wyniki dla metody fastText i klasyfikacji po negatywności

Po uzyskaniu drugiej porcji danych (etykietowanych przez zespół oraz wolontariuszy) powtórzono eksperymenty. Niestety uzyskane wyniki były dużo gorsze (Tabela nr 7). Jest to najprawdopodobniej spowodowane dużą dysproporcją w liczności przykładów w poszczególnych klasach, mniejszym zbiorem danych niż w poprzednim zbiorze danych oraz niejednoznacznością przypisania do obszarów. Widać też gorszą jakość kodowania klas w grupie wolontariuszy.

Klasyfikacja na obszary jest zadaniem wielokryterialnym, dlatego też przetestowano rozwiązanie wykorzystujące zestaw klasyfikatorów binarnych.

	Zespół	Wolontariusze
Negatywności	63%	54%
Obszary	40%	36%

Tabela nr 7. Wyniki dla drugiej grupy danych (dokładność dla poszczególnych zadań i grup etykietujących)

Ostatecznie wyniki automatyzacji kodowania budowane na pierwszym i drugim zbiorze danych poddano ocenie sędziów kompetentnych. W wyniku tego procesu wybrano jako narzędzie kodowania algorytm wyuczony na zbiorze nr 2. Dokładność (*precision*) kodowania zmierzono na poziomie 0,68 dla negatywności i 0,44 dla obszarów tematycznych.

4. ANALIZA DYSKURSU MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH

W tym rozdziale prezentujemy szczegółowe wyniki badania. W pierwszej kolejności omawiamy jakościową interpretację tekstów w podziale na poszczególne kanały komunikacji. Zgodnie z metodą opisaną w rozdziale 3.1, zbiorem analizowanym jakościowo jest korpus około 1200 wypowiedzi. I choć jest to badanie niereprezentatywne (jakościowe), to poszczególne teksty zostały przeanalizowane bardzo dokładnie, więc liczebności w poniższych zestawieniach są znaczącymi ilustracjami pozostałych wyników.

Tabela nr 8 pokazuje rozkład negatywności w poszczególnych kanałach komunikacji. Największy odsetek negatywnych tekstów znajdujemy na Twitterze i w komentarzach do blogów, choć w obu tych mediach nie znaleźliśmy tekstów skrajnie negatywnych. Najwięcej skrajnie negatywnych tekstów występuje na Facebooku i w komentarzach na portalach internetowych.

		% negat0	% negat1	% negat2
blogi		41,4%	58,6%	0,0%
Facebook		50,0%	37,1%	12,9%
fora		63,9%	33,7%	2,4%
portale		48,9%	38,9%	12,2%
Twitter		38,9%	61,1%	0,0%
Razem		51,3%	41,7%	7,0%

Tabela nr 8. Źródło: badania własne

4.1. KOMENTARZE NA BLOGACH

Tematyka wpisów na analizowanych blogach odnosi się przeważnie do społeczeństwa, polityki i historii. Około 60% tych tekstów ma negatywny wydźwięk.

SPOŁECZEŃSTWO

Licznie reprezentowany w omawianych postach jest wątek relacji osobistych, dotyczący historii rodzin i dopiero w tym kontekście — przynależności narodowej oraz wzajemnych polsko-ukraińskich krzywd.

 Otóż, panie Polaku, gdyby można było dobrze poznać dzieje tej części mojej rodziny, która wywodzi się spod Przemyśla (dziś po ukraińskiej stronie), to okazałoby się, że bardziej to byli Ukraińcy niż Polacy, a raczej mieszanka genów ukraińsko-polskich. Nawet babcia używała ukraińskich słów.. Pamiętam dobrze... To na pewno usprawiedliwia ich wysłanie przez stalinowców na Sybir i zakatowanie najsłabszych. Zresztą, stalinowcy więcej ukatrupili Ukraińców niż Polaków. O wiele, wiele więcej. Za co? Też mieli powód napaści na Ukrainę? Co do Dzierżyńskiego i innych jemu podobnych, wielce rad ja, że chcieli, aby Polska była sowiecką republiką. To naturalna dla Polaka miłość do Polski: chwalić najeźdźców na Polskę i chcieć likwidacji Polski... Tak, Polaku, bądź wierny i broń Sowietów razem z Hitlerem napadających na Polskę... (D 1: 17_01_blogi)

W odpowiedzi na poczucie krzywdy budowane na generalizacjach i stereotypach, autorzy wpisów odwołują się do losów własnych rodzin, pokazując w ten sposób, że historia dotyczy zwykłych ludzi i ich decyzji. A to nie zawsze oznaczało nienawiść i śmierć.

 Możemy i pewnie jakos tam mamy prawo do patrzenia podejrzliwie na Ukrainę, na Bandere, na nacjonalizm ukraiński. Mamy... Ale musimy też widzieć i zrozumieć, że w odroznieniu od naszej, oni są na etapie o jakieś 400 lat wcześniejszym i dopiero zmagają się z określeniem siebie jako samodzielnego narodu z własną tożsamością i z budowaniem własnej państwowości. Dziadek jeden mój „za zasługi” dostał nadanie na Wołyń. Pojechał, odebrał, zorientował się co jest

grane i wrócił, skąd przyjechał. Był mądrym człowiekiem i rozumiał o co się rozchodzi. Wybor jest jak zawsze między rozumem, a mitami. Ja jestem za rozumem. (D 7: 17_04_blogi)

W kategorii społeczeństwo relatywnie często pojawiają się posty, których treścią jest niechęć/nienawiść do Ukraińców pozbawiona jakiejkolwiek argumentacji merytorycznej. Jest to znaczący problem w internetowym dyskursie publicznym, oddalający od siebie obie społeczności.

 2311 Ukraińcy domagają się od Polski zwrotu Przemyśla jako ich tereny i ich miasto. Skoro taki burdel i syf to chyba mają rację że to ukraińskie miasto i mieszka ich tak dużo że ich narodowy charakter widać gołym okiem. (D 7: 17_04_blogi)

Również w kontekście społecznym, nie tylko politycznym pojawia się wątek, w którym autorzy wyżej cenią relacje z Rosją niż Ukrainą. We wpisach wskazują na trudną historię polsko-ukraińską, która nas podzieliła. I choć wielu autorów próbuje doszukiwać się różnych odcieni szarości w historycznych relacjach, to generalnie w dyskursie przeważa „katalog krzywd”. Raczej są to krzywdy uogólnione, niezbyt często pojawia się odniesienie do konkretnych racji pojedynczego człowieka.

 Czy uczynili taki gest Ukraińcy, a „czystki etniczne” idące w grubie dziesiątki tysięcy nie oficerów-jeńców, ale cywilów na Wołyń w tym kobiet, dzieci, starców bardziej podpadają chyba pod ludobójstwo. Jest jeszcze jeden szczegół, który akurat na mnie robi duże wrażenie. Egzekucja strzałem w tył głowy jest — mimo wszystko — bardziej „humanitarna” niż barbarzyńskie, okrutne, perwersyjne mordy jakich Ukraińcy dopuszczali się na Polakach. Obawiam się, że film Smarzowskiego nie będzie przesadzony, gdy chodzi o realia. Ukraińscy intelektualiści, niby

sprzyjający naszym dobrym kontaktom sąsiedzkim, boją się jakoby zaognienia antagonizmów. Nie jestem za rozdrapywaniem ran, ani posypywaniem ich solą, ale nigdy się nie zbliznią, jeśli będziemy udawać, że w końcu nic takiego się nie stało, a Bandera jest ikoną-bohaterem, bo walczył o wolną Ukrainę. (D 7: 17_04_blogi)

POLITYKA

Do obszaru polityka zostały przypisane liczne posty odnoszące się do sytuacji międzynarodowej, w których autorzy przedstawiają własne interpretacje ładu europejskiego. Część z nich odnosi się do merytorycznej argumentacji, część jest tylko przedstawieniem punktu widzenia autora.

 2223 Maciek.g Serdeczne podziękownia za możliwość zapoznania ze stanowiskiem i opinią prezydenta Czech Zemana w sprawie Ukrainy współczesnej. Marsz z tymi pochodniami Bandercowców zupełnie spokojnie przyjęto w Polskich elitach, które wydają się znieczulone i czekają tylko na sygnał (ostatnia wizyta Schetyny w USA) na kolejne angażowanie się w sprawach interesów USA, które są OBCE Polskim a czytelne — bo p_ko Rosji, O Katyniu zawsze będzie głośno a Wołyń zamieciony w imię czego ?? _POLSKA Gupota ma znowu zwyciężyć ? Po Cholere Nam Ukraina — jest tylko przeszkodą dla szybszej integracji naszego państwa z UNią Europejską . ONI . tj Elity i Obywatele Ukrainy w ich dzisiejszym stanie nie nadają się poważnego zainteresowania Unifikacją z Nami . Czy KTOS ważny na tzw. Scenie powie wyraźnie o tym . Potrzeba Zemana ,Naszego ZEMANA. (D 1: 17_01_blogi)

ROLA ROSJI (FEDERACJI ROSYJSKIEJ)

Wśród analizowanych postów znajdziemy teksty wrogie Rosji i teksty wrogie przeciwnikom Rosji. Jednak niewiele jest wypowiedzi jednoznacznie okazujących sympatię dla Federacji Rosyjskiej, co wydaje się być związane z historycznymi

procesami, które dotyczyły społeczeństwo polskie.

Rosja postrzegana jest jako alternatywny (w stosunku do Ukrainy) partner w relacjach ze Wschodem lub, znacznie częściej, jako największe zagrożenie dla niepodległości Polski.

 Jednocześnie propozycja, aby ograniczać współpracę z Ukrainą jest praktycznie uznaniem rosyjskiej strefy wpływów na wschód od granic Polski. Totalnie fałszywą tezę jest to, że Rosja nie będzie skłonna podjąć ryzyka zderzenia ze zjednoczoną Europą i Zachodem, już po kilku miesiącach mieliśmy Gruzję, a teraz od trzech lat wojnę na Ukrainie. Albo bowiem wspieramy niepodległość tych państw na drodze ich aktywnego przyciągania do Polski i za naszym pośrednictwem do Zachodu, albo wdając się w kontakty z Rosją faktycznie żyjemy imperialną i agresywną polityką Kremla. (D 1: 17_01_blogi)

 MSZ ujawniło notatkę z marca 2008 r., która — w ocenie szefa resortu Witolda Waszczykowskiego — „była początkiem porzucania przez rząd Donalda Tuska polityki proukraińskiej na rzecz polityki prorosyjskiej”. W dokumencie udostępnionym PAP czytamy m.in., że „możliwości ekspansji Rosji w rozumieniu politycznym i gospodarczym — a już tym bardziej militarnym — są dosyć ograniczone; napotykają one poważne przeszkody w krajach WNP, takich jak Ukraina czy Gruzja”. (D 1: 17_01_blogi)

 Na Ukrainie wciąż silne są pozostałości postsowietyzmu, przejawiające się w osobliwej kulturze politycznej i prowincjonalnym politykierstwie, w istnieniu oligarchicznych koterii (na wzór rosyjskich +klanów+) i rozpasanu korupcji. Wydaje się, że nasze wpływy stosunkowo płytko zapadły w glebę ukraińską, a ich główną osią była do 2005 roku przyjaźń i zaufanie prezydentów A. Kwaśniewskiego i L. Kuchmy. Potrzebne jest upowszechnianie poglądu, że w polityce wobec Rosji nie należy oczekiwać żadnego +przełomu+.

zmitologizowanego w dyskursie politycznym i zwłaszcza medialnym. Stosunki polsko-rosyjskie, wbrew pozorom, nie są obciążone żadnymi wielkimi spornymi sprawami w wymiarze czysto dwustronnym. Problem bezpieczeństwa energetycznego nosi bowiem wymiar wybitnie wielostronny, a w kontekście Gazociągu Północnego adresatem naszych zabiegów powinny być i są bardziej Niemcy i generalnie UE, niż sama Rosja. Można odnieść wrażenie, że Polska w stosunkach z Ukrainą za bardzo poddała się taktyce tamtejszych elit, żądnych pochwał i obietnic w kontekście jej wiązania się z Zachodem. (D 1: 17_01_blogi)

W zebranych tekstach ważne wydają się stwierdzenia, które jednoznacznie definiują wrogość/brak dobrych relacji z Ukrainą, jako politykę sprzyjania Rosji.

 Jednocześnie propozycja, aby ograniczać współpracę z Ukrainą jest praktycznie uznaniem rosyjskiej strefy wpływów na wschód od granic Polski. Totalnie fałszywą tezę jest to, że Rosja nie będzie skłonna podjąć ryzyka zderzenia ze zjednoczoną Europą i Zachodem, już po kilku miesiącach mieliśmy Gruzję, a teraz od trzech lat wojnę na Ukrainie. Albo bowiem wspieramy niepodległość tych państw na drodze ich aktywnego przyciągania do Polski i za naszym pośrednictwem do Zachodu, albo wdając się w kontakty z Rosją faktycznie żyrujemy imperialną i agresywną politykę Kremla. (D 1: 17_01_blogi)

Zupełnie oddzielną kwestią są dwustronne relacje polsko-ukraińskie. Wzajemne akty zarówno przyjaźni, jak i agresji politycznej znajdują swe odzwierciedlenie w dyskursie internetowym. Również tutaj znajdziemy odniesienia do Federacji Rosyjskiej i jej (potencjalnym) wpływom na politykę w regionie.

 Według ukraińskiego Prawego Sektora, dewastacja monumentu jest rosyjską prowokacją.

Rzecznik Prawego Sektora Artiom Skoropadski wyklucza możliwość, że pomnik mogli zniszczyć jego działacze. Prawy Sektor uznaje Polskę za strategicznego sojusznika. Według rzecznika akcja może być prowokacją rosyjskich służb specjalnych, które chcą poróżnić Polskę i Ukrainę — powiedział korespondent TVP Info w Kijowie Paweł Bobołowicz. (D 1: 17_01_blogi)

Znajdujemy również posty, które odnoszą się do polskiej rzeczywistości (polityki, społeczeństwa), a w których pojawiająca się mniejszość ukraińska stanowi jedynie przedmiot dyskusji/poglądów, nie jest traktowana jako przedmiot wypowiedzi.

 zwłaszcza „prawa” strona społeczeństwa jest na takie działania bardzo podatna, ze względu na pewne polityczne mity, które wyznaje (endekoidyzm, mówienie, że największym zagrożeniem są Niemcy/Żydzi/Ukraina, niedostrzeganie zagrożenia ze strony sowieckiej). (D 1: 17_01_blogi)

HISTORIA

Najbardziej istotnym, to jest najczęściej się pojawiającym i wywołującym największe emocje tematem związanym z historią jest temat morderstw na Wołyniu. Po pierwsze jest to ocena wydarzeń historycznych, po drugie — odniesienie do współczesności i braku potępienia tamtych wydarzeń przez Ukrainę. Ten właśnie temat wywołuje najwięcej negatywnych wypowiedzi, znacząco wpływając na wydźwięk całego dyskursu dotyczącego Ukrainy.

 Czy uczynili taki gest Ukraińcy, a „czystki etniczne” idące w grubie dziesiątki tysięcy nie oficerów-jeńców, ale cywilów na Wołyniu w tym kobiet, dzieci, starców bardziej podpadają chyba pod ludobójstwo. Jest jeszcze jeden szczegół, który akurat na mnie robi duże wrażenie. Egzekucja strzałem w tył głowy jest -mimo

wszystko- bardziej „humanitarna” niż barbarzyńskie, okrutne, perwersyjne mordy jakich Ukraińcy dopuszczali się na Polakach. Obawiam się, że film Smarzowskiego nie będzie przesadzony, gdy chodzi o realia. Ukraińscy intelektualiści, niby sprzyjający naszym dobrym kontaktom sąsiedzkim, boją się jakoby zaognienia antagonizmów. Nie jestem za rozdrapywaniem ran, ani posypywaniem ich solą, ale nigdy się nie zbliznią, jeśli będziemy udawać, że w końcu nic takiego się nie stało, a Bandera jest ikoną-bohaterem, bo walczył o wolną Ukrainę. (D 7: 17_04_blogi)

1552 <https://www.youtube.com/watch?v=Wfu-UuZaaGmU> ...zapomniane ludobójstwo... „NIE O ZEMSTĘ, LECZ O PAMIĘĆ WOŁAJĄ OFIARY” ps ...prolog „11 lipca 1943 r. Ukraińcy z UPA zaatakowali 99 polskich miejscowości na Wołyniu. Tylko w lipcu w wyjątkowo brutalny sposób zamordowali 10–11 tys. Polaków. (D 13: 17_07_blogi)

Ogromne kontrowersje wzbudza postać Stepana Bandery, w Ukrainie uznanego za bohatera i żołnierza walczącego o niepodległość. Autorzy postów dostrzegają nie tylko znaczenie Bandery dla ukraińskich ruchów nacjonalistycznych, ale również jego popularność jako bohatera kultury popularnej.

3004 Tak... a Ukraińcy czczą zbrodniarzy... Oglądałam niedawno na TVP Polonia film „Było sobie miasteczko”. To historia Kisielina, które stało się celem ukraińskich nacjonalistów. Ruiny kościoła, w którym zamordowano Polaków, do dzisiaj straszą. Jeden z zespołów ukraińskich, dla których Stepan Bandera jest bohaterem, nakręcił tam nawet teledysk. (D 13: 17_07_blogi)

Mozemy i pewnie jakos tam mamy prawo do patrzenia podejzliwie na Ukraine, na Bandere, na nacjonalizm ukraiński. Mamy... Ale musimy tez widziec i zrozumiec, ze w odroznieniu od naszej, oni sa na etapie o jakies 400 lat wczesniejszym i dopiero zmagaja sie z okreslaniem siebie jako samodzielnego narodu z wlasna tozsamoscia

i z budowaniem wlasnej panstwowosci. (D 7: 17_04_blogi)

Ukraińcy pojawiają się jako element polskiej historii. I w tym kontekście opisywana jest również mniejszość ukraińska jako obywatele i członkowie społeczeństwa II Rzeczypospolitej. Jest to zjawisko o tyle pozytywne, że „przestawia” dyskurs dotyczący historii z jednoznacznych torów prowadzących do zbrodni na Wołyniu, na szerszy kontekst, w którym odnajdują się zarówno pozytywne, jak i negatywne wydarzenia.

Jakiego pochodzenia byli profesorowie na uczelniach w Lwowie i Wilnie przed wojna? Nie znam danych statystycznych, ale chyba nie tylko etniczni Polacy, ale także Ukraińcy, Litwini i Żydzi byli docentami na tamtejszych uczelniach. Jak wiemy Sowietom i później Hitlerowcy wymordowali nie tylko Żydów, ale również polską inteligencję poniosła ogromne straty. A może to nie jest prawda? Nie chce uszczuplać dorobku tych ludzi po wojnie i ich zasług dla miast na zachodzie dzisiejszej Polski. Ale myśmy przed wojną w niemieckich Gliwicach mieli wystarczająco dużo „rozumu”. Tylko nasz „rozum” został ewakuowany przed nadejściem zwycięskiej armii radzieckiej, wymordowany lub wywieziony na Syberię. (D 1: 17_01_blogi)

EKONOMIA

Istotnym tematem, podobnie jak i w innych mediach społecznościowych jest ekonomia.

Generalnie większość wpisów zwraca uwagę na migrację ekonomiczną, czyli po prostu zwiększającą się liczbę pracowników z Ukrainy. Często taki głos uzupełniany jest o opis migracji Polaków albo w wersji: „Ukraińcy pracują w Polsce, tak jak Polacy w Niemczech/Anglii”, albo w wersji bardziej negatywnej „[rząd]

zmusił/zachęcił naszych do wyjazdu, teraz musimy pozwolić na przyjazd Ukraińców”. Ta druga perspektywa prowadzi do generowania wielu negatywnych opinii o ukraińskich migrantach do Polski.

Polska stworzyła takie warunki, że blisko 3 mln młodych ludzi wyjechało z naszego kraju w poszukiwaniu pracy, a jednocześnie władze są dumne z tego, że do Polski w tym samym celu przyjechało ponad milion Ukraińców i planują zwiększyć imigrację z Ukrainy. Polska powinna wspierać powstawanie nowoczesnej produkcji, która wymaga wiedzy fachowej i zapewnia dobre zarobki. Wtedy pracownicy spokojnie zarobią na dobry standard dla siebie i dla emerytów. Niestety, nadal utrzymuje się w Polsce prostą pracę, którą można wykonywać w krajach takich jak Ukraina, Albania. (D 1: 17_01_blogi)

Powracającym motywem jest niezadowolenie z powodu konieczności konkurencji na rynku pracy z pracownikami z Ukrainy. Widzimy również wpisy wskazujące na wzrost cen mieszkań na wynajem, co z perspektywy pracownika najemnego jest kolejnym utrudnieniem. Jest to szczególnie widoczne z perspektywy mniejszych miejscowości.

W Oławie mimo iż żyję tu od urodzenia czuję się obco. Nie stać mnie na wynajęcie mieszkania, ceny poszły w górę i ludzie wolą wynajmować pracowników z Ukrainy. W pracy też sami ukraińcy, nie można się z nimi porozumieć. O lepszą pracę ciężko... na rozmowach jest super zachwyt do momentu, aż się okazuje że mam dziecko. Tutaj to chyba powód do wstydu. Ja nie po to się męczyłam 12 godz. Na porodówce, żeby się wstydzić czy ukrywać że mam dziecko. A sugestie że powinienam z maluchem siedzieć w domu są słabe, i chyba taka wyrodna matka ze mnie ze smiem marzyć o samorealizacji. (D 19: 17_10_blogi)

Pojawiają się głosy komentujące fakt, że Polska nie jest głównym partnerem

ekonomicznym Ukrainy. W konsekwencji oznacza to, że Ukraina woli współpracować z innymi państwami europejskimi.

Mud Docteur — to, że Ukraina woli Niemcy jest zupełnie zrozumiałe, bogaty kraj i nie czepia się o Wołyń. (D 1: 17_01_blogi)

Pojedyncze posty opisują najczęściej negatywne konsekwencje konfliktu Rosja–Ukraina dla polskiej ekonomii.

PRAWO

Dwa tematy są komentowane w tym obszarze. Pierwszy to kwestie związane z mową nienawiści wobec Ukraińców albo szerzej kwestie związane z dyskursem internetowym, wolnością wypowiedzi, postawami uczestników sfery publicznej. Znajdziemy odniesienia do licznych dyskusji i polemik, omówienia wypowiedzi osób publicznych czy teoretyczne rozważania dotyczące zakresu wolności słowa.

980 Nie mogę się zgodzić z ks. Isakowiczem, gdy porównuje przypadki, które nie są symetryczne. Mówienie, że państwo istnieje jedynie teoretycznie, a w ogóle to „...i kamieni kupa” w podsłuchanej i nagranej nielegalnie rozmowie prywatnej to nie to samo, co wpis na twitterze zawieszonym w sieci, pochwalający w wulgarnych słowach przemoc i zbrodnie, niezależnie od tego, czy z nienawiścią jest zabijany przez Rosjanina „separatystę” Ukrainiec, czy też Ukrainiec „banderowiec” zabija z nienawiścią. „Wolne słowo” w wydaniu profesora ma, nie tylko w moim odczuciu, taki ciężar gatunkowy jak „Żydzi do gazu”. I dlatego kwalifikuje się do rozpatrzenia przez prokuraturę, bo są na TO stosowne paragrafy. O jakim zresztą samosądzie tu mowa? Nie zapominaj, że ks. Isakowicz, choć ma bardzo dużo racji, gdy krytycznie ocenia stosunki polsko-ukraińskie, zarzucając stronie polskiej złą politykę, nie

potrafi ukryć swojej głębokiej, wręcz traumatycznej (pewnie ma powody rodzinne) niechęci do Ukraińców, więc i nie widzi nic niestosownego w zachowaniu prof. Pazia. (D 1: 17_01_blogi)

Drugi zakres tematyczny w obszarze prawa to odniesienia do przestępstw pospolitych, najczęściej wypadków drogowych. Paradoksalnie można analizować to jako „normalizację” relacji z mniejszością ukraińską. Obywatele Ukrainy stali się trwałym elementem relacji społecznych w polskim społeczeństwie.

 892 Gdybym był sędzią — dla zabójcy z Ełku 10 lat pozbawienia wolności, a dla Ukraina, który zabił dwie nastolatki, powyżej dziesięciu lat odsetki. Tyle w temacie. (D 1: 17_01_blogi)

INNE OBSZARY TEMATYCZNE

W obszarze „sztuka” pojawiło się niewiele wpisów. Te, które trafiły do analizy dotyczyły głównie filmów. Najczęściej był to film „Wołyń” Wojciecha Smarzowskiego i dyskusja, jaką wywołał, dotycząca relacji ukraińsko-polskich w latach trzydziestych i czterdziestych XX w. Pojawiają się również wspomnienia o innych filmach, np. o „Było sobie miasteczko”.

 3004 Tak... a Ukraińcy czczą zbrodniarzy... Oglądałam niedawno na TVP Polonia film „Było sobie miasteczko”. To historia Kisielina, które stało się celem ukraińskich nacjonalistów. Ruiny kościoła, w którym zamordowano Polaków, do dzisiaj straszą. Jeden z zespołów ukraińskich, dla których Stepan Bandera jest bohaterem, nakręcił tam nawet teledysk. (D 1: 17_01_blogi)

Jeszcze mniej jest tekstów odnoszących się do ukraińskich mediów i dziennikarzy. Pojawiają się oni w sensacyjnych okolicznościach, jak np. śmierć dziennikarza.

 16 Ukraina — dziennikarz Oles Buzina zlikwidowany na podworku swojego domu, ...komentarz ze źródłem linków nie przechodzi może podam w inny sposób. (D 7: 17_04_blogi)

Jeżeli w tekstach pojawiają się konkretne osoby, to są to najczęściej politycy. Wspominane są również postaci historyczne, jak np. Bandera czy Szewczenko.

 Waszczykowski zauważa, że „autorzy dokonali w notatce bardzo negatywnej oceny sytuacji na Ukrainie, dostrzegając postsowietyzm, korupcję, klany, nieprzejrzystość procesu politycznego”. — dodał. Szef MSZ zaznaczył, że „całkowicie fałszywa jest teza określająca stosunki polsko-ukraińskie jako płytkie, oparte na relacjach osobistych np. Aleksandra Kwaśniewskiego i Leonida Kuczmy, co jest ignorancją, bo już wtedy te stosunki były bardzo rozwinięte np. na płaszczyźnie wojskowej. (D 1: 17_01_blogi)

 Nauczycielem języka rosyjskiego był ukraińiec, nazwiskiem Szczuka. Możliwe, że „ndst”, były po to, żeby były korepetycje. Jak wspomne, to może z połowa korepetycji, to była rzeczowa nauka rosyjskiego. Pozostała połowa, uczyła mnie rosyjskiego poprzez „nasiakanie” poematami Tarasa Szewczenki. Pan Szczuka był niewolnikiem Szewczenki i po pijaku przez dwie godziny korepetycji, recytował mi z pamięci, z wprawą większą niż zawodowy aktor Szewczenko. Z korepetycji i „nauki rosyjskiego” nic nie pamiętam. Z recytacji, a dokładniej mojej własnej fascynacji recytacjami, pamiętam wszystko... Glupio mi o tym pisać, tak jak każdemu byłoby pisać, że uległ magii i „leciał” w myślach i wyobrazeniach za pijacką recytacją. Ale prawda jest taka, że leciałem i przeżywałem i doświadczałem. Miałem 15 lat i tkwia tamte przeżycia do dziś w moich wspomnieniach. Tkwią i wpływają na patrzenie i ocenianie. Taka jest magia Szewczenki słuchanego godzinami w wieku nastoletnim. (D 7: 17_04_blogi)

4.2. WPISY NA PROFILACH FACEBOOKOWYCH

Facebook jest medium, z którego korzysta dziś 18 milionów Polaków. W tym rozdziale prezentujemy jakościową analizę treści wpisów. Dodatkowy raport pokazujący charakterystykę osób czytających profile facebookowe odnoszące się do tematyki ukraińskiej prezentujemy w aneksie tego opracowania.

Około połowy wpisów z profili facebookowych, które były poddane analizie, zostały oznaczone jako negatywne. Co ósmy wpis miał wydźwięk silnie negatywny (negat2). Podobnie jak w przypadku komentarzy na blogach, tematem wywołującym skrajnie negatywne emocje jest historia, w szczególności lata czterdzieste XX w. Zwracają uwagę teksty, w których autorzy przywołując historię tamtych czasów straszą możliwą powtórką tu i teraz. Figura retoryczna „wnuki niewątpliwie pójdą w ślady dziadków” jest popularna we wpisach poruszających tematykę Wołynia.

 155 No to nie ma o czym z Panem rozmawiać, jeżeli dla Pana czczenie morderców jest ok. Morderców, którzy w planach mieli wyróżnienie polskiej nacji na kresach. Absolutnie, nie ma żadnej różnicy... Może niech Niemcy też sobie pospacerują z portretem Hitlera, a Pan nadal nie będzie widział różnicy. (D 2: 17_01_fb)

 617 teraz wszyscy widziecie jaka oni mają pozycję w naszym kraju dosłownie wolno im wszystko a my patrzymy i czekamy na powturke z rozrywki beda kroic i ciac ile wlezie choc w tej chwili można temu zaradzić tylko brutalna deportacja tej dziczy chcieli UPAlne to niech tam zostaną. (D 8: 17_04_fb)

 1310 To mnie martwi bo te Banderowskie plemie szukać w Polsce przutulenia dupy będą a to

zdradziecki naród potrafi nóż w plecy wbić. (D 8: 17_04_fb)

 1948 Niemcy, Rosjanie, Muzułmanie, Ukraińcy... kto jeszcze będzie nas uczył porządku w naszym kraju, w naszym domu. U siebie mają „burdel na kółkach” a tak chętnie pouczają innych. A co do banderowców, niech ich tak nie wybiela. Teraz ze zdwojoną siłą pojawiają się wypowiedzi, które mówią o odebraniu Polsce ziemi i o „rzezaniu” Polaków. Dziennikarz się znalazł. Won do własnego kraju bronić granic, a nie robić „Majdan” na ulicach Warszawy. Jak dziadek był banderowcem, bardzo duże prawdopodobieństwo, że wnuk pójdzie w jego ślady, to samo u nas z komuchami. (D 14: 17_07_fb)

Dla równowagi warto zwrócić uwagę na neutralne/pozytywne wpisy. Ich autorzy widzą w Ukraińcach po prostu sąsiadów, którzy, jeśli migrują do Polski, to uczciwie pracują, integrują się z polskim społeczeństwem.

 210 Zajebicie się tak po prostu napić z normalnymi ludźmi. I nagle okazuje się, że nie trzeba walczyć w UPA, bronić Przemyśla albo chwalić Putina ;) (D 2: 17_01_fb)

 606 Fajne jest w Ukraińcach to, że chętnie zabierają się u nas do pracy i szybko się uczą :-). (D 8: 17_04_fb)

Analizując tematy zebranych wpisów widzimy, że dotyczyły one najczęściej czterech obszarów: społeczeństwo, polityka, historia oraz ekonomia.

SPOŁECZEŃSTWO

Największa część z oznaczonych postów dotyczy migracji, trudnych prób współżycia obok siebie dwóch nacji. W wypowiedziach odczytujemy poczucie wyższości Polaków z bycia u siebie, połączone z deklarowaną chęcią

„uporządkowania” polskiego społeczeństwa. Powszechne jest również silne poczucie tożsamości, przynależności do jednej grupy („My” vs „Oni”).

- 1178 Szanowni Państwo Ukraińcy są u nas gośćmi i jako takich obowiązuje zachowanie gościa a nie gospodarza. Domagać to oni mogą się u siebie a u nas nie mogą i nie będą się rzadzić, Wkurza mnie że byle obcy przybysz ma u nas więcej praw niż my Polacy. obrwali nie za przekonania ale za chamskie zachowanie względem gospodarzy. niech dziękują że tylko po mordzie dostali,. Brawo Polacy żadna obca potwora nie będzie nam narzucać swego zdania, nie podobą się wracać do siebie na Ukrainie i basta. (D 2: 17_01_fb)

Jednocześnie widzimy świadomość, że kwestia migracji nie jest specyfiką wyłącznie polską, że zjawisko to dotyczy wszystkich krajów europejskich. I najczęściej bywa oceniane negatywnie.

- 1365 Tu ukraińcy pokazują rogi. Jest ich tylu ilu w tej zach. Europie tych beduinów. (D 8: 17_04_fb)

Głosy wyraźnie niechętnie czy wprost nienawistne często są jednoznacznie związane z dyskursem prawicowym, który konstytuuje się poprzez opozycyjność wobec „lewactwa”, „polityki multi-kulti”.

- 287 Usuwa się młode pokolenie Polaków z Ojczyzny by zasiedlać Polskę Żydostwem i Ukraińcami. Takie tam Wschodnie multi-kulti. (D 8: 17_04_fb)

We wpisach, oprócz spojrzenia z perspektywy globalnej czy narodowej znajdziemy opisy codziennych relacji międzyludzkich. Jednak i tu dominuje spojrzenie zbudowane na stereotypach i na prostej opozycji my (Polacy) vs oni (Ukraińcy). Co ważne, przewaga tego rodzaju postów jest spowodowana sposobem zbierania tekstów — skoro słowa

kluczowe to Ukraińcy/Ukraińki, to do zbioru trafiają posty, które odnoszą się do odróżniania narodowości. Wszystkie te, gdzie Ukraińcy są po prostu chłopakiem/sprzedawcą/Olegiem nie trafiły do analizy w tym badaniu.

- 320 Nie wszystkie takie znowu dobre mój mąż miał dwie Ukrainki za nim się ze mną ożenił leciały tylko na kasę szukają frajera żeby się super ustawić niektóre dla kasy zrobią wszystko w Warszawie takich pełno na Ukrainie są takie biedne jak przyjeżdżają do Polski czy na zachód to pokazują na co je stać do byle jakiej pracy taka nie pójdzie bo sobie paznokcie biedna polamie. (D 8: 17_04_fb)

Pojawiają się również teksty pisane przez Ukraińców po polsku. Tu znowu warto zauważyć, że sposób zbierania tekstów wpływa na ich tematykę. Jeśli mówimy o wpisach tworzonych przez Ukraińców, to muszą one spełniać warunki: są napisane po polsku, są opublikowane w polskich mediach (na polskojęzycznych profilach Facebooka), są w tych tekstach słowa-klucze.

Posty te są poszukiwaniem rady, pomocy czy też głosem w publicznej dyskusji:

- 672 Witam mam taką sprawę, złożyłam dokumenty na kartę czasowego Pobytu oraz pracę (w tej chwili czekam na kartę pobytu bez na dzień dzisiejszy ważnej wizy) na dzień złożenia wniosku pracowałam u tego samego pracodawcy na podstawie wizy oraz zezwolenia typ A. Czy nie mając tego ważnej wizy oraz czekając na kartę pobytu mogę pracować u tego samego pracodawcy od którego miałam zezwolenie typ A oraz kartę pobytu? (D 8: 17_04_fb)

POLITYKA

Wiele miejsca w analizowanych tekstach zajmuje polityka krajowa

i politycy. Ukraina i Ukraińcy często „mimo chodem” trafiają do rozważań o polskim świecie politycznym. Są punktem odniesienia, niekiedy, co warto podkreślić, pozytywnym dla działań Polaków i polskich polityków.

 837 Dajcie ludziom godziwie zarabiać na najniższych szczeblach, to nam ukraińcy nie będą potrzebni. Wtedy Polacy będą chętnie pracować a nie uciekać za granicę za chlebem. A wy cały czas robicie z nas idiotów przed unią, jak to polak dobrze zarabia. Wziął bym tych szmaciarzy z wiejskiej i tych z unii i przeszedłbym się z nimi po ulicy i spytał ludzi ile zarabiają i za ile muszą wegetować w Polsce, a ceny coraz wyższe w sklepach. (D 14: 17_07_fb)

 848 Darku Polski, nie pierdziel, bo się tylko pograżasz. Zarówno Ukraińcy, Niemcy, Białorusini, a nawet Rosjanie to nasi sąsiedzi, jak dla mnie bliżsi niż wielu Polaków, zwłaszcza tych pisowskich i ONR-owskich bandytów. A Polska i tak będzie jeszcze długo w ogonie Europy ze swoją zaściankowością, tylko lewica może ją do takiego poziomu doprowadzić, bo zarówno PO, jak i przede wszystkim Pis, to tylko prawicowe łajno. (D 14: 17_07_fb)

Jeśli chodzi o politykę zagraniczną (z perspektywy Polski), to kluczową rolę w wypowiedziach autorów odgrywa Rosja. Jest to najczęściej omawiane państwo, widać ogromne znaczenie tego podmiotu dla kształtowania się dyskursu publicznego w Polsce. W analizowanych tekstach wyodrębniamy dwa stanowiska:

 antyrosyjskie — to nastawienie zazwyczaj (choć niekoniecznie) proukraińskie, autorzy wskazują, że największym zagrożeniem dla interesów Polski jest Rosja. Oznacza to, że powinniśmy sprzyjać Ukrainie, ponieważ jest ona w konflikcie z Federacją Rosyjską;

 prorosyjskie — to nastawienie zdecydowanie antyukraińskie, autorzy przywołują argumenty historyczne i polityczne, by wykazać, że Ukraina stanowi zagrożenie dla polskiej tożsamości i państwowości.

 661 Żywotnym interesem Rosji jest torpedoowanie w załączku wszystkich inicjatyw zbliżenia Polski i Ukrainy. Wykorzystywane są w tym celu dowolne argumenty. Polityka Rosyjska wręcz zmusza do myślenia solidarnego. Polska bez Ukrainy jest skazana na ścisłą współpracę z Niemcami, a Ukraina bez Polski — na Rosję. Czy którykolwiek z śledzących spiski wszelakie pamięta kształt I RP? I od jakich zmian terytorialnych zaczął się jej upadek? Niestety, myślenie „mapą” jest obce naszym „patriotom”. (D 8: 17_04_fb)

W analizowanym dyskursie są obecne posty, których autorzy wskazują/ostrzegają przed działaniami „trolli internetowych” — osób, które wprowadzają do dyskursu znaczną liczbę postów, próbując w ten sposób upowszechnić określone przekonania. W kontekście polityki tego typu działalność jest bardzo często przypisywana Rosji.

 Często umieszczają oni [rosyjscy trolle — dop. M.T.] swoje komentarze pod artykułami opublikowanymi w trzech największych i najbardziej popularnych portalach informacyjnych: Wp.pl, Onet.pl i Interia.pl, a ich zainteresowania skupiają się na takich tematach jak NATO, Ukraina, Unia Europejska i Rosja. (D 14: 17_07_fb)

W tekstach pojawia się wiele innych tematów często łączących politykę z innymi obszarami, np. z ekonomią. Przykładem jest kwestia handlu gazem pomiędzy Rosją a krajami UE oraz rola Ukrainy w tym procesie.

1926 Problem nie jest nawet w cenie, tylko w tym ze ten gaz Polska bedzie za darmo przekazywac Ukrainie. Polscy politycy martwia sie, ze Ukraina odcieta od gazu bedzie „zaglodzona”. (D 14: 17_07_fb)

HISTORIA

Tutaj problem relacji polsko-ukraińskich jest widoczny od lektury pierwszego tekstu. Problemem tym jest masakra polskiej ludności na Wołyniu, a dokładniej kwestia pamięci o tym wydarzeniu. W wielu postach znajdujemy sformułowanie „nie zapomnimy i nie wybaczymy”.

 155 No to nie ma o czym z Panem rozmawiać, jeżeli dla Pana czczenie morderców jest ok. Morderców, którzy w planach mieli wyrżnięcie polskiej nacji na kresach. Absolutnie, nie ma żadnej różnicy... Może niech Niemcy też sobie pospacerują z portretem Hitlera, a Pan nadal nie będzie widział różnicy. (D 2: 17_01_fb)

 1200 Nas historii uczono w domach żeby prawdę przekazać dalej.. W tej kwestii nie chodzi o kłótnie.. Polak znający dobrze historię ukraińcom nigdy nie wybaczy i napewno nie zapomni... (D 2: 17_01_fb)

Powołując się na kwestie historyczne, autorzy postów żądają od polskiego rządu jednoznacznie negatywnego stanowiska w kwestii zbliżenia Ukrainy i Unii Europejskiej.

 914 „Nie ma żadnych powodów, żaby polski rząd, polski Sejm i polski prezydent nie mówili o tym wprost, że banderowska Ukraina nigdy nie wejdzie do Unii Europejskiej. Polska zawsze powinna przeciwstawiać się odradzaniu nacjonalizmu na Ukrainie, ponieważ obywatele II Rzeczypospolitej zapłacili za to największą cenę. (D 14: 17_07_fb)

Innym wątkiem historycznym są powtarzające się rozważania dotyczące historycznie uwarunkowanej państwowości i suwerenności narodów Europy Wschodniej.

 2091 Mariusz Dadaś No to nie daje ci nic do myślenia, ze skoro panstwo Ukrainskie nigdy nie istniało, a pomimo tego ze ludność była przez wieki gniebiona przez Polaków i Rosjan, to zachowali jako taka świadomość narodowa, własny język i mają tylu bohaterów na ilu historia pozwoliła, to Ukraińcy zasługują na własne państwo? Ukraina ma większą świadomość narodową od Białorusi, na której mało kto zna język narodowy i na przestrzeni wieków grzecznie podporządkowywali się temu, kto akurat nimi władał. (D 8: 17_04_fb)

EKONOMIA

Tematyka ukraińska pojawia się w szerszym kontekście migracji i uchodźców, który w ostatnich kilkunastu miesiącach jest w Polsce bardzo istotnym składnikiem dyskursu publicznego. Tutaj rysują się wyraźnie dwa stanowiska:

 Ukraińcy są migrantami, a wszyscy migranci to zło, element nie-polski, zagrażający naszej tożsamości, kulturze, ekonomii, rynkowi pracy itd.,

 Ukraińcy są migrantami, ale zdecydowanie różnią się od obcych nam (kulturowo, religijnie, rasowo) migrantów z innych części świata, w szczególności od muzułmanów. Są swojscy, nasi, ciężko pracują, co upodabnia ich do Polaków, którzy wyjechali za chlebem.

 2113 Ale za to wy możecie szantażować nas karą za nie przyjęcie brudasów ta unia jest śmieszna i mam nadzieję że się skończy w końcu bo do tego dąży. Na szczęście trochę te polskie polityki myślą i większego syfu nie wpuszczą wystarczająco nam Ukraińcy których osobiście bym pogonił.

NIE DLA ISLAMIZACJI POLSKI!!!! A jak niemcy francuzi tacy głupi to radzić sobie sami! (D 8: 17_04_fb)

Ekonomia to przede wszystkim tematy związane z rynkiem pracy. Pracownicy z Ukrainy są obecni w niemal każdej miejscowości, wchodzą w relacje z pracownikami polskimi, konkurują na rynku pracy. To wszystko znajduje swe odzwierciedlenie w mediach społeczno-ściowych.

 1145 Cytat z artykułu „Wbrew obiegowym opiniom, również Ukraińcy nie prowadzą inwazji na nasz rynek pracy.” No nie wcale, widać że autor tekstu nie ma pojęcia o czym pisze. Niech się przejedzie trójmiejską skm-ką około 5-tej rano, to jak byś się nagle na Ukrainie znalazł, tyle ukraińców w trójmieście pracuje. (D 2: 17_01_fb)

Pojawiają się także wpisy dotyczące bardziej globalnego spojrzenia na ekonomię, sytuację gospodarczą państw, relacje polskiej gospodarki z ukraińską.

 1926 Problem nie jest nawet w cenie, tylko w tym ze ten gaz Polska będzie za darmo przekazywać Ukrainie. Polscy politycy martwią się, że Ukraina odcięta od gazu będzie „zagłodzona”. (D 14: 17_07_fb)

INNE OBSZARY TEMATYCZNE

Większość wpisów zakwalifikowanych do tematyki „militaria” podejmuje temat konfliktu ukraińsko-rosyjskiego we wschodniej Ukrainie.

 2201 Ukraińska armia: separatyści łamią porozumienie o zawieszeniu broni Prorosyjscy separatyści w Donbasie na wschodzie Ukrainy łamią porozumienie o zawieszeniu broni, które miało obowiązywać od 1 kwietnia — oświadczył w niedzielę przedstawiciel Ministerstwa Obrony w Kijowie Ołeksandr Motuzianyk. (D 8: 17_04_fb)

Komentowane są zarówno oficjalne komunikaty przedstawicieli rządu Ukrainy czy Rosji, jak i dziennikarskie relacje z frontu lub opisy życia codziennego w strefie konfliktu.

 364 „Eksploduje to nasza codzienność”. Awdiejewka: perła przemysłu w sercu ukraińskiej wojny Dzisiaj, 12 października (07:49) „Eksploduje i strzały to nasza codzienność. Przywykliśmy już do tych dźwięków” — mówią Patrykowi Michalskiemu mieszkańcy Awdiejewki, odległej od Doniecka o 14 kilometrów. O Awdiejewce głośno było na początku tego roku, kiedy została ostrzelana przez prorosyjskich separatystów. Specjalny wysłannik RMF FM do Donbasu relacjonuje dla Was, jak wygląda życie w tym regionie ponad trzy lata po wybuchu konfliktu. Awdiejewka trzy lata po wybuchu konfliktu w Donbasie. (D 21: 17_10)

 2201 Ukraińska armia: separatyści łamią porozumienie o zawieszeniu broni Prorosyjscy separatyści w Donbasie na wschodzie Ukrainy łamią porozumienie o zawieszeniu broni, które miało obowiązywać od 1 kwietnia — oświadczył w niedzielę przedstawiciel Ministerstwa Obrony w Kijowie Ołeksandr Motuzianyk. (D 8: 17_04_fb)

W kontekście sztuki Ukraińcy pojawiają się jako członkowie społeczeństwa polskiego, czyli przypadkowe osoby spotykane w sytuacjach związanych z wydarzeniami artystycznymi. Zostają oni rozpoznani w swej odrębności (ze względu na język używany do komunikacji), a to już stanowi wystarczający powód, by ich zachowanie skomentować w mediach społecznościowych.

 221 Ja miałem taki przypadek, będąc na koncercie ac/dc w Wawie.. wszyscy dookoła z telefonami i cały koncert oglądali przez wyświetlacz telefonu.. To jeszcze było nic.. Nieco dalej stał jakiś Ukrainiec.. Połowę koncertu przestał plecami do sceny, bo tabletem nagrywał swoją twarz i koncert w tle.. (D 14: 17_07_fb)

W obszarze opisującym świat mediów, podobnie jak w odniesieniu do innych tematów, kwestie ukraińskie są często elementem walki światopoglądowej w Polsce pomiędzy lewą a prawą stroną debaty publicznej. Mamy zatem komentowaną „lewacką” i „prawacką” wersję wydarzeń.

 1222 Media lewackie powiedza ze to byl atak terroru dokonany na symbolach powstanczej bohaterskiej armii ukrainy. (D 2: 17_01_fb)

4.3. FORA INTERNETOWE

Analizując wpisy z forów internetowych co trzecią opinię oznaczono jako negatywną. W całym zbiorze było bardzo niewiele tekstów silnie negatywnych (negatywnosc2). Jeśli się pojawiały, to dotyczyły kwestii historycznych i politycznych.

 1695 Bandera też współżył ze zwierzętami, miał też przezwisko Baba bo w więzieniu robił za kobietę. Ukraińcy mają takiego bohatera na jakiego zasługują. Ten tylko naśladował banderę. (D 9: 17_04_fora)

 1475 Kazdy „kto traktuje Ukrainę jako organizm państwowy popełnia niewybaczalny błąd! Ukraina to twór mafijny...tak organizowany i tak działający! Majdan tylko wzmocnił owa strukturę. Banderowcy to jedna jedyna ideologia i mit — jaki to trzyma w kupie... Pewnego dnia już zresztą wkrótce rozleci się, jak spruchniały pien. Wydaje się że ostatecznie i nawet rządy PiS-u przyszedły do zmysłów..bądź zostali pouczeni...o tym jak naprawdę jest. (D 15: 17_07_fora)

Inne opinie umiarkowanie negatywne dotyczą, podobnie jak we wcześniej omawianych kanałach komunikacji głównie kwestii morderstw na Wołyniu. Pojawia się także wiele głosów komentujących codzienne zachowania

Ukraińców, obserwowane przez Polaków. Niekiedy negatywne posty dotyczą aktualnych wydarzeń, np. eliminacji do Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej (eliminacji przegranych przez Ukrainę, co wywołało wiele negatywnych komentarzy).

 Za 10 dni kolejna rocznica apogeum Mordu Wołyńskiego. To znakomity próbiez poziomu relacji polsko-ukraińskich. Zapraszam do dyskusji na temat, czy te 2–3 mln Ukraińców, dziś jeszcze wykonujących pracę, jakiej za oferowaną płacę nie chcą robić Polacy było warto, aby ostentacyjnie nasrać na groby ok. 100 tys zamordowanych na Wołyniu Polaków. Faktycznie — pracujący tu za półniewolniczą stawkę Ukraińcy mogą wyjechać i żadne umizgi nie pomogą. I co wówczas? (D 15: 17_07_fora)

 2498 Na przejściu dla pieszych, Ukrainiec w Krakowie, na zwróconą uwagę żeby nie kopał po przycisku zmiany świateł obrzucił sąsiadkę ściekiem z zaznaczeniem polskawo i su..ko!Potem szedł za nią na przystanek i machał pięściami! (D 15: 17_07_fora)

 To część amerykańskich senatorów, głównie pochodzenia handlowego podżega do wojenki. To zamorskie „imperium dobra” wprowadza upadlińcom demokrację. To, że ich podatnicy, podobnie jak my, mają za to płacić jest oczywiste !!!! gra toczyła się o Krym gdzie już stacjonowałyby amerykańskie psywojny osaczając FR i mając całe morze czarne na widoku... niestety plan się wysrał, Putin powiedział przebijam, a później był już tylko szach i mat za jednym posunięciem. (D 9: 17_04_fora)

 595 Ukraina mundial u ruskich bez nich, lamusy. (D 21: 17_10_fora)

 628 Zbrodniarz, który prowadząc samochód pod wpływem alkoholu etylowego zamordował nim dwie polskie nastolatki jest ukraińcem. Do zdarzenia doszło wczoraj w Jeleniej Górze. Cemu TVP nie informowała o tym? Czyżby w imię

pisowskiej kolaboracji z Ukrainą? (D 3: 17_01_fora)

Warto zacytować również kilka opinii pozytywnych. Dwa obszary tematyczne, w których nie dość, że jest relatywnie mało opinii negatywnych, to znajdziemy tam wiele pozytywnych wypowiedzi na temat Ukrainy i Ukraińców, to sport i praca.

 2025 Stępień powalczy jednak z Ukraińcem Artem Redko, co akurat powinno wyjść na dobre w całej tej sytuacji. Redko to jednak dużo bardziej doświadczony pięściarz niż wcześniej anon-sowany Kameruńczyk i pomimo nie najlepszej ostatnimi czasy passy powinien dać dobrą walkę. To już drugi Ukrainiec w cv Polaka, zatem w niedługim czasie można by się pokusić o ściągnięcie Yevgeniego Makhteienki, twardego skurczybyka, niedawnego rywala Sęka i Sołdry. Paweł mógłby w takiej walce sporo udowodnić, choć ryzyko duże... (D 3: 17_01_fora)

 947 Mieszkam na Piekarach i obserwuję Ukraińców pracujących przy ocieplaniu budynku przy ulicy Bieszczadzkiej . Wykonuje wszystko firma BOLIX (jest duży plakat).Pracują tak, jak się pracuje na Zachodzie (mam porównanie, bo sam w czasach komunistycznych tam pracowałem). Grupa przychodzi do pracy przed godziną 7, a kończy pracę po godz. 17. Nikt się nie obija. Wszyscy cały czas są w ruchu. Myślę, że Polacy mogliby się od nich wiele dobrych rzeczy nauczyć. Pracując na zachodzie i zarabiając 4X tyle co u nas też miałeś motywację tak jak dziś Ukraińcy u nas. (D 15: 17_07_fora)

Najwięcej tekstów pobranych z forów internetowych zostało przypisanych do kategorii: społeczeństwo, ekonomia, historia, polityka i, co nie pojawiało się w innych kanałach komunikacji, sport.

SPOŁECZEŃSTWO

Pierwszą kwestią jest sytuacja Ukraińców w Polsce. Znajdujemy głosy, które opisują pozycję migrantów z Ukrainy w Polsce jako sytuację uprzywilejowaną, jako grupę, o którą dba się w sposób szczególny, lepiej nawet niż o obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

 Przeciwnie, nikt nie powinien czuć się gorszy tylko dlatego, że jest Niemcem, Litwinem, Polakiem czy Ukraińcem.Cały problem rozbija się o to, że ludzie, którzy przyjeżdżają tu z Ukrainy mają dużo lepiej od gospodarzy, czyli Polaków. Łatwiej im się dostać na studia (a jak tam już są to mają dużo mniej problemów w utrzymaniu się na nich), łatwiej im o przeróżne zapomogi. Nie wiem jak inne osoby w tym wątku, ale ja nie mam nic przeciwko Ukraińcom w Polsce. Jestem po prostu przeciwny faworyzowaniu im, niech każdy startuje z równej pozycji — tymczasem jest tak, że ja jako swego rodzaju gospodarz mam trudniej od obcego we własnym domu.Poza tym chciałbym abyś mi napisał kiedy Polacy nie potrafili potrafić sobie z niepodległością. (D 9: 17_04_fora)

Głosy Ukraińców. Głosy „zwykłych ludzi”, którzy proponują nieoglądanie się na wielkie narracje i sposoby opisu mniejszości. Po prostu piszą o swoich problemach, zadaniach, sukcesach i porażkach.

 Z mężem jesteśmy Ukraińcami, i kiedy czytam komentarze z takimi wypowiedziami, robi się bardzo przykro od tego, jacy czasami ludzie są ograniczeni w swoich poglądach. Znam osobiście właścicieli, jest to małżeństwo — Ukrainka i Rosjanin (!), i mimo wszelkich politycznych perypetii w ich krajach kochają się i są wyżej od jakichkolwiek obwinień że ktoś jest banderowcem, chochłem czy putińskim zdrajcą. Postanowili otworzyć sklep z artykułami, które są bliskie ich sercu. A ich mieszała z gównem. Pan oraz inni komentatorzy, którzy piszą bzdury o Banderze

i UPA, kiedy słyszą o czymś ukraińskim, obrażają również mnie osobiście. Ale jakie macie do tego prawo?? Co znacie o mnie czy o właścicielach? (D 21: 17_10_fora)

Wpisy odnoszące się do relacji handlowych, możliwości pośrednictwa czy pomocy na terenie Ukrainy. Ten rodzaj komentarzy również pokazuje, że pomimo nienajlepszych relacji oficjalnych życie toczy się dalej, ludzie handlują, pracują, załatwiają swoje interesy.

 177 Ukraina — oferuję pomoc w uzyskaniu prawa jazdy w mieście Połtawa. Kategorie w zależności od już posiadanych. Do dwóch kategorii jednocześnie. Nie wymagana znajomość języka ukraińskiego. Wszystkich szczegółów udzielam telefonicznie. (D 15: 17_07_fora)

Teksty opisujące kwestie związane z tożsamością narodową, losy poszczególnych rodzin świetnie ilustrują trudną historię Europy Wschodniej.

 1189 A czujesz się Ukrainką? Jeśli tak, to jesteś, jeśli nie, to nie. Jeśli Twój ojciec nie czuje się Ukraińcem to nim nie jest. Ewentualnie w takiej sytuacji jesteście Polakami z pochodzeniem ukraińskim. Nawet o ukraińskich genach trudno mówić, bo zbliżeni do siebie jesteśmy, i pod tym względem, i historycznie. (D 9: 17_04_fora)

Wpisy odnoszące się do relacji damsko-męskich naświetlają kolejny obszar interakcji społecznych.

 Wszędzie są masy facetów zainteresowanych i podrywających nawet zupełnie przeciętne dziewczyny. Kobiety naprawdę mogą przebiegać w facetach i przebiegają, na Ukrainki nie liczyć raczej; p Pisałem o księżkach z bajki :) i nie Ukrainkach, a o np. Chinkach, Koreankach, Japonkach... Zamożni faceci o ponadprzeciętnej powierzchowności i całkiem znośnym charakterze, szukają wiernej kobiety, która będzie siedzieć

w domu, rodzić dzieci i okazywać mężowi wsparcie. Europejkom takie cuda już nie w głowie. (D 21: 17_10_fora)

Relacje międzyludzkie. Tu głównym tematem jest „bycie Ukraińcem/Ukrainką”. Ta konieczność odróżniania (swoich od obcych) sprawia, że najbardziej błahе wydarzenie, jeśli było udziałem Ukrainca jest warte, by zamieścić je w Internecie, napisać na ten temat choć krótki wpis.

 mnie w pracy jest bardzo dużo Ukraińców. Jeden z nich opowiadał kiedyś życiorys, był policjantem. Jak się później okazało, prawko kupił. I inni znajomi mówią, że tam bardzo dużo biorą łapówek. Kolega, który kupił prawko, niedowidzi, inny znajomy mówił, że on przejeżdża na czerwonym świetle. Oni czują się u nas bezkarni. Sama widzę postawę wielu z nich w pracy: on tego nie będzie robił, bo nie przyjechał tu zapier****ć. I dlatego jest taka nagonka na narodowość, że to Ukrainiec. (D 3: 17_01_fora)

 1310 Może ona po prostu nie rozumie tego wyrażenia, skoro jest Ukrainką? Albo nawet nie wie, że ma coś gdzieś tam na FB ustawione Pomijając właściwości zdrowotne pietruszki, można stwierdzić, że jest ona po prostu smaczna. (D 3: 17_01_fora)

Ekonomia

Tematy ekonomiczne to w pierwszej kolejności podobieństwo losów migrantów — Polacy pracują na emigracji w krajach Europy Zachodniej, Ukraińcy pracują w Polsce.

 56 Ja wcale nie jestem dumny, z naszych rodaków. Ale rozumiem, że z czegoś trzeba na ten chlebek uezierać. Lepiej jak pracują fizycznie niż mieli by żyć z zasiłków. Ukraińcy teraz pracują w Polsce tak jak Polacy na zachodzie, mimo że

sporo z nich ma wyższe wykształcenie, takie są koleje ludzi z biednych państw. (D 3: 17_01_fora)

Problemy z podażą pracy, które pojawiają się z wielu powodów: migracji Polaków, wcześniejszych emerytur, programu 500+. W tym kontekście pojawia się bardzo często temat uzależnienia naszej gospodarki od pracowników z Ukrainy.

 2718 Zulus pisze: Instytut Obywatelski w maju szacował że w skutek programu 500 plus z rynku pracy odeszło 20–33 tys. kobiet. Program „Rodzina 500+” w kształcie, który mu nadał rząd PiS, jest wadliwy. Jednym ze skutków niewłaściwej konstrukcji programu jest to, że około 20–33 tys. kobiet odeszło z rynku pracy <http://www.institutobywatelski.pl/27062> ... ynku-pracyInstytut Badań Strukturalnych podaje większą liczbę kobiet które odeszły z rynku pracy. To są bardzo ciekawe dane w obliczu występującego w naszym kraju braku rąk do pracy. Czy Ukraińcy dadzą radę? (D 21: 17_10_fora)

Jak już pisaliśmy powyżej, temat rynku pracy jest raczej pozytywnie oceniany przez piszących. Wyraźnie widać, że zjawisko stałej pracy podejmowanej przez Ukraińców, a co za tym idzie, konkurencyjności na rynku jest nie zawsze dobrze tolerowane przez uczestników dyskursu.

 1827 A co Ukrainiec gorszy człowiek niż Polak? Robić się nie chce to przynajmniej oni chcą pracować.. poza tym jeden z drugim zagląda chłopakom z C w portfel czy na pasek że tacy pewni, że tyle kasy dostają? Każdy niech popatrzyłem na siebie, na to jak pracuje i czy wykonuje swoją pracę rzetelnie a dopiero ocenia innych. (D 3: 17_01_fora)

 Pracuję w firmie informatycznej, w której oddziale lubelskim dalej większość z 140 osobowej załogi stanowią Ukraińcy i Rosjanie. Co więcej byłem pierwszym Polakiem na „produkcji” w firmie i chyba 2-3 w ogóle. Nie mam z tym żadnego

problemu. Przez pierwszy rok śmiałem się, że czuję się jakbym mieszkał w Lublinie i pracował w Kijowie. W zespole, który prowadzę jest 4 Ukraińców, 3 Polaków i Rosjanin. (D 9: 17_04_fora)

 bo dopiero teraz w Polsce jest OK. Kilka lat temu jeszcze nawet pracy nie było dla wszystkich, a teraz pracodawcy wydzierają sobie pracowników — nie ma kto robić. U mnie połowa o Ukraińcy :D Ale lubie ich — są bardzo szczerzy i chyba bardziej życzliwi od Polaków. Mysmy już zachodem przesiąknęli i zaczynamy się między sobą traktować jak śmieci. (D 15: 17_07_fora)

 947 Mieszkam na Piekarach i obserwuję Ukraińców pracujących przy ocieplaniu budynku przy ulicy Bieszczadzkiej. Wykonuje wszystko firma BOLIX (jest duży plakat).Pracują tak, jak się pracuje na Zachodzie (mam porównanie, bo sam w czasach komunistycznych tam pracowałem). Grupa przychodzi do pracy przed godziną 7, a kończy pracę po godz. 17. Nikt się nie obja. Wszyscy cały czas są w ruchu.Myślę, że Polacy mogliby się od nich wiele dobrych rzeczy nauczyć. Pracując na zachodzie i zarabiając 4X tyle co u nas też miałeś motywację tak jak dziś Ukraińcy u nas. (D 15: 17_07_fora)

Pojawia się wiele „ogłoszeń drobnych” dotyczących prowadzenia biznesu w Ukrainie, usług oferowanych dla biznesmenów z Polski. Prezentowane są towary i usługi, od prostych wyrobów z drewna po mieszkania i szerzej rynek nieruchomości.

 2729 Ukraina. Skrzynie, opakowania europalety drewniane. Od 5 zł/szt. Oferujemy najwyższej jakości palety z drewna, opakowania transportowe, skrzynie, palety euro, przemysłowe własnej produkcji. Według specyfikacji na zadany wymiar po obrobce termicznej. Stosujemy drewno fitosanitarne, suszone w komorach suszarniczych. Sosna, jodla, olcha, brzoza, topola, osika, klon itp. Szerokie zaplecze techniczne umiejscowionych fabryk produkcyjnych z duża powierzchnia

magazynowa. Zapraszamy do współpracy wszystkich zainteresowanych. Telefon. (D 21: 17_10_fora)

 Ukraina. Sprzedam grunty rolne, działki budowlane i pod inwestycje. Cena 3,5 tys.zł/hektar. Nie ruchomosci nad rzeka, jeziorem w cichej, spokojnej, bardzo malowniczej miejscowosci. Tereny przy trasie miedzynarodowej ze starymi domkami, stajniami, stodolami. Działki pod zabudowe rekreacyjna o rozmiarach od 0,5 do 50ha i wiecej w sasiedstwie duzego lasu. (D 9: 17_04_fora)

 3070 Ukraina. Nieograniczone ilosci surowca drzewnego, rolnego latwiejszego do wydobycia z lokalnych gospodarstw. Linie do produkcji opalu z biomasy 2 tony/godzine. Sprzedaz, wynajem. Maszyny do produkcji pelletu z drewna, instalacji o duzych wydajnosciach na poziome 2 tony/godzine. Staly dostep do surowca. Hale produkcyjne na sprzedaz, wynajem od 350zł miesiecznie. Rozdrabniaczy, granulatory do pelletu opalowego z trocin, odpowiednio przygotowanych zrebekow, malych szczapek drewna, odpadow stolarnianych. (D 15: 17_07_fora)

HISTORIA

Kwestie historyczne wyraźnie ogni skują się wokół lat czterdziestych XX w. Wydaje się, że ta kwestia bardzo silnie naznaczyła cały dyskurs dotyczący Ukrainy w polskich mediach społecznościowych. UPA, OUN, Bandera — te hasła przewijają się w większości postów.

Nie jest to jednak dyskurs całkowicie bezrefleksyjny i bezkrytyczny. Są wpisy, których autorzy bardzo krytycznie rozprawiają nad kondycją Polski i Polaków, również w kontekście ukraińskim. W innych wpisach pojawia się czytelny komunikat, że na konflikcie tych dwóch narodów korzystają najbardziej Rosjanie.

 Ale z drugiej strony Akcję „Wisła” przeprowadzali tacy ludzie, jak gen. Mossor, o którym trudno powiedzieć, że miał przekonania komunistyczne. To samo można powiedzieć o żołnierzach przeprowadzających tę operację. Poza tym w tamtych czasach czystki etniczne, wysiedlania czy wypędzenia ludności były uznawane za część ówczesnej rzeczywistości. A sami Ukraińcy dali się ostro Polakom we znaki (zresztą Polacy Ukraińcom w mniejszym stopniu, ale także). Generalnie jest to ropiejący wrzód, który grozi obu narodom strasznymi konsekwencjami, a skorzystać z tego mogą najbardziej Rosjanie, czyli śmiertelny wrób obu narodów. (D 9: 17_04_fora)

 2520 j-k napisał: > no i widzisz belkocie... > > nie potrafisz przyznac sie do niewiedzy faktu, ze marszalek Pilsudski w 1920 za > jal Kijow > nie po to — by go okupowac, tylko na prosbe Ukraincow z kregu Atamana Petlury. > > Jesteś niedoukiem, lub publicznym kłamcą. > > wybor pozostawiam tobie. (D 15: 17_07_fora)

Oczywiście pojawiają się również odwołania do wcześniejszych dziejów współlegzystowania Polaków i Ukraińców. Sąsiedztwo na przestrzeni wieków stworzyło wiele wspólnych, ważnych momentów historycznych, do których chętnie wracamy.

 Rok 1648 uznawany jest za datę przełomową w historii Żydów w Polsce. Wtedy to na terenach wschodniej Ukrainy wybuchło powstanie kozacko-chłopskie, na czele którego stanął hetman Bohdan Chmielnicki (1595–1657). Chmielnicki takimi słowami zwrócił się do Kozaków: „Polacy oddali nas w niewolę przekłębemu nasieniu żydowskiemu”. W ten sposób Ukraina stała się widownią straszliwych rzezi Żydów i Polaków. Wiele gmin zostało całkowicie unicestwionych. Cztery gminy żydowskie, liczące około 3 tysiące osób, uciekając przed śmiercią męczeńską, poddały się Tatarom w niewolę, wraz z całym dobytkiem. Jeńców sprzedano w niewolę do Turcji. Gmina w Konstantynopolu pozyskała finanse od gminy

w Amsterdamie, na wykup jeńców żydowskich z niewoli tureckiej. W mieście Niemirów Kozacy weszli w porozumienie z prawosławną ludnością i wymordowali 6 tysięcy Żydów. Podczas oblężenia Tulcyna, Polacy zawarli ugodę z Kozakami i wydali im na śmierć 2 tysiące Żydów. (D 9: 17_04_fora)

Ukraina występuje również jako „normalne” (to znaczy takie, które nie wywołuje skrajnych emocji) terytorium, na którym przez wieki toczyły się wojny, kwitł handel i produkcja.

 Faktem jest jednak, że bardzo dużo takich monet, statystycznie chyba najwięcej na terenach Rzeczypospolitej, znajduje się obecnie na Ukrainie. Wiemy jednak także, że na to odległe i stosunkowo zacofane terytorium wożono w XVII w. całe transporty fałszywych pieniędzy. Ze źródeł pisanych wiemy o działaniu na Ukrainie tylko jednej mennicy, której produkty możemy nazwać naśladowczymi — w Lisiance dla hetmana Doroszenki (ok. 1669–1674), wiemy także o schwytaniu w latach 50. i 60. tego wieku przez władze kozackie kilku gangów fałszerzy pieniędzy (np. producentów miedzianych półtoraków na Połtawszczyźnie). Oczywiście niewykluczone, że wśród fałszerzy znajdowali się kozacy — wszak warunki pogranicza zmuszały ich do nabywania sprawności w różnych rzemiosłach, szczególnie w I tomie „Ogniem i mieczem”. Katalog Neczycyjał to w znacznej części zbiór luźnych przypuszczeń. Ukraińcy bardzo chcą znaleźć w przeszłości jak najwięcej śladów czegoś, co mogliby uznać za wyłącznie swoją tradycję. Stąd eksploatacja wątków „kozackich”, czasami tak intensywna, że zatrąca o śmieszność — na przykład próba wmaływania sobie i innym że hopak (taki taniec ludowy) to kozackie kung-fu albo raczej capoeira. (D 9: 17_04_fora)

POLITYKA

W kontekście polityki międzynarodowej autorzy tekstów opisują Ukrainę jako

państwo, które próbuje czerpać wzorce z działań Polski. Polska jest przedstawiana jako kraj-lider regionu, który skutecznie przeszedł fazę transformacji.

 Austria wyraża zainteresowanie przystąpieniem do Grupy Wyszehradzkiej, a tym samym jest potencjalnym kandydatem Międzymorza. Mołdawia — zainteresowana! Ukraina — nieustabilizowana, ale również patrzy w kierunku Polskim, gdzie chcąc nie chcąc aktualnie robimy za jej adwokata. Białoruś stoi pod znakiem zapytania, lecz typowana jest również jako końcowy członek ABC. (D 15: 17_07_fora)

Interesujące wydają się wątki odnoszące się do możliwości powtórzenia ukraińskiej rewolucji w Polsce w kontekście buntu społecznego. Pokazywałoby to wzajemność przepływów kulturowych, wzajemne czerpanie inspiracji politycznych.

 243 hehe Majdan w Polsce może się marzyć ludziom, którzy są kompletnie oderwani od rzeczywistości Wiem że się powtarzam za każdym razem gdy pada hasło polski majdan. ale napiszę jeszcze raz : Do rewolucji potrzebny jest głód, gniew i kasa.Kasa jest, gniew jest, ale głodu nie ma. Polak nie zarabia 500zł jak Ukrainiec, bezrobocie jest niskie. Żyje się skromnie, do teatru się nie chodzi bo drogo, ale dzieci głodne nie chodzą. (D 3: 17_01_fora)

Kwestia ukraińska w polityce międzynarodowej pojawia się też niezależnie od kontekstu polskiego.

 309 Ciekawy tekst podesłany na maila: „Oświadczenie ONZ — państwa Ukraina nie ma i nigdy nie było 7 kwietnia 2014 roku ósmy Sekretarz Generalny ONZ Ban Ki-moon wygłosił oszałamiające oświadczenie, które zostało zakazane do dystrybucji w ukraińskich mediach i Internecie... Do porządku obrad na posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa ONZ została wniesiona kwestia

konfliktu między dwoma państwami. W rezultacie uzgodniono następujący wniosek: Ukraina nie zarejestrowała swoich granic jeszcze od dnia 25 grudnia 1991 roku. W ONZ nie zostały przedstawione i zarejestrowane granice Ukrainy jako suwerennego państwa...." Strona na której znajduje się cały tekst dość tendencyjna, niemniej warto z uwagą i analitycznym podejściem podchodzić do różnych źródeł informacji. (D 15: 17_07_fora)

wynikiem 20 nieudanych lat budowania państwa na Ukrainie, która jest bardziej skorumpowana niż Rosja — uważa ekspert ds. bezpieczeństwa Mark Galeotti, który krytykuje zwłaszcza prezydenta Petra Poroszenkę. (D 3: 17_01_fora)

W analizowanych wypowiedziach poruszane są również kwestie dotyczące praw mniejszości polskiej w Ukrainie. W tych tekstach nie ma odniesienia do praw mniejszości ukraińskiej w Polsce. Tym niemniej warto dostrzec tę tematykę w dyskursie internetowym, ponieważ pozwala to na zrównoważenie postrzegania obu krajów (postrzeganie Ukrainy z perspektywy partnerskiej).

1343 Prezydent i MSZ znów porzucają Polaków za Bugiem Temat nośny inni protestują, tylko nie my...: W wielu krajach Europy środkowo-wschodniej zakotłowało się, gdy ukraiński prezydent Petro Poroszenko podpisał nadzwyczaj kontrowersyjną ustawę oświatową, uderzając w szkolnictwo mniejszości narodowych. Przyjęcie tej ustawy jest szokujące z dwóch powodów. Po pierwsze, kraj na Dnieprem i Dniestrem zamieszkuje wiele narodowości, które od pewnego czasu czują się zagrożone działaniami władzy centralnej w Kijowie. Każdy więc krok w kierunku ograniczania praw mniejszości może wywołać groźne niepokoje społeczne. Mało jest już problemów z separatystami na Donbasie i Krymie? Tak bardzo obecnej ekipie (nawiasem mówiąc, opartej bardzo mocno o kastę oligarchów) potrzeba kolejnych wewnętrznych konfliktów? Po

drugie, Ukraina, choć deklaruje chęć wstąpienia do Unii Europejskiej, to jednak w tej kwestii oddala się od międzynarodowych standardów. I to bardzo. (D 21: 17_10_fora)

SPORT

Podobnie jak w innych mediach, tak i tutaj temat sportu nie wywołuje skrajnych emocji. Ukraina jest traktowana jako jeden z europejskich graczy, nie pojawiają się w tych wypowiedziach elementy dyskryminujące i obraźliwe. Wiele wzmianek dotyczy piłki nożnej, sporo informacji znajdziemy na temat tenisa (w szczególności kobiecego).

Analizując sytuację Choratów to myślę, że aż tak bardzo ich sytuacja się nie zmieniła. Wciąż remis w Kijowie da im baraż. Oczywiście, gdyby wygrali dzisiaj to na Ukrainie jechaliby po zwycięstwo i bezpośredni awans, ale myślę że i tak nie daliby rady tam wygrać. Moje typy na ostatnią kolejkę: Islandia ogrywa Kosowo, a Ukraina remisuje z Chorwacją. (D 21: 17_10_fora)

Stać ją więc na sporo, ale niezwykle regularne tenisistki, pokroju Switoliny, sprawiają jej duże problemy, bo nie potrafi tak długo utrzymywać piłki w korcie. Ukrainka osiągnęła półfinał w Brisbane, eliminując Angelique Kerber, więc już na starcie sezonu wzmocniła się mentalnie. Switolina powinna wygrać łatwo i radzimy stawiać na under gemowy (- (D 3: 17_01_fora)

Pojawiają się również inne, mniej popularne sporty, np. motorowe.

Czeska runda była kolejną, w której na trasach pojawiły się auta klasy RGT. Już po raz 4 w 5 startach najlepiej za kierownicą mocarnego Porsche poradził sobie Juan Marzoa. Kibice znów zbierali szczękę z podłogi gdy okazało się, że Hiszpan dowiózł swoją 911-stkę na 8.(!) miejscu w klasyfikacji generalnej, pokonując wszystkie auta R5. Niewiele gorzej z szybkimi oesami poradził sobie

Alex Drive. Ukraińiec, wolniejszy o 20 sekund od rywala, ukończył rajd na 11. pozycji. W klasyfikacji zespołów po krótkiej, jednorajdowej przerwie powrócono do tradycji. (D 21: 17_10_fora)

Teksty „okołosportowe” to również udział Ukraińców w wydarzeniach sportowych, które nie są zaliczane do sportu wyczynowego. Wtedy znaczące okazują się relacje towarzyskie i opisywany już wcześniej mechanizm dostrzegania inności związany z byciem nie-Polakiem.

 Tylko, że ja chodzę na „modną” siłownię w centrum miasta w biurowcu, gdzie przychodzą sami korpo-ludzie, celebryci i Ukrainki. :D Ale jakoś się tym nie przejmuję za specjalnie, czasem jest mi głupio jak spotkam kolegów z pracy gdy akurat robię wyciskanie jakimś niedorzecznie niskim ciężarem. (D 9: 17_04_fora)

INNE OBSZARY TEMATYCZNE

Wpisy zakwalifikowane jako „militaria” odnoszą się przede wszystkim do konfliktu ukraińsko-rosyjskiego. Mamy tu relacje polskich dziennikarzy, relacje oficjalnych mediów, a także relacje mieszkańców terenu, na którym toczy się konflikt.

 364 „Eksploduje to nasza codzienność”. Awdiejewka: perła przemysłu w sercu ukraińskiej wojny. Dzisiaj, 12 października (07:49) „Eksploduje i strzały to nasza codzienność. Przywykliśmy już do tych dźwięków” — mówią Patrykowi Michalskiemu mieszkańcy Awdiejewki, odległej od Doniecka o 14 kilometrów. O Awdiejewce głośno było na początku tego roku, kiedy została ostrzelana przez prorosyjskich separatystów. Specjalny wysłannik RMF FM do Donbasu relacjonuje dla Was, jak wygląda życie w tym regionie ponad trzy lata po wybuchu konfliktu. Awdiejewka trzy lata po wybuchu konfliktu w Donbasie. (D 21: 17_10_fora)

Wiele opinii wskazuje na wojnę jako element porządku kapitalistycznego, gdzie głównym celem jest generowanie zysków możliwych tego świata. To oznacza, że pojawiają się Stany Zjednoczone jako znaczący aktor w opisywanej grze. Charakterystyczne dla tematyki wojska pytania o jawność dokumentów, nierozwiązane tajemnice i gry interesów są częstym elementem analizowanych tekstów.

 To część amerykańskich senatorów, głównie pochodzenia handlowego podlega do wojenki. To zamorskie „imperium dobra” wprowadza upadlińcom demokrację. To, że ich podatnicy, podobnie jak my, mają za to płacić jest oczywiste !!!! gra toczyła się o Krym gdzie już stacjonowałyby amerykańskie psywojny osaczając FR i mając całe morze czarne na widoku... niestety plan się wysrał, Putin powiedział przebijam, a później był już tylko szach i mat za jednym posunięciem. (D 9: 17_04_fora)

 1101 o jej, już Katyń. Skup się na tym zestrzeleniu. Ruskie, masz rację nie przyznają się. Prawdopodobnie Ukraińcy przyznają się bez bicia, mieli rakietę na magazynie i ktoś im ukradł.;-) Ot kalectniaki. Wcześniej pisałeś, że jest dokładny raport z podaniem kto co i jak. Pytam kolejny raz gdzie? (D 21: 17_10_fora)

W tym obszarze znajdują się negatywne (skrajnie negatywne) informacje dotyczące przestępstw i wykroczeń powodowanych przez Ukraińców mieszkających w Polsce.

 628 Zbrodniarz, który prowadząc samochód pod wpływem alkoholu etylowego zamordował nim dwie polskie nastolatki jest ukraińcem. Do zdarzenia doszło wczoraj w Jeleniej Górze. Czemu TVP nie informowała o tym? Czyżby w imię piśmowskiej kolaboracji z Ukrainą. (D 3: 17_01_fora)

Porównanie systemów sądów w obu krajach z uwzględnieniem uwarunkowań

związanych z odmiennymi ścieżkami transformacji. Jest to kolejny obszar, gdzie autorzy tekstów analizując i porównując sytuację w Polsce i Ukrainie wskazują na możliwość wzajemnego korzystania z doświadczeń sąsiada. Pokazuje to także porównywalność (w opinii autorów postów) systemów w tym wypadku prawnych (sądowych) Polski i Ukrainy.

 Czytam wypowiedzi Ukraińców lub nawet opozycjonistów z Białorusi i się zagłowy łapią. Np Ukraińcy przyjęli prawie w 100% nasz system sądowniczy po erze Janukowicza i są zadowoleni bo widzą poprawę ,a my włásnei przyjmujemy system Janukowicza!!! Białorusi za to ostrzegają nas ,ze takie same procesy przeprowadził Łukaszenko 11 lat temu. Może teraz wiadomo, dlaczego KArzewski był na Białorusi. Po naukę. Jednostka , ja ty wy, nie mamy żadnych szans w zderzeniu z władzą. Poczujemy to na własnej skórze niestety. Cheos tu dużo pisze o dekomunizacji (efe pewnei także), ale nie przeszkadzają im komuchy w parti rządzące. (D 15: 17_07_fora)

Na forach internetowych pojawiają się również posty, które mówią o Ukraińcach w kontekście systemu oświatowego, uczestnictwa dzieci w zajęciach szkolnych. Potwierdza to na poziomie dyskursu stałą i trwałą obecność Ukraińców w polskim społeczeństwie.

 u nas od wczoraj M ciągle mówi o nowej koleżance — wczoraj tylko się przedstawiła, a dziś była pierwszy dzień w szkolejest Ukrainką i podobno słabo zna polski (nie zazdroszczę jej — wiem, że dzieci szybko się uczą, ale nowe środowisko, nowy język, nowi ludzie ...)M ma też w klasie jedną Koreankę (urodzoną w Polsce), więc klasę ma międzynarodową. (D 3: 17_01_fora)

Dotyczy to również szkolnictwa wyższego, i co ważne, nie zawsze te wypowiedzi dotyczą studentów, zdarzają się

również komentarze odnośnie wykładowców.

 prosze o pomoc bo nei radze sobie z tym, mamy wykładowce ktory nie za bardzo nam wytłumaczył to, jedynie czytał ze slajdow i to z baaaaardzo slaba polszczyzna(ukrainiec) przez co nic nie umiem... help! (D 3: 17_01_fora)

Znajdziemy także wiele odniesień do świata pop-kultury, m.in. powracające echa festiwalu Eurowizji.

 W plebiscycie Domenico 2013 podsumowujemy wydarzenia 58. Konkursu Piosenki Eurowizji rozegranego w Malmö. W kategorii Primadonna wskażemy najlepszą wokalistkę tej edycji: WIELKA BRYTANIA Bonnie Tyler (występ finałowy) AUSTRIA Natália Kelly (występ półfinałowy) ESTONIA Birgit (występ finałowy) SŁOWENIA Hannah (występ półfinałowy) DANIA Emmelie de Forest (występ finałowy) ROSJA Dina Garipova (występ finałowy) UKRAINA Zlata Ognevich (występ finałowy). (D 21: 17_10_fora)

Również realia życia on-line znajdują swe odzwierciedlenie w komentarzach i postach.

 A dziewczyna Polka mu tłumaczy co piszemy na forum wiec pozdrawiam ją To w końcu Polka czy Ukrainka i czy mu dobrze to tłumaczy? (D 9: 17_04_fora)

Ukraina jest często opisywanym miejscem podróży Polaków, którzy później dzielą się swoimi wrażeniami w mediach społecznościowych.

 2652 Byłam na Krymie (ale to już teraz nie Ukraina). Gorąco polecam, bardzo ciekawa i różnorodna część świata. Byłam tylko 3 tygodnie, więc na plażę poszłam tylko 2 razy po godzinie. Plaże mizerne (kamieniste), jeśli dla ciebie wakacje to leżenie na plaży to się zawiedziesz, ale jeśli

zwiedzanie, poznawanie „innych światów” i je-
dzenie to będziesz w niebie. (D 21: 17_10_fora)

W kontekście sztuki w pierwszej ko-
lejności są to wzmianki o ukraińskich
książkach, ukraińskich bohaterach zbio-
rowej wyobraźni.

Nadia Więzień Putina — Nadija Sawczenko
„Nadia. Więzień Putina” to wstrząsająca autobio-
grafia Ukrainki Nadii Sawczenko, uprowadzonej
przez Rosjan i skazanej w pokazowym procesie
na 22 lata pobytu w kolonii karnej. Historia tej
żołnierki i deputowanej stała się jednym z sym-
boli bezprawnych działań Kremla, który zbrojnie
wspiera separatystów na wschodzie Ukrainy. Au-
diobook został dodatkowo udźwiękowiony. (D 9:
17_04_fora)

Ukraina i Ukraińcy są wreszcie
trwałym elementem literatury polskiej,
w wielu tekstach spotykamy ukraińskich
bohaterów czy miejsca akcji związane
z Ukrainą. Widzimy również omówienia
literatury *political fiction* opisującej przy-
szły konflikt rosyjsko-ukraiński.

Olena od dwóch tygodni była na Ukrainie. Na
wspomnienie chwil z koleżanką siostry, robiło
mi się przyjemnie ciepło między nogami. Jednak
nic poza tym. Żadnym niepotrzebnych senty-
mentów. Jeszcze łatwiej przyszło mi odstawić do
archiwum pamięci siostrę Martę. Zauważyłem,
że gdy zmieniam nastawienie, nie napalam się,
uwalniam głowę od erotycznych fantazji, kobie-
ty, będące ich częścią zaczynają zachowywać się
normalnie. (D 21: 17_10_fora)

2553 Trzecia wojna światowa. Bitwa o Ukrainę
— J. Felsztinski, M. Stanczew „Trzecia wojna świa-
towa” Jurija Felsztinskiego i Michała Stanczewa
jest pierwszą książkową publikacją na temat
zbrojnego konfliktu między Rosją i Ukrainą, któ-
ry — zdaniem autorów — musi się przerodzić
w starcie na skalę światową. Przytaczają na to
liczne dowody, sięgają do analogii historycznych,

czerpią ze źródeł mało znanych lub zgola niezna-
nych. Mimo że Felsztinski i Stanczew całą winą
za wybuch tej wojny obarczają Władimira Putina
i jego kagebowskie otoczenie, dostrzegają też
poważne błędy elit politycznych Ukrainy, które
przez ćwierćwiecze niepodległości tego państwa
stworzyły warunki sprzyjające rosyjskiej inwazji.
Format: pdf, epub, mobi Rozmiar: 5.3 mb Rok
wydania: 2015. (D 21: 17_10_fora)

Do kategorii sztuka przypisaliśmy
również liczne wzmianki i wspominki
o artystach, którzy byli związani z Ukra-
iną lub ziemiami polskimi dziś na teryto-
rium Ukrainy.

Makuszyński urodził się 8 stycznia 1884 w Stryju
(obecnie Ukraina) zmarł w Zakopanem 31 lipca
1953. Pochówek miał barz pikny , na Pęksowym
Brzyzku, jak przystało na pożegnanie Honornego
Gazdy Zakopanego. Bez udziału Polskiej Władzy
i Literatów — byli zajęci ... Pamiętali o Nim przyja-
ciele i znajomi — na emigracji. (D 15: 17_07_fora)

Oddzielnym wątkiem, którego odbiór
wskazuje na dużą wagę podejmowanych
kwestii jest dyskusja poświęcona Annie
Walentynowicz. Przedmiotem debaty
jest ukraińskie pochodzenie legendy „So-
lidarności”.

408 ipn kłamie- Walentynowicz NIE BYŁA Po-
lką [https://www.facebook.com/dobrodziejca/
posts/1979042642376600](https://www.facebook.com/dobrodziejca/posts/1979042642376600) Anna Walentynowicz
urodziła się w ukraińskiej rodzinie, jej ojciec nie
zaginął na froncie, miał na imię Nazar a nie Jan,
żył jeszcze długo po wojnie i zmarł w roku 1995.
Jej mama zmarła jeszcze przed wojną (w roku
1937). Nie było brata Andrzeja a jeśli już mowa
o aresztowanych przez sowietów członkach ro-
dziny — to dotyczy to kuzynów — za działalność
w Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów. 12-let-
nią Annę wywiozła (klasyczne uprowadzenie
dziecka) z Ukrainy polska rodzina, wmawiając
małej dziewczynce, że jej wioska (włącznie z jej
rodziną) została wymordowana przez Niemców.

Już w Polsce dziewczynkę zastraszało słowami: „Jak powiesz, że jesteś Ukrainką, to cię zamordują” Taka jest prawda — to potwierdza rodzona siostra Anny Walentynowicz, a także jej syn i wnuk. Potwierdzają to również inni ludzie, którzy w przeciwieństwie do IPN potrafili zweryfikować informacje o pochodzeniu Anny Walentynowicz. (D 21: 17_10_fora)

4.2. KOMENTARZE W PORTALACH INTERNETOWYCH

Połowa analizowanych tekstów, które są komentarzami zamieszczanymi w portalach internetowych została oznaczona jako negatywne. Co ósmy z nich jako skrajnie negatywny.

Zebrane z tego medium teksty skrajnie negatywne dotyczą Ukrainy jako całości. Często są to po prostu przykłady generalnej niechęci do naszych sąsiadów.

 1915 Pewnie do wojny. Rzecz w tym, że Ukraina, jako państwo, które nigdy nie istniało, zawsze i wszędzie może chcieć mieć pretensje o wszystko. To z racji wyznawanej ideologii państwowej psychopaty Bandery. Ideologia ta zakłada grabież i morderstwo jako sposób na bogacenie się. Unia Europejska może i otworzy swoje granice, ale wraz z wyznawcami tej ideologii zaprosi bandytyzm i zbrodnię. I jak zwykle politycy będą twierdzić, że nie byli świadomi zagrożenia. Potem odejdą w niebyt polityczny, a narody Unii zostaną z problemem likwidacji zaproszonego bandytyzmu. (D 10: 17_04_portale)

Co ciekawe, pojawiają się głosy zrównujące Ukrainę z Rosją, wskazując na ich inność i odrębność od Polski.

 1211 Ukraina i twoja zgnila roSSja to jeden pies. To same komusze szambo. (D 22: 17_10_portale)

Wpisy odnoszą się nie tylko do Ukrainy jako państwa, ale także do ludzi, do

społeczeństwa. Często pojawia się w nich kontekst historyczny lub odwołanie do poszczególnych, negatywnych wydarzeń, które zostają następnie uogólniane na cały naród.

 1398 wszyscy ukraińcy to bandyci w stosunku o Polaków , banderowcy leją naszych na każdym kroku , ale jak Polacy pogonią kota banderowcom to wielkie halo. (D 22: 17_10_portale)

 2630 Ukraina leży w Europie ale Ukraińcy to dziki lud, bardzo niebezpieczny, gwałtowny, o skłonnościach morderczych. Te skłonności mordercze mogą się objawiać jak przyjdzie np. kryzys a to spowoduje że starają prace — mogą się zbanderyzować, zakładać mogą też gangi i różne organizacje złodziejskie — na Ukrainie jest ogromna korupcja. Marcuk twierdziła że wzięła prowizję za transakcję sprzedaży PWKiK czy jakos tak. Była zona tego znanego aktora. Ponoc jak były wizy cała rodzina sprowadziła. Tego typu spraw. (D 22: 17_10_portale)

Teksty są pisane przez osoby osobiście zaangażowane (bardziej niż przeciętni Polacy), np. przez miejsce zamieszkania.

 Pochodzę z okolic Przemyśla, więc wiem jakie jest nastawienie Ukraińców do Polaków.. wiem, jakie podeście mają ci co mieszkają w zachodniej Ukrainie. Sam bywałem tam wielokrotnie i mogę co nie co powiedzieć o nich.. i jedno jest pewne.. nie wierze że to rosyjskie służby zmanipulowały. Bo Ukraińcy nas po prostu nienawidzą. Wierze że rząd przestanie się z nimi bratać, ale jak powiedział ostatnio dziennikarz TVP ,zwrócą uwagę bardziej na Białoruś z którą nie było nigdy problemu w Naszej historii. Jesteśmy to winni ludziom pomordowanym na Wołyniu, żeby ta sprawę ,tej ohydnej zbrodni, nie puścić płazem. Ci ludzie, wolają o sprawiedliwość.. Dlatego jestem przeciwny utrzymywaniu jakichkolwiek stosunków z Ukrainą i Niemcami. (D 16: 17_07_portale)

Wrogość wobec Ukraińców przeraża się w agresję wobec osób pozytywnie opisujących naszych sąsiadów.

2652 A coś ty — czytelniku-tskis pro upa-wski, za co ich bronisz?, za to że prawdę piszą że ludzie na żywca cwiartowali, małe dzieci o kamienie zabijali. Za co ich tak bronisz no wypowiedz się,. A dzisiaj że najechało się tego tałatajstwa i miejsc pracy nam zabierają bo niby tańsi są? Tylko nasze władze nie wiem jaki mają interes w ich bronieniu,. Dlatego rosja dała nam embargo na nasze produkty, a ostatnio gaz zawodnili, bądź na bieżąco i posłuchaj ludzi to zobaczysz jaki jest obraz o ukraincach odpowiedz. (D 16: 17_07_portale)

Teksty odnoszą się do konkretnych osób obecnych w sferze publicznej, np. polityków.

342 Kowal spadaj na Ukrainę, nikt Ci tego nie broni ale nie wypowiadaj się w imieniu Polaków bo sobie tego nie życzą. My w przeciwieństwie do Ciebie znamy historię i broń nas Panie Boże przed jej powtórką (szczególnie tą Ukraińską). Taki z Ciebie patriota jaki Ukraińiec. Ojcowie ostrzegali nas przed tymi bandziorami bo tylko oni byli gorsi od Niemców. Na Twoją gębę i Tobie podobnych już nie można patrzeć o słuchaniu nie wspomnę zapamiętaj to ukraińcu zafajdany. (D 4: 17_01_portale)

Część tych komentarzy jest wycelowana bezpośrednio w Związek Ukraińców w Polsce.

2234 No a co na to ZUWP — czyli lizodupy ukraińskie z Petro Tymą na czele? (D 4: 17_01_portale)

Teksty oznaczone jako umiarkowanie negatywne dotyczą właściwie wszystkich aktualnych tematów związanych z Ukrainą i mniejszością ukraińską w Polsce. Najczęstszym tematem jest, jak

w wielu innych mediach, UPA, Bandera, Wołyń.

te słowa, czy też tego typu postawa jest kwintesencją „głębokości myśli” Kaczyńskiego; stara banderowska narracja, która z ofiar rzezi wołyńsko-galicyjskiej czyni piewców propagandy sowieckiej jest powszechnie obecna w przestrzeni publicznej na Ukrainie. To nie statystyczna ilość pomników providnika OUN ani też ilość dekretów prezydenta, w których pada imię „Bandery” stanowi wyznacznik siły i skali bezrefleksyjnego kultu nacjonalizmu ukraińskiego. Wyznacznikiem „banderyzacji” jest powszechna akceptacja dla OUNowskiej narracji historii II Wojny Światowej, która to jest krytykowana przez historyków na całym świecie- żeby nie wspomnieć o wybitnej postaci, osobie prof. T. Snyder’a. Te subtelne niuanse można było dostrzec podczas konferencji Ukraińskiego IPN, podczas której Pan Wiatrowycz opowiadał o heroizmie UPA -ich pierwszej akcji bojowej, która była skierowana przeciw Niemcom w Włodzimierzcu, nie wspominając słowem o ataku UPA na Parośle (za które propaganda banderowska obwinia partyzantkę sowiecką, a takiej narracji przeczą elementarne fakty historyczne) czy wcześniejszej współpracy OUN z okupantem niemieckimi (etap w którym OUN liczy na wsparcie Hitlera dla idei „niepodległej Ukrainy”) Tu jest pies pogrzebany Drogi Panie. ;) (D 10: 17_04)

386 Już przestałam wierzyć w jaiekolwiek porozumienie między Polska a Ukraina w sprawie Wolyń. Nie doczekamy się niczego!!! Mordercy nie mogą być bohaterami, mordercy nam nie dadzą racji i nic nie załatwia za nas. Postawimy pomniki z nazwiskami i datami zamordowanych sami jak ta nasza święta ziemia do nas dołączy. Tak nam dopomóż Panie!!! (D 22: 17_10_portale)

W analizowanych tekstach tematem podejmowanym przez autorów jest nacjonalizm ukraiński, w szczególności w kontekście wydarzeń historycznych.

133 Niestety od wielu lat odradza się nacjonalistyczna polityka w zachodniej części Ukrainy. Doświadczylam to osobiście będąc w Truskawcu, podczas wycieczki do Lwowa przewodniczka informowała, że Lwów budowali architekci niemieccy oraz włoscy. Co więcej podczas uroczystości święta narodowego 26 sierpnia w centrum miasta była ustawiona scena na której znajdowały się flagi żółto-niebieska oraz czarno-czerwona występował pop i mężczyzna w stroju ludowym na moje pytanie poinformowała mnie że flaga czarno-czerwona to kozaków z donieckich...? Dowiedziałam się, że Polacy bali się przyznawać do tego że byli polakami. (D 4: 17_01_portale)

 Dla nas i np. Rosji UPA to były faktycznie bandy od samego początku działalności. Ale tak po prawdzie było to zbrojna armia podziemnych struktur samowładczego państwa ukraińskiego. UPA również mordowało wszystkich nie-Ukraińców lub według nich ukraińskich zdrajców z nakazu i rozkazów swoich nieuznawanych przez nikogo władz. I gdyby nie ich ideologia czystek etnicznych za pomocą ludobójstwa raczej nikt dzisiaj nie nazwałby UPA bandami. A tak są teraz uznawani poza Ukrainą za bandytów zorganizowanych w bandy. (D 10: 17_04_portale)

Negatywne komentarze odnoszą się również do konfliktu rosyjsko-ukraińskiego.

 1464 Awakow daje Rosjanom niezły pretekst do zajęcia Donbasu i zrobienia sobie połączenia lądowego z Krymem. Ukraińcy dają się nieźle rozgrywać Amerykanom. Zamiast rozwiązać sprawy pokojowo to pchają się do wojny. Z drugiej jednak strony taka sytuacja nie może trwać wiecznie. Albo mamy wojnę z tą Rosją i walczymy albo godzimy się na jej warunki. Dla Polski to w sumie dobrze. Zginie więcej banderowców i „ukraina” straci około 1/3 terytorium, które zresztą i tak dostała od Lenina. Nie będzie więc stanowić dla Polski takiego niebezpieczeństwa jak obecnie. (D 4: 17_01_portale)

Co ważne, przypisanie do mniejszości ukraińskiej pełni taką samą funkcję, jak wcześniej przypisanie do mniejszości żydowskiej. Samo określenie „Ukraińiec” jest traktowane pejoratywnie.

 452 Wynik głosowania był prosty do przewidzenia. Szrekiem Schetyną to powinien zająć się prokurator za słynną bandycę i bezprawną akcję „Widelec” a nie być kandydatem na premiera. Daremny Ukrainiec. (D 10: 17_04_portale)

W wielu wypowiedziach bycie Ukraińcem/Ukraińką oznacza po prostu bycie „obcym”, nie-Polakiem, kimś, kto nie wie, nie rozumie, ma gorsze kompetencje. Albo ktoś, kto podejmie się każdej pracy, nieważne jak ciężkiej i z jak małym wynagrodzeniem.

 617 Czy ktoś z Was brał tą kartę w promocji jak dawali (tzn mieli dać) 200zł zwrotu po wydaniu 1000zł w ciągu pierwszego miesiąca? Mija drugi miesiąc a na infolinii pracują chyba w większości Ukraińcy lub im pokrewni bo nie sposób się dogadać a usłyszeć jedynie można chyba, prawdopodobnie itd itp. (D 16: 17_07_portale)

 No to są jakieś jaja / W bliskiej okolicy miasta robić ubojnie. Smród będzie niezmierny. Będziecie oddychać resztkami poubojowymi albo latającą wszędzie mączką kostną. Pracować będą UKRAIŃCY. A z podatków będą zwolnieni. Taki to inwestor — jeżdżą po Polsce i szukają gminy gdzie ludzie zgodzą się za ułudę dobrobytu zgnoić okoliczne miasto i środowisko. 4 miliony świń rocznie to 10958 na dzień. (D 16: 17_07_portale)

ANALIZA TEMATYCZNA

Wśród analizowanych tekstów najczęściej podejmowane tematy to: społeczeństwo, ekonomia, polityka, historia, militaria.

SPOŁECZEŃSTWO

W kategorii społeczeństwo znajdujemy posty pokazujące podobieństwa w zachowaniach, nawykach czy szerzej kulturze między Polakami a Ukraińcami.

3059 Polacy tak jak Bułgarzy czy Ukraińcy lubią stare graty po Niemcach. (D 4: 17_01_portale)

1222 Tak, tak. Z Obwodu Kędziorkowego. Po rejestracji poznać. A to Ukrainiec nie może jeździć samochodem z kędzierzyńską rejestracją? Tak jak ty możesz jeździć z rejestracją Bangladeszu. Jakiś palanat wyżej napisał od razu, że może zatrzymał się bo jest Ukraińcem, a ja codziennie pod Lidlem widzę Polaków parkujących prawie w drzwiach sklepu. (D 22: 17_10_portale)

Czasem są to dość nietypowe paralele pokazujące wspólnotę losów i podobne położenie geopolityczne.

1651 Nazizm w Polsce jest tak samo śmieszny jak banderowcy na Ukrainie. Co wy prawaki tym osiągnięcie dla Polski? Tylko to że wszyscy będą mili w du. ie Polse gdy Putin zaatakuje. Bo właśnie tak z tym waszym nazizmem teraz wyglądamy. Jak banderowska Ukraina, której Putin robi przysługę gdy zechce ich podbić. Dlatego NATO Putinowi na to pozwala. Bo woli Putina którego już zna niż nie wiadomo jakie nazizmy (D 10: 17_04_portale)

Ważne są kwestie obywatelstwa, migracji i to, jak ograniczenia formalne (prawne) wpływają na relacje pomiędzy ludźmi.

540 Czego powinni zakazać, małżeństw Polakom z Ukrainkami? To bez sensu... Mogę ewentualnie przedłużyć okres uzyskania obywatelstwa, aczkolwiek to tylko kwestia czasu aż Niemcy otworzą rynek dla Ukraińców i połowę z nich pożegnamy. (D 16: 17_07_portale)

Są też głosy jednoznacznie krytyczne wobec mniejszości ukraińskiej, odwołujące się do koncepcji jednolitej etnicznie Polski.

2927 Z udziałem ukraińców .A będzie jeszcze gorzej bo gdzie się nie ruszysz czy gdzie nie pójdziesz to ukrainiec albo ukrainka.Nie dosc mamy swojego elementu ze musimy jeszcze importować ? (D 16: 17_07_portale)

Wypowiedzi odnoszące się do krzywd historycznych, które zdaniem autorów nie mogą zostać zapomniane.

386 Juz przestalam wierzyc w jaiekolwiek porozumienie miedzy Polska a Ukraina w sprawie Wolyńia. Nie doczekamy sie niczego!!! Mordercy nie moga byc bohaterami, mordercy nam nie dadza racji i nic nie zalatwia za nas. Postawimy pomniki z nazwiskami i datami zamordowanych sami jak ta nasza swieta ziemia do nas dolaczy. Tak nam dopomoz Panie!!! (D 22: 17_10_portale)

Inne posty wskazują na elementy współczesnego świata, które, w przekonaniu autorów, potwierdzają negatywną stronę ukraińskiego charakteru.

2630 Ukraina lezy w Europie ale Ukraińcy to dziki lud, bardzo niebezpieczny, gwałtowny, o skłonnościach morderczych. Te sklonnosci mordercze moga sie objawic jak przyjdzie np. kryzys a to spowoduje ze staraca prace — moga sie zbanderyzowac, zakladac moga tez gangi i rozne organizacje zlodziejskie — na Ukrainie jest ogromna korucja. Marczuk twierdzila ze wziezla prowizje za transakcje sprzedazy PWKiK czy jakos tak. Byla zona tego znanego aktora. Ponoc jak byly wizy cala rodzine sprowadzila. Tego typu sprawy. (D 22: 17_10_portale)

Posty analizujące nastroje wewnątrz Ukrainy, sympatie i antypatie społeczeństwa ukraińskiego.

1167 Drastyczne, ale w pewnym sensie gość powiedział prawdę o tym, że ludność na terenie Donbasu nienawidzi Kijowa (i z wzajemnością). Taka jest prawda. Ale jak Dończanie sami mówią, przecież pociski, które lecą non stop na ich głowy, rozwalają im domy, zabijają i ranią bliskich nie lecą od strony Rosji, tylko od strony Ukrainy. Blokadę też organizowane nie są od strony Rosji, ale od strony Ukrainy. Wszelkie utrudnienia ich życia idą od strony Ukrainy. Ludzie w Donbasie nie mają złudzeń co do tego o co chodzi kijowskim władzom i banderowcom. Wiedzą, że gdyby nie walczyli i nie bronili się, to byliby eksterminowani. (D 10: 17_04_portale)

12 Tereny wschodniej Ukrainy zamieszkuje w większości ludność rosyjskojęzyczna. I nie są to migranci czy ludność napływowa ale ludzie mieszkający tam od wielu pokoleń. Różne zrządzenia historii sprawiły że dziś Donbas jest w obrębie Ukrainy. Ale to nie daje Ukraińcom prawa do mordowania i eksterminacji tej ludności tylko dlatego że nie są etnicznymi Ukraińcami. Obecnie w Donbasie Ukraińcy robią z ludnością rosyjskojęzyczną to samo co robili naszym rodakom na Wołyniu. (D 16: 17_07_portale)

Te analizy społeczeństwa ukraińskiego są niekiedy pisane z pozycji paternalistycznych lub wprost odwołujących się do tymczasowości politycznego panowania państwa ukraińskiego nad swoim terytorium.

2102 Na zachodnich rubieżach Polski mamy Ukraińców, jak gdzie indziej, ale tu króluje język ... rosyjski, nawet w sklepie typowo ukraińskim — „Ukrainoczka” króluje rosyjski, bo akurat część towarów do sklepu sprowadzana jest z ... Niemiec, a tam etykiety wyłącznie są po rosyjsku. Dużo tu ukraińskiej młodzieży ze wschodniej Ukrainy a ta po ukraińsku nie rozmawia, ale po rosyjsku. Wisiały wprowadzić w sieci KFC i McDonalda afisze z ofertą pracy po ukraińsku, ale szybko zniknęły, bo nasi wschodni sąsiedzi mówią po rosyjsku a po ukraińsku raczej ... nie chcą.

Gazeta Wyborcza w języku ukraińskim raczej tu nie miałaby wzięcia. Musiałaby być napisana w języku Puszkina. (D 22: 17_10_portale)

Autorzy niektórych postów apelują o poprawę relacji pomiędzy Polakami a Ukraińcami, wskazując jednoznacznie stronę, która podsyci spory i w której interesie leży pogorszenie relacji pomiędzy dwoma narodami — Rosję Putina.

skończ pisać bzdury nacjonalistyczny trollu. (2) To wy — naziole z ruchu narodowego nienawidzicie Ukraińców, a nie oni nas. Każdy kto miał styczność z Ukraińcami wie, że to bardzo mili i przyjaźni ludzie. Putin was opłaca, byście doprowadzili do waśni między nami, a naszymi sąsiadami. A my was mamy głęboko, rozumiesz. (D 16: 17_07_portale)

Ekonomia

Zacznijmy od wpisów, które rzetelnie i z poziomu makro próbują opisać ukraińską ekonomię.

Oдноśnie inwestowania to też nie jest do końca tak, że te pieniądze na dużo by się u nas przydały. Ukraina jest nadal inwestycyjnie bardzo tania i dużo kapitału nie trzeba. A prófit będzie znaczny. To kraj głodny sukcesu i gdy będą wzrosty, wyciągniemy z tego znacznie więcej. Przykład zagranicznych banków i instytucji pomocowych jasno pokazuje, że opłacało się im pomagać Polsce. Transfery miliardowe idą do takich Włoch, Francji, UK, USA. Dla nas może to nie do końca dobre, ale w kluczowym czasie niedoborów gotówki po upadku komuny, dostaliśmy zastrzyk kasy. I to nas uratowało. Ukr jest właśnie w takim czasie, bo do niedawna rządziły tam klany komusze. Nadal tak jest, ale trzeba być dobrej myśli, że i im się uda. A nasza pomoc nie będzie bezinteresowna, bo tylko frajer nie chciałby z tego mieć korzyści. (D 10: 17_04_portale)

 1134 Wg ekspertów zachodnich Ukraina jest już kompletnym bankrutem i koszty spłaty kredytów przewyższają budżet tego tworu. Brak już pieniędzy na wypłaty emerytur i rent. W tej sytuacji City wpadło na pomysł rozłożenia tych wydatków na poszczególne sąsiednie kraje. Między innymi Polska ma się „zaopiekować” tymi 8–10 milionami z ukraińskich województw zachodnich. (D 22: 17_10_portale)

Pojawiają się wpisy, których autorzy traktują Europę Wschodnią jako jednolity rynek, jako kraje o podobnej sytuacji ekonomicznej.

 1002 Whirlpool sprzed 20 lat, a obecnie to jak niebo a ziemia. Teraz to taka Manta wśród pralek, ciężko wybrać coś gorszego. Oczywiście stosują też praktyki wciskania szrotowatych serii i modeli na rynki trzeciego świata czyli na blok wschodni: między innymi Polska, Czechy, Ukraina, Słowacja itd... to tak, jak z proszkiem kupionym na zachodzie, a u nas. Doskonale wiedzą, że w tych biednych krajach dla 3/4 ludzi kryteria wyboru to cena i odpowiedni marketing z nazwą firmy w tle. Dopóki oszustwo działa, dopóty tak będzie. Odradzam!! (D 4: 17_01_portale)

Pracownicy z Ukrainy. Często wychwalani za pracowitość, jest jednak wiele postów, których autorzy pokazują ich w bardzo złym świetle.

 1651 No ale teraz posiłki są przecież ukraińcy, firmy zewnętrzne. Szkoda tylko że nikt nie widzi jak ci ludzie w większości pracują. Syf kiła i mogiła generują straty niszcząc towar bo za to nie odpowiadają. Za to odpowiedzą pracownicy oni tylko kasę skasują. Czasem nie da się na to patrzeć. Ale cóż kogoś zadowala cała sytuacja. Szkoda tylko że nie potrafi publicznie powiedzieć pracownikom achan jak mało znaczą. Czas na szybkie zmiany. (D 4: 17_01_portale)

Często zwraca się uwagę, że pracownicy z Ukrainy poprzez swoje niskie

oczekiwania zaniżają poziom płac w danym regionie.

 1915 a czego się dziwić? ci co nie chcą umrzeć w tym kraju z głodu, jadą za pieniądzem... kolejne lata będą jeszcze gorsze, ale nie przejmujcie się, Rodowitych Nowotarzan zastąpią ukraińcy, bo ich chętnie przyjmują pracodawcy za 4–5 zł za godzinę. (D 4: 17_01_portale)

 144 Ten Związek Przedsiębiorców i Pracodawców to nawet protestuje przeciwko zniesieniu przez Parlament Europejski wiz dla Ukraińców bo w ten sposób Ukraińcy wyjadą do lepiej płatnej pracy we Francji i Niemczech i przedsiębiorcy i pracodawcy będą musieli zatrudniać Polaków a z tym będzie się wiązać dla nich wyższy koszt pracy aniżeli dotychczas płacili Ukraińcom. (D 10: 17_04_portale)

Z drugiej strony, autorzy wpisów nie zapominają, że pracujący w Polsce Ukraińcy generują określony dochód. I nawet jeśli nie płacą w Polsce podatków, to ich praca wzmacnia naszą gospodarkę. Ponadto, ponieważ na migrację z każdego kraju składają się jednostki najbardziej mobilne i przedsiębiorcze, to jest nadzieja, że wpłyną one pozytywnie na relacje ekonomiczne w Polsce.

 I wszystkich nas wysyłał do fabryk na linię produkcyjną, aby robić z nas Chiny Europy, ale za pieniądze zarobione w fabryce, nie zarobi się na kredyt frankowy. JA już wyjechałem i dzisiaj zamiast płacić 1/2 płacy na 400 franków, to płacę 1/10, a mieszkam za kolejną 1/10, natomiast właściwy problem frankowy mój rozwiązują 4 Ukraińcy, pracujący w fabryce w strefie wolnopodatkowej i zamieszkujący zafrankowany dom. Tylko Ci Ukraińcy prawie nie odprowadzają w Polsce podatków. Dodam tylko jedno, jakby złotówka poszła w górę to tyle osób by nie wyjeżdżało z rajy 500+. (D 4: 17_01_portale)

 Nam nie było nigdy lekko w zawodzie to niewdzięczna fizyczna praca a zarazem bardzo odpowiedzialna i niebezpieczna. Niech przyjdą ukrainki może one nie pozwolą sobie rzadzić a tym bardziej nie pozwolą podnosić ręki pacjenta na pielęgniarkę co ostatnio widać i słyszeć w naszych Szpitalach. Pytam Gdzie wtedy jest RZĄD i nasze PRAWA? Ludzie z Ukrainy nie dają sobie w „kasze dmuchać” wiem coś o tym hehe i tego życzę naszym pielęgniarkom żeby zawsze walczyły o swoje nie patrzeć na wykształcenie lecz aby broniły swojej godności jako człowieka, obywatela PL. Zdrowy egoizm to nie choroba :) (D 16: 17_07_portale)

Zdaniem niektórych autorów ukraińscy pracownicy są traktowani lepiej przez pracodawców. Choć takie opinie należy raczej przypisać osobom, które odnoszą się do ciężkiej sytuacji Polaków — inni zawsze mają lepiej, bez względu na to, kim są ci inni.

 2993 Ukraińcy dostali podwyżkę i polepszenie warunków pracy, a Polacy ciągle są uważani za śmieci, czy to nie jest patologia. Nie pozostaje nic innego tylko wziąć się razem za zmiany, a nie czekać na gwiazdkę z nieba. (D 16: 17_07_portale)

W wielu tekstach znajdziemy pogląd, że pracownicy z Ukrainy są w tym momencie niezbędni polskim firmom, że bez nich gospodarka nie mogłaby się rozwijać w obecnym tempie.

 2487 Wspaniała logika Polaków, deportować! Nie dziwie się że w tym kraju jest jak jest jeśli ludzie mają takie debilne pojęcie, można nie lubić Ukraińców ale jeśli Polacy sami chcą się pozbyć siły roboczej to sami zrujnujemy własną gospodarkę która i tak ledwo istnieje. Kto będzie pracował w niskich a potrzebnych sektorach tak jak teraz Ukraińcy? Polacy z Anglii czy Niemiec? Ukraińcy niedługo sami odejdą do Niemiec, a jak widzę po komentarzach wielu Polaków to na reke. Deportować! (D 10: 17_04_portale)

POLITYKA

Kiedy analizujemy posty, które opisują politykę zagraniczną, wtedy bardzo często widzimy trzech aktorów na scenie: Ukrainę, Polskę i Rosję. Jak w wielu innych tematach, komentarze piszą zarówno osoby przyjazne, jak i nieprzyjazne Ukrainie. Ale wątek związany z Rosją jest stale w tych komentarzach obecny.

 705 Właśnie chciałem to napisać. Niestety polityka jest taka sama jak 80 lat wstecz, pod żadnym pozorem nie wolno dopuścić do porozumienia między Polską a Ukrainą, w przeszłości to było ogromne zagrożenie ZSRR, teraz zagrożenie wiadomo dla kogo. Wojna informacyjna działa na całego jak w Polsce tak i na terenie Ukrainy. A naród to tylko naród, to co pokazują w TV, to co piszą na forum to i niesiemy dalej. Tym bardziej, że młodzież polska i ukraińska głównie swoją wiedzę czerpią nie z książek tylko z forum internetowych. Wojna informacyjna na dzień dzisiejszy jest wygrana, szkoda tylko, że zwycięstwo nie postronnie Ukrainy i Polski. (D 4: 17_01_portale)

 2091 Ukraina to inaczej „Pogranicze” Polski i Rosji. I nic tego nie zmieni. Nie dobrze mieć aż tak duże pogranicze, to nie jest korzystne ani dla Polski, ani dla Rosji. (D 4: 17_01_portale)

 1640 Na „pomnikowej wojnie” między Polską a Ukrainą korzysta wyłącznie Rosja. (D 10: 17_04_portale)

Autorzy postów postrzegają Ukrainę jako państwo słabe, podatne na nieprzyjazne działania ze strony Rosji.

 1156 gdyby Ukraina była tak totalitarnym krajem jak Rosja, do takiego ostrzelania by nie doszło, bo w takim kraju nic nie dzieje się bez wiedzy tajnych służb. Tylko na Ukrainie rosyjskie bojówki mogą sobie krążyć w te i spowrotem niepostrzeżenie i realizować swoje prowokacje. (D 4: 17_01_portale)

Ukraina pojawia się również jako kontekst lub dopełnienie postów poświęconych polityce polskiej. Często jest to „straszenie” Ukraińcami, którzy przyjdą i zabiorą miejsca pracy Polakom albo wskazanie, że Ukraińcy muszą przyjechać do Polski, bo Polacy wyemigrowali na Zachód.

Ten rząd wie albo nie wie ? Działa chyba nieświadomie jak zaplanował Soros i spółka. Przecież komisarz UE i czołowy sprzedawca majątku polskiego Pan Lewandowski od dawna w mówił, że Polacy (najlepiej wykształceni fachowcy z podatków Polaków) mają emigrować do Niemiec itp. a na ich miejsce przyjadą Ukraińcy. Tego problemu żaden polski rząd przy takich różnicach w płacach nie rozwiąże. Aktualnie do gry wciągnięto środowisko lekarskie. Czas pokaże kogo kto następnym. (D 22: 17_10_portale)

HISTORIA

W kontekście historycznym widzimy ciągle silną pamięć o II wojnie światowej i totalitaryzmach XX w. oraz o ich skutkach.

2113 Rosja to zagrożenie dla Świata. Sytuacja przypomina tę sytuację z roku 1939. Putin idzie drogą Hitlera. Za chwilę możemy mieć wojnę przy swojej granicy, a Ukraina może przestać istnieć. (D 4: 17_01_portale)

1431 @ Dorota # 584Mam inne zdanie na temat lepszosci Breslau. Lepiej było pozostać przy swojskim Lwowie. Ale nikt nas o zdanie nie pytał, nie ma żadnych możliwości zmiany tego stanu rzeczy. Nawet potrzeby zmiany już nie ma. Ludność się wymieniła i dziś nikt normalny zmian już nie chce. Niemcy też już nie chcą. Niepotrzebny im Breslau ze składem etnicznym (Niemcy 0%, Polacy 90%, Ukraińcy 10%). (D 16: 17_07_portale)

1816 Ukraińcy zapomnieli jak gen.Anders nie wydał Ukraińców i sprzeciwił się wydania ich

Rosjanom. Tam byliby tylko wspomnieniem. (D 16: 17_07_portale)

Większość postów o tematyce historycznej, identycznie jak w innych mediach społecznościowych, odnosi się do lat czterdziestych XX w., UPA i Bandery.

848 @hu-nows: UPA dokonała jednego z nabrutalniejszych udokumentowanych ludobójstw w historii ludzkości, jeżeli nie #1. Łukaszko dopuścił się jednej zbrodni wojennej na kilkunastu cywilach. Ten drugi nie powinien być w żaden sposób wychwalany, bo jedna taka zbrodnia jak dla mnie przekreśla jakiekolwiek zasługi. Ale porównywanie Łukaszki do UPA to jak stawianie na równi pogromu w małej wsi z Holocaustem. Flaga UPA to jak flaga Niemiec nazistowskich, pod obiema dokonano przerażających zbrodni na ogromną skalę. (D 10: 17_04_portale)

Dla nas i np. Rosji UPA to były faktycznie bandy od samego początku działalności. Ale tak po prawdzie było to zbrojna armia podziemnych struktur samozwańczego państwa ukraińskiego. UPA również mordowało wszystkich nie-Ukraińców lub według nich ukraińskich zdrajców z nakazu i rozkazów swoich nieuznawanych przez nikogo władz. I gdyby nie ich ideologia czystek etnicznych za pomocą ludobójstwa raczej nikt dzisiaj nie nazwałby UPA bandami. A tak są teraz uznawani poza Ukrainą za bandytów zorganizowanych w bandy. (D 10: 17_04_portale)

2652 A coś ty — czytelniku-tskis pro upa-wski, za co ich bronisz?, za to że prawdę piszą że ludzi na żywca cwiartowali, małe dzieci o kamienie zabijali. Za co ich tak broniszx no wypowiedz się,. A dzisiaj że najechało się tego tałatajstwa i miejsca pracy nam zabierają bo niby tańsi są? Tylko nasze władze nie wiem jaki mają interes w ich bronieniu,. Dlatego rosja dała nam embargo na nasze produkty, a ostatnio gaz zawodnili, bądź na bieżąc i posłuchaj ludzi to zobaczysz jaki jest obraz o ukraincach odpowiedz. (D 16: 17_07_portale)

Pojawiają się wpisy, których autorzy próbują przeprowadzić bardziej rzetelną analizę historyczną, pokazując złożoność ludzkich losów i konfrontując różne spojrzenia na przeszłość.

 gwoli historycznej ścisłości Petlura został zamordowany w Paryżu w dniu 15.05.1926r przez rosyjskiego agenta o nazwisku Schwarzbart. Petlura nie zdradził Ukrainy ani Ukraińców, to podpisanym przez Polskę pokój z Rosją w dniu 18 marca 1921 w traktacie Ryskim zmienił los Ukrainy gdyż Umowa Warszawska z 21 kwietnia 1920r o której mowa w tej publikacji przestała obowiązywać. Skutkiem tego Ukraińska Republika Ludowa przegrała samotnie konfrontację z bolszewicką Rosją i straciła niepodległość. Bez względu na to że nie lubimy Ukraińców za zbrodnię wołyńską należy przyznać że to co się stało z Ukrainą po 1921r przyczyniło się do powstania wrogich wobec Polski i Rosji nacjonalistycznych nastrojów które zaowocowały w późniejszym okresie utworzeniem UPA i jej skrajnego skrzydła OUN z Banderą na czele. Bardzo proszę o nie nazywania mnie rosyjskim trollem przed sprawdzeniem podstawowych faktów historycznych związanych z tym tematem. Moi rodzice uciekli przed pogromem Banderowców dzięki czemu żyję, nie mając dzisiaj powodów do sympatyzowania z Ukraińcami. Staram się jedynie zrozumieć ich skomplikowaną historię i źródła ich skrajnego nacjonalizmu. (D 10: 17_04_portale)

INNE OBSZARY TEMATYCZNE

Bardzo dużo w kontekście militarnym mówi się o rywalizacji Rosji ze Stanami Zjednoczonymi oraz o niekiedy trudnych relacjach krajów Unii Europejskiej z amerykańskim hegemonem.

 518 żeby tylko Amerykanie nie rozpętali wojny bo będą ją prowadzić na ziemiach polskich nie u siebie. I co my g..o z tego będziemy mieć? A Ukraińcy szykują się podobno do odbicia Donbasu. Gdy tam nastąpią — Rosja się nie cofnie

by chronić ludność Donbasu przed agresją. (D 4: 17_01_portale)

 1354 Jak Unia NATO myśli, że USA by umierało dla takich kraików jak Łotwa , Litwa , Estonia , Ukraina czy Polska, to mają zachwiane psychiki i powinni się leczyć psychiatrycznie ! Konflikt z Rosją czy Chinami to koniec z USA i resztą świata i USA to wie ! (D 4: 17_01_portale)

Tradycyjnie pojmowana wojna ustępuje pola wojnie informacyjnej. Duże jest znaczenie Rosji we wszystkich lokalnych konfliktach.

 705 Właśnie chciałem to napisać . Niestety polityka jest taka sama jak 80 lat wstecz, pod żadnym pozorem nie wolno dopuścić do porozumienia między Polską a Ukrainą, w przeszłości to było ogromne zagrożenie ZSRR, teraz zagrożenie wiadomo dla kogo. Wojna informacyjna działa na całego jak w Polsce tak i na terenie Ukrainy. A naród to tylko naród, to co pokazują w TV, to co piszą na forum to i niesiemy dalej. Tym bardziej, że młodzież polska i ukraińska głównie swoją wiedzę czerpią nie z książek tylko z forum internetowych. Wojna informacyjna na dzień dzisiejszy jest wygrana, szkoda tylko, że zwycięstwo nie postronnie Ukrainy i Polski. (D 4: 17_01_portale)

 1156 gdyby Ukraina była tak totalitarnym krajem jak Rosja ,do takiego ostrzelania by nie doszło,bo w takim kraju nic nie dzieje się bez wiedzy tajnych służb.Tylko na Ukrainie rosyjskie bojówki mogą sobie krążyć w te i spowrotem niepostrzeżenie i realizować swoje prowokacje. (D4: 17_01_portale)

Podobnie jak i w innych kanałach komunikacji, tak i wśród komentarzy umieszczanych na portalach wpisy dotyczące sportu rozkładają się według sympatii indywidualnych, które niekrotnie przekładają się na negatywne stereotypy dotyczące danych społeczności.

 Joshua to świniak pasiony na somatropinie i koksie. Władimir to naturszczyk, wspaniały atleta wyglądający niczym wykuty spod dłuta Fidiasza. Wystarczy spojrzeć na ramię, kośćiec i mięśnie. Władek go niszczy Zgadza się w 100%. (D 10: 17_04_portale)

 2399 Który mecz ogladacie? Jak dla mnie Ukraina-Chorwacja najciekawszy i zerkanie na Wallye :P #mecz #piłkarska #sport #kiciochpyta. (D 22: 17_10_portale)

4.5. TWITTER

Tylko 40% z analizowanych wypowiedzi zostało oznaczonych jako pozytywne/neutralne. Przykładowe negatywne wypowiedzi:

 881 RT @dziejepl: #Ukraina: zdewastowano pomnik upamiętniający Polaków zamordowanych w 1944 r. we wsi Huta Pieniacka. (D 6: 17_01_twtt)

 67 RT @___Andrzej___: 17.04.45 Słobódka Muszkatowiecka-Ukraińcy zamordowali 34 Polaków, w tym 3os.rodzinę-rodziców i 8m-czną córkę obalili benzyną i spalili żywcem. (D 12: 17_04_twtt)

 2443 Ludzie, kurwa, Ukraińcy beda mogli wjechać do UE bez wiz?! No to Polska jest w dupie. (D 12: 17_04_twtt)

 1684 RT @LeszekDabrowa: @pikus_pol 1,5 mln Ukraińców „psuje” rynek pracy w Polsce.Powoduje stagnację w płacach.Ukraińcy z Zachodniej Ukrainy wspierają banderyzm. (D 18: 17_07_twtt)

 2597 @semperkresy Mam nadzieję, że Ukraińcy wreszcie doigrają się za wszystkie kłamstwa! (D 24: 17_10_twtt)

Zdecydowanie najwięcej twittów zostało oznaczonych jako przypisane do tematu historia, mniej do społeczeństwo i polityka.

HISTORIA

Twitter jest jedynym analizowanym kanałem komunikacji w mediach społecznościowych, w którym najwięcej postów jest w kategorii historia. Wiele z nich to wpisy przypominające wydarzenia lat czterdziestych XX w. Znaczna część tych wpisów jest umieszczana z jednego konta/pisana przez jedną osobę.

 67 RT @___Andrzej___: 17.04.45 Słobódka Muszkatowiecka-Ukraińcy zamordowali 34 Polaków, w tym 3os.rodzinę-rodziców i 8m-czną córkę obalili benzyną i spalili żywcem. (D 12: 17_04_twtt)

 1464 RT @opole_andrzej: 8/9.04.44 r. Krechów Ukraińcy Bronisławie Kostyszyn będącej w ósmym miesiącu ciąży nożami rozpruli brzuch, a jej troje dzieci spalili żywcem. (D 12: 17_04_twtt)

Są również wpisy odnoszące się do bieżących wydarzeń związanych z historią.

 100 RT @SynRopucha: Ukraińcy blokują eksport ofiar ludobójstwa UPA ale polskie pieniądze i miejsca pracy biorą chętnie! <http://www.radiomaryja.pl/informacje/wywiad-dr-leon-popek-ukraina-blokuje-eksport-ofiar-rzezi-wolynskiej-rozebranie-pomnika-upa-hruszowicach>. (D 18: 17_07_twtt)

 56 RT @marcinsiembida: Ukraina oczekuje, że odbudujemy pomnik UPA na Podkarpaciu — bez wstydu już przyznają się do tej ideologii. Oni chcą UPA, my zwrot kościołów. (D 24: 17_10_twtt)

SPOŁECZEŃSTWO

Ukraińcy jako uczestnicy życia społecznego w Polsce. Specyfika Twittera pokazuje nam Ukraińców jako przedstawicieli zawodów elitarnych (lekarz, dziennikarz), a nie jako robotników budowlanych czy pomoce domowe.

 947 @MateuszGotz jedną znam, Ukrainka, Wik-toria. Świetna, młoda dziennikarka. (D 6: 17_01_twtt)

 67 W ostatnim miesiącu życia teściowej (93 l.) często miałam do czynienia z lekarzami... tylko jeden okazał empatię, był miły — to był Ukrainiec. (D6: 17_01_twtt)

POLITYKA

Wpisy na Twitterze dotyczące polityki to, w pierwszej kolejności, oficjalne komunikaty polityków, którzy tą drogą komunikują się z wyborcami.

 969 RT @MSZ_RP: Min. #Waszczykowski o spotkaniu nt. #Ukraina #WEF17 w #Davos: Przesłanie było pozytywne i proukraińskie — Ukrainie trzeba pomóc. (D 6: 17_01_twtt)

 1288 RT @MEN_GOV_PL: Spotkanie @AnnaZalewska z przedst.organizacji polskich na #Ukraina i udział w uroczystym wręczeniu Kart Polaka @PLinUkraine @MSZ_RP. (D 24: 17_10_twtt)

Lub polityków, którzy komunikują się pomiędzy sobą.

 1266 @ZalewskiPawel Panie Pawle oto kolejny przykład przyjacielskich czynów ukraińskiego rządu. Czy to miał Pan na myśli? <http://www.tvp.info/34579668/ukraina-oczekuje-od-polski-budowy-pomnika-upa-w-hruszowicach>. (D 24: 17_10_twtt)

WIELE INFORMACJI DOTYCZY KWESTII MNIEJSZOŚCI

 782 @Temidor @NiemcywPolsce @Amb-Niemiec @MSZ_RP „Ojcowie założyciele” Ordynacji Wyborczej nie zauważyli, że w PL żyją też inne mniejszości, Ukraińcy, Litwini i inni. Niemcy byli ważniejsi. (D 12: 17_04_twtt)

EKONOMIA

Najczęściej na polskim Twitterze w obszarze ekonomii jest podejmowana tematyka pracy. Wiele osób zwraca uwagę na samoorganizację pracowników z Ukrainy, powstają już pierwsze związki zawodowe.

 771 RT @MarionBrrr: Ukraina: związek zawodowy ukraińskich pracowników w Polsce rozpoczął działalność. (D18: 17_07_twtt)

 1684 RT @LeszekDabrowa: @pikus_pol 1,5 mln Ukraińców „psuje” rynek pracy w Polsce. Powoduje stagnację w płacach. Ukraińcy z Zachodniej Ukrainy wspierają banderyzm. (D 18: 17_07_twtt)

MILITARIA

Tematem wpisów jest Ukraina „konkurująca” z Rosją o miano największego wroga Polski.

 1750 RT @LeyteTT: #Minęła20 To z Ukrainą będziemy toczyć wojny a nie z Rosją która jako jedyna nie zgłasza pretensji terytorialnych. A R. nie jest słowiańska? (D 24: 17_10_twtt)

 1398 RT @Defence24pl: Ukraińscy żołnierze zginęli w Donbasie #Donbas #Ukraina @Defence24pl <http://www.defence24.pl/633792,ukrainscy-zolnierze-zgineli-w-donbasie>. (D 18: 17_07_twtt)

4.6. ILOŚCIOWE ZESTAWIENIE TEMATÓW WYPOWIEDZI

W ostatniej części analizy przedstawimy zestawienie tematów wypowiedzi oraz nastawienia emocjonalnego opracowane na podstawie kodowania półautomatycznego, opisanego w rozdziale 3.4.

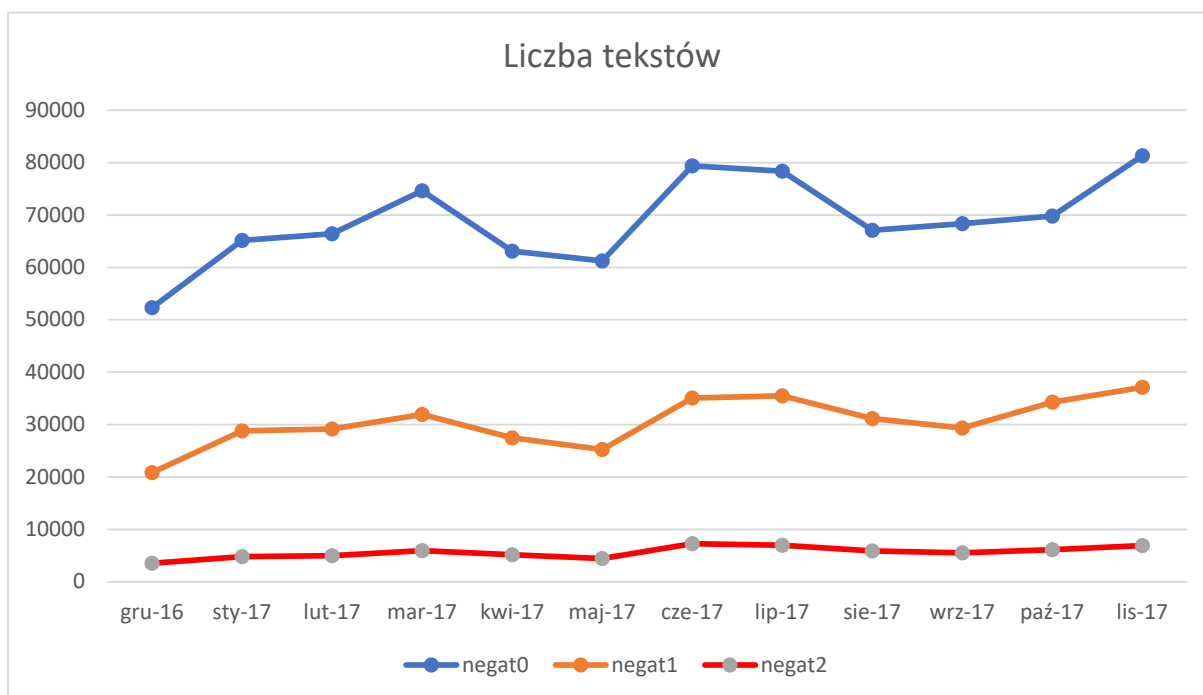
Przyjęte metody pozwoliły nam na analizę 1 200 000 postów pod względem

nastawienia emocjonalnego oraz podejmowanej tematyki. Ostatecznie udało się uzyskać precyzję oznaczania równą 0,6 dla nastawienia emocjonalnego i 0,44 dla obszarów tematycznych.

W ogólnej liczbie 1 200 000 postów wyodrębniono ponad 800 tys. postów neutralnych lub pozytywnych. Pozostałe 400 tys. to posty negatywne i silnie negatywne. Rozkłady pokazuje tabela obok.

	liczba tekstów	odsetek tekstów
teksty neutralne/pozytywne	827 234	65,6%
teksty umiarkowanie negatywne	365 936	29,0%
teksty silnie negatywne	67 631	5,4%
suma	1 260 801	100,0%

Tabela nr 9. Źródło: badania własne

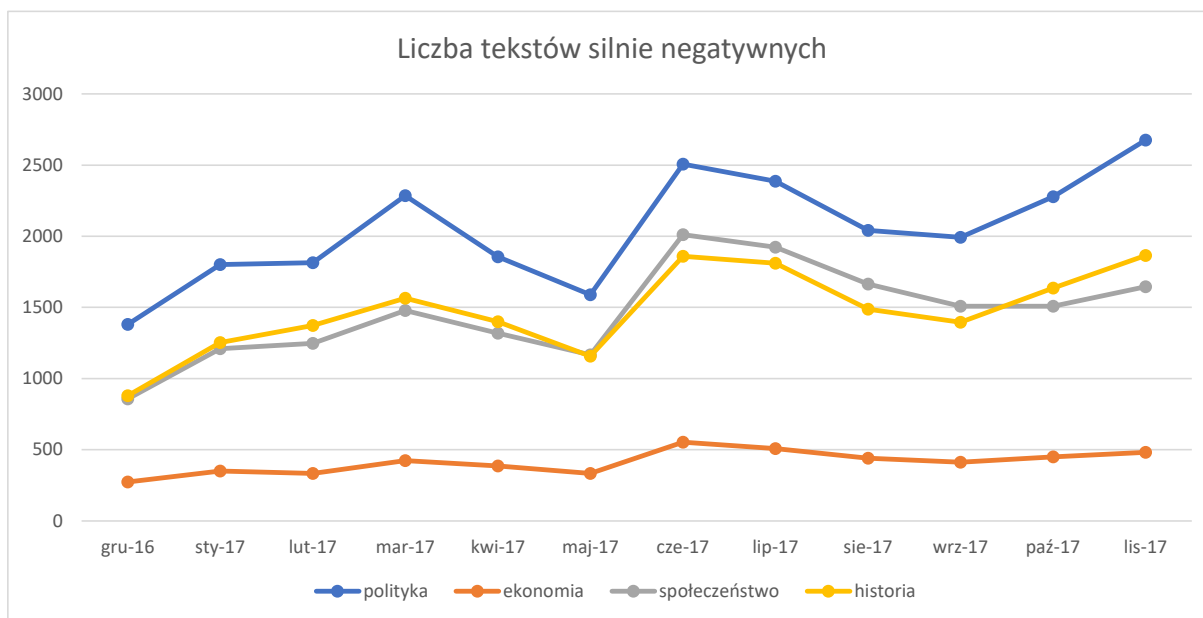

Wykres 3. Źródło: badania własne

Jak rozkładały się posty negatywne w poszczególnych miesiącach? Na poniższym wykresie widzimy, że były one skorelowane z ogólną liczbą postów. Nie odnotowano zdecydowanych wzrostów odsetka postów negatywnych w stosunku do całości.

Natomiast jeśli chodzi o podział postów na kategorie tematyczne, to widzimy, że najwięcej negatywnych wpisów

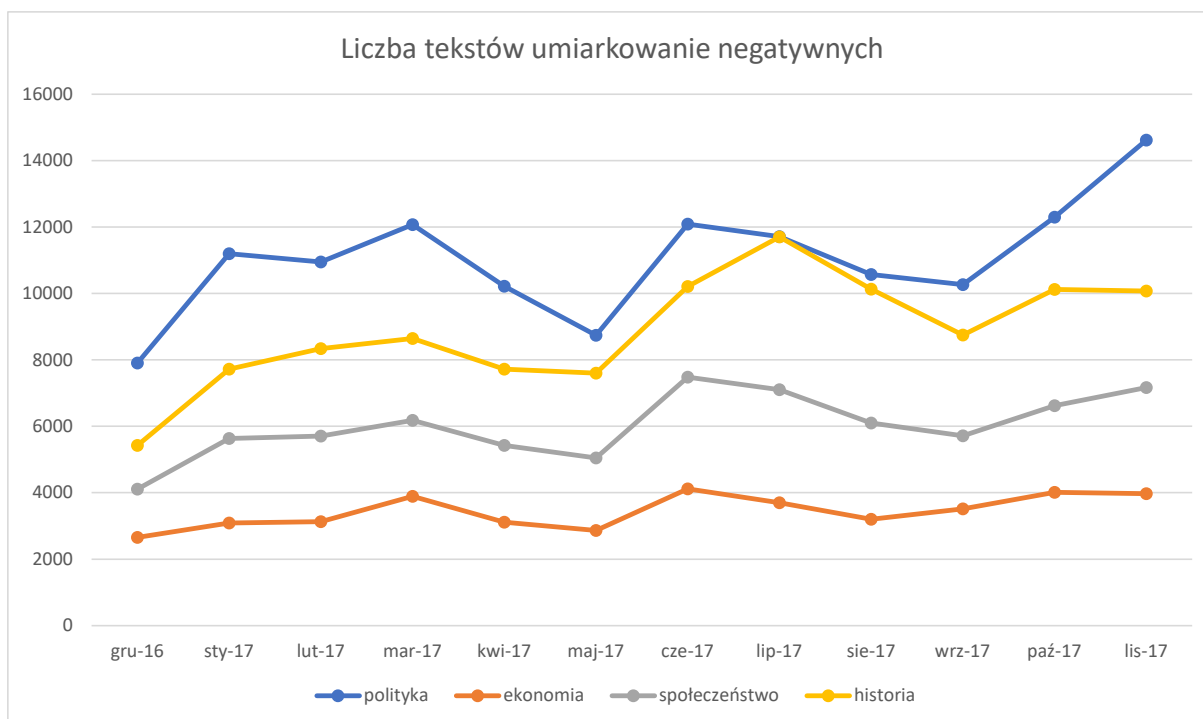
pochodzi z kategorii „polityka”. Na drugim miejscu mamy ekonomię i społeczeństwo.

Wykres 4. Źródło: badania własne

Podobnie rzecz się ma z postami umiarkowanie negatywnymi. Tu również uporządkowanie tematyczne jest

stałe i identyczne, jak w silnie negatywnych wypowiedziach.

Wykres 5. Źródło: badania własne

Jednak najważniejsze dane, jakie możemy wydobyć z perspektywy ilościowej, zawarte są w poniższej tabeli:

obszar tematyczny	liczba tekstów	odsetek tekstów negatywnych
polityka	480 680	32,7%
ekonomia	204 661	22,6%
społeczeństwo	230 356	39,0%
historia	258 269	48,1%
sport	45 481	9,4%
militaria	10 437	33,3%
inne	9 007	30,2%
sztuka	5 540	18,0%
media	7 019	36,4%
środowisko naturalne	2 767	19,4%
edukacja	2 885	23,1%
prawo	2 479	25,9%
religia	724	23,1%
nauka	496	20,2%

Tabela nr 10. Źródło: badania własne, grudzień 2016–listopad 2017

Największy odsetek tekstów negatywnych oznaczyliśmy w obszarze historia. Prawie połowa analizowanych wzmianek ma negatywny wydźwięk. Ta wartość zdecydowanie przewyższa odsetek negatywnych wypowiedzi w innych obszarach. Jeśli uwzględnimy dużą liczbę tekstów w tym obszarze, to jasno widzimy źródło problemów w kształtowaniu dyskursu publicznego.

Na przeciwnym biegunie mamy sport (9% wypowiedzi negatywnych),

a z kategorii o dużej liczbie tekstów — ekonomię (23%), w szczególności teksty odnoszące się do rynku pracy. To są obszary, w których nastawienie do Ukrainy i Ukraińców jest w zasadzie pozytywne, a więc obszary, które można promować, by korzystnie wpływać na wizerunek mniejszości ukraińskiej w polskim dyskursie internetowym.

Warszawa, styczeń 2018

BIBLIOGRAFIA

- Berger, A., (1991). *Media Research Techniques*. Newbury Park, CA: Sage.
- Boulis, C., Ostendorf, M., (2002). *Text classification by augmenting the bag-of-words representation with redundancy-compensated bigrams* [w:] *Linguist Computing* 17 (3): 267–287.
- CBOS, (2017). *Stosunek do innych narodów*, Komunikat z badań nr 21/2017.
- Czyżewski, M., (2008). *Debata na temat Jedwabnego oraz spór o „politykę historyczną” z punktu widzenia analizy dyskursu publicznego* [w:] Nowinowski, M.S., Pomorski, J., Stobiecki, R. (Eds.), *Pamięć i Polityka Historyczna. Doświadczenia Polski i Jej Sąsiadów*, pp. 117–140.
- George, A., (1959). *Quantitative and Qualitative Approaches to Content Analysis in Trends in content analysis*. Urbana: University of Illinois Press.
- Gibbs, G., (2011). *Kodowanie tematyczne i kategoryzacja*, in: tegoż, *Analizowanie danych jakościowych*, tłum. M. Brzozowska-Brywczyńska, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011.
- Hastie, T.J., Tibshirani, R.J., Friedman, J.H., (2013). *The elements of statistical learning: data mining, inference, and prediction*. Springer series in statistics, Springer, New York.
- Joulin, A., Grave, E., Bojanowski, P., Mikolov, T., (2016). *Bag of tricks for efficient text classification*. arXiv preprint arXiv:1607.01759.
- Krippendorff, K. (1980). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Newbury Park, CA: Sage.
- Mikolov, T., Sutskever, I., Chen, K., Corrado, G., Dean, J. (2013). *Distributed Representations of Words and Phrases and their Compositionality*. Advances in Neural Information Processing Systems. 26
- OECD. 2007. *Participative Web and User-created Content: Web 2.0 Wikis and Social Networking*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development. <http://dl.acm.org/citation.cfm?id=1554640>.
- Radziszewski, A. (2013). *A tiered CRF tagger for Polish, Intelligent Tools for Building a Scientific Information Platform*. Studies in Computational Intelligence, vol. 467, pp. 215–230.
- Stone, P., Dunphy, D., Smith, M., Ogilvie, D., (1966) *The General Inquirer: A Computer Approach to Content Analysis*. The MIT Press.
- Troszynski, M. (2015). *Hate. Speech. Towards a research standard* [w:] J. Sobczak & J. Skrzypczak (Eds.), *Professionalism in Journalism in the Era of New Media*. Berlin.
- Troszyński, M., 2016. *Analiza treści witryn internetowych z wykorzystaniem automatycznego kodowania* [w:] Siuda, P. (Ed.), *Metody Badań Online*. WN Katedra, Gdańsk.
- Troszyński, M., Wawer, A., 2017. *Czy komputer rozpozna hejtera? Wykorzystanie uczenia maszynowego (ML) w jakościowej analizie danych*. Przegląd Socjologii Jakościowej 13.
- Urząd do Spraw Cudzoziemców (2017). *Raport na temat obywateli Ukrainy, dostęp elektroniczny*; <https://udsc.gov.pl/statystyki/raporty-specjalne/biezaca-sytuacja-dotyczaca-ukrainy/> (12.01.2018).
- Walkowiak, T., Malak, P. (2018). *Polish Texts Topic Classification Evaluation*. ICA-ART 2018, 16–18 Januray, Madeira, Portugal.

6. ANEKS

6.1. RAPORT SOTRENDER

ANALIZA PROFILI OBEJMUJĄCYCH TEMATYKĄ UKRAIŃSKĄ

Warszawa, 12.01.2018r.

AUTORZY

Radosław Pawlak - posiada bogate doświadczenie zdobyte podczas udziału w wielu projektach badawczych w charakterze członka zespołu badawczego oraz koordynatora działu realizacji. Ponadto konsultant przedsiębiorstw w zakresie budowania strategii rozwoju, marketingu oraz działań proekologicznych. W wolnym czasie realizuje swoje pasje w postaci biegania oraz piwowarstwa domowego.

Maciej Baranowski - Absolwent historii i socjologii na Uniwersytecie w Białymstoku. Zawodowo powiązany z branżą mediów społecznościowych od czterech lat. Obecnie Junior Analyst w firmie Sotrender. W wolnych chwilach staram się przebywać jak najdalej od komputera spędzając aktywnie czas biegając oraz jeżdżąc na rowerze, a także czytając książki. Mam jeden maraton i półmaraton za sobą, aktualnie przygotowuję się do zdobycia korony półmaratonów polskich.

ANALIZA WSPÓŁAKTYWNOŚCI

Nasza baza profili, tworzona od 2011 roku obejmuje obecnie ponad 40 tysięcy stron. Analizując dane z Facebooka, jesteśmy w stanie wskazać gdzie również poza wskazanymi postami angażują się poszczególni fani. Badanie zainteresowań pozwoli poznać, czym interesują się poszczególni użytkownicy, gdzie się angażują oraz z jaką częstotliwością. Analiza zainteresowań może być namiastką dużo droższych badań konsumenckich – w niektórych kwestiach nawet dokładniejsze, ponieważ bazuje na danych behawioralnych.

Wspólne zainteresowania użytkowników fanpage'a Ukrainiec NIE jest moim bratem z innymi stronami. Ilu użytkowników poszczególnych stron angażowało się również na stronie fanpage'a Ukrainiec NIE jest moim bratem (01.01.2017 - 17.12.2017)

Liczba wspólnych zaangażowanych: liczba użytkowników aktywnych zarówno na stronie "Ukrainiec NIE jest moim bratem" jak i na wybranej, innej stronie.

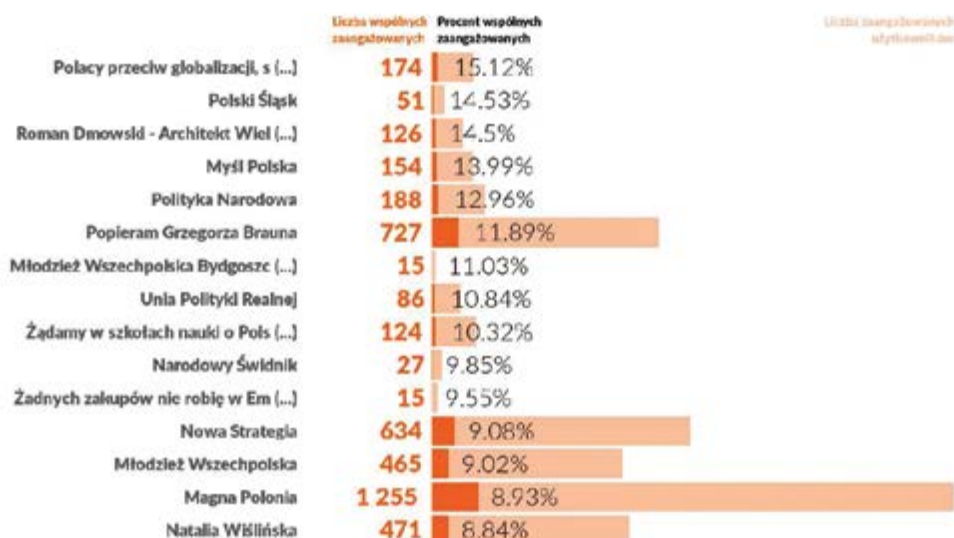
Procent wspólnych zaangażowanych: liczba wspólnych zaangażowanych w stosunku do liczby wszystkich zaangażowanych na danej stronie.

Liczba zaangażowanych użytkowników: liczba wszystkich użytkowników zaangażowanych na danej stronie.

Osoby, które angażują się na fanpage'u **Ukrainiec NIE jest moim bratem** interesują się głównie stronami, które są powiązane z polityką. W zestawieniu pojawiają się też fanpag'e rozrywkowe (takie jak **Demotywatory**) oraz rozrywkowo-sportowe (**Ekstraklasa Trolls**).

Strony takie jak: **Janusz Korwin-Mikke**, **Nie dla Islamizacji Europy** i **Demotywatory** dzielą z analizowanym fanpage'm największą liczbę wspólnych zaangażowanych użytkowników.

Wspólne zainteresowania użytkowników (względne)
fanpage'a Ukrainiec NIE jest moim bratem z innymi stronami.
 Ilość użytkowników poszczególnych stron angażowała się
 również na stronie fanpage'a **Ukrainiec NIE jest moim bratem**
 (01.01.2017 – 17.12.2017)

Liczba wspólnych zaangażowanych: liczba użytkowników aktywnych zarówno na stronie "Ukrainiec NIE jest moim bratem", jak i na wybranej, innej stronie.

Procent wspólnych zaangażowanych: liczba wspólnych zaangażowanych w stosunku do liczby wszystkich zaangażowanych na danej stronie.

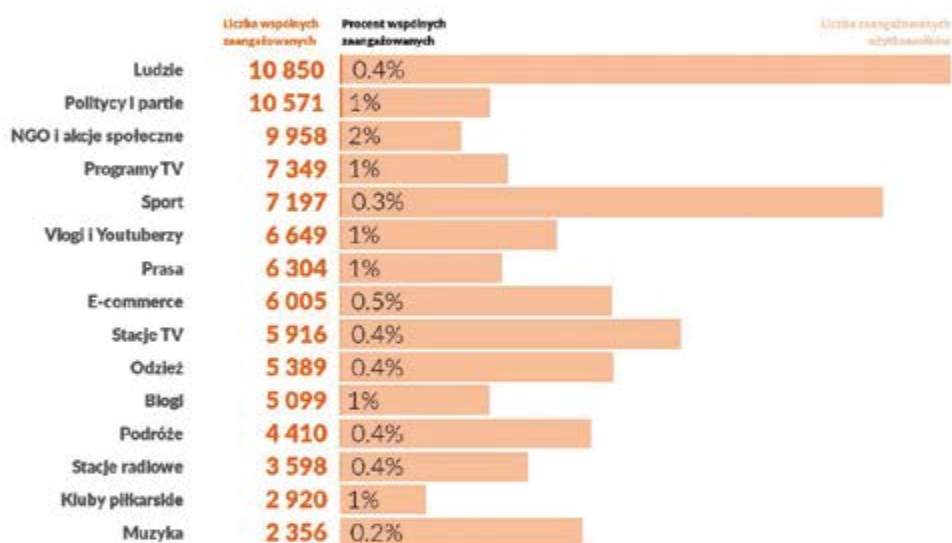
Liczba zaangażowanych użytkowników: liczba wszystkich użytkowników zaangażowanych na danej stronie.

W zestawieniu, które w ujęciu względnym pokazuje liczbę wspólnych zaangażowanych użytkowników innych fanpage'y z stroną **Ukrainiec NIE jest moim bratem**, podobnie jak w ujęciu bezwzględnym, znajdują się głównie pozycje powiązane z polityką. Warto zauważyć jest to, że są to profile na których prezentowane treści powiązane są z prawą stroną sceny politycznej.

Warto też jest się przyrzeć wartościom bezwzględny. O ile wykres skupia się głównie na procencie wspólnych zaangażowanych użytkowników poszczególnych stron z analizowanym fanpage’em, to bezwzględne liczby wspólnych zaangażowanych są w tym przypadku stosunkowo niskie. Tylko jedna strona przekracza tysiąc wspólnych zaangażowanych użytkowników (**Magna Polonia**).

Wspólne zainteresowania użytkowników fanpage'a Ukrainiec NIE jest moim bratem z branżami.

Ilu użytkowników poszczególnych branż zaangażowało się również na stronie fanpage'a Ukrainiec NIE jest moim bratem
(01.01.2017 - 17.12.2017)

Liczba wspólnych zaangażowanych: liczba użytkowników aktywnych zarówno na stronie "Ukrainiec NIE jest moim bratem" jak i na wybranej, innej stronie.

Procent wspólnych zaangażowanych: liczba wspólnych zaangażowanych w stosunku do liczby wszystkich zaangażowanych na danej stronie.

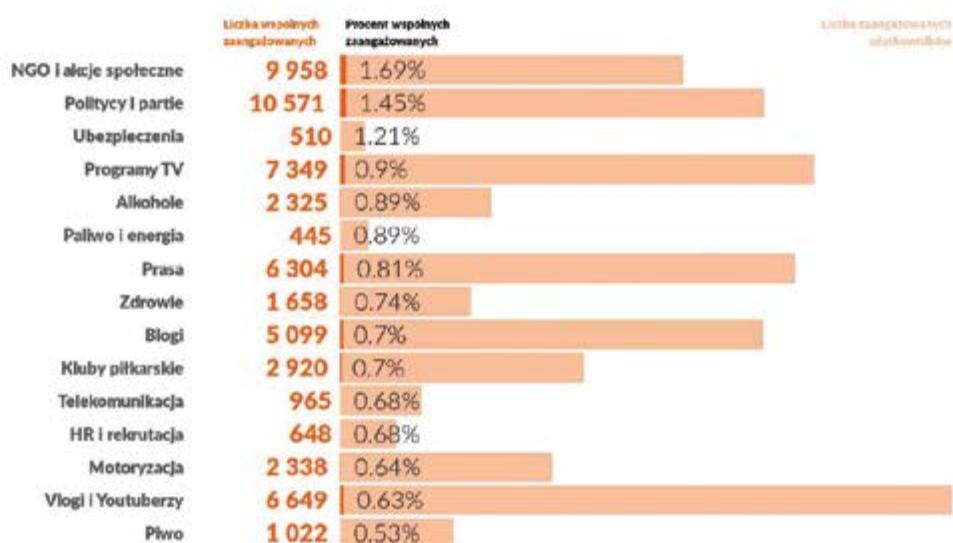
Liczba zaangażowanych użytkowników: liczba wszystkich użytkowników zaangażowanych na danej stronie.

Osoby, które polubiły fanpage **Ukrainiec NIE jest moim bratem** interesują się przede wszystkim polityką. Na pierwszym miejscu w zestawieniu znajduje się kategoria **Ludzie** (10 850 wspólnych zaangażowanych użytkowników). Drugie miejsce zajęła **polityka i partie** (ta kategoria ma niewiele mniej wspólnych zaangażowanych użytkowników, bowiem 10 571). Trzecia kategoria dotyczy **organizacji pozarządowych i akcji społecznych**.

Zestawienie zamykają takie kategorie jak: stacje radiowe, kluby piłkarskie i muzyka. Warto też zauważyć, że o ile liczba wspólnych zaangażowanych użytkowników w przypadku prezentowanych branż jest wysoka, to w zestawieniu procentowym wskaźniki nie przyjmują już dużych wartości. Branża, która względnie ma najwięcej wspólnych zaangażowanych użytkowników z analizowaną stroną to NGO i akcje społeczne.

Wspólne zainteresowania użytkowników (względne) fanpage'a Ukrainiec NIE jest moim bratem z branżami.

Ilu użytkowników poszczególnych branż zaangażowało się również na stronie fanpage'a Ukrainiec NIE jest moim bratem
(01.01.2017 - 17.12.2017)

Liczba wspólnych zaangażowanych: liczba użytkowników aktywnych zarówno na stronie "Ukrainiec NIE jest moim bratem" jak i na wybranej, innej stronie.

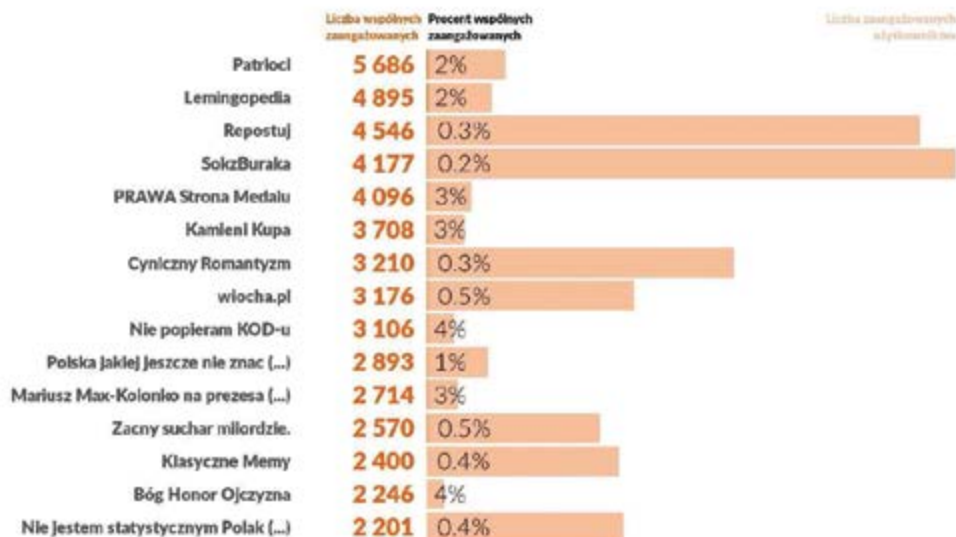
Procent wspólnych zaangażowanych: liczba wspólnych zaangażowanych w stosunku do liczby wszystkich zaangażowanych na danej stronie.

Liczba zaangażowanych użytkowników: liczba wszystkich użytkowników zaangażowanych na danej stronie.

Jak już zostało wspomniane, branże, które względnie mają najwięcej wspólnych zaangażowanych użytkowników z stroną **Ukrainiec Nie jest moim bratem** dotyczą organizacji pozarządowych i polityki. Poza tym w zestawieniu wysoko, bowiem na trzecim miejscu, plasuje się kategoria **Ubezpieczenia**. Pozostałe branże nie przekraczają jednego procenta wspólnych zaangażowanych użytkowników.

Wspólne zainteresowania użytkowników fanpage'a Ukrainiec NIE jest moim bratem z kategorią "społeczności".

(Liczba użytkowników poszczególnych stron angażowała się również na stronie fanpage'a Ukrainiec NIE jest moim bratem (01.01.2017 - 17.12.2017))

Liczba wspólnych zaangażowanych: liczba użytkowników aktywnych zarówno na stronie "Ukrainiec NIE jest moim bratem" jak i na wybranej, innej stronie.

Procent: wspólnych zaangażowanych: liczba wspólnych zaangażowanych w stosunku do liczby wszystkich zaangażowanych na danej stronie.

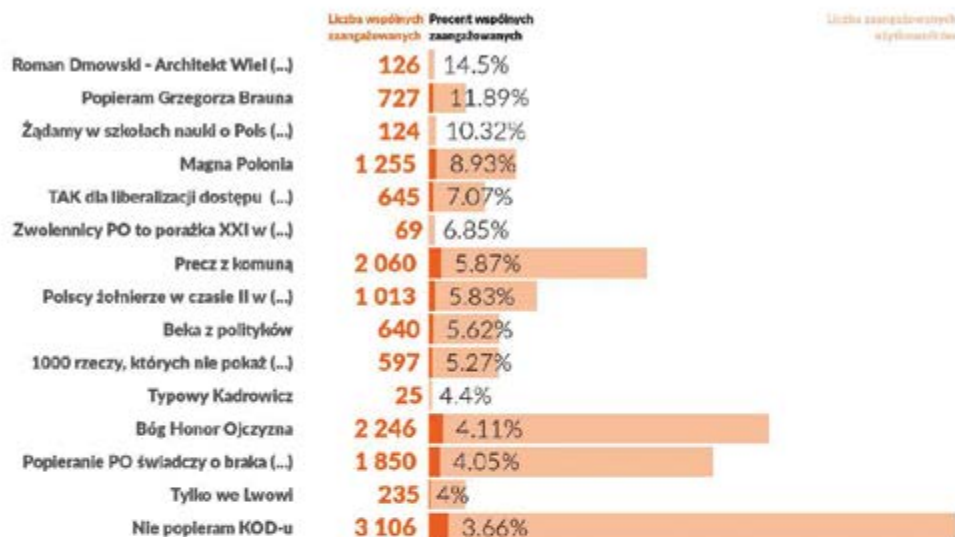
Liczba zaangażowanych użytkowników: liczba wszystkich użytkowników zaangażowanych na danej stronie.

Strony typu *społeczności*, których fani angażują się też na analizowanym fanpage'u dotyczą głównie **polityki** oraz **rozrywki**. Warte zauważenia jest to, że strony polityczne pod względem publikowanych treści skupione są wokół prawej strony sceny politycznej.

W analizowanym okresie najwięcej wspólnych zaangażowanych fanów z FP **Ukrainiec NIE jest moim bratem** miały strony takie jak: **Patrioci**, **Lemingopedia** oraz **Repostuj**.

**Wspólne zainteresowania użytkowników (względne)
fanpage'a Ukrainiec NIE jest moim bratem z kategorią "społeczności".**

Ilu użytkowników poszczególnych stron angażowało się
również na stronie fanpage'a Ukrainiec NIE jest moim bratem
(01.01.2017 - 17.12.2017)

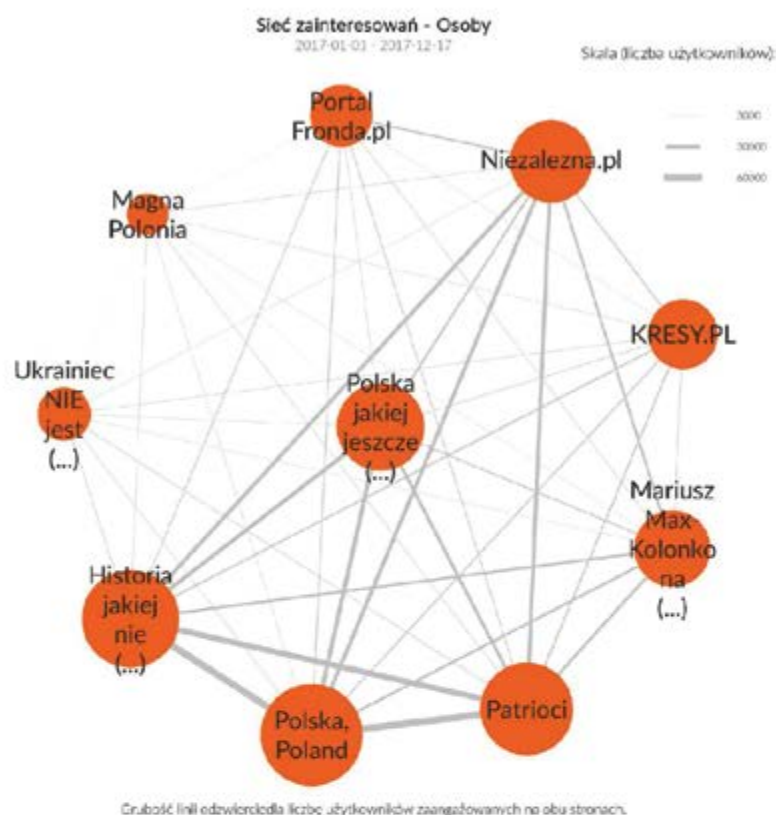
Liczba wspólnych zaangażowanych: liczba użytkowników aktywnych zarówno na stronie "Ukrainiec NIE jest moim bratem" jak i na wybranej, innej stronie.

Procent wspólnych zaangażowanych: liczba wspólnych zaangażowanych w stosunku do liczby wszystkich zaangażowanych na danej stronie.

Liczba zaangażowanych użytkowników: liczba wszystkich użytkowników zaangażowanych na danej stronie.

Na wykresie przedstawiającym w ujęciu procentowym wspólnych zaangażowanych fanów innych stron z fanpage'm **Ukrainiec NIE jest moim bratem** można zauważyć, iż większość profili dotyczy polityki i są one głównie powiązane z prawą stroną sceny politycznej.

Profile takie jak: **Roman Dmowski – Architekt Wielkiej Polski**, **Popieram Grzegorza Brauna** oraz **Żądamy w szkołach nauki o Polskich bohaterach** procentowo najwięcej dzieliły wspólnych zaangażowanych użytkowników z analizowaną stroną. Warto jednak zauważyć, iż wymienione trzy strony mają stosunkowo małą bezwzględną liczbę wspólnych zaangażowanych użytkowników z analizowanym profilem (a także stosunkowo małą ilość polubieni w ogóle). Strony, które mają większą ilość wspólnych użytkowników oraz liczniejszą ogólną liczbę polubień strony znajdują się w środku lub w drugiej połowie rankingu.

Na prezentowanym wykresie można zauważyć, iż fanpage **Ukrainiec NIE jest moim bratem** ma rzadką sieć powiązań z innymi stronami i znajduje się poza główną linią sieci zainteresowań. Jednakże warto zanotować jest to, że strona ta, pod względem liczby fanów jest mniejsza od pozostałych analizowanych FP i biorąc pod uwagę wielkość strony to znajduje się ona w dolnej części zestawienia. FP **Polska jakiej jeszcze nie znacie** dzieli wspólną sieć zainteresowań z największą liczbą innych stron. Strony takie jak **Historia jakiej nie znacie**, **Polska, Poland**, czy **Patrioci** są jednymi z największych w prezentowanym zestawieniu i mają dość dużą liczbę wspólnych zainteresowań z innymi FP (oraz między sobą). Warto też jest przyrzeć się stronie „**Niezależna.pl**”, której sieć zainteresowań pod względem liczbowym jest także silna. Ciekawym zjawiskiem natomiast jest to, że prawie wszystkie prezentowane na wykresie strony są w mniejszym lub większym stopniu ze sobą powiązane (każdą z nich łączy

sieć zainteresowań, a różnice w powiązaniach można obserwować jedynie w liczbie użytkowników, którzy tworzą te powiązania).

Zainteresowania fanów strony **Ukrainiec NIE jest moim bratem** skupiają się głównie wokół polityki. Strony, które są śledzone przez osoby lubiące analizowany FP ideologicznie powiązane są z prawą stroną polskiej sceny politycznej. Poza stronami politycznymi fani analizowanego fanpage'a śledzą również FP organizacji pozarządowych i społecznych. Interesują się także sportem (ogólnie), w tym klubami piłkarskimi. Śledzą oni też strony prasy oraz stacji telewizyjnych. Swoją uwagę skupiają także na FP powiązanych z rozrywką (takie jak: **Wiocha.pl** czy **Klasyczne Memy**).

ANALIZA PORÓWNAWCZA PROFILI

Wielowymiarowa analiza profili na Facebooku w oparciu o dane uzyskane z API i przetworzone przez autorskie algorytmy. Analiza pozwala na porównanie wielu profili oraz wskazanie tych najlepszych w poszczególnych kategoriach.

Pod względem liczby fanów największym z analizowanych FP jest **Historia jakiej nie poznasz w szkole** (342 803 fanów). Drugie miejsce zajmuje **Polska, Poland** (256 564 fanów), a za nią plasuje się **Niezależna.pl** (246 707). Zestawienie zamykają strony takie jak: **Magna Polonia** (18 753 fanów), **Ukrainiec NIE jest moim bratem** (69 223 fanów) oraz **Mariusz Max-Kolonko na prezesa TVP** (84 076 fanów). W analizowanym okresie największy przyrost liczby fanów osiągnęła strona **Magna Polonia** (wzrost liczby fanów o 62%, warto jednak zauważyć, że jest to

FP, który w prezentowanym zestawieniu ma najmniejszą liczbę fanów). Natomiast FP, który miał największy wzrost liczby fanów oraz jednocześnie wysoką liczbę polubień to **Polska, Poland** (przyrost o 53%). Pod względem procentowego przyrostu użytkowników trzecie miejsce zajmuje strona **Patrioci** (wzrost o 52%). Najmniejszy przyrost nowych użytkowników zaliczyły strony takie jak: **Ukraińiec NIE jest moim bratem** (spadek o 3 punkty procentowe, była to jedyna z analizowanych stron która nie osiągnęła wzrostu liczby fanów), **Historia jakiej nie poznasz w szkole** (brak przyrostu) oraz **Kresy.pl** (w analizowanym okresie strona ta uzyskała 1% nowych fanów). Średnia liczba fanów dla wszystkich prezentowanych FP wynosi **158 427**, a mediana: **124 792**.

Profile o opisującą tematykę ukraińską - Zaangażowanie

2017-01-01 - 2017-12-17

Trend	Profile	Storytellers (median)	Przyrost
1	Polska, Poland	77 752	28%
2	Patrioci	28 406	50%
3	Niezalezna.pl	26 632	3%
4	Historia jakiej nie...	24 848	2%
5	Portal Fronda.pl	15 231	-9%
6	Polska jakiej jeszcze nie...	12 960	-46%
7	Mariusz Max-Kolonko na...	9 319	12%
8	KRESY.PL	7 506	-32%
9	Magna Polonia	2 980	-28%
10	Ukraińiec NIE jest moim...	1 400	-10%

www.sotrender.com

sotrender

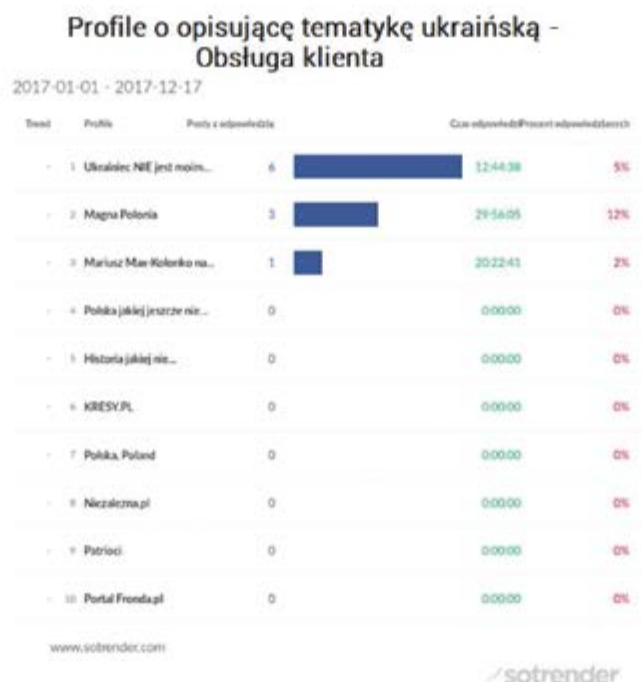
W odniesieniu do wskaźnika **Storytellers**¹ największymi stronami w przedstawionym rankingu są: **Polska, Poland; Patrioci** oraz **Niezależna.pl**. Zestawienie zamykają: **Ukrainiec NIE jest moim bratem, Magna Polonia** oraz **Kresy.pl**. Warto zauważyć, iż profile te znajdują się na podobnych pozycjach w klasyfikacji, która skupia się na liczbie fanów danej strony. Wśród trzech pierwszych stron pod względem analizy wskaźnika **Storytellers** jedynie strona **Patrioci** znajdowała się na niższej pozycji w rankingu fanów (5 pozycja), a wśród trzech ostatnich FP w zestawieniu badającym zaangażowanie to **Kresy.pl** znajdowała się na wyższej pozycji w hierarchii zależnej od liczby fanów (6 pozycja). Skupiając się na przyroście liczby zaangażowanych użytkowników można zauważyć, że wśród sześciu analizowanych stron wskaźnik ten przyjmuje wartości ujemne. Największy procentowy przyrost zaangażowanych fanów osiągnęły strony takie jak: **Polska, Poland; Mariusz Max-Kolonko na prezesa TVP** oraz **Niezależna.pl**. Największy spadek osiągnęły FP: **Patrioci, Polska jakiej jeszcze nie znać**, a także **Magna Polonia**. Warto też jest zwrócić uwagę na to, iż procentowy przeciętny spadek liczby zaangażowanych użytkowników jest zdecydowanie wyższy niż ich przyrost (średni spadek: 29%, średni przyrost: 11%).

¹ uwzględnia osoby, które mówiły o stronie („People Talking About This” / PTAT; storytellers) – czyli mogli polubić Stronę, zamieścić post, coś polubić, skomentować, udostępnić, odpowiedziały w zamieszczonej przez Stronę ankiecie, ale też odpowiedziały na zaproszenie na wydarzenie, wspomniały Stronę, oznaczyły ją na zdjęciu, zameldowały się w miejscu biznesu. PTAT zatem ma dużo szerszy wymiar niż samo zaangażowanie. Ponadto może też obejmować aktywności zachodzące w wyniku sponsorowania np. wydarzeń czy wokół postów sponsorowanych (dark/unpublished page posts).

Pod kątem aktywnych użytkowników zestawienie otwierają strony: **Polska, Poland**; **Historia jakiej nie poznacie w szkole** i **Polska jakiej jeszcze nie znacie**. Trzy ostatnie miejsca zajmują **Maga Polonia**, **Ukraińiec NIE jest moim bratem** i **Kresy.pl**. Strony te znajdowały się na podobnych pozycjach w prezentowanych już rankingach. Natomiast pod względem procentowego przyrostu aktywnych użytkowników strony, które osiągnęły najwyższy wskaźnik to: **Mariusz Max-Kolonko na prezesa TVP** (wzrost o 4074%), **Ukraińiec NIE jest moim bratem** (przyrost o 3782%) oraz **Magna Polonia** (wzrost o 78%). Warto zauważyć, iż mimo, że strony te mają stosunkowo niższą liczbę fanów, to względnie osiągają jedno z najwyższych przyrostów (pod względem liczby fanów i aktywnych użytkowników). Najmniejszy przyrost lub spadek osiągnęły strony: **Kresy.pl** (spadek o 15%) **Patrioci** (spadek o 5%) oraz **Polska jakiej jeszcze nie znacie** (wzrost o 10%). Pod względem wskaźnika **Interactivity Index** strony, które w analizowanym okresie osiągnęły najwyższą jego wartość to: **Niezalezna.pl**, **Polska, Poland** oraz **Historia jakiej nie poznasz w szkole**. Najmniejszy **Interactivity Index** osiągnęły: **Ukraińiec NIE jest moim bratem**, **Magna Polonia** i **Kresy.pl**. Warto zwrócić uwagę na to, że są to FP, które

zamykają tabelę aktywnych użytkowników, natomiast strony, które osiągnęły wyższy wskaźnik **Interactivity Index**² znajdują się w pierwszej połowie przedstawionego rankingu.

Z wszystkich analizowanych stron jedynie trzy FP angażowały się w dyskusje z fanami pod postami. Najwięcej publikacji z odpowiedzią strony pojawiło się na fanpage'u **Ukraińiec NIE jest moim bratem**. Administratorzy tej strony najszybciej też odpowiadali na komentarze fanów, jednak tutaj względnie odpowiedzi pojawiły pod najmniejszą liczbą postów (5% wpisów z wszystkich opublikowanych na stronie to były posty z odpowiedzią). Najwolniej odpowiadali administratorzy fanpage'a **Magna Polonia** (prawie 30 godzin). Odpowiedzi pojawiły się pod trzema postami, co stanowiło 12% wszystkich wpisów całego fanpage'a. Natomiast strona, na

² Interactivity Index to wskaźnik zliczający wszystkie aktywności dziejące się w obrębie fanpage'a. Aktywności mają następującą wagę: Like = 1, Komentarz = 4, Post (status tekstowy lub status multimedialny, np. zdjęcie, link do YouTube) = 12, Udostępnienie = 16. Różne wagi odzwierciedlają różne znaczenie poszczególnych rodzajów interakcji z treścią, różne wagi dla Edge Ranka oraz proporcje w występowaniu poszczególnych aktywności na Facebooku – ogólnie rzecz biorąc, użytkownicy znacznie częściej i chętniej „lajkują” czy głosują niż np. wrzucają własne multimedia.

której w analizowanym okresie pojawiło się najmniej publikacji z odpowiedzią (poza tymi stronami, gdzie takich wpisów w ogóle nie było) to **Mariusz Max-Kolonko na prezesa TVP**. Strona zaangażowała się pod jednym tylko swoim wpisem i zajęło jej to około 20 godzin.

Przykładowe najbardziej angażujące wpisy z analizowanych profili
(pod względem aktywności użytkowników):

Polska, Poland

15 września · 🌐

"The Unconquered" - "Niezwyciężeni" 🇵🇱 🇵🇱 🇵🇱

POLUB - UDOSTĘPNIJ - SKOMENTUJ!

To zwiększy zasięg filmu. My znamy naszą historię, teraz pokażmy ją całemu światu! 😊

LIKE - SHARE - COMMENT THIS VIDEO!

This will increase the reach of movie. Let's show it to the whole world! 😊

Nagranie na YouTube: <https://goo.gl/F1kaik>

Wyświetlenia: 616 tys.

Lubię to!

Komentarze

Udostępnij

7,1 tys.

Najlepsze komentarze ▾

14 909 udostępnień

266 komentarzy

Patrioci

15 listopada · 🇪🇺

Jaki naprawdę jest Marsz Niepodległości? 🇵🇱 Niesamowite nagranie. To trzeba zobaczyć!

POLUB, UDOSTĘPNIJ - BĄDŹ PATRIOTĄ - DAJ ODPÓR ZAKŁAMANEJ PROPAGANDZIE! 🇵🇱

NIECH TO NAGRANIE ZOBACZY CAŁA POLSKA A NAWET CAŁY ŚWIAT!

😊 Fantastyczna robota, bravo dla autora! >>> Dar0s

Wyświetlenia: 764 tys.

👍

Lubię to!

💬

Komentarze

➦

Udostępnij

👍👍👍

10 tys.

Najlepsze komentarze ▼

16 254 udostępnień

574 komentarzy

Historia jakiej nie poznasz w szkole

4 stycznia · €

Co o tym myślicie?

Jak powinno wyglądać więzienie?

Do każdego więzienia, powinny należeć pola uprawne, na których pracowaliby więźniowie. Brak pracy skutkowałby brakiem jedzenia... Węzienie powstało po to, aby być karą, a nie darmowym utrzymaniem przez podatników!

BRONIAWKA

Koniec wylegiwania, spełniania zachcianek więźniów i darmowego utrzymania!

Lubię to!

Komentarze

Udostępnij

14 tys.

Najlepsze komentarze

 Polska jakiej jeszcze nie znacie 8 stycznia · € ...

Piotrek Żyła wyznaje u Wojewódzkiego, że próbował skakać po alkoholu 😊

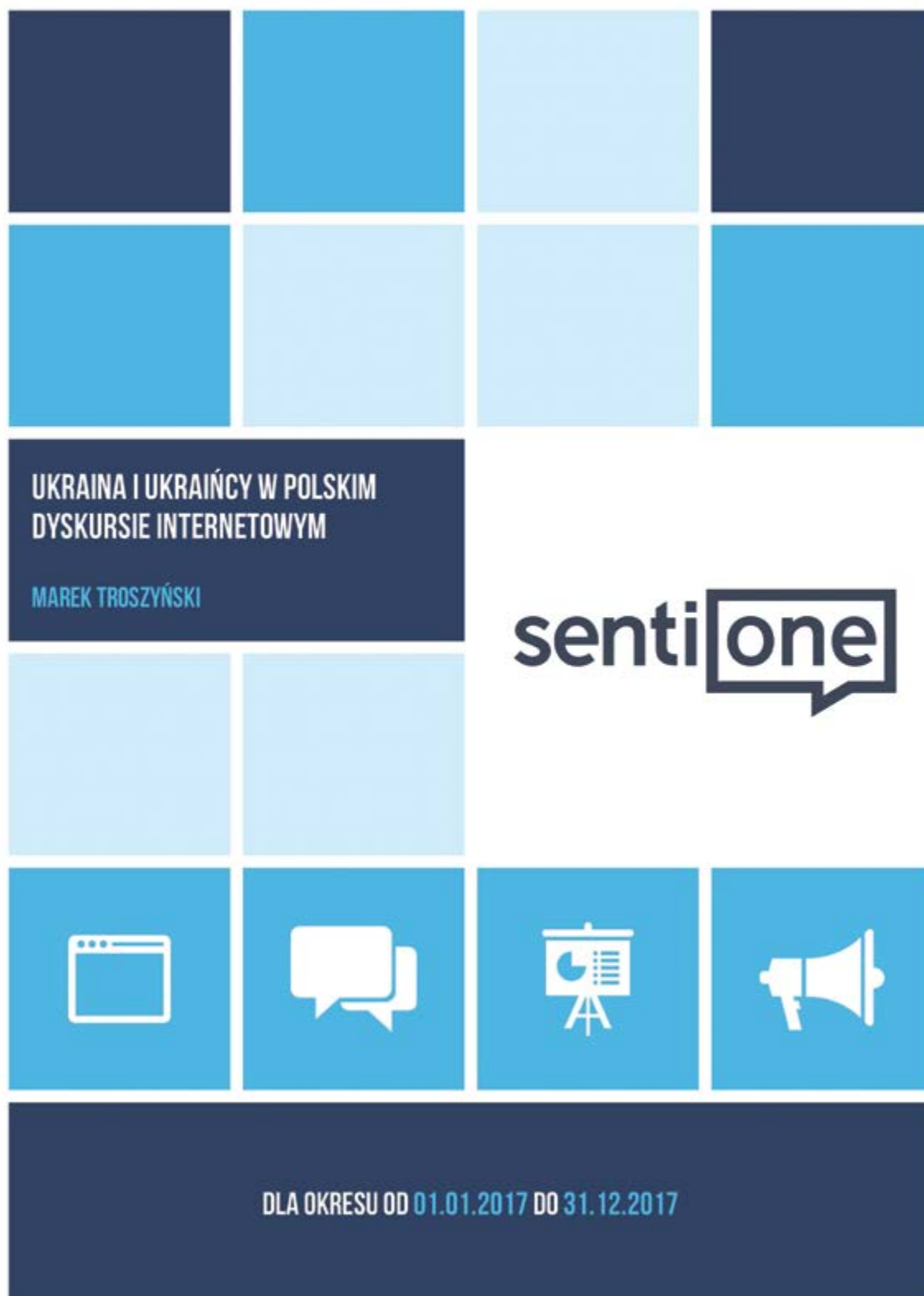
Wyświetlenia: 941 tys.

 Lubię to! Komentarze Udostępnij

   8,9 tys. Najlepsze komentarze ▾

6016 udostępnień 391 komentarzy

6.2. RAPORT SENTIONE

Niniejszy raport powstał w oparciu o analizę treści pochodzących z monitoringu Internetu.

Badane dane pochodzą z okresu: 01.01.2017 - 31.12.2017

Zakres badanych danych obejmuje wypowiedzi z serwisów społecznościowych, mikroblogów, forów internetowych, blogów, portali, serwisów wideo oraz porównywarek opinii. Wyniki zostały pozyskane na podstawie monitoringu ponad 21 181 milionów wypowiedzi pochodzących z europejskiego Internetu.

Raport przygotowany za pomocą:

sentione.com/pl

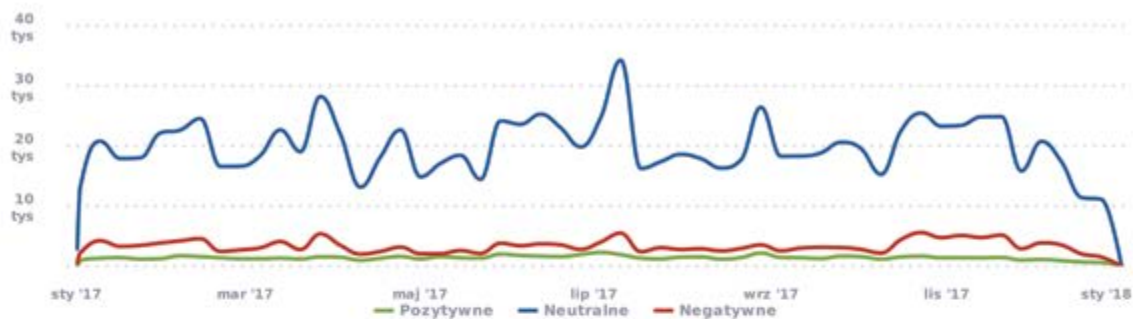
WYNIKI MONITORINGU INTERNETU DLA UKRAINA

LICZBA WYPOWIEDZI:	1288014	POZYTYWNE:	72845	NEGATYWNE:	173436	NEUTRALNE:	1041649
ZMIANA:	-18%	ZMIANA:	-37%	ZMIANA:	-5%	ZMIANA:	-19%

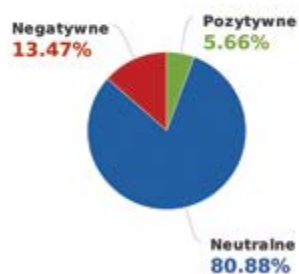
ILE MÓWIONO NA TEMAT UKRAINA

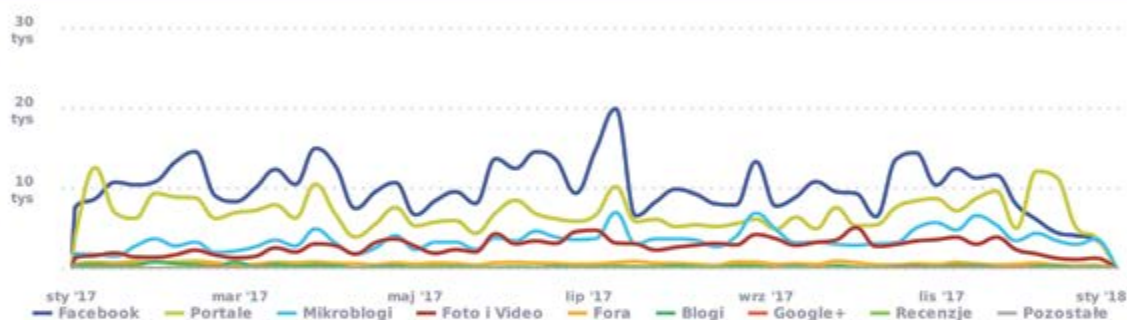
JAK MÓWIONO NA TEMAT UKRAINA

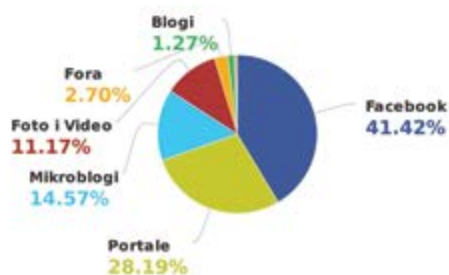
SENTYMENT WYPOWIEDZI

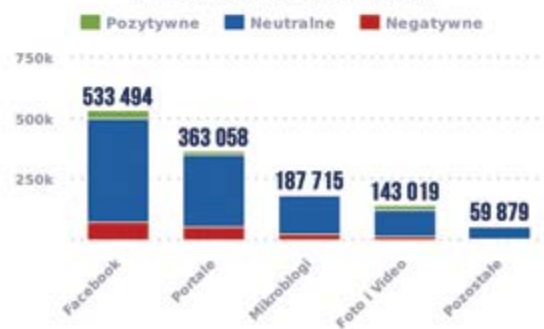
GDZIE PROWADZONO DYSKUSJE NA TEMAT UKRAINA

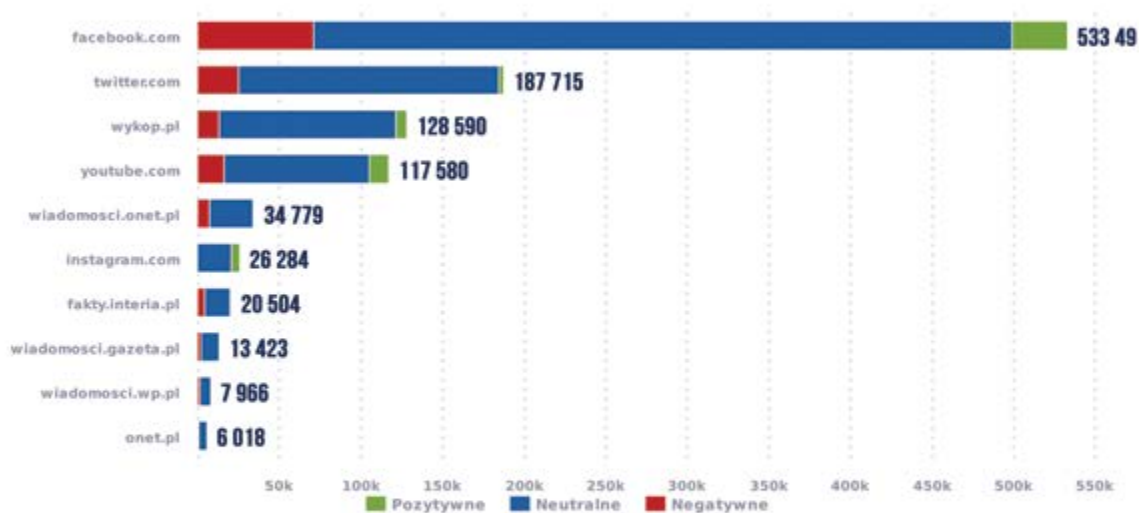
ŹRÓDŁA WYPOWIEDZI

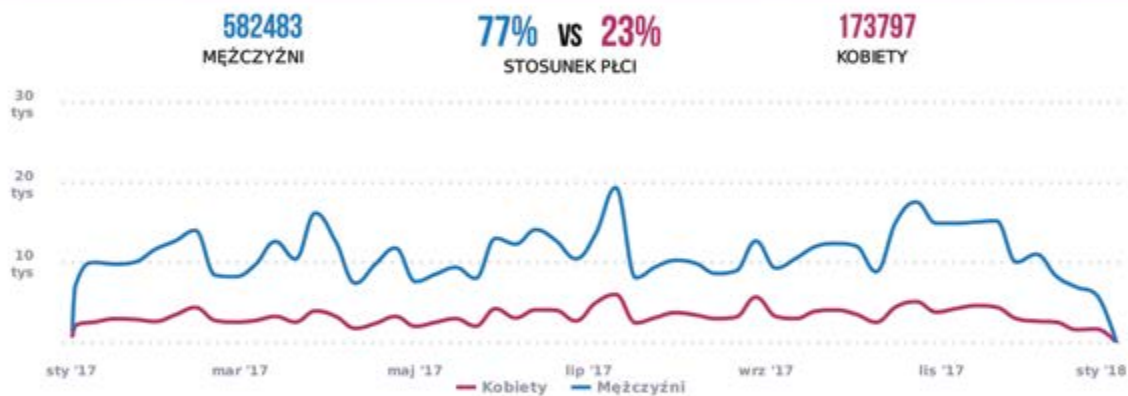
SENTYMENT W PODZIALE NA GRUPY

TOP 10 DOMEN

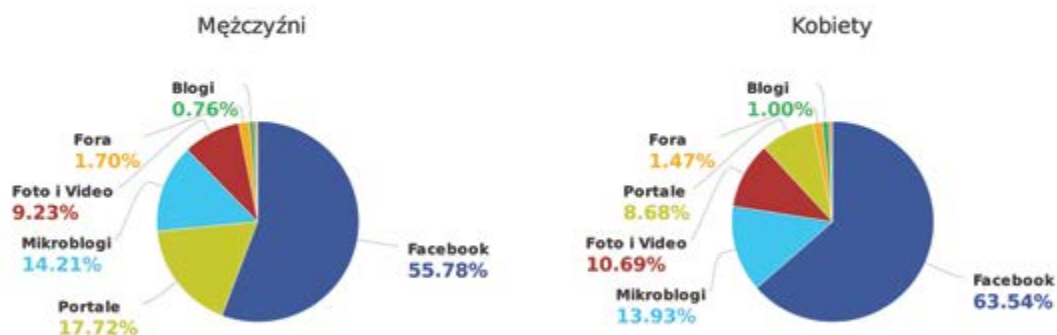
ANALIZA PŁCI AUTORÓW W CZASIE DLA TEMATU UKRAINA

ANALIZA SENTYMENTU

ŹRÓDŁA WYPOWIEDZI

LISTA WYPOWIEDZI

WYBRANE POZYTYWNE WYPOWIEDZI

bestiachis (forum.gazeta.pl)

18.11.2017 15:31

[illegible]

PiS poprawia dobre stosunki z **Ukrainą!** PiS poprawia dobre stosunki z **Ukrainą!** - Kraj - Forum dyskusyjne | Gazeta.pl

Pozytywna	nieokreślona
-----------	--------------

429paulina1 (pl.tripadvisor.com)

07.05.2017 00:00

Rewelacyjna obsługa, doskonała lokalizacja, super pokoje, czysto, ładnie i wygodnie, wysoki poziom świadczonych usług i przepiękny widok z okna = Najlepszy hotel ! = Ibis Styles Lviv Center ! :) serdecznie polecam! Włamy! Bardzo dziękujemy za świetną odpowiedź! Bardzo wielką przyjemność dla nas ze zostawiście zadowolony z usług hotelu. Mamy nadzieję na szybkie spotkanie w hotelu Ibis Styles Lviv Center. Pozdrawiam! Richard Siklosi
Rewelacyjna obsługa, doskonała lokalizacja, super pokoje, czysto, ładnie i wygodnie, wysoki poziom świadczonych usług i przepiękny widok z okna = Najlepszy hotel ! = Ibis Styles Lviv Center ! :) serdecznie polecam! Włamy! Bardzo dziękujemy za świetną odpowiedź! Bardzo wielką przyjemność dla nas ze zostawiście zadowolony z usług hotelu. Mamy nadzieję na szybkie spotkanie w hotelu Ibis Styles Lviv Center. Pozdrawiam! Richard Siklosi

[Ibis Styles Lviv Center](#) [Ibis Styles Lviv Center \(Lwów, Ukraina\)](#) - opinie o hotelu oraz porównanie cen - TripAdvisor

Pozytywna	nieokreślona
-----------	--------------

cleave (biznes.interna.pl)

20.01.2017 06:01

A jak to jest pni ru chalska ze **ukrainka** z 1 dzieckim dostaje 500+ a polak ju nie hm hmhmhm:-):-):-):-):-):-):-):-):-):-):-:-)

Rafałka: Mam zagwarantowane finansowanie programu 500 plus Mam zagwarantowane pełne finansowanie programu 500 plus w tym roku, koszt finansowania 12 miesięcy programu to około
dnie 23 mld 166 mln zł.

Pozytywna	nieokreślona
-----------	--------------

Jadwiga Wadolowska (www.facebook.com)

19.03.2017 19:58

Haha

[illegible]

„Dziś zagrożona jest nie tylko **Ukraina**, ale także jej sąsiedzi - Polska i inne kraje Europy... całego kontynentu europejskiego. Jeżeli **Ukraina** straciła niepodległość, to następna ofiara

Pozytywna Kobieta

Anna N (pl.tripadvisor.com)

13.01.2017 00:00

Rewelacyjne jedzenie - polecam cięcią, Miła obsługa. Przystępne ceny. Świetna lokalizacja. Miejsce do którego wróć z przyjemnością.

Shevskaya St., B. Lwów, **Ukraina** Shevskaya St., B. Lwów, **Ukraina** Baczewski Restaurant Baczewski Restaurant, Lwów - recenzje restauracji - TripAdvisor

Poztywna	Kobieta
----------	---------

WYBRANE NEGATYWNE WYPOWIEDZI

Kacper Rochowiak (www.youtube.com)

28.12.2017 18:22

[*] klawiatura!!!! Była jeszcze taka młoda : : : : : : : : : : : : :

...jakbyś go ocenił? Tutaj możesz wspomóc mój kanał - <https://go.gp249cx0> % Zostań członkiem Katalchovej Republiki Ludowej... Millennium Dawn : Polska - Zadyma na granicy z **Ukrainą!** #3

Negatywna	Męczyzna
1. Nie jestem zadowolony z życia.	1. Jestem zadowolony z życia.
2. Czuję się samotny.	2. Czuję się w towarzystwie.
3. Mam trudności z koncentracją.	3. Łatwo mi się skupiać.
4. Często czuję się zmęczony.	4. Mam dużo energii.
5. Nie lubię podejmować decyzji.	5. Lubię podejmować decyzje.
6. Czuję się nieufny wobec innych.	6. Jestem otwarty na innych.
7. Mam problemy z snem.	7. Śpię spokojnie i regularnie.
8. Nie czuję się pewnie w swoim ciele.	8. Akceptuję siebie takim, jakim jestem.
9. Często myślę o przeszłości.	9. Skupiam się na teraźniejszości.
10. Nie mam motywacji do działania.	10. Jestem pełen motywacji.
11. Czuję się przytłoczony obowiązkami.	11. Łatwo mi radzić sobie z obowiązkami.
12. Nie czuję się wartościowy.	12. Cenię swoją wartość.
13. Mam trudności z wyrażaniem emocji.	13. Łatwo mi wyrażać swoje uczucia.
14. Nie czuję się bezpiecznie.	14. Czuję się bezpieczny.
15. Mam problemy z relacjami.	15. Buduję zdrowe relacje.
16. Nie czuję się spełniony.	16. Odczuwam satysfakcję z życia.
17. Często czuję się winny.	17. Nie przejmuję się ocenami innych.
18. Nie mam poczucia humoru.	18. Lubię śmiać się i żartować.
19. Czuję się zagubiony.	19. Mam jasność myśli.
20. Nie czuję się aktywny.	20. Uwielbiam być aktywny.

brak autora (www.hip-hop.pl)

05.12.2017 19:21

KURWA LUDZIE POCZYTAJJCIE SOBIE O JEBANYCH UKRAINCACH TE KURWY ZARABIAJA U NAS WIECEJ NIŻ POALCY JEBANE NIEROBY KURWA ALE
DLACZEGO SPRAWA JASNA KURWA BO **UKRAINCY** POTRAFIĄ SIE BUNTOWAĆ KURWA A POLACY JEBANE NUDNE GÓWNO CIESZY SIE ŻE W
OGÓLE PRACUJESZ CHUJ ŻE ZA NIC KURWA JAK JA GARDZE TYM KRAJEM KURWA MAC JEBAC ICH W DUPSKA KURWA CHUJOWO SIE URODZIĆ TAM
GDZIE RECEL

CHUINIA NA BEZROBOCIU CHUINIA NA BEZROBOCIU - Loofde Gatti - Rap Hie-Hoo.nl

Negatywna	nieokreślona
-----------	--------------

Daniel Tompowski (www.facebook.com)

19.11.2017 14:43

Największy szkodnik w historii Polski ostatnich 30 lat. Nikt tak wadza nie dysponował jak Tuśk! Przypominam, obsadził cały Trybunał Konstytucyjny, NBP, Sąd Najwyższy , Rzecznik Praw Obywatelskich , Rzecznik Praw Dziecka 90% ,Prezesów i wice sądów powszechnych i Miał rząd ,Sejm ,swojego Prezydenta ,samorząd w tym 15 sejmików samorządowych i większość dużych miast w Polsce.Tuśk miał władzę absolutną gdzie Kaczyński z PiS nawet nigdy się nie zbliżył do tego poziomu władzy! Za rządów Tuśka była demokracja a za rządów PiS dyktatura👊 Obłuda ,obłuda,obłuda! Za rządów Tuśka ABW weszło do siedziby WPROST ,za rządów Tuśka zniszczono ostatni opozycyjny tygodnik Uważam Rze ,zniszczono Rzeczpospolitą ,dziennikarzy zamykano ! Red Sumlinisko doprowadzono niemal do śmierci ! Służby wchodziły do domów krytykujących internautów itp itd 100% mediów wspierało Tuśka !Wtedy kłwta demokracja i Timmermans był zadowolony !

...Ostry spór z **Ukrainą** izolacja w Unii Europejskiej, odejście od rządów prawa i... Donald Tusk. Alarm! Ostry spór z **Ukrainą** izolacja w Unii Europejskiej, odejście od...

Negatywna	Mełczyzna
-----------	-----------

Napisal(a) KASIA ([forum.interia.pl](#))

13.06.2017 09:06

I TEŻ RZĄD BĘDZIE DOPLACAĆ Pracodawcom po 800 zł za ich zatrudnianie , tak jak w przypadku UKRAIŃCÓW. JAKIM PRAWEM RZĄD DOPLACA dla PRACODAWCÓW po 800 zł za zatrudnianie UKRAIŃCÓW w POLSCE . Dlaczego **UKRAIŃCY** nie chcą studiować w KIJOWIE-bo musieli by PŁACIĆ za STUDIA a w POLSCE MAJĄ DARMOWE, SKANDAL??? Mają DARMOWE Akademiki, mają DARMOWE ZASILEKI, mają darmowe mieszkania z dopłatą na wynajem co miesiąc dla każdego Ukraińca. SKANDAL??? Tak traktuje się POLAKÓW z pochodzenia w ich własnym KRAJU. SKANDAL??? SKANDAL??? Jaj się pytam, czym sobie **UKRAIŃCY** zasłużyli na POMOC Narodu POLSKIEGO??? Jakim PRAWEM przekazuje im się MILIARDY do KIJOWA z ciężko zarobionych pieniędzy POLSKICH PODATNIKÓW. SKANDAL??? SKANDAL???

Gorący rynek pracowników sezonowych (457) Gorący rynek pracowników sezonowych - Forum dyskusyjne w INTERIA.PL

Negatywna	nieokreślona
-----------	--------------

chyRZy (www.wykoo.pl)

06.07.2017 21:01

Polski rząd widać robi łaskę Putinowi - Polskie veto w sprawie Ukrainy jest na rękę Rosji. @havermeyer: Napisz że Kaczyński to agent Putina. Potem się przełoguj i napisz że Kaczyński to dzięki rusofob i przez to że domaga się wyjaśnienia katastrofy w Smoleńsku psuje relacje z Rosją. Potem się znów przełoguj i napisz że Kaczyński jest głupi i PiS psuje relacje z **Ukrainą**. Na koniec przełoguj się ponownie i napisz że Kaczyński to banderowiec. I dwa pchdziesiąt wpadnie (bo z 10 groszy premii to na pewno dostaniesz).

#Polska #Ukraina #ukraina #kroniarz #historia Ukrainy polityk Izzi Szuchewycz w skandaliczny sposób komentuje słowa Witolda Waszczykowski o możliwym wecie Polski w sprawie

Negatywna	nieokreślona
-----------	--------------

